

TRI POSLERATNA DRUGA - DORĐE BALAŠEVIĆ

1

U aprilu je bilo sedam godina kako šljakam na pumpi...

To vam je ona mala pumpa na izlasku iz grada, sa desne strane, ako idete starim putem za Beograd.

Odavde, naravno...

Ako idete starim putem za Beograd iz nekog drugog mesta, onda je pomalo komplikovano da objašnjavam.

Nije to od presudnog znacaja...

Pumpa, uglavnom, radi non-stop, a ja uglavnom radim u trecnoj, od 22 do 06, na licni zahtev. Više volim tako.

Nigde nikog...

Ponekad, doduše, samoupravljači provale da će poskupeti benc, pa otegnu kolonu kao futoški svatovi. Kad se tako zakuva, zujim kao mali Japanac.

Inace, laka nirvana. Kao na granicnom prelazu u prijateljsku Albaniju. Van sezone...

Govorili su mi da se cuvam pijanih budala.

Cuvao sam se treznih budala, za svaki slucaj.

I? Da li je dosadno?

O da, dosadno je, hvala na pitanju. I hvala bogu...

Dosada je moj hobi...

Neki tipovi rade kao dubleri za opasne scene u porno filmovima pa im dosadi, a da nece na benzinskoj pumpi, na sporednom putu, u, recimo, dva i petnaest nocu...

Snalazim se. Izmislili su milion nacina da vreme prode, a ni jedan jedini da se zaustavi.

Što se mene tice, više i ne moraju da rade na tome. Ovo baš nisu neka vremena za zaustavljanje.

Složim poneki pasijans, najčešće onaj od devet prema jednoj karti, crveno na crno, ne znam kako se zove...

Otvorilo mi se već više puta, i mada svaki put uredno nešto poželim, želje mi se baš i ne ispunjavaju. Negde je zapelo...

Možda se ispunjavaju nekom drugom? Ne bi bilo prvi put...

Nema veze, ne ljutim se. Dobro su to želje, šteta bi bilo da samo tako propadnu.

Svrate cesto poštari, ovi što voze na aerodrom, sabiju politru brendija, ili hladnu pivcugu, i ostave mi sutrašnje novine.

Sutrašnje, nego šta. Uvek sam išao ispred svog vremena...

Zavirim da li ima nekog od naših među smenjenima ili rehabilitovanim a toga dana, proverim malo politiku i sport, tek da vidim da li je Savez još na prvoj, a podsavez na poslednjoj strani, i, jasno, rešim ukrštene...

Banja u Belgiji, prevlaka na Malaki i Ita Rina...

Glumica koja je tek u križaljka odigrala ulogu svog života.

Ali, da ne foliram, najviše slušam radio...

U nocnom programu sve ga češće ugnjeće sa nekim gostima, ali bude i muzike.

Urednici su, više-manje, sa gerontološkog, pa se provuce i neka moja stara pesma.

Nikad nisam voleo da ih cujem na radiju...

Nikad? Nikad nekad...

Sad se sav raznežim, kao učiteljica u penziji.

Da, da, pesme još uvek pamte, a mene još uvek zaboravljaju... Mušterije se prave blesave. Poneko me i prepozna, ali me definitivno niko više ne tretira.

U prvo vreme igrao sam se Grete Garbo, nabijao kapu i tamne cvikose, ali to je istorija. Sad me mnogi ne bi identifikovali ni kad bih tocio naftu sa gitarom oko vrata, a pritisak u gumama merio bežičnim mikrofonom...

Tip sa belim golfom me je nažalost identifikovao...

Pojavio se sabajle, malo posle pola trice, sa dva žbuna koja su se kikotala na zadnjem sedištu, i gestom petrolejskog magnata turio mi ključ kroz prozor. Klasična kombinacija. Zidni sat na ruci, pećatni prsten, i nokti koji su išli na servis mnogo ređe nego patološki negovan automobil.

- Koliko stane, i, proveri gume, dečko...

Gume su bile, kao i njihov vlasnik, sasvim niskog profila, i pipajući oko njih, imao sam dovoljno vremena da se pripremim za ono što sam slutio da sledi.

Sa zadnjeg sedišta ponovo se culo kokodakanje, što je značilo da onaj šeret priprema neke šale i poskocice na moj račun. Ali zanemario je podatak da imam puno utakmica u nogama...

On je prvi put srećo nekog kao ja, a ja sam, naprotiv, već imao posla sa osrednjim krdom njemu sličnih majmuna.

Tu sam bio u lakoj prednosti...

Zato sam oprezno zaokružio cifru, da mu slučajno ne bih dao priliku da mi uvali sitni bakšiš.

- Trideset miliona...

Imao je veliki novčanik, model "šef sale 1958.", a u njemu gomilu čekova i posetnica, i napadno zadenuću novčanicu od petsto maraka.

- Jesi li mi dunuo, "zvezdo"? Mislím u gume...

I Clint Eastwood bi mi pozavideo na faci. Ni jedan nerv na doticnoj se nije pomerio.

- Gume su u redu. Ti si malo preduvan, ali gume su sasvim OK.

Minut cutanja...

Onda je teatralno izvukao onu ljubicastu staru dvohiljadarku, gde ju je samo iskopao, dubre jedno...

- o, da se mi to ne durimo što nismo dobili napojnicu? Pa evo, popi nešto na moj račun, dečko...

Pustio je novčanicu i ona je pala u masnu baricu pored automobila. Ženske su se opet zacerekale...

Polako sam se sagao, digao dvadesetodinarku, i još sporije mu je zatakao za brisac.

- Neka hvala. Pametnije će ti biti da konačno kupiš šampon. Inace ću morati da ti menjam ulje u kosi kad dođeš sledeći put...

Okrenuo sam mu leđa i pošao ka zgradi, diskretno proverivši da li je na svom mestu ključ za točkove, koji sam posle ponoći uvek nosio u džepu sa strane, na nogavici, zadenućog kao hemijsku olovku.

Dao sam mu pet sekundi, ali već posle treće morao sam da se okrenem na zvuk zalupljenih vrata, ne naglo, ali dovoljno brzo da zaustavim Naduvenka u koraku, prebacivši polugu iz ruke u ruku.

Tabla.

Tek tada je dobio svoj pravi izraz, glupi izraz prozvanog daka koji je zaboravio da nauči pesmicu.

- He... Ti ne znaš za zajebanciju zemljak...

Zemljak? Taj penal ne bih propustio nizašta na svetu...

- Ti si zemljak, prika. Imaš maksimum zemlje samo pod noktima... Ajde sad, tutanj, šibaj da te ne vidim... Naduvenko...

Cinilo se da je sportski podneo poraz, ali dok sam gledao kako odlazi ka automobilu, rešio sam da još malo sacuvam i poslednji adut.

Onaj drugi kljuc...

Da, kljuc za tockove sam vratio u džep, ali još mi je u ruci bio kljuc od rezervoara, sasvim slucajno i od kontakt-brave, koji mi je dripac uvalio na pocetku filma.

Tacno. Pacer je prevideo potez. Ucinilo mu se da je dovoljno daleko.

- E moj frajeru! I tvoje je prošlo!

Prilazio sam automobilu uživajući u frici u kojoj se našao tražeci i pipajući oko volana.

Onda je ukapirao...

Nalaktio se kroz otvoren prozor i pogledom koker španijela pratio patike koje su dolazile.

Sacekao sam da podigne okice.

- Nema šta. Moje je prošlo. A tvoje, vidiš, nikad nije ni bilo...

Zavirio sam u kola, po prvi put...

Jedna od devojaka, tipicna dobro uhranjena Backulja, sa izvucenim pramenovima, prestala je da diše, a druga se nacas pomolila iz senke, i uputila mi cudan, gotovo prijateljski polupogled.

Zadenuo sam klipeti kljuc u džep sakoa.

- Probaj s ovim. Možda ceš lakše upaliti... Decko...

Zaderaao je po anlaseru, odvezao do ukljucenja na put, a onda se proturio kroz prozor do pojasa

- Jebacu ti majku, kad tad, pederuuuuuuuuuuu!

Ne verujem...

Svaka škola se placa, a narocito vecernja. U višoj životnoj, koju sam apsolvirao, školarina je ponekad bivala astronomska.

I, što je najgore, još uvek ne znam da li je vredelo...

U toj uvrnutoj instituciji samo se padalo i padalo, sa retkim prilikama za izlazak na popravni ispit, i sve se vrtelo oko nekih pouka. Naravoucenije u vezi "Tipova Koji Nam Jebu Majku Kad-Tad", nisam, na žalost, precizno zapamtio, ali sam kasnije, u praksi, utvrdio da to nikad nisu neki koji to pompezno najavljuju. O no. Izricito ne kroz prozor auta, sa bezbedne udaljenosti, deruci se kao jazavci.

Gadni su oni što cute. I oni što se smeškaju. Na te džukce treba obratiti pažnju.

Neko ce verovatno prokljuviti da navedene grupacije predstavljaju osamdeset i nešto procenata ukupnog stanovništva na Zemlji, pa ce preko toga zakljuciti da sam ja pomalo paranoicna, a poprilično asocijalna licnost, na momente.

To su verovatno sasvim ozbiljni momenti, cim traju vec desetak godina.

Uspomena na Dane Lavova. Uspomena zvana ožiljak. Cena slave...

Cena slave je konstanta, kažu strucnjaci. Tu nikad nije bilo popusta. U ovoj zemlji sve vrednosti su pomerene i srozane, ali cak i tu se uvek morala platiti cena slave.

Ne, ni ja se nisam izvukao...

Zauzvrat, dobio sam plehane trofeje i novinske isecke, i jeftinu bižuteriju koja je delovala kao pravi nakit, pod određenim svetlom.

Uz to, dobio sam u trajno vlasništvo i naviku da ne verujem nikom i da izbegavam ljude u svim njihovim oblicima i stanjima.

Zadnjih godina, posebno ovde na pumpi, nije mi bilo teško da to ostvarim.

Ranije je bila vatra...

Ne mogu da kažem da mi je neko kriv. **Ušao sam u to krajnje naivno, kao stoperka bez prsluceta u kamion.** Bio sam ubeden da ce svi jedva docekati da podele sa mnom magiju velikih trenutaka. Aplauze i uspehe. Osporavanja i trijumf...

Mislio sam da ce svi želeći da podelimo šareni paket radosti koji je direktno sa neba preporuceno stigao na moju adresu.

Ne. Svi su želeli da dele jedino lovu...

No ser, ni estradom ne vladaju akademici.

Svima koji su ponekad pogledali televizor, ili procitali "ekskluzivni" intervju u nekoj novini sa šarenim slikama, jasno je da se u vecini slucajeva ne traži ni srednja strucna sprema.

Dosta je bilo da kandidat nauci, i prihvati, primenjenu gramatiku, da se pomiri sa pobrkanim prvim licem jednine i množine, i da usvoji prisvojne oblike, oko kojih se javljaju glavni zapleti. Ja se blesavam, a ti deliš, on, ona, ono deli, mi delimo, vi delite, svi dele, u božju mater...

Ili lekcija "Moje i naše"...

Promeri: Moje pesme - naš projekat. Moje ime - naša turneja. Naš veliki koncert - moj mali kiks. Naš ukupni prihod - moji rashodi...

Sasvim komunisticki. Pojedinacne greške i kolektivni uspesi.

Svi smo tako jednaki kad treba nešto da se dobije. Kad dajemo, u zagradi, kad se uzima, tu još i ima nekih zaostalih razlikica.

No, to je vec u domenu drugog, i poslednjeg, predmeta Estradne akademije:

"Vesela tezgaraška matematika, za prvi i jedini razred"...

Zvuci zastrašujuće, ali nije takav bauk kao što izgleda...

Gradivo obuhvata uglavnom oduzimanje i deljenje, a javlja se i jedna nova, specificna racunska radnja.

Drpanje...

Na svaki dinar zaraden od ploce, na gala-koncertu i na poslednjoj tezgi, odmah napadne jato poreza, provizija i crvenih krstova, i sirota kinta provede se otprilike kao ružicasti nudista iz Gornje Bavarske koji je poželeo da prepliva živopisnu recicu Amazon, baš na mestu gde pirane održavaju svoju redovnu godišnju skupštinu.

Dobro de, neka koskica i ostane, ali najbolji komadi nestanu u mutnoj vodi...

Tek, brojke su, definitivno, službeni jezik estrade, i zato se na kraju sve ipak svodi na njeno nenadjebivo velicanstvo.

Na lovu...

Lovu? Fuj!

Postoji verovanje u narodu da se novcem ne može kupiti sve. Priznajem. Ali se može kupiti jako puno toga, verujte mi...

Idealisti se neće tako lako predati. Oni znaju da je strašno biti bogat a nesretan...

Verovatno. Ali prakticni su otkrili i goru situaciju:

Siromašan, a nesretan...

Ali, svi se slažu u tome da lova kvari ljude.

Kvari ljude, ali leci živce, dodali su neki. I eto ti ga sad...

Iz tog bi neko mogao zaključiti da business, zvani show-business, vrvi od pokvarenih ljudi sa dobrim živcima? Hm? Pa jes' majku mu, taj neko bi dobro zaključio...

Stvarno je tako...

Ne pricam napamet. Lavina love protutnjala je kraj mene, uglavnom na dohvat ruku, ali dobar deo mi je ipak kliznuo i kroz ruke. Sasvim dovoljno da osetim tu silu.

Ponekad sam spadao na dve-tri one naše stare crvene, sa konjima, a ponekad sam, bome, bio pun i trocifrenih i četverocifrenih "švajcaraca" sa mravima i bubicama.

Hej, o tome nisam razmišljao, a to je, kanda, tajni monetarni zakon: "Vrednost novčanice obrnuto je proporcionalna veličini životinje na njoj". Tacno. Posle konja, ubrzo smo na jednu novčanicu utisnuli lik Najvece Zverke Naših Naroda, i onda je dinar vredeo najmanje otkada je izmišljen. Znaci u tome je štos...

Morali bismo napraviti lovu sa picajzlom...

Al meni ni to ne bi pomoglo. Sve bih spicio...

Tako je to sa lovom. Ne možeš je imati ni previše ni premalo. Nikad tako puno da je ne bi poželeo još, i nikad tako malo da ne bi moglo biti i manje. To pouzdano znam...

Da neko vrši istragu o tome, otkrio bi moje otiske prstiju i na jednoj i na drugoj strani medalje.

O, jedno vreme sam pravio lovu...

Referent na regrutaciji pitao me je da li sam hranilac porodice.

Ih, porodice...

Muzikanti, producenti, recenzenti, urednici, putnici, trgovci, menadžeri...

Napiši, burazeru, da sam hranilac stotinak porodica, minimum...

Nije se nasmejao. Taj tip se poslednji put smejaio kad su Rusi upali u Cehoslovacku, a mene je ladno šutnuo u streljacku pešadiju.

No, to je vec druga prica...

Prva prica je o lovi, i dovršicu je konstatacijom da ima puno ljudi koji su od mene više zaradili.

Svaka cast...

Ali nema ih puno koji su od mene više potrošili. Tek da se zna...

Zato ne volim kad se neki nedovršeni klinac, kom je tata kupio mašinu za pravljenje najlon-kesa, ili drveni kiosk za hamburgeriju, odluci da me nagradi napojnicom.

Neka, sinko, drugi put...

Zavod za izradu novčanica izbacuje nove modele cešce od "Benetona", ali ta kinta koju bih ja uzeo za bakšiš zasad još nije odštampana...

Zadnja svetla belog "golfa" brzo su se zagubila u krivinama i u noci, ali je histericni zvuk motora još neko vreme odavao da se adrenalin u krvi vozaca nije spustio na normalu.

Znao sam kako mu je. I meni se dešavalo da ispadnem budala.

Uh, još kako...

Priznajem, puls mi je malo ubrzao, kao prosecan bubnjar sa natprosecnom tremom, ali to se nije moglo videti golim okom. Poznavao sam te situacije. Neki misle da sam VKV prznica, ali sam Bog i par njegovih najbližih saradnika znaju da nije tako, i da sam uvek davao sve od sebe da izbegnem mogucu frku.

Ali mi baš nešto nije išlo od ruke...

Na kraju krajeva, i to je deo rituala. Po glavi stanovnika koji te voli, idu i dva koja te ne

vole, a od te dvojice, jednom si izrazito antipatican.

I baš na tog stalno nalećeš...

Biti il' ne biti, pitanje je tad?

Biti konj pa cutati, ili ne biti konj. Nego magarac. Pa odgovoriti...

Dilema i ne pruža neke mogućnosti, ali, kad je do nje već dolazilo, priznajem da sam češće postupao kao drugopomenuti, kompromitovani dugouhi kopitar.

Pa šta?

Konj je, navodno, izraziti pozitivac, ali se bojim da na listi čovekovih najboljih prijatelja zauzima vrlo dobro drugo mesto samo zato što tegli, rmbaci i dopušta da ga jašu.

Ja sam za magarca...

Gore navedeni je, doduše, okarakterisan kao tvrdoglava i nepodobna ličnost, ali to se dešava svakoj ličnosti koja ne dopusti da prave konja od nje, i o tome više neću pričati.

Suviše ću se udaljiti od viših sisara, to jest od onog pavijana iz "golfa".

Školski primer Lokalnog Zajebanta...

Lokalni zajebanti su istorijska kategorija i zaslužuju mnogo ozbiljniju analizu od neke koju bih ja mogao da dam, pa ću pokušati da ih samo ukratko objasnim. No, i za to moram da pozajmim termin rezervisan za jednog od glavnih junaka naše novije povesti: Brojcano nadmocniji neprijatelj...

Oni ne biraju sredstva. Služe se svim i svacim. Pucaju iz svih pozicija...

Ali najčešće iz mraka. Iz gužve. Dobro sakriveni u tami gledališta, u grotlu derbija, "istorijskog" mitinga, ili neke slične prilike kad se ljudi usude da izdaleka vicu nešto što izbliza nikad ne bi rekli.

Šta ja to pričam? Kao da se radi o čudnim bicima iz svemira koja su se spustila na ovu planetu.

Ma, ne...

Ovo JE njihova planeta. Mi drugi smo pali s Meseca...

I, kao za inat, izgleda da je baš moj rodni Grad Heroj ovozemaljska prestonica Lokalnih Zajebanata.

U malim mestima je banja. Tamo je odnos, uglavnom, jedan prema jedan: predsednik opštine, direktor škole, upravnik doma zdravlja, pop, veterinar i Lokalni Zajebant.

U gradovima se situacija drastično menja, naravno u korist Lokalnih, a u Gradu Heroju je koncentracija doticnih kao u domaćem filmu sa tematikom NOB-a.

Deset na jednoga...

Verovatno preterujem. U pitanju su samo neki mali kompleksi.

Kompleksi moji, i kompleksi ovog grada. To je, jednostavno, obična, lepa varoš, koja se više raduje neuspesima nego uspesima nekog svog, što je verovatno slučaj sa svim gradovima tog formata na ovom svetu.

I to je sve...

Kažu da nikada ne možeš biti prorok u svom selu, to sam uzeo u obzir. Ostaje mi da se tešim da sam u Danima Lavova bio prorok i u većim i u važnijim selima. I u boljim, sasvim izvesno...

Ali, to je moj grad. I ja sam njegov...

Mesto rođenja? Poslednje prebivalište?

Priča se između ovih rubrika odvijala u raznim scenografijama, ali uvek sam dobro znao gde su moje matične kulise.

Postoji milion gradova u koje možeš odlaziti, ali samo jedan u koji možeš da se vraćaš...

Znamo se mi. Dobro se znamo...

E, a ljubav prema nekom koga tako dobro znaš, ne samo da odstupa od kliširanog pojma ljubavi, nego pomalo zalazi i u granicna područja zlobe...

Ma, to su neki stari racuni. Zastareli. Još od zvezda. Ko ce ih naplatiti sad, uveliko po povratku u trnje?

Per aspera ad astra...

Slutio sam da se za tu relaciju vadi povratna karta. Od samog pocetka nešto mi je bilo sumnjivo. Kad se dogodilo to što se dogodilo i kad sam krenuo na dugo putovanje nazad u svakodnevicu, pokušao sam sebi, kao razumnom covjeku, da objasnim da je tako moralo biti, i da sve to sigurno ima i nekih dobrih strana.

Samo, još nisam otkrio ni jednu...

Nema veze, ne žurim. Svašta se prica po caršiji o znaku horoskopa pod kojim sam roden, ali jednu stvar niko ne može da nam ospori. Strpljenje...

Šta mu to ono dode? Osobina ili mana?

Najgore je što sam na raspolaganju svima koji su hteli da me potkace, a nisu mogli da me dohvate dok sam bio bliži nebu za onih nedostižnih metar i nešto, koliko je pozornica izdignuta.

I na to sam navikao. Pojavi se još poneko kao taj "golfadžija", ali to nije ništa. Na pocetku ih je bilo citavo cudo, pa je, eto, skoro potpuno prestalo...

I da nije, nikom ništa. To je valjda moj krst, i ja ga kicoški nosim, onako, malo nakrivljenog, iako cujem kako šuščaju da nema potrebe, jer sam, kao, i onako odavno razapet.

Đavo ce ga znati...

Gledam neke "old-timere" iz mog vremena, i starije, i oho-ho starije...

Ne daju se, još pevaju, deru se kao da se sa dušom rastaju, sve po nekim jazbinama i sindikalnim zabavama.

Kako propasti, u sto lekcija...

Šta mu to dode "biti razapet"? Raditi nocu na benzinskoj pumpi, ili uz prase na tomboli, biti glavna atrakcija na balu poljoprivrednih tehnicara?

To su samo varijacije na istu temu...

Neki su uzeli preteranu dozu necega, ili nisu prilagodili brzinu uslovima vožnje, ili su, jednostavno, imali tu sreću da uđu u avion predodreden da se razbije o vrhove nekog brda.

Samo su ti retki sretnici uspeli pronaci zlatna i carobna vrata vecite slave.

Preživeli pevaci pokušavaju da reše taj problem tražeci zaobilaznice i precice, i dospevaju na stranputice i u corsokake.

I nikad, do sudnje tezge, ne ukapiraju da se vrte u lavirintu u cijoj je sredini zaborav...

Ipak, sve tece, a u tome se narocito istice Dunav...

Gledam ga cesto odavde.

Sa druge strane puta su vinogradi koji se naglo spuštaju do pruge, a od samih šina, pa do daljnjeg, proteže se Veliki Tihi Rit, moj omiljeni pejzaž i sedativ.

Strašan je...

Jedan sam od najvernijih slušalaca njegove tišine, i vec nekoliko puta mi se pred zoru ucinilo da cujem udaljene korake, frktanje konja i došaptavanje na nekom jeziku koji nisam razumeo.

Naravno, niko mi nije poverovao...

Legenda kaže da je u ritu nestala citava vojska mocnog Sulejmana Velicanstvenog, jednom davno, preplašena avgustovskim snegom koji je pao samo tada i nikad više... Konjica Eugena Savojskog bila je malobrojna, kako je to vec red u legendama, i umorna i nikakva...

Onda je zavejalo...

Hrabri Princ poveo je u juriš svoje vec poražene ritere i saterao uspanicene neprijatelje u živi pesak i zamke velike mocvare.

Slucajno to znam...

Od legende su ostale samo price o izgubljennoj sultanovoj riznici, praznik u crkvenom kalendaru i cudni nazivi brežuljaka iznad rita. Kao Vezirac, na primer, gde je moj deda imao veliki vinograd. Klinci i gestapovci uvek dobivaju odgovore na pitanja...

Vozeci se tako svakodneвно taljigama sa Deda Štetom, saznao sam prvo ponešto o Veziru i njegovom šatoru, a onda, dan za danom, prolazeci uvek istim ulicama i gledajuci pretežno u dupe konja zvanog Putko, složio sam citavu pricu o frci iz hiljadu sedamsto i neke...

Vezir je, najnormalnije, imao šator na mestu sa lepim pogledom, a taj isti pogled zadesio se na istom mestu i nekoliko vekova kasnije, kada je moj deda odlucio da tu podigne malu vinogradarsku kucicu sa verandom i okreci je na belo.

Opcinjen Velikim Tihim Ritom, kao decak sam satima ležao na krovu od biber-crepa presvucenog mahovinom, grickao travku zvanu "popino prase" i razmišljao o velikim danima koji ce doci.

Sad, tridesetak godina kasnije, a petstotinjak metara bliže gradu, na ovoj pumpi, sedim uvek u kasno leto, kad svice i pozlati krošnje i trsku, klatim se na crvenoj plasticnoj stolici i razmišljam o velikim danima koji su prošli.

Daleko je Deda-Šteta. Tumara nebom sa rukama na ledima, korak mu težak, seljacki, upada u oblake do clanaka...

Za njim klima Putko, stari konj, nišani neku brazdu i ne govori ništa. Ni na zemlji nije bio pricljiv...

Odlaze dva prijatelja, idu kao da znaju gde su naumili, ostavljaju me samog u najgori cas, u praskozorje, dok se vetar sprema da zatalasa i uznemiri rit, i donese prigušen zveket oružja i ukrasa na oklopima ratnika.

I opet mi niko nece verovati...

Mocvara se, dakle, pruža daleko, možda bih cak rekao unedogled, ali se tamo, na sreću, pojavio Dunav, i tako me sprecio da upotrebim tu otrcanu figuru.

Dunav se, u stvari, ne vidi, ali provereno je tamo...

Necujno i sablasno proklize šlepovi horizontom, otkrivajuci tok nevidljive reke, i taj ritam se savršeno poklapa sa nekim mojim ritmom, dok se, nešto posle pola cetiri, sunce pomalja između Kacke i Koviljske crkve u daljini, a iza puta i vinograda, iza pruge, rita i Dunava i iza svega na ovom svetu...

2

Sledeceg dana ponovo je bila noc...

Preko, nad ravnicom, Nebeski Pirotehnicar je pripremao efekte za film strave i užasa, i pas zvani Šandor, koji je dremao pod camcem kraj pumpe, uporno je culio uši svaki put

kad bi munje osvetlile široko nebo i makete sela pod njim.

Ali ništa se nije culo...

Vetar je odnosio grmljavinu negde na drugu stranu, i Šandor i ja bismo ostali bez tona da sa radija nije dolazila odgovarajuća muzicka podloga za pomenuti prizor...

Izveštaj sa Velikog Samita...

Naši nesvrstani saveznici okupili su se u svojoj evropskoj filijali i ponosno pokazivali svetu svoje debele nasmejane žene, ili indisponirane, žvalave kamile.

Šta se vec kome zateklo pod šatorom...

To su naši prijatelji. Zemljaci, tako reci. Oni ce nas braniti ako nas napadnu Rusi ili Ameri. Joj, kad krenemo da ih gadamo bananama ili mandarinama...

Ruse bismo još i zadržali južnim vocem, ali Amere...

Kad nešto razmislim, od Amera se na bih ni branio...

Nema veze...

Uglavnom, baš u trenutku kad je sevnulo triput kratko i jednom dugacko, što je možda i bio signal, usplahireni glas spikera je objavio da je jedan od lidera, inace provereni prijatelj ove zemlje, a provereni neprijatelj vecine ostalih zemalja, izrazio želju da na belom konju projaše kroz našu prestonicu i tako stigne do kongresne dvorane.

Na belom konju?

O, to se kod nas nosilo još u sezoni 1944/45, ali su momci koji su na belim konjima prvi ujahivali u gradove - prvi i odjahivali, sticajem raznih okolnosti...

Cista dijalektika...

Jahaci odlaze, a konji ostaju u istoriji...

*

* *

Ja sam vesti odslušao disciplinovano i do kraja, ali Šandor nije imao sluha za taj važni trenutak. Borio se sa snom, trzajuci se u strahu da ce neko maznuti veliku belu kost koju sam mu malopre doneo, smrtno se zamerivši jednoj gospodi zbog toga...

O ne, svašta se prica o nama, ali gospode još nisu spale na kosti. U pitanju je bio mali, rutinski nesporazum.

Gospoda se prva nemerila na tu kost, ali ja sam bio prvi na redu. Gospodi je ta kost bila potrebna za nedeljnu supu a meni za subotnji poklon prijatelju. I gotovo...

Priznajem da je bilo pomalo nevaspitano sa moje strane što nisam pristao na deobu, pola-pola, ali setio sam se da je Šandor jedan od retkih likova koji mašu repom kad me ugledaju, i bio sam nepokolebljiv. Mali nosati žuti pas, koji je pre dve godine smrznut dolutao do pumpe, najverovatnije nije kriv za situaciju u zemlji, i nisam imao obraza da mu donesem pola koske u subotu uvece, kad je navikao da dobija uobicajeni "Something Special". Mislim da nisam pogrešio. Minut moje nepristojnosti na javnom mestu ne može bitno narušiti mišljenje o javnim mestima, ali ocigledno može doneti mnogo radosti jednom kuckinom sinu.

Isti je, u meduvremenu, izgleda konacno digao šape od pokušaja da ulovi neki odjek grmljavine. Zagrlivši belu, cistu kost iz crtanog filma, dremao je mirno, sanjajuci kraljevske pudlice i malene psece anđele...

Poznato je da idile kratko traju. I pomenuta se, na žalost, mogla izmeriti minutama.

Grmljavina je ipak stigla na pumpu. Primenjena instant-grmljavina, spakovana pod haubu "eskorta" iz osamdeset i prve.

Iz, cini mi se, novembra osamdeset i prve...

Pedeset i pet konja. Hiljadu dvesto osamdeset i devet kubika. Boja? "Strato silver", oznaka S-9, za to zadovoljstvo doplaceno petsto D-maraka. Potrošnja? Od osam do jedanaest. Dvanaest, ako ga baš cepneš...

Udaren prednji levi blatobran. I ispeglan. Vrlo dobro ispeglan...

Levi far okržnut. O ne, zamenjen. Napokon, vreme je bilo...

Poznajem automobile? Nije to ništa...

Radio? Da, "blaupunkt". 2x30 vati, "auto-reverse"...

Upaljac? Ima. Ali je do sada vec, verovatno, zaglavljen. Gume? Uh, celave...

To više nisu one koje pamtim...

Da, pomalo poznajem automobile. Ali ovaj automobil posebno...

Poznao sam i nekog ko ga inace vozi, ali Taj Neko sad sigurno nije u kolima.

Ni Spielberg ne bi svojim trikovima uspeo da skrene inkriminisani auto sa puta, da je Taj Neko u autu, dok je Ovaj Neko na pumpi...

Motor je pao u komu...

Šandor je duduk za mehaniku, ali i njemu je bilo jasno da se nešto dešava. Nakrivio je glavu gledajući limuzinski krš koji bi u nekoj drugoj zemlji odavno bio ispresovan za herbarijum.

Ne gaseci motor, vozac je otvorio vrata i pomolio svoju popriličnu glavu.

Doktor...

Sa zadovoljstvom sam primetio da mu se prostor između gornjeg okvira naocara i pedantne frizurice upadljivo povecao.

Ali, šta mu je?

Sigurno je jako rasejan, ili ima blindirana jaja kad se usuduje da dode na moju pumpu.

I, ne samo da dode, nego i da izade iz kola...

I, ne samo da dode i izade iz kola, nego još i da mi mahne rukom.

- Dobro vece...

Dobro vece: Pa i nije bilo tako loše dok se nisu pojavile te spojene pepeljare na tvom nosu...

Ipak, klimnuo sam glavom, ali onima koji me znaju jasno je da je to moglo svašta da znaci...

Uhvatio sam pištolj za tocenje goriva, ali Doktor je poskocio kao da je to pravi pištolj i poceo užurbano da odmahuje svojom belom vampirskom rucicom.

- A, ne, ne treba mi gorivo. Samo bih malo pod svetlom pogledao motor, ako vam ne smetam...

Ako mi ne smetaš? Idi, molim te...

Pa kome bi smetao odvratni, ljigavi puž golac koji naskace na vojnicke devojke? Baš se radujem što te vidim...

Otvori motor fino, tu na otvorenom, nadam se da su ti cvikusi od onog materijala od kojeg prave gromobrane?

Ma, ako se i otkaci neki od ovih dalekih gromova, ja cu vec pokupiti pepeo u pikslu i javiti tvojima da te ne cekaju na veceru...

Izvukao sam široki "bekhend" desnom rukom.

- Samo izvolite...

Sledecih par minuta prošlo je po mom ukusu... Uživao sam posmatrajuci ga kako pokušava da otvori haubu a da ne isprlja ruke, i tako ude u "Ginisovu knjigu rekorda" kao prvi kome je to uspelo.

Ih, zamalo...

Prljava hauba i ciste, šepave rucice uvek obećavaju dobar provod, a ako su u kombinaciji i bele pantalone, kakve je Doktor slučajno imao, onda je to pravi spektakl za nekog zlobnika koji sve posmatra sa strane, mirno se klateci na lakoj baštenskoj stolici.

Znao sam da ce neko sve pokvariti...

Tamnoplavi kombi, rucno ofarban i pretovaren lubenicama, naterao me je da ustanem.

Izašao je tip obucen kao češki turista, u kariranoj košulji, kratkim pantalonama i cipelama, i poceo da se vrti oko mene.

Slutio sam da mu treba nešto osim deset litara nafte, koliko mi je rekao da natocim.

- Izvinite, molim vas...

Da, da...

Kukao je da primim maksimalan cek, a razliku vratim u kešu, imao je spremljenu pricu o sinovom rodendanu ili o ocu koji je na samrti, ali mu nisam dao priliku da se razmahne.

- Nema problema...

Odbrojao sam mu lov, iako to ne radim cesto. Nikako ne volim pijacare i jajare, a posebno ove zaposlene, koji imaju sto dana bolovanja godišnje, stan od firme i kucu koju dovršavaju, a u slobodnom vremenu organizuju mitinge na kojima zahtevaju ostavku rukovodstva i vece plate.

Imao je srecu da naide baš kad castim...

U odnosu na doktora, koji je konacno rešio enigmu zvanu hauba, cak mi se i taj bezveznjak ucinio simpaticnim.

Nagurao je pušlu para u džep, kucnuo u prozor, i upitno podigao obrve u pravcu mase suprotnog pola koja se dotle nije pomerila na prednjem sedištu.

Tek kad mu je "Bik Koji Sedi U Kombiju" potvrdno kimnuo pundom. Bostandžija je uzeo sa vrha gomile veliku lubenicu i ponosno je spustio kraj stolice.

Namignuo sam. Kako i ne bih, kad sam tako dobro prošao. Šta bi bilo da je prevezio fasadnu opeku, boce sa plinom ili konje za klanicu. Gde bih s njima?

Lubenica je bila sasvim OK...

"Sam Svoj Majstor" je za to vreme gledao u motor, mada bi se po izrazu njegovog lica pre moglo pomisliti da gleda neki od filmova iz Bergmanovog najpomeranijeg perioda.

Oj mašino, al si tajna...

Pokušao je da nade neku logicnu vezu između cevi i žica haoticno ispreplitanih, ali to se potpuno razlikovalo od njegovih dotadašnjih iskustava.

Osetio sam S.O.S. pogled sa strane, ali sam uporno zurio u Rit, kao da je brujanje žaba i ostalih zujalica koje su se ponovo javile, govorilo nešto mnogo važnije od toga da je oluja prošla...

A prošla je. Nema tu šta...

Strašni modri i ljubicasti oblaci vec su bili daleko nad Backom, sa neskrivenim teritorijalnim pretenzijama i prema Banatu.

- BLOB...

Auto se hrabro držao pred neprijateljem. Doca je još nekoliko puta okrenuo ključ, ali po jedno veliko BLOB, svaki put kad zavrti, bilo je sve što je uspeo da izvuče iz mašine.

- Izvinjavam se... Da li bih mogao da telefoniram?

To pitanje nisam očekivao, moram priznati. Bio sam siguran da će doći na epohalnu ideju da pokuša da ga upali "na guranje", i bilo mi je čak pomalo drago što neću morati da upotrebim ni jedan od izgovora koje sam smislio, jer baš i nisu na mom nivou.

- Na žalost, nemamo telefon.

- Nemate?

- Nemamo...

Mislim da mi nije poverovao, ali to je bila čista istina. U stvari, nije, ali zvanično jeste...

E jebi ga, sad ću morati da ispričam citavu priču...

Moj šef se zove Golub i mislim da sam time dovoljno rekao. On je dan, ja sam noc, ne samo zbog smena u kojima radimo, nego i zbog ostale hiljadu i tri stvari u kojima se razlikujemo...

Srećom, vidamo se retko, uglavnom u prolazu, kao mašinovoda i skretnicar, ujutru, kad ja predajem pazar, a on se predaje svojim dopodnevničkim strastima.

Naime, šef ima tri roba u smeni, što mu omogućuje da do mile volje šikanira floru i faunu oko pumpe, da poliva travu, secka živu ogradu i kupuje Šandora šmrkom i šamponom za šoferšajbne. Sve ostalo vreme budno pazi da se neko slučajno ne uhvati za telefon.

Jednom se vratio iz direkcije vidno pomeren. Dobio je od nekog dišmana žuti karton zbog monstruoznih telefonskih racuna.

- E, boga mi, okrećem drugi list...

Prvo je uveo neku knjigu u koju su se upisivali svi razgovori, a, kad je i to puklo, počeo je da zaključava brojčanik, da bi ga, na kraju, potpuno skinuo.

Tako su mogli samo da nas zovu, ali računi se nisu smanjivali...

Tada je šef odlučio da definitivno presece taj telekomunikacijski cvor, i već izvesno vreme, svaki put kad krene sa posla, on stavi telefon u svoju veliku crnu tašnu i odnese ga kući.

No, još nije našao način da i onaj konektor sa zida odnese kući...

I fino, u četrnaest nula pet, Boba Drot iz druge smene, koji, među nama budi receno, uglavnom i pravi sve te račune, izvadi iz svoje torbe drugi telefon i uključi ga, a u deset uveče nastupam i ja sa svojim telefonom i uključujem ga po potrebi.

Po potrebi, kažem...

Po svojoj potrebi, a ne po Doktorovoj...

O, Dr je bio u lakoj panici...

Seo je na ivicnjak, bespomoćno zagledan u put na kome nije bilo nikoga. Više nisu bile važne ni pantalone, ni crni davo koji je dotle cupkao između nas.

- Valjda će naći neki taksi. Nema nikog, kao za inat...

O, naći će, samo što nije. Ovde sve vrví od taksija. Baš je jedan prošao prošlog februara...

Ili je bio mart, slagacu te?

- Zakasnicu na aerodrom. Moram da sačekam...

Pogledi su nam se sreli, po prvi put...

- Ovaj... Moram nekog da sačekam... Kasno je, autobusi sa aerodroma ne voze do jutra...

Ne, njeno ime nije bilo izgovoreno, ali bilo je razapeto između nas kao transparent preko ulice.

Sad su svi znali sve...

Ja sam znao po koga on to ide, naravno i on je znao po koga on to ide, a sad je znao da i ja znam po koga on to ide.

Nazdravlje...

Razmišljao sam o Doktoru i sebi. Ranije, narocito. Stavljaio sam nas u razne situacije...

Umirao je od žedi kraj puta u pustinji, a ja sam mirno provozio hladnjacu sa tri hiljade gajbi mineralne vode. Interesantno, uopšte ga nisam primetio...

Tonuo je kao kamen nadohvat camca za spasavanje na cijem sam pramcu leškario.

- Maši rukicama...

Više puta sam se vraćao iz rata, kao pobednik, i odmah potpisivao nalog za streljanje Doce, poznatog kolaboracioniste i narodnog izdajnika.

O, svašta sam mu radio...

Ali, ni u jednoj prici nije na kraju Ona ostajala sa gomilom kofera, sama u noci.

Veverica...

Možda je baš listala žurnal, ili izvirivala u pravcu pilotske kabine, ocekujuci stjuardesu sa "duty free" kolicima, u oblacima, na desetak hiljada metara iznad ove kilave situacije.

Mi smo, uglavnom, bili uveliko na zemlji. Doktor se baš pošteno ukopao, a i ja sam ušuškao glavicu u pesak...

Pokušao sam da napravim dramsku pauzu, ali se plašim da je ta pauza prekratko trajala.

Kao i moja dilema, uostalom...

- Šta nije u redu sa motorom? Pomalo se razumem u te stvari...

Dr je naglo došao sebi. Sa distance koja nam je više odgovarala, odjednom je poleteo u klinc.

- To je dobar auto... Stvarno dobar... Samo, ponekad se nešto dogodi i... Meni se cini da radi na dva cilindra...

Znam da je to dobar auto, nadrilekaru. Slucajno sam se jednom provozao u njemu. A što se tebi cini, to si cuo od nekog...

Dva cilindra? Ti ne bi primetio da radi na dva polucilindra i žirado šeširu.

Bolje cuti...

Mislio sam to dok sam ulazio u magacin i uzimao šrafčiger i mala špic-klešta, i namerno nisam ništa govorio. Ako je mislio da to radim zbog njega i da cemo na kraju razmeniti adrese i slati jedan drugom cestitke za "novaka", grdno se varao...

Ali covek je dobio teški napad papagajitisa.

- Ima tu neki modul... Špulna... E, ta Špulna se prekine, i onda, da ga ubiješ, ni makac...

Modul? Pobrkao si, blento blentavi, to je kod "apola 7". A špulnu okaci za uvo da misle da si važan cinovnik. Špulnom te poplašio neki majstor, oni imaju radar za takve tukane i samo ispaljuju carobne reci: šelna, flanšna, džeksna, buksna, a vi se hvatate za glavu koliko ce to da košta.

Bolje se istakni pa kupi novi auto...

Kao da me je cuo.

- Tu treba samo jedan mali deo...

Više nisam mogao da izdržim.

- Tu treba samo jedan mali novi auto...

Opa?

Trgao se...

Znaci, ništa od prijateljstva i menjanja duplikata znacaka i salveta...

- Ko danas može da kupi auto od plate?

Pitaj tatu. On je cuda pravio sa jednom platom. Uvek ste imali auto kao švedska

ambasada, nije mogao da prode neki sajam automobila a da tvoj tata ne spiska platu na neki BMW ili ono veliko чудо sa "nišanom"...

O, tata je znao znanje, ali nisam ni ja loš...

Pustivši ga da saceka da donesem sprej za podmazivanje, zatvorio sam karburator i polako spustio haubu.

- U redu je...

Šta "u redu je"? Nije mu bilo jasno. Ni verglanja, ni psovanja, ni guranja...

Nemoguće da je u redu...

Vec sam sedeo u stolici i brisao ruke "pucvalom", kad je pobožno okrenuo kljuc. Motor je savršeno kresnuo, i mada je bio poprilično raštelovan, u odnosu na zvuk koji je ispuštao pri dolasku na pumpu, ovo je zazvučalo kao dovršena simfonija.

Izašao je i pošao prema meni, i preventivno sam smislio dve-tri najodvratnije psovke na svetu, za slucaj da se uhvati za džep, ali nas je zdravstveni radnik obojicu poštedeo te situacije.

- Hvala veliko...

Pružio mi je ruku samouvereno, kao da je on meni popravio kvar, no, iskoristivši privilegiju prljavih ruku, uvalio sam mu samo podlakticu.

Briši, nesreco. Rukovati se ipak necemo...

I pored toga, mahnuo je ulazeci u kola. Pokušao je da na licu složi nešto što je trebalo da asocira na osmeh, ali nije prošlo...

- Recite mi, molim vas, da znam, šta se pokvarilo?

cE, necu da ti kažem. Samo se zaglavio glupi automatski saug, ali nećeš mi se tim podatkom mangupisati kod majstora.

Odmahnuo sam rukom.

- Otišao je ležaj na cegerlaufu...

Polako je klimao glavom u stilu "kao što sam i mislio" i spustio se na sedište.

Nego šta ce...

Strpljivo i pedantno, cega sam se pribojavao, vezao je pojas i namestio retrovizor.

O, ne odvezao se, dabogda...

U tom trenutku je možda i Veverica vezivala pojas i gasila cigaretu. Cuo sam brum nekog aviona koji se šunjaio kroz zvezde baš nad mojom glavom, ali to bi stvarno bilo suviše...

To je sigurno bio neki sasvim drugi avion...

Tišina koja je nastala za nekoliko trenutaka vukla je na cisti D-moll, i, posle ko zna koliko vremena, učinilo mi se da bih mogao da napišem pesmu.

Baladu, naravno...

Prema pumpi su stizala neka vozila, klinici su išli iz diska i vrištali kroz prozor. Dobro da su zakasnili...

Bilo bi bez veze da su me videli baš kad su mi stereo-mušice uletele u oba oka istovremeno, i zamaglile ih na trenutak...

Neki nikad ne nauce. Vec mi je dosadilo da dobijam bitke i gubim ratove.

Putuj, Doktore, prosto ti bilo...

Od mene ti nema više pomoci, pa sve da mi sledeci put naideš sa zaglavljanim pesmejkerom, a ne saugom...

Majstori su napanjili metalce u kolima i sve se ljuljalo od teškog roka i puberteta. Nisu imali pojma šta se dogodilo.

Svejedno...

Znao sam da ce jednog dana, kad budu gledali film o tome, sve njihove simpatije biti na mojoj strani.

3

Tih dana je bila takva suša, da se cak i Dunavom dizala prašina kad neka lada prode malo vecom brzinom.

Pumpa je po danu izgledala kao amerska reklama za osvežavajuca pica. Face sa tamnim "ogledalo" cvikerima i kapima znoja na celu, pas koji drema u hladovini i poneka rerna na tockovima koja doplovi po asfaltu gustom kao fil za tortu.

Miholjsko leto? Ma još gore. Sve se pomerilo...

Još ce mi do kraja zavideti što radim nocu...

Boba Drot, od kog sam preuzimao smenu, inace dopisni clan štafete 4 x 100 metara, bio je spreman da startuje cim me ugleda, a njegova famozna metalik srebrna vespa uvek je cekala osedlana, za slucaj da stignem u smenu koji minut ranije.

Kad ga nije bilo napolju, to je bio siguran znak da ima neki važan razlog da me saceka. U devet od deset slucajeva u pitanju je bilo neko muvanje oko zamene.

Ovo je bio deseti slucaj...

Sedeo je podigavši noge na pult, sa ritualnom cigaretom u uglu usana, i listao casopis sa slikama nekog izmišljenog arhipelaga u južnim morima. Izgledao je zadovoljno, kao da je upravo kupio pumpu pod vrlo povoljnim uslovima.

Ma, ne, izgledao je još zadovoljnije.

Kao da je upravo prodao pumpu...

O, moj kolega iz druge smene nikad nije bio izraziti trudbenik. Vrteo je neki svoj sinemaskop od kog nije odustajao cak ni u vreme potpune dominacije crno-belog.

A i zašto bi?

Glavnu i jedinu ulogu u tom filmu igrao je više nego dobro.

Njegov stari koji je bio pokrajinski "neko za nešto" i imao milicionera pred kucom, zaposlio je sina jedinca na pumpi još pre desetak godina, možda i više. Po kazni...

Decko je zanemario fakultet, uhvatio se lošeg društva, i, pošto ni vojska nije uspela da od njega napravi coveka, Tata je nemilosrdno naslednika šibnuo u udruženi rad.

Naravno, svi su mislili da ce to biti prolazno...

Ali, Tata je bio prolazan...

Pukao je kao feder na budilniku kad su ga samoupravljacii uzeli pod svoje, u jednom od onih velikih istorijskih trenutaka kad se ispituje poreklo imovine, kad se smene dva-tri direktora, i poneki pokrajinski sekretar napiše ostavku.

I Boba Drot se tako orocio na pumpi...

U svakoj nesreci, kažu ima sreće, a Bobina sreća je bila u tome što se sve to poklopilo sa nestašicama benzina, sa bonovima, par-nepar registracijama i dugim, dugim redovima, zbog kojih su pumpaši naprasno postali važniji od profesora kibernetike i specijalista za kardiovaskularne bolesti.

Bolje je umeti nego imati, kaže narodna mudrost...

Svaka cast...

Ali Boba Drot je tipican predstavnik pojedinačne mudrosti: umeti pa imati...

Biti crna porodica ovca nikako ne znaci biti ovca u principu. Naprotiv...

Ipak, nekom bi možda izgledalo cudno što mali, obicni pumpaš prelistava prospekt

Mauricijusa.

I meni je izgledalo cudno...

Znao sam da je mali, obicni pumpaš vec tri puta bio na Mauricijusu...

Bobby je spustio noge sa pulta, lupio nadlanicom po casopisu i odgovorio na moje nepostavljeno pitanje.

- Imaju strašnu vezu za Madagaskar...

Patio je za tim ostrvom, kao i za Peruom, i za preostalih par mesta koja još nije overio svojim pecatom.

Naputovao se kao kofer trgovackog putnika, ali bio sam skeptik u vezi s njegovim skorim odlaskom na jug Afrike.

Naime, tamo se ne ide preko Singapura...

Momci željni putovanja nekad su odlazili u mornaricu, ali Boba je pregledao Atlas sveta i zakljucio da ni najboljim brodovima još nije uspelo da uplove u Pariz, ili se usidre pod Kineskim zidom, pa je odlucio da do tih mesta stigne drugim prevoznim sredstvom.

E, pošto je skupe avionske aranžmane otplacivao malim televizorima, plasticnim telefonima i svilenim kimonima, odjednom su svi putevi povelu u Singapur ili Hong Kong. Toliko se muvao po tim varošima da su mu se i oci vec pomalo iskosile.

- Pazi stari... Cim prodam ono malo robe što mi je ostalo, palim na Madagaskar. Isti dan...

Ono malo robe? Njegova dnevna soba licila je na sasvim dobro snabdeveni "free shop".

- Ma idi Bobby... Nema šanse... Ti si ovisnik o švercu...

Kažiprst mu je proradio kao brisac.

- Ne, ne, ne... Gotovo je... Samo kokteli, zeleni, plavi, narandžasti, i one "Njambe" sa belim zubima. Necu da udem u radnju...

Malo je zastao, shvativši da je preterao.

- U stvari, samo suveniri... Golubu cu doneti kokosov orah, da ga potseca na detinjstvo, a tebi cvikere za sunce i školjku da slušaš more, da je onako nasloniš na uvo i da si tamo...

Uvek mi je donosio sitnice sa putovanja, i ja sam se, kao i svi mi, infantilno radovao tim stvaricama.

Cinio je to pomalo zato što sam ja njemu cinio, zbog svih onih zamena sa kojima je kod mene vecito bio u minusu, pomalo zbog narudžbina kojih sam ga poštedivao kad su mu svi narucivali rezervne delove za TV i baterije za sat, ali ipak najviše zbog prijateljstva, zbog neke slicnosti i saucesništva koje je postojalo između nas.

- Cvikere za sunce? Nemam ja ništa sa suncem. Donesi ti meni cvikere za mesec...

Infracrvene... To mi više treba. A školjku vec imam u kupatilu, pa mi donesi bolje jednu malu garavu sa onim perverznom pupkom, ako uspeš da je preneseš kroz carinu. Ako ne, nabavicemo uvoznu dozvolu...

Razvukao je širok osmeh. Znao sam da zamišlja glatku crnu lepoticu koju iznosi iz aviona prebacenu preko ramena, kao umotan tepih.

- Nije loše, nije loše... Ali, cekaj, nju nećeš moci da staviš na uvo...

Ne, nisam ga razocarao.

- Nemaš brige... Na nešto cu je vec staviti...

Drotove oci su se skupile kao prorezi na štednoj kasici. Bio je neupotrebljiv za neke muške razgovore, sa njim se nije moglo pricati o ofsajd pozicijama ili štukama koje su otpale sa udice, ali su zato curice bile njegova omiljena tema.

- Matori pokvarenjak... A ja sam mislio da si rasista... Malu garavu... Nego, to sam i ostao da ti kažem. Tražila te jedna devojkica, malopre...

Tražilo je mene više devojaka, ali to je "malopre" samo u odnosu na krstaške ratove, samim tim, te devojke odavno nisu devojke, što samo potvrđuje da je u pitanju potpuni nesporazum.

- Ne verujem... Zašto bi me tražila?

Bobby nije bio zadovoljan mojom reakcijom. Znaci, još jednom sam dobro odglumio ravnodušnost.

- E sad... Otkud ja to znam... Mislim, neki intervju...

Misliš? E, ako je intervju, onda je ta cura sigurno iz zavoda za zaštitu spomenika. Ja sam svoje pesme otpevao, svoje autograme podelio...

Ništa nije ostalo...

Kalendari za koje sam se slikao ne važe više ni u najzaostalijim krajevima naše zemlje. Ma, price o "bivšima" samo popunjavaju prostor između lica sa naslovnih strana i horoskopa. Šta će kome to?

Zna se koja vrsta prica pocinje sa: Bilo jednom...

Ne hvala, već izvesno vreme ne verujem u bajke...

Boba nije mislio tako. Svet je bio njegova ulica, a ipak je smatrao da slika u novinama menja nešto u životu.

- Šta te košta? Bla, bla, truc, i gotovo... I, možda i umuvaš nešto, šta misliš?

Skoro da sam mu rekao šta mislim, ali tad su se, iako sa malom zadržkom, aktivirale moje cuvene kocnice.

Njemu se to ucinilo kao nedoumica.

- Pazi, riba je mracni mrak. Prevela bi copor pедера u pravu veru. Samo kad bi se malo koncentrisala...

Đavo će ga znati. Možda je u pitanju neka prakljaca koja je jednostavno Bobin tip. Znao sam gospojicu koju su jedni opisivali kao cicu sa dobrim dudicama, a drugi kao sisatu kravetinu.

U pitanju su nijanse, jedva primetne, kao recimo ta koja odvaja macku od domaceg goveceta, pa je zato bolje da se o ukusima ne raspravlja.

Mnogi su doktorirali pišuci o tome, i stvarno nema smisla da se i ja upuštam u tu problematiku svojim naivnim primerima.

Zato sam skrenuo temu...

Kad je Drot u pitanju, temu je najlakše skrenuti ka devizama i crnom kursu. Još par minuta smo davili o markama i dolarima, a onda sam ga polako otpratio do vespe.

Devojke? Ah da, cuo sam za njih...

Čak sam ih i video...

Jesam, stvarno...

Neke, doduše, u prolazu, izdaleka, kroz prozor kola ometan brisacima, ali zato neke iz neposredne blizine, iz cudnih uglova, pod dnevnim svetlom i pod veštackim osvetljenjem.

Da, neke sam baš dobro zagledao...

Šetao sam gluvoneme lutkolike kozmetičke poligone, raspravljao o suštini sa ružnjikavim intelektualkama u debelim puloverima, i bio na ivici homo-seksualizma, vodeći na utakmice promašene tatine sinove, curice koje su nosile muške jakne i tukle tri piva po poluvremenu.

Posle su me razvukle lokalne poleguše, sa kojima sam se upoznavao i opraštao o istom trošku, pod tušem, pred polazak...

I sve je u redu...

Zaboravio sam imena, brojeve telefona, madeže na bezobraznim mestima, nicega se više ne secam.

Svi pravi mangupi boluju od amnezije...

Pamtim samo onu paniku hemije u vazduhu, kad se Veverica pojavila na vratima kafea "Charlie", sa rukama u džepovima pantalona od tvida, ogrnuta mirisom decembra i pecenog kestena koji više ni jedan fajront nije uspeo da izjuri iz lokala. Da, nedavno sam svratio na cugu. Taj kafe još uvek tako miriše...

Te večeri na pumpi, sve do 23:47, bio sam spreman da se opkladim da se to dogada samo jednom u životu.

U 23:48 izgubio bih opkladu, jer se dogodilo drugi put...

Da se razumemo, nije mi osamnaest godina. Štaviše, devojcice i decaci iz mog razreda vec su proslavili i petnaestogodišnjicu punoletstva. Slava im...

Odavno ne startujem na prvu loptu. Palim se na dugogoreci fitilj. Mašta me je upropastila...

Uvek sam uz likove smišljao karaktere, boju glasa, male navike i omiljene pisce, i nikad se to nije poklopilo sa njihovim pravim osobinama.

Uvek sam ljude zamišljao boljim nego što jesu, i tako sam nekako i prošao...

Zato nisam naseo na siluetu koja je izašla iz automobila zaustavljenog na kraju pumpe, kod aparata za promenu ulja.

Vozac nije ugasio svetla i farovi su kroz tananu letnju haljinu projektovani duge, vitke noge...

Hej, svetska silueta. Nije joj mesto tu...

Sigurno je ispala, slucajno, iz nekog magazina, i samo je svratila da pita kojim se putem može najbrže vratiti u svoju reklamu za parfem.

Iz prakse mi je bilo poznato da takve siluete uvek imaju olakšavajuću okolnost. Stakleno oko, karijes dvojku ili nosinger kao ključ od ludnice.

Na udaljenosti do koje se primakla još nisam uspeo da uocim ni jedan od navedenih detalja, ali nije me to zbunjivalo.

Zbunjivalo me je što to uopšte nije izgledalo kao neko ko dolazi negde. Ne. To je izgledalo kao Neko Ko Dolazi Meni. Kao neko ko mi opet dolazi...

Prišla je sasvim blizu. Sad sam vec bio sasvim siguran da se radi o "skrivenoj kameri".

Bila je lepa kao san umornog andela...

Gde je zamka? Ah, da, ostao je još sopran. Znao sam da ce sve upropastiti kad zapišti kao cajnik.

- Dobro vece...

Alt?

Setio sam se jednog plavog i dubokog mesta u moru koje sam video visoko sa magistrale, u prolazu, i više nikad nisam uspeo da ga nadem.

Otkud mi je to palo na pamet?

- Dobro vece...

Pokušao sam da ne izgledam kao žvalavi mesni švaleri koji se iskeze kad vide nešto tako lepo, ali je malo verovatno da sam uspeo u tome.

Šandor me je spasao. Izvukavši se ispod camca protegao se i glasno, prostacki zevnuo, ne stavljajući šapu na usta.

Okrenula je profil na trenutak.

Kao ono u starim filmovima, kad se nekom opaljenom vraća izgubljeno pamćenje, zatitrala je slika zadnjeg sedišta Naduvenkovog "golfa", i jedan pogled, kraci od slobodnog vremena leptira koji žive jedan dan.

To je, znaci, ta tatica? Saputnica onog frkadžije od pre neki dan?

Brzo sam pogledao auto koji ju je dovezao, bio je zaklonjen senkama Šefovih omiljenih breza, ali poziciona svetla su bila dovoljna da pogodim o kom se modelu radi.

Laknulo mi je...

Pomislio sam da je to objašnjenje za sav taj elektricitet.

Protumacila je da je taj uzdah upucen Naduvenku.

- Mišku je neprijatno zbog onog, pre neki dan. Zato su stali malo dalje...

Ne vredi. Napetost nije nestajala...

Dok sam gledao kako dolazi, neko mi je neprimetno zatakao zapaljenu šipku dinamita za uvo, i ta stvar je još šištalala tamo, preteći da eksplodira, svakog časa...

Na sreću, živci su mi još uvek kao užad za šlepanje pokvarenih nosaca aviona.

- Nema problema. Što se mene tiče neka dode... Samo, ako je već želeo da sklopi primirje, bolje da je uzeo belu "zastavu" nego beli "golf"...

Osmehom je registrovala tu malu igru reci, i tako prošla još jedan test na ispitivanju savršenosti.

Onda se uozbiljila...

- Ali... Ja nisam tu zbog toga. Zar vam kolega nije rekao? Želela bih da pišem nešto o vama, pa sam svratila da se dogovorimo. Oni bi posle došli po mene... Ako ne smeta?

Ako ne smeta? Boba Drot je bio u pravu. Ona ne bi smetala ni tek vancanim pederima na medenom mesecu...

- Ne smeta, naravno...

Postojala je opasnost da njeno grubo prisustvo naruši harmoniju tog plemenitog mesta, da poremeti sklad naslaganih limenki motornog ulja i boca destilovane vode, ali sam ipak odlucio da rizikujem i dozvolim joj da ostane malo.

Mahnula je rukom...

Naduvenko je, izgleda, motrio kao lovni terijer, jer je istog časa dao gas i zbrisao u noc. Poželeo sam mu da ga iza okuke pokupe na vojnu vežbu i da se tek za dve-tri nedelje vrati po devojkicu čije ime još nisam znao.

- Ja sam Mila...

Nego šta si. Ali, nismo se ovde okupili da se hvalimo.

- Slažem se...

Verovatno su je svi davili na taj fazon. Kao da se ljutnula, ali sasvim damski. Malo, malcicko.

- Svi me tako zovu. Ime mi je staro, dugo i ružno...

To svi kažu. Znate li ikoga ko je zadovoljan svojim imenom?

Videla je da ne odustajem. Osmehnula se u znak predaje.

- Emilija...

Emilija? Stvarno su mogli to davanje imena da shvate malo ozbiljnije. Ko su ti ljudi koji su mogli jednu malu bebu nazvati Emilija. Emi...

Lija...

Moj nepogrešivi instikt za nadimke odmah se uklopio uz njen radoznali nosić i dugi rep od pirgave kose.

Lija...

No, već je bio krajnji momenat da prestanem da blenem u nju i da i ja nešto kažem.
- I moje je staro i ružno, ali, dobio sam ga po dedi, nema smisla da ga menjam. Ime je sve što sam nasledio od porodice...

Dopadalo joj se kako se ponašam, i nije чудо. Bio sam bar deset godina mladi nego poslednjih dana.

- Nemoguće... Sigurno ima još nešto...

Zackiljio sam i pogledao naviše kao da pokušavam da se setim.

- A da, da, da... Lažem... Nasledio sam i visok krvni pritisak...

Slatko se nasmejala, pa sam se nasmejao i ja, ali moj osmeh je malo gorcio. To što sam rekao bilo je kritično blizu istine.

- Mene zovu Džokej...

Izvadila je nešto iz tašne i pružila ruku kao da mi poklanja tu stvar.

- Zašto Vas zovu Džokej?

Kasetofon? Mali "reporterac" kojih sam se nagledao...

Zatvorio sam oči i postrojio novinare uza zid, kao osumnjicene u policijskoj stanici.

I sve sam ih identifikovao...

Pokvarila je caroliju...

Mala noćna znatiželja diskretno me podsetila da njoj nisam potreban ja, nego priča. I to ne čak ni priča o meni, nego samo i jedino priča...

Nekoliko trenutaka nisam pazio na lice i na njemu se sigurno desila neka promena, jer ona je to primetila.

- Ne želite da pričate o tome?

Da znaš da želim. Voleo bih da kažem citav život u jednoj dugoj, duugoj recenici. Ali samo tebi, Rido, ne glupim novinama. Necu fotografiju na kojoj točim benc, pored neke slike iz Dana Lavova...

Nek neko važniji novim pokolenjima posluži za primer o neminovnoj prolaznosti slave...

- Ne. Ne želim. Ni o tome ni o bilo čemu...

Konju...

Glupa, trapava, gruba, dlakava balkanska konjino. Ko si ti da zbog svoje sujete i bezvezne price uskratiš staroj pumpetini najlepši osmeh koji se tu dogodio?

- Ja sam kriva... Učinilo mi se da je u redu...

Pošla je ka vratima i skoro sam podigao ruku da je zaustavim.

Ponovo mi se učinila kao neko moj, kao neko kome ne smem dozvoliti da ode.

Došla je do vrata, naslonila se na okvir sasvim mirno, ali se nije okrenula.

- Rekli su mi da više nikad niste hteli da pričate o tome, i zato sam prvo i došla da se dogovorimo, ali... Malo sam se zaboravila, izvinjavam se...

Preterao sam...

Dolazili su novinari i pre, sad već dugo nisu, ali njih sam uvek nekako mogao da prepoznam i da ih dočekam na gotovs, kao jež suvo lišće poneto vetrom.

Ona me je prevarila. Nije htela, i nije znala, ali uspela je da me zatekne bez obrambene maske, i uplašila se kad sam je na brzinu stavio. Da je bila na mom mestu, sigurno bi me razumela.

Ali, svako je uvek samo na svom mestu...

Tako sam i ja bio na svom, na korak iza nje.

Poželeo sam da joj dodirnem rame prstima, da kažem nešto što bi me opravdalo, ali ostao sam sto kilometara dalje i izvalio glupu sindikalnu ispriku.

- Ne, ja se Vama izvinjavam...

Ni na to se nije okrenula.

Odmahnula je rukom što je moglo da znaci: U redu je...

Ali najverovatnije je znacilo: Idi s milim bogom...

- Da li bi mogli da mi pozovete taksi?

Ne bih. Kad nisam odao telefonsku tajnu zbog klempavog Doktora, kog sam želeo da što pre maknem s ociju, necu ni tebi pomoci da odeš, mala uvredena lisice...

Napravila je još jedan korak i zastala na pragu. Onaj pokvarenjak od vetra jedva je dočekao da joj se zavuce pod široku staromodnu haljinu.

Verovatno grešim. Haljina je sigurno bila modernija nego što je to mogao i da pretpostavi dežurni pumpaš...

Staromodna, u najlepšem mogućem smislu, bila je ta lepa slika.

Devojka sa vihorom pod haljinom, od nepoznatog autora...

Spustila se u "moju" stolicu, i gledala negde kroz mrak. Znao sam da svakog casa može naici neko ko ce je zauvek odvesti.

Prišao sam i seo na visoki prag, malo iza nje. Tako sam mogao neprimetno da zavirim šta se događa na levoj polovini njenog zamišljenog lica.

O, samo to ne...

Prkoseci zakonu gravitacije, u njenom oku je blistala malena suza, a onda se ipak otkinula i nestala putujući kraj nosica.

Znam, more je potopilo Atlantidu, i, krckajući stene kao lešnike, išaralo lokalnu planetu. Brzaci lome turbine, a mutne velike reke nakrive šesir, pa potope Kinu i Indiju kao veliki veš. I nikom ništa...

Ali, suza je kraljica. Suza je najmoćnija vodena sila.

Trudeci se da to ne deluje nervozno, lupkao sam neki takt, pokušavajući nezrelo da privučem njenu pažnju.

Neuspešno...

Na sreću, Tajni agent Šandor nije me ispuštao iz vida, pa sam se obratio njemu, a njemu sam nekako i navikao da pričam.

- Nema tu nekog zapleta... Jednom sam zakasnio u školu. Prvi put sam zakasnio u školu...

U stvari, prvi put sam uopšte negde zakasnio. A padao je sneg, kao sumanut. Onda su padali veliki snegovi i nije se videla druga strana ulice... Ja je nisam video... Išao sam u prvi razred, obukli su mi sve novo, i kariranu kapu, to je bio prvi dan posle Nove godine... I bio je jedan prozor usput, bilo ih je više, ali taj mi je odgovarao, bio je nizak, i uvek pun nekih cedulja, prodaje se med, krevetac, domace vino, i ucinilo mi se da se pojavila nova cedulja. A prozor je bio zamrznut, i ja sam duvao da ga odmrznem, i virio i zakasnio. Minut, možda, ili pet, ne znam, sigurno sam mnogo duže stajao pred vratima plašeci se da udem. I, kad sam najzad ušao, ucitelj je rekao, zbog one šarene kape, ili zbog toga što je nisam skinuo, ne znam, rekao je: A, evo, stigao je i neki džokej... I svi su se smejali, a ja sam stajao ukopan, kao mala karirana pecurka. I nadimak je ostao zauvek... to je ta prica, ništa posebno. Tako me i danas uglavnom zovu Džokej...

Ne znam kad je pocela da me gleda, ali nije prestala ni kada sam podigao glavu i pogledao je pravo u oci.

Oni koji su nekad uspeli da vrate osmeh na lice na kom još ima tragova suza, znaju kako je to dobar osećaj.

- Lepa prica...

Nisam više želeo da budem grub, ali sam nekako morao da nas vratim na pravi razlog našeg susreta.

- Stara priča. Nove već nisu tako lepe...

Pogledala me čudno, kao da misli da sam buntovnik bez razloga, i odjednom se i meni učinilo da sve to i nije tako važno.

Preuzela je servis.

- Pišem za "Lunu", to je ženski list, ne znam da li ste čuli?

Nastavio sam da šmiram. Nabrao sam obrve kao da pokušavam da se setim, a ne ide mi...

U poverenju, nije se moglo sastaviti ni sat na TV-u a da bar jednom nije pompezno reklamirano šta "Luna" u sledećem broju, između ostalog, donosi...

No, izgleda da sam je prevario...

- Svejedno, nije ni važno... Kad sam Vas ono videla tu, nedavno, to mi je nekako... Šta ja znam... Preslušala sam ponovo sve te ploče, otkrila još neke pesme, i bilo mi je tako...

Žao? Prilično nespretno je izbegavala tu rec.

- Bilo mi je teko... čudno. Nisam uspela da nadem nikakvu vezu između tih pesama i ovog mesta...

Primetio sam da joj glas sve više prelazi u šapat i požurio sam da nešto lupim. Nocas se u mom bircuzu više neće plakati.

- Ali našli ste bar oficira za vezu...

Vidim li ja to izvesne nagoveštaje osmeha?

- Pa da. Jedino Vi i znate...

Prekinuo sam je podigavši prst.

- Nemojte mi više govoriti "Vi". Stalno se okrećem da vidim ko mi se to ubacio u pozadinu.

- Ali, i Vi meni govorite Vi...

Šandor me je ponovo izvadio. Dogegao se i seo kraj njenih nogu, a da ona, okrenuta ka meni, to nije primetila.

- A ne, ja to mislim u množini, na tebe i Šandora.

Tek tada je spazila najvernijeg čovekovog prijatelja, bar kad je ovaj čovek u pitanju, i glasno se nasmejala.

Sad sam već znao da će mi taj smeh nedostajati.

- Šandor? O, Bože, kako si samo mogao da tako nazoveš psa?

Opa, dve lepe stvari. Rekla je "ti", i nije ni pomislila da je neko drugi mogao da kumuje malom psu.

- Ne, nisam ga ja nazvao. Tako mu piše u ispravama. Šandor je inače luksemburški gonic, vrlo retka vrsta...

Bilo joj je jasno da je Šaca surovi mešanac, ali joj to nije smetalo da ga pomiluje. Repati poltron se istog časa prevrnuo na leđa.

- Šalim se, naravno... Šef ga je nazvao Žuca, ludim od invencije, pa sam hteo da ga ofarbam u crno, samo da zeznem šefa, ali sam shvatio da je ipak jednostavnije da kucu druckije nazovem i nazvao sam ga Šandor, sasvim slučajno. Ali sad mi sve više i više lici na nekog pravog Šandora...

Pas je za to vreme samo podizao i spuštao uši. Još mu se nije dogodilo da u nekom razgovoru toliko puta pomenu njegovo ime.

- I? Gde smo stali?

To pitanje ju je trglo iz dobrog raspoloženja, i glas joj je ponovo dobio onaj bojažljivi

prizvuk.

- Naš list se bavi drugim stvarima, ali je urednik u principu veoma zainteresovan, mislim zbog tiraža i svega, i spreman je da objavi feljton, više nastavaka, i da uvede rubriku o tom vremenu, pocevši sa tobom...

Cekaj, ovde neko vara. Sad se prave feljtoni o smenjenim generalima i ministarskim švalerkama, a ne o bivšim pevacima...

- Ko je taj tvoj urednik, znam li ga možda?

Kimnula je glavicom, zadovoljna razvojem situacije.

- Brzak... Rekao je da vas... da TE puno pozdravim...

Brzak? O, to je stvarno od srca. Dakle, prokleti alkos je još živ...

Tacno sam ga zamislio u prljavoj, vecitoj zelenoj jakni, koja bi trebalo da izgleda terenski, kako grokce u slušalicu:

- Mala, ti izvuci jednu rec od te budale, a ja cu objaviti feljton...

Lepi pirgavi amater još nije provalio zlocudni humor starih profesionalaca. Ona je mislila da radi neku pravu stvar.

- Pa ako te interesuje, morao bi mi pokloniti desetak dana...

Ne interesuje me. Ali cu ti pokloniti šta god poželiš...

- Šta kažeš na noci? "Hiljadu i jedna noc - part 2". Hm? Samo, zbog toga ceš morati tri godine svake noci dolaziti na pumpu...

Digla je dva prsta kao klinci u školi.

- Da ili ne?

E, Lijo, Lijo, mali Mandrak si ti. Nisam primetio trik, ali ti si to "Da", kao zeku iz cilindra izvukla još iz one šarene džokejske kape...

Ne znam kako ranije nisam primecivao da benzinska stanica na starom putu za Beograd ponekad lici na avetinjski grad...

Godinama sam vodio jedan davno završeni rat, kao oni suludi samuraji, zagubljeni po pacifickim ostrvima, koji nikad nisu priznali poraz.

Da li sam ga ja to upravo priznao?

Ne još. Samo sam konstatovao da je rat završen...

Ali, nešto je sumnjivo oko ishoda. Izgleda da nisam baš jako na pobednickoj strani.

Nigde ni traga vatrometu...

Naprotiv...

Mesec i ekipa su se pritajili iza oblaka, podržavajući tišinu kojaje nastala po Emilijinom odlasku. Bice bolje da se sklonim unutra.

U takvim nocima davoli sa kofama i lopatama tiho se spuštaju u Veliki Tihi Rit.

Oni se uvek snabdevaju tu, kad im ponestane mraka...

4

U teškim predratnim i okupacijskim vremenima, moj predak, poznat po nadimku Šteta, imao je u glavnoj ulici gvoždarsku radnju na veliko i malo, o kojoj je vodio brigu.

Kad su oslobodili grad, oslobodili su i mog dedu te brige.

Više nije morao da brine o radnji, kao ni o dve velike, lepe kuce koje je do tada imao.

Morao je brinuti samo o tome da ne gunda preglasno kad prolazi pored njih...

Naslušao sam se tih gundanja praveci mu društvo na putu za vinograd. Bio sam klinac, ali sam vec razlikovao te reci, kojima sam mogao da zaradim smeh ako ih jednom

izgovorim, i šamarcinu ako ih izgovorim i drugi put.

Deda mi nikad nije pricao o tome, ali raspitujuci se kod ostalih clanova porodice zašto on uvek psuje na istom mestu saznao sam da su te kuce nekad bile naše, ali da smo ih dali nekim siromašnim ljudima, i da to ni slucajno ne spominjem u školi.

Bojim se da sam suviše sedeo kraj Deda-Štete, i da je virus njegovog baksuza prešao i na mene.

Bio je rodeni gubitnik...

Cuo sam da je bio kolar i kovac kakav se retko rada. Prica se da su cak iz Pešte i Erdelja dolazili nacvrncani baroni i svinjarski trgovci, zbog cuvenih lakih "paradoških" ceza kakve je samo moj deda pravio.

Ali, onda se izvesni Henry Ford pojavio u njegovom životu, prvi put...

Tu-tuuuuuuuuuuuuuuuu!

Automobil nije odmah izbacio iz igre sve klasicne konje, ali je zacarao najvažnije i najlovarnije mušterije i više niko nije narucivao ni kocije, ni fijakere, pa cak ni karuce...

Potkovicica nekom i donese sreću, ali veoma retko potkivacu ili potkovanom, pa se Bata Šteta prebacio na sve i svašta, muvao, trgovao, zakidao i švercovao, samo da bi nekako postao Gospodin.

Neki zlobnici misle da ponešto što je radio baš i nije bilo najpoštenije, pa zato verovatno Deda i nije dospeo na onaj prazan list papira koji predstavlja spisak svih onih koji su se pošteno obogatili, ali ostaje cinjenica da je postao Gospodin, i da su svi skidali šešire i govorili "klanjam se" kad on predvece izvede svoj bambus-štap u šetnju.

Postao je Gospodin u najgori cas...

Naišlo je vreme Drugova i bilo je sramota nositi odela s prslukom i šarana sa pijace na Badnji Dan. Više niko nije skidao šešir, u stvari, svi su ih skinuli i metalni kackete i francuske kape koje se ne skidaju makar kome, pa je Gospon Šteta shvatio da ce ponovo morati da muva, trguje, zelenaši i jajari, samo da bi nekako postao Drug...

Ali nije uspeo...

I da jeste, opet bi bio žrtva zavere, jer su u meduvremenu Drugovi naprasno postali Gospoda, što je obrnuti, i, sudeci po masovnosti, izgleda nešto lakši proces, no, kao što rekoh, nije uspeo...

Imao je neke šanse pred kraj, jer je totalno posenilio i podetinjio, ali tada mu se Henry Ford po drugi put umešao u život.

Jedan daleki potomak mister Forda, tamnozeleni "peugeot 404", pokupio je zamišljenog starca iz šetnje i odvezao ga direktno u predgrade neba.

Auto je bio relativno velik, ali je imao malu registraciju, tako malecku da se nekako zauvek zagubila u sudskim aktima. Rezultati istrage nisu bili u Dedinu korist, ali su pružali priliku da mu se na epitafu napiše da je ispustio dušu pretrecavajući ulicu u osamdeset i osmoj godini.

Alal vera...

Ako postoji raj, na šta pomišljam sa dozom rezerve, i ako je moj saputnik sa taljiga u njemu, u vezi cega sam takode sumnjicav, nadam se da je konacno uspeo u nekom poslu. Snaci ce se draga starudija, ne bojim se ja za njega...

Ako vec ne otkupljuje perje iz krila andela, pokušace da proturi bižuteriju i praporce za vražje rošcice, ili ce smisliti neku belonebesku prevaru kojom ce povratiti sve što je izgubio na ovom svetu.

Istina, svojim poslednjim "poslom stoleca", poslednjim u telesnom životu, obezbedio mi

je dvosobni stancic na mansardi, što je lep gest, iako je za tih pedesetak kvadrata dao četvorosobnu kucu sa velikom baštom, čiji bih jedini zakonski naslednik takode bio. Naime, Šteta je saznao iz poverljivih izvora, alijas od gospodina Mušickog, s kojim je svakonocno igrao lorum u Zanatskom Domu, da ce se izvesna kuca uskoro rušiti zbog izgradnje mosta, i da ce svaki pedalj u njoj tada vredeti bogatstvo.

I, zagrizao je, veliki kalkulator, koji nikad nije imao ni džepni kalkulator...

Sve svoje racunice izvodio je malom mastiljavom olovkom, na kojoj je bio nacrtan pelikan, i koja je izgledala zaista lepo, ali je definitivno imala fabričku grešku, jer su sve te racunice do kraja ispadale pogrešne...

Našao je "žrtvu" za trampu i sve obavio na brzinu, da ne bi slucajno prozreli njegovu špekulaciju, ali, na žalost, dalji razvoj događaja pokazace da je most izgraden nešto dalje, preko reke, što mu je nekako i prilicilo, i da fatalna kuca sa malim stanom u potkrovlju nikad nije srušena.

Za razliku od Caleta...

Doživeo je težak nokdaun, vrativši se sa puta i saznajući za veliku transakciju, i od tada, pa do kraja života, moj otac nije više nikad rekao svom ocu ni jednu rec dužu od dva slova...

Stari i ja smo, doduše, živeli u stanu koji je dobio od firme, ali on je znao, kao što je znao sve, da smo ostavši bez svoje stare kuce za sva vremena ostali bez svog komada zamlje na ovoj planeti...

A Deda Šteta je izgleda baš i cvikao od svog komada zemlje. Od onog komada nad glavom...

Nadao se da ce živeti hiljadu godina, i, kad je prošao osamdeset i sedmu, uplašio sam se da zaista i hoće...

Male prakticne stvari, kao oporuka, ili prepis stana, na primer, verovatno su ga podsecale na vožnju ulicom kojom se svi stanovnici ovog grada bar jednom provozaju, i ja nisam imao srca da insistiram na eventualnim dobrim stranama administracije.

I tako sam, kad je došao taj dan, još jednom platio mali stan pod krovom, kroz nasledne takse i nagomilane neplacene racune.

Pokušavajući da prevari citav svet, uspeo je da prevari samo mene, i još neke koje je voleo...

No, sve sam mu oprostio, jer stan je ipak naglo dobio na vrednosti onog casa kad se na njegovim vratima pojavila Emilija Kovacev, rumena kao breskva, tegleci veliki sportski bicikl.

- Malo sam zakasnila?

Desetak godina, po mojoj slobodnoj proceni, mada mi tam-tam pod majicom šalje tajanstvene poruke da si stigla na vreme...

- Hej, udi... Zar je to vec cetiri?

Prihvatajući bicikl krivio sam se prema nekom izmišljenom satu, iznenaden kako je to vreme proletelo. Vec cetiri?

Medu nama, sekund pre zvona, konstatujući da je dva do pola pet, definitivno sam odlucio da nikad više ne kupujem casovnike sa olovnim kazaljka...

Njen nosic vrteo se po sobi kao periskop.

- Imaš zgodnih drangulija tu...

Oduvek su me nervirale oštrokonde koje upadaju u stanove kao sovjetski obaveštajci...

- Jao, da li je ovo original... Gde ste ovo nabavili... A pošto je, ako se sme znati... Jedna

moja prijateljica ima istu ovakvu, ma istu istacku...

Lija me nije nervirala. Ne samo da nije postavila ni jedno od ovih pitanja, nego sam je, vrativši se sa terase, zatekao tacno tamo gde sam pozeleo da bude.

Sjajne lažljive stvarcice mamile su sa svih strana, ali ona je izabrala staru fotografiju na zidu, jedinu fotografiju u citavom stanu.

Okrenula je glavu ka meni, ponovo pogledala sliku, i vratila mi pogled.

Savršeno...

Od mene je najlakše dobiti odgovor kad ne postaviš pitanje.

- Ovo je Popac... To je njegova gitara... U prsluku je Martin, Lufter smo ga zvali... Ovog treceg ne znam, ali je u sredini pa nisam mogao da ga isecem. Stavicu tu neku nalepnicu...

Dotakla je prstom lice zamišljenog decaka koji je sedeo u travi.

- Nemoj... Baš si bio sladak...

Bio? Šta bio?

Da mi je osamnaest vec bih startovao sa tim pitanjem, ali rekao sam da mi nije osamnaest i to više necu ponavljati.

- Kafa?

Okrenuvši glavu prebacila je kosu preko ramena, i jedan oblacic parfema zapleo mi se u trepavice kao odbegli deciji balon u telefonske žice.

- O... Ja pijem samo espresso...

Samci imaju privilegiju malih rituala. Ne skupljam marke, i ne slušam klasiku, ali imam aparat za espresso, svoj oltar u kuhinji...

- Fino. I ja...

Kockice šecera baš i nisu jako bile kockice, bile su u obliku znakova na kartama, i, uzimajući ih, dobro sam pazio da na njen tanjuric ne zapadne neko srdašce. Takav kicer ipak nisam.

Pik je bio sasvim u redu...

Još je stajala pred onom fotografijom, kao pred ogledalom.

- Ovo je neka posebna slika... Tako je nekako... daleko...

Znam. Još niko nije uslikao vreme, ali ponekad mi uspe da ga zamislim kako se valja i huci kao velika siva lavina.

- Da. Daleko je... Negde tamo gde možda i pocinje prica...

Emilija je brzo, ali pazeci da time opet nešto ne pokvari, pritisnula crveno dugme na malom kasetofonu.

U životu ima glupih situacija više nego što ih uspevamo potrošiti, pa nas tako poneka od njih i mimoide. Sigurno sam i ja neke izbegao, ali mislim da sam one najvažnije ipak zakacio.

Oni koji su uvedeni u novi razred, u novoj školi, a usred polugodišta, usred casa i usred puberteta, znaju o cemu govorim.

- Ovo je vaš novi drug...

Novi Drug je imao ispeglanu školsku uniformu koja ga je stiskala kao "gvozdena devica", ali to nije bila jedina sprava za mucenje kojoj je tog dana bio podvrgnut.

Mašina za šišanje, kojom je majstor Simce muške clanove naše porodice nagrdivao godinama, prošla je tog prepodneva kroz moju kosu kao kombajn, ne pazeci na tanane niti samopouzdanja upletene u duge letnje šiške.

Good bye, George Best...

Kao za inat, neki decaci su imali frizure po uzoru na levo krilo "Manchester Uniteda", a ja sam izgledao kao da upravo krecem na slet Sokolske Omladine.

- Sedeceš sa Martinom, poslednja klupa, srednji red...

Tako sam upoznao Luftera. Mislio sam da nije normalan...

Bio je neprijatno, tako reci odbojno uredan. Sveske u plavom pak-papiru, šmirgla za šiljenje vrha olovke, i pernica na kojoj se videlo da je stara nekoliko godina, pa ipak, na njoj nije bilo naziva rock grupa, ili ženskih imena urezanih šestarom.

Sve bih to od buškastih cipela do gornjeg, naravno zakopcanog, dugmeta na košulji, nekako i podneo, ali postojala je još jedna stvar koja mi je pomerala centar za ravnotežu. Navlake...

Crne klotane navlake za rukave, kakve nose samo bankari u kaubojskim filmovima.

- Gde stanuješ?

U tu školu sam prešao kad smo se preselili u stan koji je Cale konacno dobio u nekoj od onih velikih kutija za cipele koje arhitekta projektuju jednim jedinim lenjirom.

Ni adresa nije bila bolja...

- B-/16...

Zazvucalo je kao model saveznickog bombardera, ali Martin se ranije doselio i vec je bio u fazonu šifrovanih ulica.

- Ej, to je do nas... šta, i tvoj stari je vojno lice?

Moj Cale? Dobri vojnik Švejk?

- Ne. Moj stari je sumnjivo lice...

Tad se prvi put nasmejao nekoj mojoj šali, ali to je bilo kobno po njega. Shvatio sam da imamo istu žicu za smešno i nemilosrdno sam tukao po njoj, u najgorim mogucim momentima po Martina, u komemorativnoj tišini pismenih zadataka, i zavreme dugih, psihodelicnih monologa našeg razrednog.

Klupa koju smo delili sledecih osam meseci izgledala je kao Berlinski zid. Jedna strana bila je cista i uredna, sa stvarima spremnim na smotru na koju je Luftera tata potpukovnik navikao, a druga, koju sam ja koristio za sakrivanje stripova, drecala je kao bruklinski metro..

I, kako to vec biva u praksi, moj sused je, skidajuci ciglu po ciglu, sve cešće provirivao na šarenu stranu, i bilo je samo pitanje trenutka kad ce pokušati da prebегne...

Taj istorijski trenutak se sasvim približio kad se doktor Popovicki sa svojom porodicom doselio u dva trosobna stana u našem ulazu, i, probivši zid između njih, otklonio osecaj teskobe koji novogradnja ponekad natura.

I tako, nad samoupravljacima i penzionisanim železnicarima, visoko na poslednjem spratu, van dometa takozvanog mirisa kiselog kupusa iz podruma i van dometa komšijskih ogovaranja, zasvetleo je stan doktora Popovickog, kao izlog robne kuce pred Novu godinu.

Odatle, iz suterena oblaka, spuštali su se Gospodin i Gospoda Doktor rano ujutro, i vracali se kasno u noc, a oko podne bi, obicno, i lepa smolika devojcica prostepovala kraj nas svojim lakovanim cipelicama, ostavljajuci nam miris finog sapuna i mogucnost da gledamo kako odlecu svileni leptiri u njenoj kosi.

A onda se jednog dana pojavio i majstor...

Bio je naš vršnjak, i uvalio se između Lufterovog marta i mog septembra tako lako i logicno, da smo se zacudili kako ranije nismo primetili da nam nedostaje.

Popac...

Ne, nismo išli u isti razred, što sebi nikad necu oprostiti, ali bar smo zajedno išli u školu. Pardon, zajedno smo išli do škole, a onda smo naglo skretali levo, prema Kanalu, u kom su se tad još srebrile velike, pljosnate deverike.

Popac je imao nekoliko blanko opravdanja, ja sam imao kutiju najboljih, "španskih" glista, a Martin je imao loš predosecaj i dugo se kolebao, ali poznato je kako je prošao Pinokio kad su ga onaj Lisac i Macor uhvatili pod svoje.

Ali poznato je i to da Papa Djepeto nije bio potpukovnik...

Kad je provaljena afera "Kanalgejt", i kad je Martinov otac saznao da mu sin citave nedelje nije bio u školi, naš drug je postao žrtva vojne hunte i sutradan se pojavio modro našminkan, kao da je spavao na jastucetu za pecate.

- Onaj ludak me naduvao kao luftbalon...

Tako je izgubio šmekerski nadimak Luter, koji je visoko kotirao dok su crnacka prava i revolucija još bili u modi, i zaradio novi, modifikovani, koji ce mu, na žalost, proreci citav život.

Martin Lufter King...

King nije imao nikakvih šansi, Martin se držao neko vreme, ali Lufter je ostao zauvek...

A Popac?

E, Popac je rođen pod nekom drugom zvezdom...

Nekom ko ih nije poznavao ucinili bi se potpuno razliciti, ali ja sam ih dobro poznavao.

I znate šta?

Tacno je. Bili su potpuno razliciti...

Drug Starešina i Gospon Doktor? Rat svetova...

Mama Aktivista i Mama Internista? Plus i minus na akumulatoru...

Lufter i Popac? Cudno, priznajem, ali, jedno veliko drugarstvo.

U godinama koje su sledile, ipak se ni jedan od njih nije suviše primakao onom drugom, ali to i nije bilo potrebno. Na pola puta, na raskrsnici njihovih vrlina i nedostataka vecito sam bio ja, mirovni sudija i ratni poglavica, i treci, odlucujuci glas, u svim odlukama u kojima je, do podizanja moje ruke, uvek bilo nerešeno...

Jedan "za" i jedan "protiv"...

Popac je leteo, otimao se kao papirnati zmaj, a Lufter je, sa obe cvrsto na zemlji, nastavljao porodicnu pešadijsku tradiciju.

Balansirajuci na toj klackalici, morao sam uvek biti u sredini, kao na toj staroj fotografiji iz oktobra sedamdesete...

Ne znam zašto je Popac tek tada doneo gitaru. Verovatno je iscrpeo svoju kolekciju interesantnih stvari kojima su se njegovi prezauzeti roditelji pokušavali otkupiti.

Odavno smo razvezali snopove pecaljki, pokidali žice na teniskim reketima i pogubili klikere, pa je, kao poslednji adut, Popac iz zelene platnene futrole izvukao elegantni crni instrument.

- Pogledaj, dobra je... Vrat je prav kao strela...

Uzeo sam gitaru u ruke, imitirajuci njegov pokret, kojim je, držeci je kao violinu i zažmurivši na jedno oko, nišanio od kobilice prema civijama.

Gledajuci tako, žice su mi se ucinile kao neka pruga koja se gubi u daljini, ali tada nisam mogao ni pretpostaviti gde ce me te šine jednom odvesti.

Klik!Klik?

Lija, koja je dotle udobno sedela na kauču, trgla se na taj zvuk i brzo izvadila i okrenula malu kasetu. Vrativši je u kasetar, vrhovima prstiju ga je gurnula još par santimetara ka

meni.

- Tad još nisi znao da sviraš?

Ma, ne znam ni sad. Nego, šta ti misliš o meni, lutko? Život mi možda nije neki spektakl, ali na tolicku kasetu ipak neće stati.

Nisam ti ja momak za "2*30 min".

Možda bi nam bilo pametnije da sačekamo da Džapaneci naprave "2* mesec dana", ili neku još žilaviju kasetu, koja će moći da podnese i moju pricu...

Mala veštica je protumacila pauzu kao uvod u moguci hir, pa je mirno, onako za svoju dušu, izvukla iz ruksaka šaku punu malih traka i neobavezno ih spustila na sto.

Eto ti ga sad...

Moracu ponešto i da izmislim, ako treba sve ovo da ispunim...

Klik!

Ne, tad još nisam znao da sviram. Znao sam, izgleda, da pevam, ali i to sam otkrio tek tog dana, u berbi, u drugom gimnazije...

Popac je nosio gitaru kao scenski rekvizit, poznato je da su još covekolike curice padale na taj fazon. Više puta se vadio na najpodmukliji način, zatežuci neku žicu dok ne pukne, savocajan što nema rezervnu...

Morao je tako. Znao je samo dve pesme...

Polovina njegovog raznovrsnog repertoara, to jest, jedna od tih pesama bila je sasvim slučajno, romansa o nekim belim ružama, i nije mi bilo svejedno kad ju je zasvirao.

Bila je to pesma moje majke i dobro sam je znao, mada sam retko imao priliku da je cujem do kraja. Ponekad, na svecarima ili kakvom rodendanu, kad bi je neko, ne znajući, zapevao, svi su se okretali ka mom starom, ali on bi već vezivao šal i niko nije ni pokušavao da ga zaustavi...

"Bele ruže, nežne ruže, cvetale su na prozoru..."

Slučajno sam tuda prošao... Razboleh se kad ih

spazih..."

Svecari su uvek u zimu, a pesme se uvek pevaju kasno, kad busovi ne voze više, i onako mali, smrznut i pospan, trudio sam se da držim korak sa Caletom duž duge Futoške ulice, znajući da će me samo grliti češće nego inace, cvrsto, kao da se opraštamo, kao onih dana kad smo dobili telegram iz bolnice u kojoj se mama lecila...

"Ne prolazim više tuda... Cvetaju li ja ne pitam..."

Samo sanjam još o njima... Bolje da ih video

nisam..."

U berbi sam se u tu pesmu ušunjao prvi put, i tek pred kraj sam primetio da je pevam potpuno sam...

Neki su još mutirali, neki nisu znali reci, ili su se možda uplašili teškog, visokog dela refrena, ne znam, uglavnom svi su imali svoje razloge za odustajanje, kao što sam ja imao razlog da je otpevam do kraja...

Momci su me gledali onako kako bih ja gledao neko cudo od deteta koje je propevalo u sedamnaestoj, ali curice su me potpuno zbunile.

Igrao sam "ce-fora", u školskom timu, imao sam "Levi's" gornjak i ukor pred isključenje, matematicaru sam, pred svima, rekao da je pljunuti Gebels, ali nikad nisam uspeo da izvedem da me toliko devojaka posmatra u isto vreme.

Znam da su mi tada, i mnogo puta kasnije, momci zavideli zbog nacina na koji su me curice gledale, što je, i jedno i drugo, odlican osećaj, ali to nisu bili razlozi zbog kojih sam pozajmio gitaru od Popca i odlucio da naucim da sviram. Ne...

Te jeseni sam ponovo cuo pesmu koju sam godinama potiskivao, misleci da je davno otepevana, i napokon sam shvatio da je to moja pesma, moja i božija, i da je nikad niko nece cuti ako ne nadem pravi nacin da je oslobodim.

Nosio sam je u glavi kao neku novu, bezimenu boju, koju nikako ne mogu objasniti onima koji znaju samo plavu, crvenu i žutu...

I dalje smo pricali samo o devojkama...

Vršnjakinje su nas iznenada prerasle, i iz mraka su se pojavili odvratni, poluodrasli tipovi, koji su se brijali, cugali pivo iz flaše i zavodili naše omiljene maloletnice...

Ostali smo sami...

Devojke kojima su se moji drugari kasnije poženi, u to vreme još su uveliko igrale "lastiš", i pile kakao pred lalanje, i mi smo tako bivali prepušteni ponekoj zaostaloj drugarici, koju bi otpratili kuci, dugo se opraštajući francuskim poljupcima i trapavim utvrđivanjem sitnijih anatomskih razlika.

Vukli smo se kuci opravdano usporenim korakom, bogatiji za saznanje da biti, i ostati gentleman, nije samo lepo nego i teško...

Uf...

Popac bi, znam, zapao kao jaganjac. Lufter je citao "Demijena", i olovkom podvlacio najznacajnije momente...

Ja sam ulazio u stan tiho, gasio televizor i odnosio flašu što dalje od Caleta.

Onda sam odlazio u svoju sobu, naštimovao se prema tišini, i pokušavao da složim onih par akorda, koje sam znao...

Sve više su mi licili na voz, kojim cu jednom otputovati niz onu prugu...

5

Moj šef, Golub, u životu se plašio samo dve stvari. Svega i svacega...

Bio je, dakle, podoban...

Dan uoci crvenih brojki u kalendaru licno je isticao zastave, prvo onu crvenu sa alatom, pa državnu, a poslednjih godinu dana još jednu slicnu njoj, sa nešto izmenjenim rasporedom osnovnih boja, s tim što se, u toj pretumbaciji, zvezda, nekim cudom, zadržala na svom mestu.

Za svaki slucaj, ipak bi skoro uvek na praznik banuo svojom sportskom, limun žutom "škodom", plašeci se da Boba Drot ne ispuni svoje davno obećanje, u kom je, pozivajući se na samoopredeljenje, zapretio da ce jednom i on istaci svoje zastave, amersku i japansku.

- Prokleti bitlis i padavicar...

Kao svi savremeni rukovodioci, i naš pretpostavljeni je ovladao terminologijom mladih, ali nekim cudom još nije provalio najnoviji pokret zvani "hipici".

- Znaš ti da se ja bojim da on pije drogu...

Pije? A, to ne. Ni kap...

Boba se, doduše, nije gadio da "dune", a znao sam i da na zatvorenim žurkama sa svojim vazduhoplovnim pajtosima šmrka kao snajka na parastosu, ali ga još nisam video sa litrom droge i sifonom.

Šef Tom i Boba Jerry, klasican tandem, ipak su uvek znali, kao u pravom crtacu, da se ujedine i dejstvuju zajedno, ako nešto sa strane naruši harmoniju njihovog rata.

Zato se nisam iznenadio kad me je te veceri osobno Šef sacekao u Drotovoj smeni, ali sam se pravio da nemam pojma o šverc turi za Segedin, odakle je upravo putovala mala

suhomesnata nadoknada za Šefovu drugarsku i požrtvovanu zamenu.

Parkirao sam iza njegovog bolid, oko kog se motao glancajuci farove i tablice. Prišao je i širom otvorio vrata, zatekavši me u još jednom kršenju zakona.

- Opa bato! Ti se opet nisi vezao...

Koincidencija? Nepun sat ranije, gledajući za biciklom koji je odnosio Emi-Liju Kovacev, i ja sam razmišljao o drugarima koji idu na roditeljske sastanke, i o sebi, koji se nisam vezao.

Nije bilo nacina da to objasnim coveku u srozanim braon carapama.

- E moj Šefe... Vezace nas sve milicija, zbog onog camdžije...

Naglo se uozbiljio, kao u onim delikatnim trenucima kod glasanja na partijskim sastancima, kad mora maksimalno da pazi da slucajno ne digne ruku pre ili kasnije od onih ispred.

- Nemoj mi reci da je opet bio...

Prošle jeseni pojavio se na našoj pumpi covek sa "pederušom", iz koje je izvadio notes sa digitronom, i dugo nešto racunao pored camca prevrnutog na travnjaku pod vrbom.

Ružna plasticna tvorevina, koju je surovi Šandor koristio kao svoju letnju rezidenciju, godinama je bila usidrena na istom mestu, kao Spomenik Neznamom Camcu, i mi više nismo ni pomišljali da ce se neko prevariti i odluciti da je kupi.

Lihvar sa pederušom je pronašao neku svoju racunicu. Bio je tipican primerak lovca na stare cene.

Lovac Na Stare Cene je socijalisticka kategorija...

Kod nas nema lovaca na ucene. Nema više ni lovaca na glave. Bar ne u onom bukvalnom, humanijem smislu...

Ali ima sve više Lovaca Na Stare Cene...

Zlo mi je od ekonomije...

Neki od genijalaca koji su izveli da lova propada brže nego što cene mogu rasti objasnice vec taj fenomen braneci disertaciju, mada bi bilo poštenije da to objasne braneci sebe od naroda i države, po tamo nekom paragrafu...

A možda objašnjenje nije ni potrebno. Svakom ko živi ovde sve je, ionako, jasno, a nekom ko ne živi ovde, ništa, ionako, ne može biti jasno...

Uglavnom, Lovci Na Stare Cene neosporno postoje, i jedan od njih se namerio baš na Šandorov camac, tako sretno nasukan na našoj pumpi.

- Primate li karticu?

Oho, to da je tebi...

Racun za "karticu" putovace mesec dana, pa ceš ga, kad stigne, platiti cekovima, a u meduvremenu ceš krckati marke u svoju tašnicu.

Pogledao sam Bobu i Šefa koji su tad baš stigli u prvu smenu, i bilo mi je jasno da se slažemo. Požalio sam što Boba i ja nismo sami, mislio sam da bismo se tako lakše rešili tog cincara, ali Šef nas je prosto poklopio.

- Kakvu kanticu? Ne tocimo ispod pet litara...

Još uvek ne znam da li je Drug Golub presudio da je bolje pomoci poznatom psu nego nepoznatom coveku, ili mu covica jednostavno nije bio simpatican, tek, bilo je jasno da je samo želeo da dobije na vremenu kako bi smislio neki izgovor i otarasio se Tapaciranog. Ukratko, kad je tip ponovio pitanje, sledio je odgovor da ne može platiti "karticom", i da je camac, uostalom, rezervisan za nekog Peru Perica, koji baš tog jutra treba da dode po njega.

Peru Perica? Gospode bože...

Šef je bio očajno slab lažov, ali je, uz ostale etnicke odlike svog plemena, nasledio i vrlinu da vice i napada kad ga uhvate u laži, ili kad ostane bez argumenata.

Tako sam, spremajući se kuci, slušao kako se napolju zahuktava svada, uz sve češće pominjanje majke i sestre s jedne, i milicije i tržišnog inspektora s druge strane.

Otađ smo Boba i ja svaki čas izmišljali da je tip sa pederušom dolazio sa nekim ljudima, da su slikali camac fotoaparatom, merili travnjak geometarskim spravama i nešto beležili kredom po drveću...

Ruku na srce, taj covek je bio tu još samo jednom, dan kasnije, kad sam ga sasvim lako odgovorio od kupovine, pokazujući mu cudnu rupu na dnu camca, koju prethodnog dana, nekako, nije primetio.

Kasnije su i ostali zagledali mali tajanstveni otvor, ali niko nije mogao da pretpostavi kako je mogao nastati.

Đavo ce ga znati...

Meni je to izgledalo kao da je neko, naloživši mali roštilj "lucifer", koji se prodaje na našoj pumpi, pustio da se briket usija, pa u njega stavio veliki gvozdeni kliker i ostavio ga citavu noc u toj žeravici. Izgledalo mi je da je ta osoba pred kraj smene, u zoru, prevrnula camac, uzela užareni kliker kleštama, i jednostavno ga spustila na dno camca, kroz koje je ovaj skliznuo kao opušak kroz sneg...

Da, meni je sve tako izgledalo, ali koji bi se ludak setio da to uradi?

Šefu je laknulo kad sam mu rekao da camdžija zadnjih dana nije dolazio, pa je dao sebi malo oduška pri polasku kuci, naterujući "škodju" na vratolomnih osamdeset na sat. Ipak, bio sam siguran da ce spustiti na pedeset i devet cim prode tablu na ulasku u grad, i da ce, ako naide na znak sa pešakom, zaustaviti i propustiti sve pešake u vidokrugu.

Srecom, na putu kojim je otišao nije bilo znakova sa nacrtanim jelenom, jer, stvarno bi bilo previše da na kraju napornog dana, u deset nocu, jadni Šef mora da ceka i da se neki jelen umilostivi i prede put...

Mali crno-beli televizor je još radio, i na njemu su mali crno-beli Slovenci ponosno pevali povodom usvajanja svog ustava.

Pesma koju su pevali zvala se "Zdravljica", i izgleda da su je ozbiljno shvatili, i pošteno nazdravljali, jer su zvučali otprilike kao hor nacvrcanih regruta u holu železnice stanice. Ili je to bilo od uzbudenja zbog velicine trenutka?

Nema veze...

Uglavnom, podsecalo je na pricu koju sam tog popodneva ispricao Lijinom kasetofonu, o prvoj grupi koju smo osnovali.

I mi smo bili takvi...

Da, imali smo volju, izabrali smo pesmu i priliku, i mislili da smo celom svetu važni, a jedva da smo bili važni sebi samima.

To vidim sad, sa istorijske distance, a tada sam cak pomalo žalio covecanstvo što je godinama postojalo bez naše grupe...

U tim prvim danima bio sam spreman i život da dam za muziku, a u poslednjim danima bili su spremni i da mi ga uzmu, ali se, na sreću, sve dobro završilo.

A dobro je i pocelo...

Popac i ja smišljali smo imena i omote za buduće ploče našeg benda, a Lufter je smišljao način da nekako ubedi svog oca da bubnjar nije isto što i dobošar, ali nije uspeo.

Batalio je bend i nastavio da ide na folklor, i mi smo se morali udružiti sa izvesnim

mravojedom, o kom i ne moram da kažem ništa više od podatka da za devetnaest godina ne samo da nije zaradio nadimak, nego čak nije izbio ni to da ga zovu imenom, već je za sve bio jednostavno i sindikalno: Škoric...

Ko ili što? Škoric...

To mi, nekako, nije išlo...

Ringo Starr, Ginger Baker, Phill Collins, Škoric...

Ali, u našem kvartu jedino je on imao bubnjeve, crveni "amati", i otprilike tad sam počeo da shvatam da se prave stvari uvek nalaze u rukama pogrešnih ljudi...

Grupa se zvala "Naguz". Bila je to nespretna skraćena punog naziva "Najbolja Grupa U Zemlji", i taj bend ostao je zapamćen u istoriji YU-roka uglavnom po tome što nikad nije imao ni jedan jedini nastup.

Pred nesudeni prvi nastup, planiran za doček Nove sedamdeset i pete, basista Popac je pao u komu od kruškovca, a nešto kasnije je Škoric otišao na skijanje sa ostalim Škoricima, propao je i drugi, poslednji pokušaj da pokažemo šta smo navežbali u garaži. I ja sam ostao sam...

U nedostatku treznih ili prisutnih članova ritam-sekcije, završavao sam neke svoje, sasvim privatne pesme, i one su se, kao jato uznemirenih cvoraka, raspršile po žurkama i rodendanima, na koje su me sve češće pozivali tog proleca.

Žal za bendom kakav sam zamišljao, i kakav jedino zamišljen i postoji, još dugo me terao da šlepam uz sebe neke uzaludne i nepotrebne tipove.

Drugorazredni muzikanti i prvorazredni tezgaraši koji su se, ni krivi ni dužni, našli na tom hodocašcu, nisu ni slutili da su pogledi zaljubljenih devojčica i milion zapaljenih šibica u stvari bili namenjeni mojim drugovima, Popcu, Lufteru, i jednom davno odsanjanom bendu.

Tako je kako je, ali uvek su mi pomalo nedostajali...

Na svakoj pristojnoj konzervi, od gulaša pa nadalje, lepo piše za koliko je osoba, dve, tri, četiri, i tu nema greške.

Uspeh je sasvim drugacije ambalažiran...

Nekad su u pitanju veliki šareni paketi, ponekad male, tajanstvene kutijice, ali uvek je dobro zapakovan, i nikad nema uputstva za upotrebu.

Zato mu je tako teško naci meru...

Neki ga potroše sami, pa im presedne. Čuvaju ga, misleći da je vecit, ali ljuto se prevare.

Uspeh je lako kvarljiv i opasan po zdravlje kad mu istekne rok trajanja...

Neki ga naivno nutkaju svima, misleći da ima za cele svatove, i na kraju ga ostanu željni.

I oni se zeznu, kao što su zeznuli i sve te kojima su dali tek da probaju.

I niko nije zadovoljan...

Da ne davim, nisam ni ja. Ponekad je bio pravi karneval, a ponekad sam ostajao sam, kao bagrem u njivi, ali uvek su mi nedostajala dva druga sa kojima bih podelio svoje sledovanje slave.

Ali, bila nam je dvadeset i neka, a niko u dvadeset i nekoj ne želi da deli slavu, nego traga za jednom velikom, potpunom i nenacetom, samo za sebe...

Taj juli Popac je proveo u Amsterdamu.

Otac mu je bio lekar, i deda mu je bio lekar, a on je, za promenu, upisao medicinu. To je, izgleda, nasledno, kao hemoroidi...

Polagao je ispite kod prijatelja svojih roditelja, čija su deca polagala ispite kod prijatelja svojih roditelja, to jest kod Popca Seniora, i u tom kolu su šanse da moj drug padne na

nekom ispitu bile jednake šansama da padne avion nacrtan na izlogu bifea "Pilot", na uglu ulice Stanka Rodica-Bate.

Doktor Popovicki predavao je važan predmet na poslednjoj godini, odakle je imao odličan pregled situacije, i svako ko bi se našalio da Junioru upiše manje od devetke, morao je racunati na to da će pred kraj studija i njegovo dete naći na kaznenu ekspediciju.

No, to se retko dešavalo, pa su Popac i njegovi prijatelji sa fakulteta, po čijim su porodičnim stablima takode bili pokaceni beli mantili, preko ferija mirno odlazili u zabacene evropske metropole, u okviru neke bajne razmene studosa, koju su izgleda smislili Andersen i njegova Braca Grim, udruženim snagama.

Tako sam, na poledini noćnog snimka Amsterdama, našao poruku da sve holandanke vole "rari-rari", i da sam budala što ne sednem u voz i što ne dodem "tamo gde cvetaju lale".

Ostao sam ovde, gde venu Lale. U Vojvodini...

Lufter je bio kulturnjak na radnoj akciji, i ponekad, kad bi neki dan zapretio smrtnom dosadom, odlazio sam stopom u idilicno šumsko naselje u kom se Martin sa svojim drugaricama i drugovima igrao mame i tate.

Njegova igranka pocela je još onog dana kad se Drug Potpukovnik, u svečanoj uniformi, pojavio u školskom holu, na prijemu novih članova u Savez Komunista i zvanično pružio ruku bubuljicavom decaku sa otrcanim karanfilom u reveru.

- Sine, cestitam. Tek danas si postao covek...

Dok je tog popodneva debitovao kao covek, Lufter nije ni slutio da je postao zvezda prelaznog roka. U delegaciji mesne zajednice vec su imali Srbina, Hrvata, Madaricu, Slovaka i borca, i samo im je omladinac falio pa da istrce u kompletnom sastavu.

- Predlažem da drug Martin vodi zapisnik. Ko je za? Ima li protiv?

Ih, protiv...

Naravno da nema. Bila su to sretna vremena kad niko nije smeo da bude ni uzdržan, a o "protiv" i da ne govorimo.

Tako mlad, pa vec zapisnicar...

No vec za par meseci, popevši se za stepenicu više, Lufter je prestao da vodi zapisnik, ali je poceo da vodi uzaludne razgovore sa nama.

- Ne možemo se zezati non-stop. Ja sam prvi za to da se našalimo, a bome i da popijemo, ali tek kad uradimo ono što se očekuje od nas. Zna li vi koliko je društvo dalo za naše školovanje?

- Fuuuuuuuuuuuuj!

Popac i ja smo negodovali i zviždali u prste kao na utakmici, prekidajući ga uvek još u pocetku, a možda se šalio, ili se to samo pripremao za prijemni na pozorišnoj akademiji. Ako je i bila uloga, s tim kod nas nikad nije prolazio...

Ali na nekim mestima jeste. Negde se još igrao repertoar iz komsomolskog teatra.

Odlazio je tamo sve češće, sa kravatom, a vraćao se sa sve većim roze kovertama pod miškom, i kad je jednog dana poceo da nosi i crnu "diplomat" tašnu, svi su shvatili da je taj momak uspeo u životu.

Pomenuto leto preseklo se na grafikonu sa Lufterovom uzlaznom putanjom u taccu pod kojom je pisalo: Referent Za Kulturno-Zabavni Život Na Saveznoj Omladinskoj Radnoj Akciji.

Kulturnjak, u prevodu..

Naišao sam slučajno jedne večeri kad su, uz konsultaciju sa Soc-savezom, u goste bili pozvani antitalenti okupljeni pod firmom "Metalni Oblak".

Znao sam ih od ranije...

Tri odlikaša i dve gugutke, što je tada bilo moderno, sacinjivali su grupu sa kojom sam se već sukobljavao po sedeljkama.

Nisu baš zaplakali od sreće kad su me videli.

Moj amatersko-opušteni nastup uvek je demistifikovao pozu na kojoj su neki bazirali svoje postojanje, i zbog toga sam imao nekih problema i kasnije, u Danima Lavova.

Isfolirani su stalno sumnjali da sam zlocko, i da živim za to da ih miniram, i nije lepo, ali priznajem da su bili u pravu.

Ovog puta ipak se radilo o cistoju slučajnosti...

Sami su krivi. Imali su samo jednu pesmu koja je bila, recimo, poznata, vrtuckala se na lokalnom radiju tih dana, i baš su nju kao prvu zasvirali...

Ritam je, u refrenu, bio pomalo "narodnjacki", i cim je krenuo refren, krenulo je i kolo.

Zov divljine...

Kolce je taman pocelo da se odmotava ispred pozornice, kad je predvodnik krda zakacio nogom master-kabel i oborio miksetu sa sanduka na kom je stajala.

Kvrc!

Lufter je iskocio iz pušle veselih prljavih devojica koje su ga vecito okruživale.

- Bez panike! Sad ce drugovi iz tehnike to regulisati...

Drugovi iz tehnike su to izregulisali tako savesno, da više ni Elektronska Reprezentacija Tokija i Okoline ne bi uspela da sastavi jadnu miksetu.

E, ali naša omladina je opremljena i megafonima.

- Idemo svi oko vatre... Brigadiri i umetnici, zbor oko vatre...

Miris nagorenih cetinara malo je neutralisao karakteristican "mošus" mladih udarnika, ali cak ni ogromna vatrušina nije uspela da podgreje atmosferu.

Bespomocni bez bubnjeva i bas gitare, "Oblaci" su otpevali par pesmica, a onda je nastala neprijatna pauza. Njihov šef, Vlada zvani Matroz, nije me nikad dotad oslovio, ali ocigledno mu se ucinilo da je naišao pravi trenutak.

- Hoceš ti malo, Džokej?

Zvucalo je sasvim prijateljski, ali nisam naseo. Znao sam da samo želi da spase svoju kožu i da je spreman na sve.

Na sve, osim da svira...

Nekoliko dana ranije, na TV-u je tako veselo mlatio i šminkao uz "playback", ali "uživo" je druga stvar.

Tu pevaju samo ptice koje nose prava, velika jaja.

- Nema frke...

Podigao sam ga i ušuškao se na njegovo mesto, između devojaka iz grupe. Predao mi je gitaru kao mac i štit.

Udario sam akord i zavrteo glavom, a zatim sam je polako doštimao, kao da na njoj dugo nije svirano, nego je baš skinuta sa ormana.

Jesi ili nisi...

I kasnije sam svirao pred publikom koja nije bila moja publika, ali i prilagodavanje je, ako se ne varam, deo tog talenta.

Zlobnici ce reci da je to samo linija manjeg otpora, i spuštanje na nivo publike, što je, među nama budi receno, sasvim tacno, ali zaboga, ja sam i bio samo ubogi lakrdijaš, a ne

narodni prosvetitelj.

Uostalom, baš bih voleo da vidim tog Leonarda koji bi za dva sata, koliko traje pošten koncert, uspeo da dovede na svoj nivo tri-cetiri hiljade Narodnjaka.

Taman posla...

Zato sam udario po starogradskim, i svi su se derali kao da se rastaju s dušom, a onda su poceli da otpadaju...

Prvo nezainteresovani, pa umorni, pa pijani, i na kraju je tacno ostalo društvanice kom sam mogao da odsviram i neku svoju pesmu.

*"Hocu jednu malu, garavu, crnu kao braca Arapi,
da joj krene šav na carapi, kad je poljubim..."*

Kad sam ponovio refren treci put, uz mene su uveliko pevušile i devojcure iz Matrozovog benda, i mislim da je on vec tad odlucio da mi udari presing sledecih dana, i da me gnjeci dok ne pristanem da tu stvar snimimo zajedno.

Ali još je neko rešio da me zloupotrebi te veceri...

Dva crna oka komandanta akcije stalno su me držala na nišanu, a u jednom odblesku vatre uciniilo mi se da je jedno otvoreno, a drugo baš i nije.

Opla!

Pa to meni komandant namiguje?

Sram ga bilo ko zlo pomisli. Zar sam rekao drug komandant? Ne, sigurno nisam.

Drugarica komandant...

Ma, ribica komandant...

Dolazio sam u posete Lufteru najviše zbog nje, i bio sam vec skoro siguran da radi na baterije, i da je napravljena od onog materijala od kojeg prave spomenike narodnih heroja, ali ipak je tu bilo i neke biologije.

Voleo bih da sve ima više veze sa mnom, ali se bojim da su uglavnom tri kljucna elementa Kica, vatre, vino i gitara, uciniili da me te noci, kao prava, povede u svoju sobu, noseci zelenu brigadirsku suknju konacno onako kako joj najbolje stoji.

Prebacenu preko levog ramena...

Prokleta amnezija, sve se pobrkalo...

Kao da me je jednom noc zatekla u mracnoj šumi, i kao da mi je neko velikodušno ponudio polovinu svog kreveta.

Gornju polovinu, svom srecom...

Kao da je i mali crni kos sledeceg jutra skakutao po prozorskoj dasci, ali sasvim je moguće da je on doleteo iz nekog drugog secanja.

Cini mi se da su tu bile i slike, mislim Lenjina i Ce Gevare, i još nekih koji se stalno švercuju uz njih, mada bi, što se mene tice, i to mogao biti deo neke druge uspomene.

Dalje se stvarno ne secam...

Retko i pokušavam. Najbolje bi bilo da se stvar zataška...

Bilo bi pogubno po moju biografiju kad bi se provalilo da sam te noci, na gvozdenom krevetu sa tockovima, koji se kao klatno njihao po štapskoj sobi, ljubio jednog istaknutog društveno-politickog radnika, dok mu se nije zavrtelo u glavi, i dok nije, kao mali krpeni pajac, zaspao na mom ramenu.

6

Ponekad su me otkinuta dugmad i miris nagorelog tosta podsecali da u mom stanu nedostaje ženska ruka.

Pogled na zategnute farmerice Emilije Kovacev podsetio me je da u tom stanu nedostaju i drugi ženski delovi.

Dole, niz ulicu, galamile su kolone povratnika sa još jednog mitinga ciji se završetak slučajno poklopio sa završetkom radnog vremena, i Teta Lija se, na vrhovima prstiju, znatiželjno savila preko zidane ograde terase.

Pojavio sam se necujno, pomalo zbog buke, pomalo zbog mekog tepiha, a pomalo i namerno, da ne foliram, i, mada to nije bilo nimalo lepo s moje strane, nisam odmah zazveckao kockicama leda u čašama koje sam donosio, nego sam, kao pravi matori pokvarenjak, zastao na vratima terase, i priuštio sebi još nekoliko voajerskih sekundi. Jesus...

O ne, nisam ništa rekao.

To "Jesus" je pisalo na maloj crvenoj markici na zadnjem desnom džepu pomenutih pantalona, ali skoro da se podudaralo sa mojim neizgovorenim komentaram.

Prizor je bio neodoljivo i definitivno kruškast, ali sam, kao stari majstor igre asocijacija, istog časa pomislio na jabuku, zadovoljan što se od onog incidenta sa zmijom u rajju nije promenilo ništa, osim vrste voca u ponudi.

- Oh!

Izenadila me je, okrenuvši se dovoljno brzo da pogodi odakle sam to nespretno skrenuo pogled.

Ne вреди, šteta je napravljena.

Čak i samouki džentlmeni znaju da cifre nemaju šta da traže uz godine jedne dame. Ma, nije mi padalo na pamet...

Ipak, slutio sam da je dovoljno odrasla da pretpostavi da prethodnog časa nisam razmišljao o Paji Patku, popularnom junaku stripa za decu i odrasle.

- Upravo sam otkrio još jednu lepu stranu tvoje ličnosti...

Kompliment uvek pomaže, čak i kad je pomalo nevaspitan i izgovoren u samoodbrani...

Kilavi momenat treperio je kao golub koji pokušava da sleti na terasu, ali ona ga je oterala rukom koju je pružila ka čaši.

Ponovo je sve bilo u redu...

Pridružio sam joj se, nalaktivši se na ogradu, ali dole se više nije dešavalo ništa značajno.

Gužva se uglavnom razišla, i, noseći pokisle zastave i razmontirane transparente, polako su odlazili i poslednji, zaostali revolucionari...

Ne damo Jugu!

Nisam video ko je nosio tu tablu, jer ju je nosio na glavi, kao zaštitu od kiše, ali sam znao da je to neko iz moje, zavedene pa napuštene generacije. To je bila naša lozinka.

Pa...

Stariji su vidali i druge fotografije po prvim stranicama udžbenika, mladi će sigurno vidati neke sasvim nove, a naših par generacija bilo je, od bukvara do apsolvetskog bala, osuđeno na jednu jedinu sliku i desetak varijacija na istu parolu.

Ne damo Jugu!

A nešto se i ne otimaju da je uzmu. To ti je kao sa starim "moskvicem"...

Nikom ne treba ceo, ali svima trebaju delovi...

Neki bi samo malo mora. Neki bi koje brdašce. Ostrva su odavno razgrabljena, pa se nameću neka polovicna rešenja...

Poluostrvo? Može, i to obavlja posao...

Svako je ponešto kaparisao, ali tako je to sa komšijama. Uvek su spremni da se parnice

oko dobre zemlje. Oni bar pitaju...

A Etnicki Cistaci grabe i šakom i kapom. Nisu to velike kape, ali ih ima, ne žale se. Ustanu ranije, kao ono u Oklahomi, pa grabe zemlju sve do zalaska sunca. Onda lepo zabodu svoje kocice, i to je, kao, njihovo...

Tako je osvojen Divlji Zapad. Ni Divlji Istok neće bolje proći.

E, moji Indijanci...

Obucite svoje raskošne nošnje, natakните peruške i uz vatru pričajte legende o velikim bitkama iz prošlosti.

Little Big Horn, Colubara River, Kosovo Field...

Pričajte kakvi ste junaci nekad bili. To je dobar način da se prekrate dugi i nezanimljivi dani izumiranja.

Ne damo Jugu...

Ne daj je, moj pokisli i sjebani brate, ne daj je dok se ne raščiste neki racuni. Neko mora da ti plati za svaki put kad si ustao na "Hej Slaveni", i da ti obracuna dnevnicu za sve one dane kad si kao klinac zebao u horu, čekajući da mahneš papirnom zastavicom nekim bumbarima koji će prozujati u velikim crnim limuzinama.

Ne daj im da se samo tako izvuku...

Fakturiši im sve ljigave pesmice koje si morao da naučiš napamet, sve tenkove i sve avione koje si morao da nacrtáš.

Nek se nose malo u božiju mater, i jedni i drugi, ali prvo im uzmi nadnice što si navijao za Šiptare i Slovence, za sve boksera i sulude skakace na smuckama zbog kojih si se radovao i tugovao misleći da su tvoji...

Kad su znali da prodaju maglu, valjda će znati i da kupe polovne snove, mada nikako ne mogu da smislim cenu koja bi pokrila troškove saznanja da smo odmalena sanjali u prazno...

- Šta, molim te, sad misliš?

Nije bilo šanse da Lija to pogodi, jer sam, pogledavši u nju, već uveliko mislio na nešto sasvim drugo.

Uz farmerice na sebi je imala još jednostavni pulover boje mandarine i bele jahtaroške patike, svesna da je od retkih srećkovicu kojima nije potrebno više od ta tri elementa da bi delovali elegantno.

Od nakita je nosila jedino oči, i ja sam u tom trenutku uzalud tražio rec koja bi ih objasnila.

Za razliku od crnih, krupnih, sanjalackih, razmaknutih, plavih i slicnih, njene oči su se mogle objasniti samo sa više reci, ali za to nije bilo vremena.

Ona je već predugo čekala odgovor.

- Mislim da sam suviše rastegao onu autobiografsku žvaku...

To je bilo daleko od istine, ali nije bilo daleko od scenarija po kom sam pokušavao da igram. Morao sam da je podsetim na intervju, jer bi još mogla pomisliti da uživam dok cuteći kraj nje blenem u pokisle krovove koji su bili moja svakodnevna panorama. Nisam smeo dozvoliti da tako nešto uvrte u glavu.

Sasvim je dovoljno što sam to ja već uvrteo u svoju...

Klik!

Stvar koja je smislila čoveka dobro je pazila da na svojim malim dijamantskim terazijama slučajno ne pomeša zrnca talenta sa zrcima upornosti.

To nije uspeo da negira ni Vlada Matroz, iako bi njegova upornost skoro mogla da se

nazove talentom.

Takva idiotska upornost i jeste neki primenjeni talenat, kad bolje razmislim.

Da, imao je armirane obraze...

Bio sam ubeden da je placen po danu koji mi upropasti. Nakacio mi se tog leta kao vojni referent, pokušavajući na silu da se sprijateljimo spontano...

Hteo je da mi se uvuce pod kožu, ali je za ulazak izabrao malo cudno mesto, prilicno dislocirano u odnosu na moju glavu, u koju je nekako hteo da zaviri.

Poceo je da se pojavljuje na mojim omiljenim mestima, koja su mi, slucajno, i bila omiljena baš zbog toga što se na njima nisu pojavljivali takvi tipovi.

Provalio je malu madarsku gostionicu u kojoj smo se nalazili na fajrontu, krijuci je od šminkera kao ilegalnu štampariju.

Dolazio je sa svojom debelom devojkom koja je brisala cašu salvetom, i sa zgražavanjem gledala kolekcionare belih miševa koji su menjali duplikate za susednim stolovima.

Prešao sam u strogu ilegalu...

Jedno vreme sam bio savršeno kamufliran među hiljadama goluždravaca na plaži, a onda se Matroz ukopao u pesku na obali i stalno sam mu dolazio na "zicer".

Malo je nedostajalo da udem u anale cuvenog recnog kupališta, kao prvi nesretni posetilac koji je udavljen van vode.

Znao sam da ce doci i na fudbal, kad-tad, pripremao sam se za taj dan, ali ipak me je šokiralo kad je konacno izvršio desant na skriveno igralište, na kom nisam imao "neopravdanih" tih godina.

Prevazišao je sebe...

Crvene svilene gace, ljubicasta gornja trenerka, civilne carape i basketanske patike.

Duboke patike za mali fudbal?

Bogohuljenje...

Momci su cudno pogledali kad mi se javio, a cak je i Laza Darwin, nazvan tako po teoriji da je covek postao od golmana, napustio svoje mesto među stativama i došetao do mene.

- K..k..ko ti je, l..leba ti o..o..ovaj?

- To mi je konj...

Ne znam da li je Darwin kimnuo glavom zato što je bio zadovoljan odgovorom, ili mu je to bilo jednostavnije nego da proba da neku rec izgovori u komadu, tek, nije tražio dalje objašnjenje.

A to mi je stvarno bio konj...

Stupivši te jeseni u kratkotrajni brak iz racuna sa nepotrebnom lokalnom grupicom, doneo sam u miraz svoje pesme, svestan da je Matrozu i kompaniji potreban magarac koji ce ih šlepati.

Zauzvrat, meni je bio potreban konj.

Trojanski, dabome...

Dotle sam vec ukapirao da cu jedino sakriven u bezazlenoj i provereno bezopasnoj grupi uspeti da prevarim cuvare i provucem se kroz teška i okovana vrata studija u radio-stanici.

U gradu je postojao jedan tonski studio i nekoliko nacina da se u njemu napravi snimak.

No, nekim uslovima nisam ja odgovarao, a neki uslovi nisu odgovarali meni...

Prvi nacin je bio tako reci bezbolan. Bilo je dovoljno biti Madar, Rumun ili Slovak, ili se ubaciti u neku novoformiranu narodnost, izmišljenu baš za ovakve situacije.

Na žalost, nacija kojoj pripadam nije tad, ni ikad, bila na prioritetnim listama.

To je otpadalo...

I drugi je način bio jednostavan. Bilo je dovoljno dopustiti glavnom producentu da te povali iza klavira marke "Bluthner", ili ispod cimbalu, u zavisnosti od žanra i ozbiljnosti projekta.

Onako staromodan, ni tu se nisam uklapao.

Taj način je, po senzibilitetu, bio popularniji među potencijalnim kolegicama, i tad sam bio ogorčen zbog te polne diskriminacije, ali su momci u među-vremenu izborili ravnopravnost, i danas sve više muškarcina uspeva u životu pristajući da, tu i tamo, nasedne na doticni uslov.

Uz sve to, od talenta se tražilo da bude netalentovan. Moju nadarenost uporno su osporavali, ali, nažalost, tek mnogo kasnije.

Tad sam imao minimalne izgleda da se probijem dalje od portira i stignem na sledeći level.

Ali zato je "VIS Metalni Oblak" ispunjavao uslove...

O kvalitetima tog idilicno višenacionalnog sastava već sam pričao, možda i sa više zlobe nego što je to stvarno bilo potrebno, a odlučujuću prednost za ulazak u studio ipak su donele one devojčice, koje je Producent, očigledno ocenio kao sposobne da iznesu stvar na svojim plecima.

Zaista, to su bile dve sasvim pristojne devojke.

U proseku...

Naime, jedna nije davala ni na recept, a druga se tako nemilosrdno habala kao da je "kasko" osigurala svoju ribicu.

Sasvim dobar prosek...

Ali Producent nije išao na prosek. On je išao na one koje popravljaju prosek. Bio je poznati svaštojeb, i to nikako nisam uspevaio da spojim sa njegovim akademskim, gotovo aristokratskim izgledom.

Nosio je klasičan blejzer, finu diskretnu košulju i svilenu plavo-crvenu maramu oko vrata.

Toliko je uživao, ogledajući se u velikom staklu prozora režije, da sam mu skoro predložio da instalira retrovizore na ramenima, kako ne bi sebe ni na trenutak ispuštao iz vida.

Ali, devojke su uzele slobodan dan...

Primetile su da oči matorog skakaca ponekad primaju oblik malih romboida, sličnih onima koje klinici crtaju po tarabama želeći da grafički predstavljaju jedan deo čovekovog tela koji imaju samo žene, i odlučile su da se ne pojave. Jedna iz predostrožnosti, druga iz solidarnosti, uglavnom, dobro su nas usosile...

Stari švaler se unezverio kad je konstatovao da se ženke neće pojaviti u studiju. Setivši se priča koje sam čuo o njemu diskretno sam šakom pokrio rupu na gitari. Bolje spreciti...

- Svirace mali ansambl...

O, ne. Danima smo vežbali da bi sami snimili tu matricu, i odluka Producenta pogodila nas je kao presuda...

Odmeravajući nam kaznu zbog nedolaska devojčica, verovatno se setio celulitnog brda na koje će opet morati da se popentra kad stigne kuci, i zato je bio tako rigorozan.

Nema tu šta. Uzmi ili ostavi...

Takozvani "Mali ansambl" sa gadenjem je otprašio moju amatersku tvorevinu. Fuj...

Za četiri otečena studijska pacova to je bila samo tezgja, način da prežive u realnom svetu, inače tako nešto oni ne bi svirali ni u ludilu.

Zaboga, pa momci su picili samo "free jazz"...

Genetski sam napaljen protiv "neshvacenih", i mada su mi se ti isti tipovi ljubazno kezili narednih godina, nikad ih više nisam doveo u iskušenje da za šaku dolara prodaju svoje ideale. Ma, nisam nikakvo zlopamtilo, ja sam samo poštovalac pravih umetnika.

I, pomalo, poštovalac hleba koji jedem...

Muzicka sekcija bila je samo prva od Sekcija Neshvacenih Genija na koje sam posle, kad se odmotao moj put, sve češće nailazio. Upoznao sam novinarsku i televizijsku SNG, sretao Neshvacene Režisere i Pevace, ali najčešće Neshvacene Klasike.

Jebo te miš, svi nešto pišu...

Svi, sasvim slučajno, baš tada, imaju neku otkucanu pesmu u tašni, ili u unutrašnjem džepu sakoa.

Jednom su neki moji tekstovi neoprezno proglašeni stihovima, i iz nehata sam ugazio u zonu tipova sa fazoniranim bradicama.

Brrr, brrrr...

Naježim se kad se samo setim...

Jebi ga, momci su potrošili najbolje godine ubedjući malogradansku sredinu i službenika u socijalnom da su pesnici po zanimanju.

Uložili su u opremu, nabavili zelene mantile i komesarske tašne, izabrali bife u kom glume pijanstvo i znaju imena kelnera, i onda se pojavi džukac sa ulice kom, tek tako, daju istu titulu.

E, nece moci...

Stavili su me na stupce srama po svojim rubricicama, analizirali moj skromni opus, i, uz pomoc alhemije i leksikona stranih reci i izraza, dokazali da nema zakonske osnove da me iko u javnim glasilima može nazvati pesnikom.

Uf, što su bili goropadni. Krajnje. Od tada izbegavam kuce u kojima drže neshvacene pesnike...

Muzicka SNG nije agresivna kao literarna. Ma, ne. Muzikanti više rade na spletkicama, i na malim, skoro prijateljskim diverzijama.

Bombice koje su nama podmetnuli te veceri, greškom su probile njihovu rodenu branu, nakratko, i mi smo se nekako provukli.

Prvu minu postavili su glodari iz malog ansambla kad se nisu dobro naštimali, ali to je zazvučalo kao štos, koji su mnogi kasnije pokušavali da skinu, bez uspeha...

Producent, ni inače nije bio "pigmalijski" nastrojen, a mislim da u našem slučaju nije ni dotakao dugme na režijskom stolu, ubeden da ce prva i jedina verzija mog vokala, puna grešaka, biti dovoljna da me zauvek odvikne od mikrofona.

Ali i stari diverzant je pogrešio...

Njegova paklena mašinica eksplodirala je tamo gde je najmanje želeo, u najslušanim emisijama, i na pozicijama na top-listama do kojih se nikad nije probila ni jedna pesma dotad snimljena u Gradu Heroju...

Napuštajući studio to nisam mogao pretpostaviti. Želeo sam samo da odem i da se tu više nikad ne vratim...

Silazeci niz stepenice pokušavao sam da se setim svih ispita koji su mi preostali na faksu, pomišljao sam da je možda pravi čas da odem u vojsku, i da pre toga Popcu konacno vratim njegovu glupu gitaru.

Držao sam je pod miškom naslonjen na zid Centralne Apoteke, tu je izgledalo kao da nekog cekam, i mogao sam na miru da razmislim o nastavku večeri.

Bio je septembar, i u opticaju je još bilo curica sa tragom kupacih kostima na koži, korzo je mirisao na vanilu i nove knjige, ali meni se nije nikud išlo.

Gitara me je vukla kao sidro. Znao sam da ce me, gde god se pojavim, nagovarati da sviram, a to mi nije bilo ni na kraj pameti.

Izabravši najsporednije ulice na svetu, polako sam krenuo kuci, krijuci instrument u pozajmljenom koferu, kao da se vracam iz rata, noseći pušku iz koje nije ispaljen metak. Zbogom oružje...

Cvrsto sam odlucio da svakom ko mi pomene svirku kažem da sam odsvirao svoje, i da tu nema šta da se prica...

U americkom muzickom filmu decaci snime pesmu, to cuje Mister Sa Debelom Cigarom, koji slucajno prolazi periferijom, kucne šoferu da stane, i dalje se redaju kadrovi naslovnih stranica i ploca koje se štancuju.

Život, u vecini slucajeva, nije muzicki film, a i kad jeste, nikako nije americki...

Moj Cale uvek se brijao uz tranzistor, i mada nije ni pevao ni zviždukao, ti delovi dana, kad je zvrckao priborom za caj i mirisao na losion posle brijanja, najviše su podsecali na ona vremena kad je još sve bilo u redu.

- Pevaš na radiju, Klempo...

Teško se budim, a još teže prestajem da sanjam. Seo sam na ivicu kreveta, otrešao snove sa ramena, i pokušao da se setim kratkog sadržaja prethodnih nastavaka.

Šta radim?

Moj stari je uvek uživao gledajući me kako dolazim sebi, i kao klinca me je to užasno nerviralo, ali sam kasnije i sam voleo da neke, koji su mi bili dragi, posmatram kako se bude.

*"Hocu jednu malu, garavu, da je gricnem kao jabuku,
Da miriše na mom jastuku, kad se probudim..."*

Zagledao sam se u okruglu skalu trofejnog tranzistora koji je Cale držao u ruci. Bilo je ocito da je u pitanju lokalna stanica, ali mi ni dalje ništa nije bilo jasno.

- Eto, poštovani slušaoci, bila je to pesma sa kojom cemo se verovatno još puno, puno družiti na našim talasima. O grupi koja je izvodi, nešto više ce reci šef grupe...

- Vladislav Matrošek...

Majmun. Sacekao je kraj miksa, sa kog je isteran u hol, iskukao je presnimak, i zorom ranom ugnjecio društvo u jutarnjoj emisiji, pricajuci o tuđoj pesmi, u kojoj ne svira, ne peva i ne uživa.

Niko normalan to ne bi uradio. Ali normalni se i ne pitaju na ovom svetu...

Vlada Matroz bio je glavni tih dana. Konacno je došla do izražaja njegova poslovna torba, prepuna fotografija, nalepnica i propagandnog materijala kucne izrade...

Išao je od vrata do vrata kao inkasant, davao stupidne izjave za studentske listove, i podvodio "grupu" svakom organizatorcicu koji bi ga kucnuo po ramenu.

- Taj covek nam je važan. Radi na televiziji...

Laže. Na televiziji niko ne radi. To mi je bilo jasno još onog dana kad sam, prvi put izveden pred uperene kamere, ugledao pravo lice magicne elektronske kutije.

Carobnjak iz Oza? E, taj cova je stariji brat televizije...

Jesen se zlatila kao barski karaš, i nisko oktobarsko sunce u saradnji sa prorednim krošnjama, pravilo je cudne senke na visokim prozorima improvizovanog studija. O,

kako je bilo glupo po takvom danu snimati emisiju za novogodišnju noc...

Asistenti su terali statiste u stampedo, pirotehnicari ih sacekivali u zasedi sa dim-mašinama, a žene sa fasciklima, kojih uvek ima najviše, preživelim su doturale konfete i nabijale im na glave idiotske kape od krep-papira.

Ali to nisu bile sve atrakcije smišljene za najludu noc...

- "Metalni Oblak" obucite se, vi ste na redu...

Obucite se? Covece, nisi normalan...

Imao sam puštenu košulju, "dugmetare" koje sam oblacio samo u najsvecanijim prilikama, i otmene vecernje patike, za premijere i, recimo, novogodišnje emisije. Bio sam momak po svom ukusu...

Ali, o ukusima...

Ražiser je smatrao da nismo prikladno odeveni. Ni ja, a ni Matroz i ekipa, koji su stvarno izgledali kao bugarska partijska delegacija.

- Ne možete ovako na scenu. Nije ovo emisija za poljoprivrednike...

Zamislio se, povezao pesmu o maloj garavoj sa odžakom, odžak sa odžacarem, odžacara sa srecom, sreću sa Sretnom Novom, i dokazao da je neopravdano zapostavljen u odnosu na Fellinija i Kurosawu...

- Garderoba! Brzo! Obucite ih u odžacare...

Molim?

Matroz je znao koliko sam lud, i požurio je da me stigne pre nego što prodem kroz vrata. To nije bilo nimalo lako. Odlucivao je foto-finiš...

- Molim te, Džokej... Kad te molim... Znaš šta nam ovo znaci...

Znam. Pristajuci da svoju prvu TV numeru snimim sa nalepljenim tankim brkovima, namontiran kao maskota za bombone protiv kašlja, odredio sam da ta žrtva bude cena mog otkupa iz grupe.

Odzijao sam svoje pošteno, sacekao da režija pregleda snimak i vikne "Kupljeno", a onda sam mirno prišao Vladislavu Matrošku i natakao mu onu odžacarsku cetku oko vrata.

- Sad smo egal...

Posle sam ga retko vidao. Ploca se pojavila nešto kasnije, bez mene na omotu, što je bio dobar razlog da se jedan drugom ne javljamo u prolazu, i tako je i ostalo...

Još dugo je moja nesudena grupa pokušavala da ponovi svoj hit u kome nije ni ucestvovala, republički kjuc im je otvarao vrata silnih festivala, ali sad je vec evidentno da im ona cetka nije donela sreću.

Ima tu neka caka, kad vidiš odžacara treba se brzo uhvatiti za nešto, mislim za dugme ili naocare, nema veze...

Matroz i družina to, ocigledno, nisu uradili...

Što se mene tice, ni ja se baš ne mogu pohvaliti nekom srecom, ali mi se ipak cini da sam se tada, ugledavši pet odžacara u garderobi, uhvatio za pravu stvar...

Klik!

- Ovaj... Morala bih u kupatilo...

Preživljavala je onaj strašni momenat kad nekom polunepoznatom moraš, izvinjavajuci se, priznati da ti se, eto, ponekad dogodi i malo fiziologije.

Pokušao sam da od male neprijatnosti napravim mali fazon.

- Sad si našla da se tuširaš? Ne znam da li ima tople vode...

Sto puta sam premeštao nameštaj i tražio pravu nijansu za zidove. Uzalud. A onda se ona ponovo osmehnula, laganim pokretom sklonila kosu sa cela, i taj mali, unikatni detalj,

potpuno je preporodio enterijer.

Pošla je ka hodniku mirno, znajući da je gledam, ali joj korak zbog toga nije bio nesiguran.

Ma, nije ni bilo razloga...

Pokupio sam čaše i pepeljaru sa stola, ne zbog napada urednosti, nego više iz želje da tako pošaljem u kupatilo tajne signale da ne prisluškujem i da me ne interesuje šta se tamo događa. Šminka devojkama uvek pruža alibi za duže ostajanje u toaletnim odajama, pa je i moja gošća iskoristila taj bonus. Ali bila je prevelik laf da bi precutala mali inventar koji je sprovedla po policama.

- "Gianfranco Ferre"? Malo sam probala, ne ljutiš se? Vidala sam ga po casopisima, ali još ga nikad nisam njušnula...

Prislonila je nosić na onaj deo ruke na kom se opipava puls i zatreptala očima pokazujući koliko joj se parfem dopada. Hteo sam da slažem da mi je to Boba greškom doneo iz Rima ne znajući da je u pitanju ženski miris, ali ta deti-njarija evidentno ne bi prošla kod malog Šerloka.

Ne samo što se po nivou u bocici lako moglo utvrditi da je iz nje uveliko pucano, nego su u kupatilu sigurno ukadrirane još neke kompromitujuće ružicaste sitnice, koje momci koriste samo ako su izrazito emancipovani momci, a ja baš nešto nisam taj...

Nadao sam se da je to i njoj jasno...

Izabravši smešak broj osam, poznatiji kao "neodreden", odlucio sam da se branim cutanjem.

Ne znam da li je kriva samo Emilija Kovacev, ili su umešani i Cernobil i rani klimaks, ali osecao sam se kao blentavi gimnazijalac.

I, što je najgore, dopadalo mi se...

Osecati se kao mlada budala odlicno je za promenu, narocito ako se dotle osecaš kao stara budala.

Ne, "Gianfranco Ferre" nije nikako bio miris za to popodne i za devojku sa biciklom. Nije se uopšte slagao sa malim mutnim biserom na njenom prstenu, i kapima kiše zagubljenim u lavirintu asparagusa na terasi.

To je, definitivno, dopodnevni parfem, izmišljen za nekog ko dolazi pricajući o odlasku. Taj miris bolje pristaje uz spuštenu roletnu, stvari prebacene preko stolice, i onaj protokolarni osecaj krivice koji se javlja na kraju balade.

Uf, na tren sam video sebe kao ofucanog švalera koji šeta po kuci u gornjem delu pidžame sa mrežicom u kosi, ali tad se ponovo javio onaj andeo prerušen u devojku i oterao tu avet...

- Nešto nije u redu?

Naravno da nije. Ali to nikako ne znaci da je za štampu. Prica o malim ženskim stvarima u malom muškom stanu suviše je klasicna i otrcana, cak i za poštovani ilustrovani magazin...

Sve je vuklo na avanturu i nagoveštalo neku maglovitu plavicastu tajnu, odgovaralo mi je što me Lijine radoznale okice snimaju kao špijunski sateliti, ali to je bio samo motiv više da ne provalim prozaične razloge prisustva male šarene hemije na mojim policama.

- Sve je u redu...

To samo Neko, ko svrati s vremena na vreme, krije ovde rezervni arsenal šminke i kojecega, da mu se ne bi slučajno desilo da ode iz ovog stana malkice izgužvan i rašcupan.

Ali, koji bih ja mangup bio kad bih to ispricao? Ispao bih poslednji dripac.

Pardon, pretposlednji...

Poslednji dripac bi, uz svu diskreciju, ipak ispao taj Neko, ko i svrati s vremena na vreme, da se ne lažemo, uglavnom samo zato da bi bio malkice izgužvan i raščupan...

Klik!

Kažu da je popularnost mac sa dve oštrice, ali to poredenje mi nije najjasnije. Prvo, nisam obavešten da ima i maceva sa jednom oštricom, i, drugo, pipnuvši ih obe, ne mogu se oteti utisku da se u stvari radi o tupom predmetu.

Svejedno...

Sve definicije na tu temu su manje-više edukativne, upozoravaju decu i omladinu da se cuvaju slave kao spolne bolesti, i namerno necu citirati ni jednu od njih, iako se slažem da popularnost ume da bude jako zajebana pojava u prirodi.

Narocito ako sredina nije spremna na to...

Ja sam bio spreman. Jesam, stvarno...

Još u detinjstvu sam stekao odredeni utisak da sam slavan, i strpljivo sam sacekao da i drugi to otkriju. Problem prvog autograma sam rešio, uz par sitnijih gramatickih grešaka, i dobro sam se držao pred kioscima okicenim naslovnim stranama koje su imale toliko toga zajednickog sa ogledalom u našem kupatilu.

Dobro, nije lepo da ja pricam o tome, ali pošto se drugi izgleda ne otimaju, moram da konstatujem da sam bio sasvim OK!

Ali, moja životna okolina je to izuzetno teško podnela...

Kasnije, kad sam prolazio kroz neizbežne filozofske faze, i folirao proroka saveznog znacaja, sigurno sam iritirao silan svet i stekao mnogo dragih neprijatelja iz svih krajeva naše zemlje, ali tad, u samom pocetku, sve je bila cista opereta, i nikako mi nije bilo jasno zašto se niko ne raduje.

Takva smo varoš. Ovde su dobrodošli progresivni slovenacki kantautori, jazz-rock grupe iz Kumanova i provaljeni akademski slikari koji stvaraju braon bojom na crnoj podlozi, ali sami sebi nikad nismo dobrodošli.

To mi se ucinilo i oko pola jedanaest, poslednjeg dana u decembru te godine, kad smo Lufter i ja sa bocom penušavog vina i kartonom banana zazvonili na jedna od vrata stana gospodina doktora Popovickog.

Popac je pravio docek te godine. I prethodne. I uvek...

Njegovi stari nisu sedeli kod kuce, kao moj Cale, i nisu im dolazili gosti iz unutrašnjosti u štrikanim puloverima, namirisani zaprškom, kakvi su se iskrcavali kod Luftera za svaki praznik.

Ne...

Oni su odlazili negde gde se za novogodišnju noc ne peku male mrtve svinje, i gde se u ponoc ne puca kao u Bejrutu.

Gde?

Ne znam gde. Nikad nismo pitali...

Zadovoljavali smo se time što smo znali da se nece vratiti nekoliko dana, i da ce nam tako, uz dobro mesto za provod, ostaviti i dovoljno vremena da otklonimo eventualne havarije do njihovog povratka.

Lufter je u to vreme imao devojkicu koja je vecito odlazila kod nekih "svojih", a ja sam imao devojkicu koja baš i nije bila sasvim moja.

U stvari, nisam je ni imao, samo sam je uzimao na korišćenje, s vremena na vreme...

Pardon, ali to uopšte nije bilo tako prosto kako zvuci...

Obe su, dakle, svaka iz svog razloga, bile opravdano odsutne, ucinivši nam tako najlepše novogodišnje poklone.

Sa malo snega u kosi, i puno magle u ocima, ušli smo u veliku dnevnu sobu koja se u tom stanu nazivala i "salon", ali nismo uspeli da privucemo pažnju popcevih blaziranih prijatelja koji su se teglili po otomanima kao Rimljani.

- Dobro vece, narode...

Martin nije imao narocito svetski nastup. Njegov socrealisticki pozdrav samo je ucinio da se i onih par koji su nas pogledali brzo okrenu na drugu stranu.

Ne smem da kažem da sam ih sve znao, ali vecinu jesam. Niko mi se nije javio, ali to mi se vec dešavalo, i nisam ni ocekivao ovacije. "Mala Garava" se mnogima zacrnila pred ocima...

Bezvezni pesmicak se prošunjabo kraj zaspalih lokalnih kriterijuma, i, kao odbegla provincijska gimnazijalka, uputio se pravo u veliki betonski grad. Bez ikog svog...

Pesme prolaze bolje nego gimnazijalke. Njima ne smeta ako ih velegradski dripci malo uzmu pod svoje. Naprotiv...

I tako...

Neko je hteo da spakuje nekom, u krugu dužnih i dužnika jedan apsolutni autsajder, nesvrstan u klanove i disko-kuce, pomogao je svemocnom sastavljacu top-liste da se osveti nekom, i stavi ga tek na najgore, drugo mesto.

Danas, daleko od razuzdane gomile, mnogo stariji i malo mudriji, iskusniji za, recimo, jedan život, samo tako mogu da objasnim kako se moja pesma tad našla na prvom mestu u beogradskim novinama. Slucajno. Greškom. Nekom u inat...

Nisam ja evropski prvak u skromnosti. Bila je to dobra pesma, iako je, neka mi Bog oprosti, nikad nisam voleo.

Bila je cvrsta, relativno duhovita, imala je ritam koji nosi kao leteci cilim, ali takvih pesama je bilo još, pa nikad nisu bile prve u pet listova odjednom.

Kasnije sam upoznao i obolele koji sastavljaju top-liste, pišu muzicke kritike i biraju Hitove Nedelje na radiju, ukapirao sam koliko je sujete u opticaju, koliko živaca treba ispuhati, koliko genijalnih saveta treba, šatro, saslušati da bi ti neko ucinio nešto što sa strane izgleda sasvim normalno.

Još kasnije sam otkrio i džokera u toj igri, lovu, jasno, ali je bilo nepodmitljivih specijalaca sa kojima si morao da budeš viden, bilo je rodendana na koje si morao da budeš voden, i bilo je šizoida koji te više neće pustiti u svoju emisiju ako im licno ne odneseš karte svaki put kad gostuješ u njihovom gradu.

Karte za prvi red, podrazumeva se...

"Mala Garava" je prošla bez svega tog. Recimo da je imala sreće...

Vrtela se te jeseni kao japanski suncobran, a momci su je forsirali pomalo i zbog neodoljive ekskluzivnosti, jer isprva nije bilo ni ploce, nego je glavni junak bila uska traka koju je Matroz vec utrapio nekom.

Okomotavši mu je oko vrata, koliko ja znam doticnog daveža...

- Dobro vece, dragi slušaoci. Momci koje niko nije video, iz grupe za koju niko nije cuo i pesma koju svi znaju...

O, Beograd je voleo tu pesmu. Klasika, automatski su je zavoleli i okolni vazalni gradovi, pa pomalo i ova varoš. Ali tajno...

Od pedesetak ljudi koji su znali anonimusa koji to peva, dvadeset devet ih je bilo na

doceku te veceri, ali ne, niko od njih ni pod anestezijom ne bi spomenuo išta u vezi toga. Ton na TV-u je bio skinut, i bi sam u iskušenju da ga pojacam kad sam video svoju njušku na ekranu, ali znao sam da ce puci svi moji dušmani ako se umesto toga nezainteresirano okrenem, pa sam to i ucinio.

Plašio sam se samo da ce Lufter reagovati u svom stilu...

- Ljudi! Džokej! Pojacajte brzo! Tišina tamo, Džokej je na televiziji, ovaj ovde, to on peva, Džokej, okreni se, ovi ne veruju...

Ne...

Martin je sedeo ledima okrenut televizoru i davio se nekim prealkoholisanim cvikerašem.

Kakvo olakšanje...

Tek tad sam mirno pošao ka terasi...

I nikad nisam video taj spot.

A on je kriv za sve...

Opasna mašina je televizija, nema joj ravne. Hiljadu puta se pesma cula na radiju, ali ja nisam dobio osmeh od blagajnice u samoposluzi, a onda sam se, u pet do dvanaest, pojavio u odžacarskom odelu, namignuo u objektiv, i odjednom postao blesava zlatna ribica u okruglom akvarijumu, koju uvek neko odnekud gleda.

Za razliku od suseda na nižim spratovima, Popovicki nisu došli na genijalnu ideju da terasu zatvore armiranim staklom i pretvore je u magacin za stare cipele i džakove sa krompirom.

Sasvim logicno...

Sticajem okolnosti oni su imali samo nove cipele, a krompir su kupovali na komad, tek kad im zatreba, šokirajuci komšiluk ispod.

Uf, daleko ispod...

Terasa sobe, koja je inace pripadala Popcevoj sestri, bila je opremljena jedino pletenom baštenskom garniturom ofarbanom u belo, i uokvirena žardinjerama od sitnog kamena iz kojih su se preko citave godine važnirale raskošne kraljevske petunije.

Ponekad sam, sa betonskog igrališta na kom smo maltretirali loptu, posmatrao Mladu Gazdaricu kako ih zaliva i uklanja osušene listove, i uvek sam želeo da ih dotaknem.

I petunije i nju...

U novogodišnjoj noci žardinjere su bile prazne, i ja sam se, pokušavajući da se setim leta, naslonio na njih i posmatrao bulevar.

Bio je pust, secam se, potpuno prazan, samo je jedan kolericni "tristac" probijao zvučni zid ili je testirao koliko može da juri pod rucnom.

Ko je taj covek?

Pokušavao sam da dokucim šta se zbiva u glavi tipa koji šiba kroz noc, u nula casova i dva minuta, prvog januara, dok se normalan svet, na primer, smrzava po terasama, i zvera u usamljene automobile.

U pozorištu senki, na prozoru susedne zgrade, davao se neki komad sa ljubljnjem i grljenjem, a nesnosne harmonike otezale su unisono iz hiljadu napaljenih televizora. Društvo u stanu iza mene slušalo je pretežno psiho-mesecarsku muziku, koju sam cuo glasnije nekoliko sekundi, što je znacilo da je neko otvorio i zatvorio vrata...

Bio sam siguran da se našao humorista koji ce me zaključati na terasi, ali senzori ugrađeni iza levog uha javili su centrali da nam neko stoji za ledima.

Držala je u ruci čašu sa nogicom, otpila gutljaj i pružila je meni...

Imitirao sam nazdravljanje i polako ispio do kraja, mada nisam znao da li je u pitanju

arsenik, sok od ceralije ili razredivac za anilinske lakove.

Sva cula, sem delimicno vida, uzela su "time-out", što je izdaleka možda i licilo na hladnokrvnost koju sam uvek planirao za taj trenutak, ali u stvari se radilo o blažoj formi totalnog raspada sistema.

Bila je potpuno lepa...

Naravno shvatio sam to još mnogo ranije, ali ipak nikako nisam uspevao da mislim na nešto drugo...

Prišla je ogradi zagledavši se u daljinu, i dopustila mi da pogledom poljubim maleni mladež na njenim ledima, otkriven dubokim izrezom na crnoj, cipkastoj haljini.

Da li je poželela da joj se ispuni neka želja?

Ne znam...

Ali tacno je tako izgledala, zamišljena, cvrsto stiskajući medaljon koji je nosila na finom starom lancicu oko vrata.

U meduvremenu sam poceo i da dišem...

Oblacic mog daha zadržao se nacas, kao oreol, u njenoj crnoj kosi.

Crnoj?

Nikad nisam bio ekspert za detalje, ali sasvim sigurno sam bio ekspert za njenu svetlosmeđu kosu, i za onaj plavi pramen koji se ponekad pojavljivao krajem leta, kao suvenir sa mora.

Okrenula je glavu i zadovoljno napucila usne, otkrivši da je baš to ono što je želela da mi pokaže.

- Hoćeš Malu Garavu? E pa, ovo je najgaravije što sam uspela da izvedem...

Veliki Medved i Mala kola?

Ucinilo mi se da bi sa dobrim zaletom uspeo da dotaknem obližnja sazvežda...

Ali dotakao sam samo njena ramena...

Poljubio sam je nežno, u jedan obraz pa u drugi, pa...

Pa ponovo u prvi...

Ona je ipak bila sestra mog najboljeg druga.

- Sretna Nova... Veverice...

7

Od deset do ponoci je "nicije vreme"...

Mravi su vec u prugastim pidžamama, cvrci tek glancaju svoje lakovane cipele, a ja sam na plasticnoj stolici pred pumpom.

Šandor nije kompletan sagovornik. Savršen je slušalac, ali je za dijaloge gotovo neupotrebljiv.

I tako, mada nisam sklon televiziji, sve više se odajem tom poroku...

Ali uvek naletim na vesti. Ameri se hvale nekim svojim kanalom na kom vesti idu 24 casa. Amateri...

Kod nas vesti idu trideset i nešto godina, od osnivanja televizije. Iste istacke vesti, iste slike ljudi u sumornim konfekcijskim odelima, i govornik sa otkopcanim dugmetom ispod kravate, zajapuren kao kondukter u julu, pošto je na sednicu stigao direktno sa važnog poslovnog paprikaša u unutrašnjosti.

Drug je istakao. Drug je podvukao, naglasio je Drug, između ostalog...

Neka, Drugovi, ciji ste da ste. Moji drugovi niste. Ja nisam druželjubiv.

Samo, ne smem glasno ni da kažem, da ne uvracam, ali kao da se vesti malo menjuckaju.

Vreme je i bilo. Ove stare su se sasvim pohabale.

Na ekranu je bila neka gužva, svi su držali upaljene svece, i prišao sam bliže televizoru da vidim o cemu se radi.

Publika mi je delovala preodraslo za rock koncert...

Da nisu to "Stonesi" došli u Prag, kad su zapalili milion sveca na Vaclavskim Namjestima?

Ne, niko nije došao u Prag. Naprotiv. Neko odlazi odatle...

- Rusi ušli u Češku...

Ne secam se leta šezdeset osme. To je verovatno bilo jedno od onih dobrih leta koje sam imao. Bio sam poluklinac, i tu se ništa više ne može uciniti.

A dobro bi mi došlo da sam bio stariji.

Danas se tipovi ubijaju da dokažu da su bili "šezdesetosmaši", nalaze svedoke, kao ono posle rata, kad bez dva dobra jarana nisi mogao da dođeš do onog papira koji život znaci. Uf, kakva je super papircina bila ta potvrda da si surađivao sa pobednikom. Kupon za sve i svašta, i profaktura za kucu ili stan, ciji dotadašnji vlasnik nije imao dva svedoka pri ruci.

Ma, koja crna sedmica na "lotu"...

Za istorijske nemire sam saznao retroaktivno. Nije se o tome baš jako pisalo, kao što rekoh, vesti se nisu menjale zbog kojekakvih sitnica. Pamtim samo tu recenicu, slobodni prevod zvaničnog saopštenja da su snage Varšavskog Pakta izvršile vojnu intervenciju u Cehoslovačkoj, u interesu zaštite socijalizma i komunizma, od soplnog i unutrašnjeg neprijatelja bla, bla, bla...

- Rusi ušli u Češku...

Secam se i Jana Palaha...

Kad smo prošli kroz Prag, pocetkom sedamdesetih, Cale mi je pokazao mesto na kom se nesretni student spalio. Stari grad izgledao je kao da ga je moler-daltonista citavog ofarbao u sivo, prolazeci pedantno cetkom i preko prolaznika, tramvaja, oblaka i ostalih elemenata panorame.

Tad sam mislio da je kriva niska blenda mutnog oktobarskog dana, ali kasnije sam shvatio ko je majstor za sivilo.

A danas, odjednom, svece...

Na širokom baroknom trgu zatreperilo je hiljadu malih Palaha tražeci amnestiju za svoju domovinu, osudenu na doživotnu robiju. I gle cuda...

Pored sve nauke i tehnike, tek su svece uspele da rasvetle taj slucaj.

Vidim ja, ni mrak nije ono što je nekad bio...

- Fuj, somotska revolucija...

Prekaljeni revolucionari, koji su palili novine i pisali parole masnom bojom koja se ne skida tek tako, odmah su se s visine izjasnili o promeni koju su izdejstvovali miroljubivi profesori i nemoralni mladi parovi, zagrljeni na javnom mestu.

O deci na ramenima roditelja da i ne govorimo.

Eh, šta bi na to rekao Lenjin?

Voloda je prorekao da ce se revolucija prvo dogoditi u zaostaloj zemlji, sa velikim razlikama, gde potlacena klasa to više nece moci da trpi.

Nije prorekao da ce se revolucija prvo "odgoditi" u kulturnoj zemlji, sa hibridnim jednakostima, gde potlacena klasa to više nece moci da trpi.

Lenjin je umro na vreme...

Neko od njegovih preživelih istomišljenika morao bi što pre da dopiše par tomova za sabrana dela velikog ideologa, dok ista nisu poceli da koriste za potpalu u zimskim mesecima.

Svakog gosta za dvadeset jednu godinu dosta.

Rusi izašli iz Češke.

Kombi koji se pojavio kasno u noc, kao da je razviozio kuci žrtve sa masakra...

Šofer je zakocio prilično grubo, videlo se da se dugo nisu zaustavljali, ali nijedna od pet nekontrolisano zinutih faca nije na to reagovala. Nije im zasmetalo ni islednicko neonsko svetlo pod kojim su se našli. I dalje su spavali sto na sat, prebaceni preko sedišta kao zimski kaputi.

Cuo sam taj kombi mnogo ranije nego što sam ga ugledao. Vozac ga je tako nemilosrdno penjao od Karlovaca naovamo da je bilo sasvim jasno da nije njegov.

Tacno, bio je to "rent-a- car", ponos firme i druga generalnog, ali pre deset godina, najmanje...

Kanda su se vozili kroz šimšir, tako je bio izgreban, a prednji deo, šajbna i farovi, bili su aranžirani svim mogućim mušicama i insektima koji su stopirali usput. Srecom, onako u prolazu, nisam video tragove nekih toplokrvnih organizama...

Nijedan od automobila koji se iznajmljuju nema poklopac rezervoara. Nisam ni pokušao da demontiram novine i najlon kesu zaglavljenu zbog boljeg "dihtovanja", nego sam dovršio krug oko vozila ne vadeći ruke iz džepova diskretno bacivši pogled prema stvarima naslaganim iza zadnjeg reda sedišta.

Pa naravno...

Domacice na kvizu možda ne bi identifikovale doticne predmete, ali ja sam se još pomalo secio pojacala, futrole za gitaru i neizbežne, ogromne i okrugle, kutije bas bubnja...

Nije mi padalo na pamet da turam nos u taj kontejner na tockovima, ali sam znao da je kontaminiran duvanom i saundom piva, prosutog po sedištima prilikom ulazaka u makazice. Odjednom mi je taj miris ispunio nozdrve, mada je noc bila cista i sveža kao sremska mlada...

Cekaj, odakle bi mi to moglo biti poznato?

Naglo zaustavljanje probudilo je jedino šofera. Važno je otvorio vrata i prvo proturio par špicastih kaubojskih cizama, u kojima vozi samo onaj koga goni viša sila. Nosio je džins, belu majicu i svileni prsluk sa interesantnom šarom, koji je bio izgužvan kao da je neko za opkladu pokušavao da ga spakuje u tabakeru.

- E moj kume, da samo znaš gde je Niš...

Zar su ga premestili? Poslednji put kad sam ga sreo delovao mi je sasvim zadovoljno, kao da je našao sebe kraj recice Nišave, nekih tristo devet kilometara južno odavde.

- Gde li bi mogao biti taj Niš?

Video je da se smeškam, i to mu je trebalo. Za razliku od onih leševa koje je transportovao, ja sam, znaci, bio spreman da ga malo slušam.

- E, da si poranio u šesticu, pa vozio pet sati, pa gostovao na radiju, pa montirao bubnjeve, pa svirao sat i dvadeset, pa pakovao stvari, pa vozio nazad... Video bi, moj kume, da je Niš nakraj sveta...

Setio sam se kako me je okrugla, bezdušna hala uplašila kad sam je, unoseći instrumente, prvi put video praznu, i kako me je radovala kasnije, kad sam je vidao punu.

- Gde ste svirali, u "Cairu"?

Na moje pitanje reagovala je dugim, ispitivackim pogledom, koji je imao zadatak da

odredi da li sam iz Niša, ili sam tamo služio vojsku, ili, eto, sasvim slučajno znam gde se održavaju veliki koncerti u tom gradu.

- Ma ne... Tu je halu nemoguće ozvučiti. Mislim, oni su nas zvali, ali nismo hteli... Svirali smo u jednom klubu. "63" se zove, to je njima sad glavno šminkersko mesto...

Aha. A "Cair" bi trebalo i napuniti...

Video sam plakat grupe zalepljen na zadnjem staklu kombija, znao sam da su prilično popularni ovih dana, ali oni tu halu ne bi mogli napuniti ni duvanim balonima u boji, pa sve da u mobu pozovu i svoje mnogobrojne obožavaoce iz kluba "63".

Pokazao sam prstom ka plakatu.

- Ej da niste vi oni što pevaju ono sa šecernom repom, ona frka u disku i to?

Složio je facu kao Crnogorac koji je upravo saznao da mu je žena rodila zdrave trojke.

Djecake, no što bi drugo?

- Da, da, kume. Mi smo ti...

*"U disku "Napredak" u Centi, ne prave se incidenti,
Ali onomad, bome, bilo je belaja..."*

Od te takozvane pesme dobivao sam blagi osip po ušima. Po žanru je to bio "rap", dosadna pricalica, i mislio sam da su isprva sve zamislili ozbiljno, ali su do kraja ipak napravili parodiju, ukapiravši da svaki pokušaj da se ude u ritam crne brace, ionako završi kao parodija.

Ne znam kako stoje stvari sa ulaskom u ritam crnih sestara, tu još i ima nekih nacina, koliko se secam...

*"Kuci begaj! Ranije legaj, prika moj...
Zaradi lebac (ebac, bac...), Repuj di treba,
bitango..."*

Neko to voli. Mene ta stvar nije dirala, iako moram priznati da su karikirani lalinski dijalekat i nabijeni ritam cinili simpatican apsurd.

Cizmar se i dalje ponosno cerio, verovatno je cekao aplauz, ali ruke su mi bile zauzete oko tocenja, pa je sve nekako prošlo bez toga. Nisam znao šta da ga dalje pitam.

- I tako sad putujete svaki dan?

Pun elana je nastavio konverzaciju. Izgleda da ga niko nije shvatao ozbiljno, pa sam se potrudio da ne primeti da sam i ja jedan od tih.

- Da kume, putujemo, nego šta, Velika Jugoslavenska Turneja. Eto, danas Niš, sutra Šabac, bili smo vec u Požarevcu, Mladenovcu, Lazarevcu... Pa dolazi Valjevo, Šid, Mitrovica... Da podivljaš, lepo da podilkanišeš, a vi nam svi zavidite, kao: lako je to... Pa lakše je sad, decko, ti i ne znaš. Velika Jugoslavenska Turneja nekad nas je terala cak u Pulu, Velenje, Prilep...

Da se to ova zemlja ne smanjuje? Ili tone kao Venecija? Krajnje je vreme da nabavim atlas i vidim gde su to nestali silni gradovi.

- Ne brukaj se, Toto. Da iznajmiš spejs-šatl na mesec dana, pa opet nećeš preci kilometre koje ovaj covek ima na svom brojcaniku...

Dobošar se okrenuo ka momku koji mu je to rekao, pomolivši se kroz prozor vozila.

Decko sa A-dur fizionomijom, sa koje ni sati spavanja u kombiju nisu uspeli da uklone pozitivan predznak, izašao je, protegao se kao brodski macak i pružio mi ruku.

- Ja sam Bole. Za mene je ovo stvarno velika cast...

Toto više nije uspevao da prati radnju. Obrve su mu se spojile sa šiškama, a pogled mu je kao metronom kuckao od Boleta do mene, pa nazad...

Sad je vec delovao sasvim bubnjarski...

- Kilometre? Vozio si trke?

Setio sam se auto-puta koji je jedno vreme bio moja ulica, i nanizanih farova koji su titrali od Novske do Županje, kao ogromna stonoga sa Marsa.

- Nezvanicno...

Bol je zagrlio svog prijatelja bratski, ali kao stariji braca mladeg batu, koji baš nešto i nije kao ostali svet.

- Ne, Toto. Covek je pisao pesme. Obicne, genijalne pesme...

Poceo je da nabraja naslove, hronološki toliko tacno da mi je zaista polaskalo, ali Totovo celo nabralo se samo kod pomena onih najotrcanijih šlagera, i zakljucio sam da on definitivno nije bio moj fan.

Ali Bole je bio, bez diskusije...

- Odlepio sam u Varaždinu na koncertu, ti si me uveo, mene i jednog ortaka iz Rijeke, bili smo vojaci...

Moguće. Generale sam uvodio vrlo retko, admirale sam namerno ostavljao da vise pred vratima, ali soldate, koji su poniženi i ošišani cekali kod službenih ulaza, nisam nikad izneverio. Svako ko je dobio izlaz, od mene je dobijao ulaz. Mislim da je to bilo sasvim pošteno...

- Ne secaš se ti, Džokej, ne moraš ni da se secaš. Evo, ja cu...

OK. Moja glava je ionako prebukirana. Preuzmi ti taj koncert u Varaždinu, ja cu pamtiti onaj drugi, dva ih je bilo.

Samo, da ne zapamtimo isti?

- Da nije padala kiša tog dana?

Pogodio sam. Bole je bio baš tada, na stadionu. Znaci, meni ostaje da se secam onog nastupa u hali.

- Padala je, jebem joj lebac raženi, padala je, nije stala, ono, do minut do osam... A vi niste stali do jedanaest... Zakasnili smo u kasarnu, a dežurni je bio kapetan Todorovski, bolesnik jedan, samo, srecom mi je bio rodendan, pa smo se izvukli...

E, to ja zovem rodendan. Kisnuti celo popodne cetristo kilometara od kuce, napiti se kao curak sa jedinim prijateljem, i onda još dospeti na penal paranoiku sa epoletama.

Bole je, trgavši se, pobegao iz te uspomene.

- Znaš, sad mi pišemo nešto, valjamo taj fazon, ali, kako da ti kažem... Ti si to provalio, to je tvoje. Ti si prvi pokazao da se u pesmu mogu turiti, jebem li ga, deram i taljige i bokal na drvenom stolu, a da to odmah ne smrdi na gušcje govno, razumeš? Ti si bio prvi, zato si kralj, i to je ono što se pamti...

Bilo mi je malo neprijatno, pa sam ga prekinuo pokretom ruke.

- Izgledam li ja tebi kao neko zapamcen?

Nije hteo da tako završimo razgovor. Njega su pumpa, i sve to, izgleda vredali više nego mene.

- Ja ne znam tvoju pricu, i ne znam zašto to radiš, ali tvoje mesto nije u ovoj pomrcini. Neceš da pevaš? Nemoj da pevaš. Neceš da snimaš? Nemoj, bu-razeru. Ali, napiši neki tekst za narodnjake, oni izdaju tri ploce dnevno, izuzimajuci nedelje i praznike. Tu je živa lova, ej, što da je neko drugi mazne, šta ti fali?

Šta mi fali? To je duga prica, a mi se kratko znamo...

Toto, koji se iskrao iz razgovora na onim cizmama od nekoliko milja, upravo je kresnuo motor kombija i zato sam samo odmahnuo glavom.

Bole je takode video da nema vremena za velike price. Spustio je ton, ali na moje

zadovoljstvo ni tad mu se u glasu nisu pojavili znaci sažaljenja, radoznalosti ili neceg treceg, što bi mi zasmetalo...

- Napiši pod nekim pseudonimom. Ko bi znao?

Klonuo sam u stolicu, na što je Šandor mahnuo repom, ne otvarajući oci.

- E vidiš... Ja bih znao...

A-dur mu je ponovo obasjao facu. Mislim da ga nisam razocarao.

- Pa, dobro, Džokej... Cuo sam da si skrenuo, ali vidim da si skrenuo pravo... Sasvim pravo...

Zavukao je ruku u džep jakne i pružio mi nešto između posetnice i nalepnice.

- Ako ti jednom ustreba... Ne mislim lova, nego treci za preferans, prateci vokal, fizikalac na mešalici... Ja sam ti covek od talenta.

Ne sumnjam da si. Možda to izade i na dobro, davo ce ga znati...

Iako se plašim da ce ubrzo otkriti da si bolji, i nekako ce ti vec zavuci...

Laku noc i dobro jutro, sinovac, bolje da ti ništa ne govorim.

Tako ce ti biti mnogo interesantnije.

Na kraju krajeva, ni meni niko ništa nije rekao...

*

* *

Momak ciji sam bio kralj mahnuo je kroz prozor ostavljajući moje velicanstvo u nocnoj rezidenciji ne starom putu za Beograd. Imati jednog podanika nije bog zna šta, ali nije ni tako loše za pocetak.

Ali je sasvim loše za kraj...

U nekim bajkama bundeve se pretvaraju u kocije, psi u lakeje i miševi u konje. U bajci u koju sam ja upao one zime, za promenu su igrale životinjice pretvorene u ljude, ali to sam shvatio tek kad je prestala carolija.

Mislim, recimo na menadžere...

Žao mi je što ih nisam video u pravom obliku i što nikad necu saznati da li su u privatnom životu štakori, lisice ili domace svinje.

Uglavnom, tu su negde, nijanse su u pitanju...

Ko zna, možda se radi o nekoj ukrštenoj vrsti, imam ružan predosecaj da se to uveliko testira prototip nove sorte, koja ce uskoro sjebati sve preostale bajke.

Šta je - tu je...

Menadžeri ordiniraju samo u prici o uspehu i nema šanse da ih sretnem na nekom drugom mestu. Mogli bi arheolozi rekonstruisati stilske kulise od cistog lesonita, mogli bi plasticni hirurzi reanimirati face doradenih rokoša, da, mogli bi se svi vampiri ponovo okupiti u sablasnoj i prašnjavoj sajamskoj haluštini, ali negde sam zagubio svoje staklene cipelice i sumnjam da bih još jednom uspeo da se prošvercujem u doticnu fantaziju.

Prica o tom balu bila je poslednja epizoda koju sam emitovao Emi-Liji. pre neki dan, uoci njenog polaska na kraci put...

Bio je to jedan pravi socijalisticki februar, otprilike na polovini druge polovine dvadesetog veka. Boje su zimovale negde na jugu i u trulim kapitalistickim zemljama, kod nas je na lageru ostalo još jedino nešto sive, smeđe i bezdušne tamnozeleno, i samo bi poneka pastelna jakna, kao ovcarski šarov, projurila kroz jutarnje izmaglice i autobuske gužve, unoseći nemir u mrko stado unificiranih samoupravljača.

Imao sam propusnice za "Veliki Rock Festival", Lufter je imao novu vijetnamku sa kapuljacom, a Popac je imao novu devojku.

Naravno, i ta je licila na Pegavu...

Popac je inace bio penicilijum gljivica za curice.

Prošetao bi ih dva-tri kruga po mestima koja su bila u modi, pa bi ih, lupivši recku na blatobran svog "mini morisa", stavljao na transfer listu...

No, kako to vec biva, što ih je više pržio - više su ga saletale, ali da ne davim, pricu o sveci i leptiricama odavno znaju svi.

Svi osim leptirica, dabome...

Cini mi se da devojke u nekim godinama imaju potrebu da budu ostavljene, da malo pate i da gledaju kroz prozor, a možda i grešim, uglavnom, isplakane okice i odgovarajući crveni nosici digli su Popcev ugled do lokalnog neba.

Neki misle da nije imao srca, slucajno znam da ga je imao, mada moram priznati da mu to nije bio najkarakteristicniji organ.

Ipak, ne zameram što ga nije preterano forsirao.

Naime, odavno se to srce tretira kao napuklo...

Pegava je bila jedina devojka koja ga je ostavila...

Popac i ona išli su zajedno u gimnaziju, ali roditelji su je držali u karantinu, i to ružno pacence od nas ostalih nije bilo registrovano sve do prve godine faksa.

Stari joj je bio neka aždaha u miliciji, o, nije vrteo pendrek oko prsta, štaviše, imao je svog šofera ugrađenog u morbidni crni BMW, i sa distance je delovao sasvim pristojno, ali...

Pegi Su je za svaki slucaj više bila na gospodu mamu...

Upisala je tehnologiju, mislim, i krajem tog leta se pojavila na "Štrandu" u jednostavnom crnom kostimu, koji je, onako bestidno jednodelan, u momentu zasenio premijerne "tange" i osramotio tufnice i volanceice na bikinima raznoraznih kalibara i formata.

Priznajem, bila je moj tip, generalno, ali bila je i tip mog prijatelja, sasvim konkretno, i na vreme da nešto ne pokvarim, povukao sam se na pristojnu razdaljinu, sa koje sam ipak mogao da posmatram dve siluete zapricane u pesku velike recne plaže.

Tih dana pozirali su za plakat ljubavnog filma...

Sunce se zaplitalo u vrhove jablana, i, kotrljajući se kroz krošnje kao narandža, spadalo na niske grane. Lagano, u uobicajenoj vecernjoj fotomontaži, klik-klik, zatvarali su se suncobrani, šareni peškiri nestajali su jedan po jedan, a njih dvoje su i dalje pricali i pricali...

Ona, vec u majici, obgrlivši kolena rukama, i on, tobož neobavezan, s laktovima u pesku, a glavom visoko u oblacima...

Pegava je imala drugaricu ružnu kao san pijanog mornara, što Martinu nije smetalo da naskoci na nju, i jedno vreme smo sretno izlazili u kvartetu.

Onda sam ipak malo prelistao enciklopediju, i potvrdio svoje sumnje da petoclani kvartet nije najidealnije rešenje.

Slutio sam ko bi mogao biti tehnološki višak i iskoristio sam svoje pravo na otcepljenje.

Lufter je brzo šutnuo onog gabora, ali se šaranski odmah upetljao u drugu vezu, Popac i Pegava bili su zagrljeni "sijamski", i iako su nekoliko puta uspeli da ih razdvoje hirurškim putem, nas trojica mesecima nismo imali kvorum.

Sve do zimskih ferija...

Još na ceremoniji otvaranja zimovanja pobrkali smo se sa veselim Slovenkama iz susednog železnickarskog odmarališta.

Mene je usvojila Lidija, maskota tvornice gornjeg rublja. Martin je pretežno visio kao

ofinger, a Popca je primila na obuku jedna velika vaspitacica iz Škofije Loke, koja je drmla pivo manirom iskusnog sezonskog radnika i verala se na smuckama tamo gde i divokoze idu okolo.

Ne znam cime su je hranili, ali mogla je da nas brani, zlu netrebalo, i te duge tople zime mladom Popovickom nije bilo lako.

Bio je eksploatisan kao šusterski kalfa, i sigurno je to bio razlog što je ostavio izmišljenu adresu i pogrešan broj telefona kad je na kraju ferija, skinuvši ponosno "L" tablice, sav sretan uskocio u autobus.

Sretni nikad ne razmišljaju o sreći. To je posao za nesretne. Svi primete sreću u nesreći, a o nesreći u sreći razmišljaju samo blesavi. I iskusni...

Popac nije bio ni od jednih ni od drugih...

Bio je jednostavno uspaljeni klinac koji je dospeo u modu kod curica u jednom, sad već davno prošlom vremenu, kad je tek svaka deseta radila "one stvari".

Hormoni su mu prokuvali i na minus dvadeset, i on je tog jutra video sve zvezde.

Ali više nikad nije video Pegavu...

Nije bilo moderno prvi se javljati devojci. Moj drug je propustio nekoliko dana, pa nedelju, pa nekoliko nedelja. Onda više nije znao šta bi joj rekao...

Predavanja su uveliko pocela, a ona se i dalje vodila kao nestala osoba.

Popac nas je naterao da se zakunemo na Bibliju da nismo ocinkarili za Slovenku, sve češće smo, kao slučajno, prolazili ulicom u kojoj je "neko" stanovao, ali pošto se zavesa na jednom prozoru nije pomerila, ipak je aktiviran telefon.

- Oni su odselili. Nemoj više zvati...

Zvanicno saopštenje bilo je da je Tata Pandur premešten u drugi grad, i da ne vredi više okretati taj broj...

Svaki Lufterov problem apsolvirao sam do korica, ali Popac nije bio od onih koji se ispovedaju...

Ostalo mi je nepoznato koga je zvao i gde je tražio svoju devojku, ali kad je bezuspešno pretražio sve, odjednom je poceo da je pronalazi u drugim curicama.

Neke su imale takav nosic, neke su hodale kao ona, ili se smejale na isti nacin, zabacujuci lepim pokretom glavu malo udesno, neke su slicno njoj cutale, neke pricale, i Popac ih je narednih godina vodio kao avganistanske hrtove, sakupivši, malo po malo, puno raznih detalja svoje velike ljubavi.

Ali nikad mu nije uspelo da ih sve sastavi...

"Pegava 6", alijas macka s kojom se pojavio na "Velikom Rock Festivalu", nasmešila mi se prilikom upoznavanja, zabacivši glavu malo udesno.

Zagledao sam se, pokušavajući da otkrijem pege ispod šminke, i promaklo mi je ime koje je izgovorila.

Nameravao sam da kasnije od Popca diskretno saznam njene generalije, ali moguće je da ni on nije najpreciznije znao te podatke.

Svejedno...

Lepuškasti ženski statista ionako je tu bio samo zbog alibija, i nije bilo posebnih razloga da je oslovljavam.

Lufter je bio sa društvom svoje devojke, jako su se ponosili mestom koje su zauzeli na vrhu tribina, ali se on, videvši nas, ipak sjurio kao dak iz poslednje klupe na velikom odmoru, udarajući usput, po ramenu, svakog koga je poznavao.

- Džokej, hocete svirati? Šta je dogovoreno?

Dogovoreno je da necemo. Organizator je rekao da imamo samo jedan hit, i da se zbog toga novoformirani bend i ja nemožemo pojaviti.

Znao sam da ce to smetati...

Nastupale su sve neke grupe koje nisu imale ni jedan hit. To je izgleda bio uslov.

- Ne danas, Martine. Ne bih danas svirao pa sve da me mole...

Jeste, bio sam uvreden, pa šta? Došli su da me vide na sceni svi moji prijatelji, obojica njih, a ja nisam bio ni na klupi za rezervne igrace. Usiljeno sam se smeškao poluokrenuvši leda pozornici na koju se nisam probio.

Ipak, te veceri sam imao jednog vernog gledaoca.

- Mladi gospon? Imate li dvije minute vremena?

Primetio sam coveka u podstavljenom "Barbery's" mantilu još na ulazu, uputio mi je nešto između osmeha i podsmeha i konobarski kimnuo glavom.

Kasnije sam ga video uz momke sa radija i osetio da pricaju nešto o meni, pokušao je da mi uhvati pogled nekoliko puta, i pošto sam to uporno izbegavao, misleci da je peder ili novinar, odlucio se da me direktno oslovi.

- Nebu vas niš' koštalo, a mogli bi puno dobit. Dvije minute, i meni se žuri...

Imao je karfiol-facu sa koje nije skidao onaj pocinkovan osmeh, i mutne razvodnjene oci kojima je pokušavao da me hipnotiše.

- Ja sam Polak. Ja sam organiziral ovaj cirkus...

Pružio mi je ruku koja je takode bila vodnjikava, i ništa mi se nije dopadalo na tom reptilu, ali ime, koje je naveo kao svoje, bilo je sastavni deo velikih koncerata i turneja. Šta sam mogao da izgubim?

- Važi. Možemo se naci u prvoj pauzi.

Uhvatio me pod ruku i sasvim mi primakao svoju žaboliku facu.

Užasnuo sam se da ce me zamoliti da ga poljubim i pretvorim u lepog princa, ali srecom je hteo samo nešto da mi šapne.

- Sad ce nastupit one lude iz Pule. Bolje odimo u garderobu...

Garderoba je mirisala na smrad...

Upoznao sam kasnije stotinu svlacionica po sportskim halama, sve su imale nervozne portire, drvene klupe i ubitacni mošus hlora i znoja lokalne rukometne ekipe...

I ova je bila takva...

Rezignirana lica clanova veteranske "Supergrupe" koju je Polak inace vodio, savršeno su se uklopila u opisani enterijer.

Ipak sam bio impresioniran. Njihove slike imao sam još na svesci iz "Poznavanja prirode i društva", u cetvrtom razredu osnovne.

Oni nisu bili impresionirani...

Orguljaš je pušio i duvao dim u tavanicu, basista je šetao levo-desno, sa okacenom gitarom, a pevac i gitarista cutke su sedeli na klupi, nasativši u krila dve mesne opajdare, koje su, žvacuci gume, sedele nepomicno, kao na kalupu.

"Keslerke"...

Pricalo se da su dve drugarice u odboru za docek svakog benda koji navrne u grad, ali ja to nisam uzimao za ozbiljno.

Pred nama su folirale casne sestre, malo se povatavale po zadnjim sedištima, ali se niko nije upisao u listu strelaca.

Onda su neki zlobnici provalili da ih po Beogradu razvlace ko harmonike, to se uklapalo uz intrigu o svircima-namernicima, ali materijalnih dokaza, do tad, nije bilo.

- Znaš ove komade? One su iz servisa, došle su deckima promijenit ulje...
Nisam mogao da se naviknem na Polakovu facu. Hteo sam da mu kažem da je Nova godina prošla, i da može skinuti tu ružnu masku, ali je on pre mene uzeo vazduh.
- Glej ih kak su slatke. A i iste su, ti boga, kak jaje jajetu...
Jedino je meni bilo neprijatno, i tog sam što pre morao da se rešim.
- Aha. A i tucaju se kao uskršnja jaja, nešto mi govori...
Svi su se nasmejali. Skoro svi...
"Keslerke" mi to nikad nisu oprostile. Dve prevejane "grupi-gerle" udale su se posle sasvim dobro, bolje nego poštene devojke, vidim ih i danas ponekad na pumpi, sede do svojih cenjenih muževa, i ni ne pogledaju me...
I nemaju pojma koliko su uticale na moj nocni i intimni život.
U Danima Lavova u svakom gradu cekao me je neko posle koncerta, ponekad je padala kiša, ili sam bio sam i havarisan, bilo je noci kad mi je trebao baš neko ko ne pita ništa a ume sve, ali uvek sam se na vreme setio da je to samo neka tamošnja "Keslerka", i nijedna se nikad nije okitila mojim skalpom.
Polak je dotle zaključio da se dovoljno legitimisao uz pomoc svojih pulena iz supergrupe, pa me je izveo iz svlacionice.
Stajali smo u hodniku i prekidali razgovor svaki put kad bi neko naišao, i tako sam, s nogu, naučio prvu lekciju, koja je ujedno i prvi i jedini zakon tog zanata.
O lovi samo "nasamo"...
- Ja sam smestil da ne pjevaš veceras. Ako startaš jednom kao bedak, nemreš se posle vadit...
Tad sam hteo da ga razpizdim, ali posle sam ukapirao da je bio u pravu.
Grad Heroj mogao me je primiti kao što je uvek primao svoje sugradane, i verovatno bih te veceri bio popišan kao haustor u zgradi vizavi pijace.
- Ti ceš biti zvijezda, ak' se dogovorimo. Napravi još jednu dobru pjesmu, drugo budem ja zrihtal. Koliko si capil za tu "Garavu"?
Nisam dobio ni kinte, ali bilo me je sramota da to kažem. Zvao sam autorsku agenciju telefonom, rekli su mi da se obracun radi na kraju kalendarske godine, i da cu dobiti svoje tantijeme vec sledeceg maja, ne kasnije...
Pokušao sam da slažem Polaka.
- Ma, dobio sam neku sicu... Glavno cu dobiti preko autorske...
Više nije bilo dileme da li je to na njegovom licu osmeh ili podsmeh.
- Kad? Ma daj... Znaš ti koja je inflacija, još ceš im morat doplatit, ti boga...
Neceš moci kupit ni "ficu"... Napravi ti, moj decec, još jedan ovakav hit, i imaceš za pedeset "fica", to ti ja garantiram...
Nisam znao gde cu sa pedeset "Fica", ali sam ipak napravio taj hit.
Ma, šta "napravio"?
Imao sam ga vec spremnog iako to u tom casu niko živ nije znao.
Pa ni ja...
Polak se ponekad javljao telefonom, iz raznih mesta, i kasno nocu, što je naglašavalo misterioznost našeg "dila" iz hodnika, ispred svlacionica.
Dogovoreno je da okupim i navežbam bend, da nazovem tri dana ranije, kako bi on obezbedio studio, i da nikom ništa ne pricam.
I to sve na osnovu toga što je moja ruka bucnula u njegov dlan...
Bio je poznat po tome što je nerado išta potpisivao, i, uopšte, nikad nije ostavljao puno

tragova za sobom.

Osim ono jednom, kad su mu napokon nakacili pljacku i prevaru, i poslali ga na turneju dugu osam godina i deset meseci.

Svaki posao ima svojih draži. Mineri, na primer, ne greše nikad, a menadžeri žive od toga što greše. Oni moraju paziti samo na to da slucajno ne pogreše pogrešno, a gospodin Stjepan Polak je do savršenstva uvežbao tu iluzionisticku tacku.

U vreme dok se grebao oko moje druge ploce stvarno je bio nepogrešiv. Neuhvatljiv. Svemoguc...

Prvi test njegovog autoriteta bila je administrativna gerila zadužena za raspored studija. Od njih sam ocekivao da ce me šetati gore-dole, kao "jo-jo" ali oni su nas ljupko ubacili preko reda, i cak odbili narudžbenicu, barirani cek i ostale potvrde i uverenja koja sam poneo.

- Mi cemo se vec dogovoriti sa gospodinaom Polakom...

Snimatelj je važio za razmaženu primadonu, ali i on je ostajao duže od radnog vremena i požrtvovano iz nekog bunkera dovlacio nove novcate trake, godinama zakidane od jasnih muzikanata.

Ali i on ce se za to lako dogovoriti sa gospodinom Stjepkom...

- To je jedan izuzetno fini gospodin...

Izuzetno Fini Gospodin se sve dogovarao sa svima, ali veze nije imao koja ce se pesma snimiti.

To sam se ja vec dogovorio sa sobom...

Nazvao sam ga posle remiksa, da mu javim da je stvar gotova, i da violinista nije ovozemaljac. Rekao sam da sam oduvek sanjao takav cardaš...

- Cardaš?

Slušalica mi se naježila od njegovog glasa. Bio je, blago receno, zapanjen...

Znao je za pet instrumenata: za gitaru, elektricnu gitaru, solo gitaru i još dve gitare...

Narucio je lokomotivu od pesme, rokcinu koja melje kao krupara, a ja pricam o nekom tamo komadu sa violinom.

Te noci, ocekujuci snimak koji sam mu poslao, verovatno nije baš najbolje spavao.

A mogao je...

*"Nosila je jelek svileni, kao u pesmi narodnoj,
I krstic, znak na lancicu da nekog ceka, navodno..."*

"Devojka sa cardaš-nogama" ostavila je "Garavu" "u malom".

Nenamerno...

Tad još nisam jurio prethodne cifre, rekordne tiraže i pozicije na top listama.

Izabrao sam tu pesmu jednostavno zato što sam je voleo, u njoj je šuštalalo lišce i mirisale su zimske ruže, bila je album sa starim fotografijama na kojima sam prepoznavao neke detalje i lica, iako ih ranije nigde nisam video...

*"Nosio sam šal od kašmira, i prsluk protkan
tajnama..."*

*Baš od takvih su je cuvale tetke sa 'ladnim
trajnama..."*

Kasnije sam, jednom ili dvaput, pokušao namerno da napravim pesmu koju ce svi voleti. Nije prošlo...

Osudivali su me za štošta, ali da su mi sudili zbog hitova koje sam pocinio, tu bih, uz dobrog advokata, sigurno bio oslobođen.

Sve sam uradio iz nehata...

A traktor je na pumpu došao sa predumišljajem...

Trebala mu je ta nafta i bio je spreman na sve...

Tek je svitalo, i insekti iz noćne smene baš su predavali dežurstvo prvim jutarnjim pticicama, kad se bučni crveni prostak zaustavio predamnom, tresuci se na onim ogromnim tockovima, kao notorni alkos.

Prilicno grubo me je vratio u osamdeset devetu, i vec je uspeo da zamakne za krivinu, kad sam se malo sabrao i opsovao mu mater traktorsku.

I taj dan je svitao u D-molu, i vec sam, otprilike, znao kakav ce biti...

Veliki Tihi Rit je onako, za svoju dušu, izvodio fragmente iz "Koncerta Za Praskozorje, Vetar i Suvi List", ne nasedajuci na "legato" koji je uporno naaturao deprimirani teretni voz, vracajuci se dockan sa službenog puta.

Moram priznati da sam i ja pomalo ispadao iz ritma...

Pošavši na put, Emi-Lija K. rekla je da ce se zadržati desetak dana, i, što se mene tice, to "desetak" moglo je znaciti i pet-šest...

Ali, ona je to, ocigledno, sasvim ozbiljno shvatila...

Svejedno. Kad dode, znaci vratila se...

Nisam od onih naivaca koji jedva cekaju neki buduci dan i raduju se rodendanima i Novim Godinama, naprotiv, meni vec dugo smeta to što vreme prolazi, i mada imam neke svoje trikove kako da ne mislim o tome, postoje stranice u kalendaru kad mi nema gde.

Jesen je, znaci...

Ponovo...

8

Taj dan je, mirne duše, mogao biti utorak. Bio je sasvim bezvezan, bez šarma, bez stila, bez ikakvog identiteta...

Imao sam puno takvih dana u životu i pamtim ih samo po tome što sam ih zaboravio...

Oni su kao slike u decijim farbankama koje ožive tek kad se oko njih potruđiš, i ja sam, kao i svi, preskocio mnogo stranica tragajuci za slikama koje cu lakše obojiti.

Ni to popodne, naznaceno tek tananim jesenjim linijama, nije mi odgovaralo. Bilo je potrebno puno pastelnih nijansi da bi ponudeni kišoviti pejzaž poceo da lici na nešto, a odavno nisam pri šarenim bojama. Potrošio sam ih kao pravi naivac, nepromišljeno ih razmazujuci po svojim davnim radovima...

Sve je nekako vuklo na Utorak...

Svaki dan ima svoj kod. Ponedeljak je pocetni, Subota presudna, Nedelja blažena, Petak uvodni...

Ni nalik. Doduše, u toj nebojenosti bilo je i sitnijih elemenata nesvrstanog Cetvrtka, ali ipak, siguran sam da je doticni dan komotno mogao proci kao Utorak, i da nikom ne bi palo na pamet da nije tako.

A bila je sreda. "Sportska sreda"...

Saznao sam to u poslednji cas, i hitno nazvao Bobu Drota, nadajuci se da je ukljucio telefon na pumpi.

Nego šta je...

- Hvala ti, Bobesku. Znaci, doci cu oko ponoci, i vracam ti ta dva sata prvom sledecom prilikom...

Nešto mi je govorilo da ce se "prva sledeca prilika" slucajno ukazati vec sutra uvece, ali

Boba je bio sasvim pri kraju spiska ljudi kojima sam nešto mogao da zamerim. Uvek je igrao fer, i to što je dugove odmah preračunavao po zvaničnom kursu, bio je samo kvalitet više u kartonu sa njegovim karakteristikama.

Utakmica je najavljena kao velika, u šta sam naivno poverovao zaboravivši da su velike stvari uvek nenajavljene. Setio sam se da je tako tek u osamdesetom minutu, gledajući u one dve velike nule na ekranu. Dve nule? Čudne li simbolike...

Zvrrrrrr!

Telefon je zazvonio baš kad je jedan zalutali metak konačno krenuo prema голу. Golman je, izgleda, očekivao međugradski poziv, jer je i on pošao sasvim suprotno od lopte, ali srećom po njega ona je zviznula preko prečke i zagubila se negde u reklamama.

Zvrrrrrrrr!

- Halo, molim?

Boba Drot nije gledao utakmice ali je negde gledao ljude koji gledaju utakmice i znao je da ih ne treba prekidati...

- Izvini stari, ne bih te davio, vidim da je frka ali... Ovde te neko čeka, znaš? Ma, evo, nek ti ona kaže... Aj' cao, vidimo se...

Ona?

- Halo Džokej? Dobro veče...

Ona...

Utakmica je odjednom pocela da me zanima kao prijateljski susret između poslednje i pretposlednje ekipe na "Radničkim Sportskim Igrama".

Gde li sam zaturio onu ceduljicu na kojoj sam zapisao šta ću joj reci kad se vrati?

Očigledno sam predugo cutao. Tamnoplavi alt ponovo je nadošao kao talas...

- Ej? Pa dobro gde si ti?

Gde sam ja? Gde si ti Emilija Kovacev. sokacaro i skitnico belosvetska? Ja sam uvek tu. Tu ili tamo...

- Evo me. Gledam neku tekmu na televiziji...

O, krut sam kao pešadijski potporučnik, jednom ću stvarno preterati...

Poštujem i prihvatam sve prirodne procese, ali zašto je okoštavanje moralo da mi krene baš od glave?

Emi Li je kratkom pauzom odreagovala na moj pomalo ledeni, a prilično pederski ton, i za čas se sa ultrakratkih prebacila na srednje talase.

- Uf, gde držiš telefon, u zamrzivacu? Dobro, sačekacu te ovde dok se fudbal ne završi...

To ipak nisam dozvolio...

Ugasio sam televizor kad je jedan igrač dobio trudove ispred šesnaestercu, a stigao sam na pumpu tako brzo da sam na malom crno-belom TV-u, kod kase, još zatekao konzilijum lekara, babica i masera kako izlazi sa terena, požurivan od besnog mršavog sudije sa "hitler brcicama".

Povredeni centarfor nastavio je igru, ali za mene je ta utakmica bila završena...

- Dobro veče, Lija, pozdrav Drot. Ovi igraju kao da je lopta napunjena vodom...

O, mogu ja i bolje. I Boba je to sigurno pomislio, jer je samo prevrnuo očima i zbrisao napolje, pokupivši usput olovku i fasciklu sa pulta.

- Idem samo casom da popišem brojanike...

Emilija me nije ni pogledala kad sam ušao. Uvredeno je sedela, držeci ruke u džepovima mantila i vrhom cipele gurala kontuzovanog Šandora, koji je kao prevrnuti kornjaka ležao pred njom.

- Ja sam već rekla "Dobro veče"... Samo... Zaboravila sam da nisi oduševljen kad neko pokuša da se iskrca na tvoj svetionik... Inace, jako si sretan što sam doputovala, to znam...

Ma ne znaš ti ništa, Rido. Da se danas nisi vratila, ošišao bih se do glave, poceo da slušam Wagnera i naučio napamet "Sabrana dela Edvarda Kardelja". I ništa me više ne bi spasilo...

Oci su joj i dalje bile oborene, i ne čekajući više da ih podigne, kao lopov sam zavukao ruku u njen pogled, pružajući joj duguljasti, prepoznatljivi zamotuljak.

- Da si bila negde gde bar imaju golubove pismonoše, pa da si nekako mogla javiti kad stižeš, bilo bi i vojne muzike. Ovako, jedna sumnjiva georgina je sve što sam na brzinu uspeo da izvedem...

Iznenadila se malo, ili je to dobro odglumila, i zahvalila se tek приметnim naklonom. Onda je radoznalo zavukla nosić u papir, i iznenadila se još malo, kao da nikad nije videla georginu.

Pa, takvu i nije...

- O!

Odblesak nekog dalekog plamena prvi put je prošarao njene okice, ali nisam ni pomislio da bi to moglo biti nešto lično. Ne, to je jednostavno bio pogled žene koja je dobila crvenu ružu.

Crvenu ružu? Kakav kic...

E, lepo sam znao da će ona smotana cvecarka sve pobrkati. Sad mi je stvarno dosta. To je poslednji put da sam pazario u toj radnji..

Te noci je na pumpi bila gužva kao u praonici automobila u Tirani. Između dva okasnela kamiona i olupanog "opela" koji je banuo već pred zoru, mogao sam na miru da se nadremam.

Čim kažem "mogao sam", znači da nisam...

Čekajući da sustane kiša koja mu se nije slagala uz vespu, Boba Drot je sedeo na pultu do dva i nešto. Pricao je o krajevima gde kiša pada u strogo isto vreme, gde su hotelske sobe pune svežeg voca i devojaka, gde se za baceni opušak placa sto "singapuraca" na licu mesta, i gde se, sve u svemu, zna neki red.

Pošto se kod nas, sve u svemu, ne zna neki red, pa je recimo i zadovoljstvo zvano bacanje opušaka još uvek besplatno, na kraju balade je mrtvo-ladno zafrljacio pikavac kroz širom otvorena vrata i duboko uzdahnuo, shvativši da primitivna balkanska kišurina, koja pada stihijski, bez ikakvog plana i programa, ne zna šta je dosta i nema nameru da skoro prestane.

- Eh, Englezi, moj burazeru, znaš ti njih...

Ne samo da ih znam, nego se i pravim Englez u slobodnom vremenu. U skladu s tim, oftolirao sam krajnju britansku hladnokrvnost gledajući kako mali žar cigarete aterira u baricu pokraj automata za točenje.

Neka žutokljuna budala bi možda pomislila da na pumpi ima i zapaljivih materija, i da lako možemo otici u božiju mater, i interesantno, to sam pomislio i ja, ali Bobby The Droth je kao iskusni pumpaš nepogrešivo razlikovao baricu nafte od barice neceg drugog. To jest, bar se nadam da je...

Uglavnom, bila je to ipak barica kiše koja je, slučajno ili namerno, vrlo savesno obavila protivpožarnu zaštitu. Opasnost od flambiranja je tako prošla, do sledeceg pikavca, i jedina vatra koja je i dalje pretela da se pretvori u požar bila je Bobi.

On je potencijalna nepogoda kad se napali da prica...

Njegovi putoprici, inace moje omiljene emisije, pocinjali su monsunima i ružnim plosnatim tropskim ribama, a završavali po sumnjivim barovima, ili nestajali u peni pod glatkim kosoookim maserkama. Slušao sam iste price više puta, ali mi nije bilo dosadno. Stalno su se pojavljivali neki novi detalji i zabavljao sam se, otkrivajući po tim malim razlikama šta bi moglo biti istina u svemu tome, a šta baš i ne...

Te noci, nek mi bog oprost, jedva sam cekao da kiša stane i da Profesor Geografije smota kartu, uzme globus pod ruku i otplovi na svojoj vespi.

Rekao sam da su mi to bile omiljene emisije, ali ne u sitnosatnim terminima. Buda sa pupkom, svete krave, mesne zajednice u Emiratima i ostale rikše i pagode prosto su se ubili za školski program, ali školski program se nije ubio za mrkli mrak.

U nocnu šemu mnogo bolje se uklapala domaca melodrama ili sapunska serija, pa sam, po Bobinom odlasku, spojio ta dva žanra i razmišljao o Emi-Liji Kovacev koja je u pet do ponoci žurno otišla kuci, kao lepa curica iz neizbežne bajke...

Nadao sam se da je stigla na vreme, da onu lažnu georginu nije zaboravila u zamagljenom zadnjem prozoru nekog automobila, i da ce je popodne mali debeli miševi picnuti besprekorno, kao i uvek.

Da, i da joj zla maceha nece u zadnji cas složiti neku frku...

Naime, dogovoreno je da cemo se videti sutra u cetiri, i slušajući petlove iz prvih petrovaradinskih dvorišta, sa zadovoljstvom sam primetio da je mala kazaljka u silaznoj putanji i da je to sutra vec uveliko u toku...

Klik!

Kad prestaje detinjstvo?

Možda kad prvi put poljubiš. Ili kad dobiješ poziv za regrutaciju? Kad zaradiš prvu kintu, prvi put se ušikaš, kad pocneš da se briješ? Đavo ce ga znati...

Pošto je to bilo teško odrediti, odluceno je da detinjstvo moje generacije prestane onda kad to dozvoli CK SKJ...

Oni koji su nas vaspitavali, za šta ce jednog dana sigurno odgovarati, stalno su nam ponavljali da su za ovu zemlju pali najbolji sinovi i kceri ovog naroda.

Najbolji su pali, a mi smo za roditelje, ucitelje i druge takozvane "odrasle", dobili ono što je ostalo...

Jebi ga, kakva su bila vremena, nije se moglo birati...

Generacija ispred nas je stvarno bila nesebicna. Samopregorna, kako su sami za sebe voleli da kažu. Buduci da su imali detinjstvo u skracenom obimu, dali su sve od sebe da bar naše potraje što je duže moguće i mi smo lakoverno prepustili da budu ti koji se pitaju.

Odgovaralo nam je da ostanemo klinici do cetrdesete, a uostalom, u udžbenicima koji su nam potureni lepo je pisalo da naše vreme tek dolazi.

Procitali smo brdo tih udžbenika, a nismo procitali one koji su ih pisali...

Naši Seniori su uveliko radili na svojoj besmrtnosti i generacija vecito mladih i nedozrelih potomaka bila im je neophodna za taj projekat. Pod njihovim grbom pisalo je "Doživotno...", ali radilo se, jasno, o posebnom mastilu, i mi smo otkrili skriveni moto tek kad se plamen toliko primakao pergamentu, da se vatra više nije mogla izbeci.

I, ostao je pepeo...

Neki ce možda reci i da je ostalo istorija, ali nama je, fala lepo, dosta istorije.

Ne samo da smo u njoj preskoceno pokolenje, nego su nam o prošlosti i buducnosti toliko

pricali, da su nam potpuno skrenuli pažnju sa sadašnjosti.

Prevarivši nas šarenom šecerlemom vecitog puberteta i vecitog džeparca, revolucionari su precrtali stavku "smena generacija", i ukopali se na svojim položajima. Odatle su ih odnosili direktno u kapelu, i na sledece ukopavanje, a na njihova mesta odmah su dolazili novi drugovi, još iskusniji, još provereniji i još senilniji.

A mladi?

Šta mladi? Za koga smo gradili diskoteke, moderne sportske objekte i domove kulture? Nek idu mladi malo, na primer, u bioskope. Nek gledaju kako diplomci odlaze pravo u Wall Street i kako tinejdžeri za kompjuterima rade programe za najjace svetske kompanije. Eto. Tako ce i naši mladi jednom, kad ostare.

Pod uslovom da budu podobni...

Tu fatalnu etiketu "podoban", uz mumificirane kornjace sa prvih stranica, lepili su i sveže kastrirani kadrovi regrutovani iz naših redova, i ti janjicari znali su da nam zagorčaju život više nego bilo ko drugi.

E moj Martine...

Lufter je bio prepodoban. Prošao je kod svog matorog obuku dugu dvadeset i koju godinu i nezadrživo je hitao ka tituli najmladeg doktora marksizma u našem gradu.

Popac je još na pocetku studija odlucio da specijalizuje plasticnu hirurgiju, a i on je, poucen od svojih prakticnih roditelja, svecano primio malu crvenu knjižicu.

Popovicki je, inace, bio komunista otprilike kao Njegovo Kraljevsko Velicanstvo Princ od Velsa, ali je znao da bez prisustva na partijskim sastancima nema ni konkursa na kom ceš proci, ni spiska za stan na kom ceš se naci. Priznajem, nije bio idealan idealista, ali vec odavno nisam siguran da li je to dobro ili loše.

No, mene niko nije ni pitao šta mislim o tome. Ionako sam bio nepodoban, pa je uz moje buržoasko-kulacke pretke vrlo cesto pominjana i izvesna daska koja mi je, navodno, nedostajala.

Ne verujem da su mislili na jednu od dasaka naredanih preko konstrukcije od šupljih metalnih cevi, ali ona je cudno zaškripala ispod plavog platna, presvucenog preko pozornice, kad sam prvi put prišao mikrofону.

Daska koja život znaci?

Baš ta. Ponela me je kao leteci cilim, u mrak i tišinu, nad glavama koje su slušale, a onda, preplašena detonacijom aplauza, digla me do prvih, perifernih zvezda.

Usput sam, samo na trenutak, video krov univerziteta, kao da je kroz prozor neko mahao mojim indeksom sa šest preostalih ispita, ali ja sam se i dalje penjao, to je postajalo sve sitnije, i na kraju sam fakultet potpuno izgubio iz vida.

I nikad ga više nisam pronašao...

Jednom je Cale pokušao da mi objasni šta je mašta...

Sedeli smo u camcu, nasred Dunava, u onim starim, krutim kišnim kabanicama, riba nije htela ni da pipne i ja sam, dosadujući se, postavljao milion najgorih mogucih pitanja.

Bilo mi je sedam-osam godina, i mogao je da mi odgovara i sasvim jedno-stavno, ali za mog starog se može stvarno reci svašta, samo ne i to da je bio jednostavan...

Neke njegove primere shvatio sam tek pod stare dane, neke nisam još, i izgleda da i necu, ali pricu o jednom narocitom Cupu zapamtio sam zauvek.

Ili sam je se možda tek sad setio? Nema veze...

Cale mi je, uglavnom, ispricao da na svetu postoje samo istina i laž. Stvarnost i snovi, još bolje. Istina je stvarnost i tu nema šta da se prica, a laž su snovi...

Tu mi, verovatno, nešto nije bilo jasno, jer se secam da mi je objašnjavao da su snovi samo male laži, a ne nešto drugo. Male, letece, najlepše laži. Snovi su anđeli laži... Oni koji odaberu samo istinu, ili samo snove, znaju da od toga sreće nema. Dve osnovne životne kemikalije zato se uvek mešaju, ali to je već crna magija, i kap jednog u drugom često je premalo, a dve kapi često su previše. Malo ko nalazi meru, ali svi pokušavaju i to je najvažnije.

A posebni, carobni i nevidljivi cup u kom se muckaju istine i laži, stvarnost i snovi, naziva se ponekad i Mašta.

U tom Cupu je štos...

Kad ono prestaje detinjstvo?

Kad ti neko prvi put na ulici kaže "Vi"? Kad zaplešeš na maturskom balu, kad položiš vozački, kad kupiš prvi kurton u apoteci? Ne zna se tačno...

Ja mislim da prestane, kad ostaneš bez Cupa. Kad dozvoliš da ti ga uzmu, ili ga, ne znajući da ga koristiš, sam razbiješ...

Nekako tog proleca došlo je vreme da se, kao vojnici na kraju roka, razdužimo na kraju detinjstva. Oduzeli su nam mede sa otkinutim ušima, knjige bez korica, rasporene špilove karata, morali smo vratiti nepopunjene albume sa samolepivim slicicama, šarene pidžame i tockice sa razmontiranih igračaka. Istresli su nam iz džepova zaostale klikere, gumice i nećvikovane cirkuske ulaznice i ekspedovali nas u svet Velikih.

Ali neki su prošvercovali Cupove.

Sretavši ih kasnije, maskirane u Odrasle, ipak sam otkrio da ima puno naših u njihovim redovima, i da stvar nije još potpuno propala.

Dakako, Lufter je jedva dočekao da rascopa Cup, i da se ufura u svet koji nije za malu decu. Tamo je super, sve se zna.

Znaš gde radiš, i od kad radiš i do kad radiš, tu budilnik, tamo parking, tolika platica, tolika ratica, daleko do subote, svaki čas godišnji, utakmica-viceš, pozorište-cutiš, veruješ novinama, pališ TV, gasiš TV, rodendani-telegram, sahrane-crna kravata, ideš na fluorografisanje, glasaš za prvog na listi, spavanjac posle rucka, veštacka vilica u čaši, klupa na keju, sve je organizovano i nema šta da misliš, moj burazeru...

Eh, da mi je to. Meni nikad ništa nije bilo organizovano i uvek sam imao šta da mislim.

Ko mi je kriv...

U nedostatku porculana, nakita i srebrnog samovara, sentimentalno sam se vezao za stari porodični Cup, uporno pokušavajući da ga proturim kao oruđe za rad.

Pipav je alat na kome piše "Pazi lomljivo" i taman sam počeo da ga okrivljujem za neke manje neuspehe kad je, napokon, zablistao punim sjajem...

Krajem aprila Polak me je ubacio u svoju reprezentativnu putujuću reviju kao "iznenadenje večeri", i to sam zaista i bio, malo za sebe, malo za publiku, a posebno za neke čija su imena bila naznačena najmasnijim slovima na plakatima koji su reklamirali pomenuti spektakl.

Ali da se ne hvalim...

Bio je to samo jedan od onih Majeve koji se svakom ponekad dogode, sa tek nekoliko dana koji nisu bili zaokruženi crvenom olovkom. Zaista, ta stranica kalendara, prva od sledećih tridesetak, bila je izlepljena imenima hotela, kao crni lakovani kofer iz dobre predratne kuće.

Popac?

On je na toj raskrsnici, prestrojavajući se godinama, konačno izbacio žmigavac i skrenuo

u stvarnost. U nju je, s vremena na vreme, dodavao po koju kap snova, ali mislim da je sve manje uživao u tim eksperimentima. Humani lekarski poziv uvukao ga je u opsesiju zvanu privatna klinika i radovao se svakom paru klempavih ušiju i svakoj kukastoj nosini koja bi prošla ulicom, videvši u njima potencijalne marke i dolare u cekaonici svoje buduće ordinacije.

I dalje smo se najčešće nalazili u stanu kod Popovickih, kad nije bilo matorih, ili u njihovoj kucici za odmor na Sremskoj strani Dunava, gde Gospoda Dr. nikad nije zalazila, a Gospodin Dr. je svraćao veoma retko, samo ponekad, radnim danom, na matine, da malo utvrdi gradivo sa svojom omiljenom asistentkinjom.

Medicinari su incestirali samo sa medicinarkama, zabavljajući se u krug, svako sa svakim, i Lufter i ja često smo bili jedina strana tela u tom društvu.

Razgovor se obavljao u dinarima, pricalo se samo o lovi i privatnoj praksi, i Martin se štrecao svaki put kad je bila izgovorena ona bezbožnička rec.

Privatno...

U njegovom tretmanu dresure, ta rec je bila komanda za napad, i bio je ucen da i najmanji pokušaj bogacenja na racun društva osudi uvek i na svakom mestu. Na svakom mestu gde je slučajno u blizini copor istomišljenika...

U gnezdu prozapadno orijentisanih elemenata, gde je bio Sasvim Usamljeni Osvetnik, Lufterica se zadovoljavao gundanjima u bradu, koja su dopirala najdalje do mene i do moje legendarne zastave neutralnosti.

- I ovakvi treba jednom da lece našu decu...

Moj drug je kao pravi vizionar gledao daleko, preko duge, sa takvim zanosom da je pravo čudo kako nešto od toga nije prešlo i na mene. Ali ne, nije...

Ja sam gledao mnogo bliže. Uvek pred mojim ocima, a negde u dubini kadra, za ledima Popca koji nije smeo ništa da primeti, u drugom planu, zujala je Veverica, glumeci malu vrednušu.

Jednom se tako naslonila na dovratak, prekrstila ruke na grudima i potražila me dugim, tajanstvenim pogledom. Zamislio sam je kako pegla male decije stvari, video sam sebe sa novinama otvorenim na sportskoj strani, i čuo sam radio sa večernjim željama slušalaca... Znam, nije to idealna slika, štaviše, feministkinje bi je rado iscepale u paramparcad, ali, jaj je nisam ni spomenuo misleći da je idealna. Nipošto. Hteo sam samo da objasnim šta se dogodalo sa mnom.

Dotad sam devojke, razmišljajući o njima, uglavnom svlacio do gole kože. U mojim malim noćnim fantazijama bile su postrojene kao na sistematskom pregledu, i retko je koja uspela da sacuva na sebi par crnih carapa, ili neku slicnu perverznu krpicu.

Ona je bila prva koju sam obukao u nešto...

Prokleta amnezija, sve se zamaglilo kao ogledalo u kupatilu i nikako ne mogu da se setim te haljine. Jedino pamtim da je bila duga. I svilena. I nežna...

I bela?

Dobro, predajem se, i bela. Pa šta?

Mного se vode otad provaljalo pod Tvrdavom, i da ovaj svet negde nema rupu, Dunav bi ga već deset puta potopio do sad...

"Zauvek" je, ipak, samo rec...

Velike reci obično imaju malu grešku, i smanjuju se za mrvicak svaki put kad ih izgovoriš. Ni od mog "zauvek" nije ostalo bog zna šta.

Laka groznica nemira pri retkim susretima i par stranica u dnevniku, obeleženih krhkim

Cetvrti u kancelariji bio je doajen Soc-saveza, propali lokalni glumac sa smešnim kratkim nogama, koje su ga zauvek odvojile od "hulahopki" i uloge Danskog Kraljevica.

Ne znam da li je imao u vidu onu izreku o laži i kratkim nogama kad se potpuno posvetio recitovanju revolucionarnih tekstova, tek, nije bilo Dana oslobođenja, prolaska štafete, ili neke slične narodne svetkovine na kojoj on nije zagrmeo svojim spikerskim baritonom.

- Šta kažeš na ovo?

Glas mu je malo naginjao ka Otelu, i, tragajući za razlozima nagoveštene ljubomore, zagledao sam se u plakat koji mi je raširio pred nosom. Bilo je tu pušaka, zvezda, grbova i skracenica, i jedan mali detalj koji, po mom mišljenju, nikako nije išao uz to graficko rešenje.

- Šta ce tu moje ime?

Predsednik me je iznenadeno pogledao. Kap vinjaka ostala mu je na brkovima i on ju je lukavo maznuo vrhom jezika.

- Kako šta ce? Zbor boraca i omladine u Fruškoj gori. Bice deset hiljada ljudi.

Potresno. Ali bice ih, izgleda, devet hiljada devetsto devedeset i devet. Dan naznacen na plakatu poklapao se sa jednim koncertom kom sam svakako želeo da prisustvujem.

- Žao mi je. Tog dana imam solisticki koncert u Sarajevu. Neko me je ipak morao ranije pitati...

Predsednik se naslonio šakama na sto, pogledao glumca koji mu je znacajno klimao glavom, Laufera, kom je sigurno bilo najneprijatnije, i, ponovno, mene.

- Ma nemoj. Ti imaš koncert? E, kad bi to tako moglo. A što smo te mi reklamirali, a? Nikom ništa?

Nekom nešto, možda, ali meni ništa, sasvim sigurno. Martin mi je pricao da na radnim akcijama "ima love za sve kulove", ali u takozvanim "posebim prilikama" cifre se nikad ne spominju.

Nastupiti na takvim priredbama bilo je pre svega pitanje casti, a kad bi se neko i usudio da postavi pitanje honorara, Drugovi bi vec znali kako ce dalje sa njim.

- Tako je to kad se krene u trku za lakom zaradom. Šta ce biti od tebe kasnije, moj mladicu, kad vec sad gledaš samo na licnu korist?

Pogledao sam Hamleta-jazavcara koji me je to pitao, ali iz više razloga nisam odgovorio ništa. Prvo, na to pitanje se i nije ocekivao odgovor, i drugo, u to vreme baš nije bio najpametnije odgovarati starijim od sebe.

Bar ne na njihovom ringu...

Glumac je imao veliki stan, male privilegije, i mogucnosti da godinama prodaje isti scenario za priredbe. Doduše, u tom scenariju je, s vremena na vreme, menjao datume, vlastite imenice i kulturno-umetnicka društva koja ce izvesti "Brankovo Kolo" na kraju, ali to je vec pitanje umetnosti, što uveliko prelazi granice moje skromne kompetencije.

Ukratko, sve je dobio od sistema i bio je beznađežno sistematican. Bio je pulen sistema, spreman da se, sa takvim kao ja, bori do poslednje kapi krvi.

Ne svoje, naravno...

Znajući o cijoj se životnoj tecnosti tu radi, eskivirao sam bacenu rukavicu. Mudro ili sramno? Nijanse su u pitanju...

Kriv je, najverovatnije, moj Cale. On me je razmazio. Odmalena je sa mnom razgovarao ravnopravno, sa puno strpljenja i bez megafona, i zato nikad nisam podnosio ljude koji vicu. Jednom sam u gimnaziji izašao sa casa kad je matematicar poceo da urla na mene, ali to je bilo u pubertetu.

Ovo je bilo u komitetu. Tu sam samo ustao...

Predsednik se na to zadubio u neke papire pred sobom, dajući mi na znanje da je, ionako, i njegovo vreme isteklo. Pustio me je da malo visim, namestio najznacajni izraz na lice, i tek onda ga podigao.

- Pa ti vidi šta ćeš. Pogledaj red vožnje, avione, dacemo ti mi kola na raspolaganje, ako treba. To je u tvom interesu...

U mom interesu. I za moje dobro...

Uradio sam gomilu radova pod tom šifrom, i uvek sam promašio temu.

Ipak, zbog Luftera i svega, bio sam spreman da pokušam da stignem na oba mesta, ali nisam uspeo...

Ne znam koja ga je beda naterala na to, ali švedski kralj Gustav bio je tih dana u poseti našoj zemlji. Aerodrom u Beogradu bio je zatvoren na kratko, tek toliko da otpadne i ona teoretska mogućnost da se pojavim pred borcima i omladinom, i sutradan sam kod kuće saznao da je Skojevac doživeo lakši stres i da mi je obećao da ću ga zapamtiti do kraja života.

Onda mi se činilo da preteruje, ali kasnije mi je u par navrata osvežavao pamćenje, i kako danas stvari stoje, sve mi se čini da će ta budala zaista ispuniti svoje obećanje.

Konac u Banja Luci bio je pravi...

Posle Sarajeva pala je Tuzla, pa Bugojno, Zenica i Slavonski Brod, u Prijedoru je bilo nešto slabije, a onda je Banja Luka zašecerila, na kraju.

Imao sam desetak svojih pesama, od kojih je publika znala samo dve-tri, i to je bio glavni problem. Bend koji me je pratio izvodio je nekoliko svojih remek-dela, ali to je posle desetak minuta pretilo da prouzrokuje sveopšti linc, pa je iskusni Polak preventivno uvalio modnu reviju, rastegnuvši program na podnošljivih sat i dvadeset.

Publika je bila mnogo bolja od nas, i sve je prošlo u savršenom redu.

Pred garderobom je bilo klinaca željnih autograma, ali najželjniji sam svakako bio ja, i nisam se smirio dok se nisam potpisao svima. Rudi Klempo, Polakov gorila i šimpanzo, pokupio me je i poveo u hotel, plašeci se da ću krenuti da delim autograme po kucama, zvoneci od vrata do vrata.

Recepcionerkin osmeh bio je prava mala klavijatura. Bela dirka, crna dirka, dve bele, jedna crna, jedna bela, jedna fali, jedna crna...

- Imate poruku. Izvol'te, tu vam je zapisan broj...

Pogledao sam cedulju i kimnuo glavom. Bio je to Popcev broj koji sam dobro znao i nije bilo potrebno da ga cuvam. Zgužvao sam papiric i spustio ga u veliku pepeljaru pored lifta, ali recepcionerka je to drugacije shvatila i užurbano mahnula rukom.

- Izvinjavam se! Drugar'ca je rekla da nazovete cim dodete u hotel.

Drugar'ca? To se jednom moralo dogoditi...

Danima sam pokušavao da je dobijem, ali uvek se Popac javljao na telefon, i obojica smo bivali razocarani. On je očekivao poziv neke svoje vernice, a ja sam se nadao da će Veverica podici slušalicu bar jednom. Nije uspela. Njen brat uzurpirao je telefon, namestio na njega dugi kabel, i vukao ga za sobom kao drvenog konjica na tockovima. Možda je baš to i odlucilo...

Mala ohola princeza nije znala da je tražim. Dani su se nizali kao laste na žici, u poštansko sanduce stizali su samo racuni i tatini pozivi za sastanke u mesnoj zajednici, i ona se prelomila kao tanana baštenska trska.

I nazvala...

A da je znala da je tražim?

Znak pitanja...

Kasnije sam najbolje prolazio sa devojkama koje nisu znale da ih volim, ali, nisu znale jer ih nisam ni voleo, i to je, ipak, nešto sasvim drugo.

Ovo je bilo nešto sasvim prvo...

Rekao sam recepcionerki sa "Piano" osmehom da me odmah spoji u sobi, pa sam, odustavši od lifta, napao svetski rekord u preskakanju stepenica i stigao do telefona sekund pre nego je zazvonio.

- Stan Popovicki? Džokej. Dobio sam poruku da se javim. Ti si Pope?

Nije bio Pop, poznao bih ga po glasu. Ovo je bio neko drugi, kog sam poznao po cutanju...

Cula se muzika i buka, a onda je to prestalo, ili su neka vrata zatvorena, ili je telefon odvučen daleko u tišinu.

- Ne, nije Goran. Ja sam zvala. Znaš ko?

O, da, Veverice, znam. Glas joj je zadrhtao, ili je to zadrhtalo nešto sa moje strane međugradske linije? Nema veze...

- Ti, Daniela? Znaci, sve one zvezde ipak su bile u redu...

Tišina. Bilo je napeto kao u pokvarenoj podmornici. Ne znam da li se začudila što sam je oslovio pravim imenom, tek prošlo je nekoliko vekova dok nije postavila pitanje koje sam čekao.

- Koje zvezde?

Sad je već bilo lakše. Na to sam pitanje imao spreman odgovor.

- Neke zvezde koje su pale. Jednom sam poželeo da me ti nazoveš kad budem sam... I kad budem daleko... I eto, prva želja mi se ispunila... Nadam se da na drugu neću morati toliko da čekam...

Tišina se ponovo umešala u vezu. Zažmurio sam, i zamislio kako sam je upravo dopratio sa prvog sastanka, i kako stojimo pred vratima očekujući da se konačno desi ono što se obično dešava u tim situacijama.

I ona je gledala taj film.

- Nadam se da za tu želju ipak moraš biti malo bliže kuci...

U tom času vrata sobe su se, bez kucanja, otvorila, i Rudi Klempo je bučno upao unutra, sprovodeći dve vesele manekenke. Stavio sam prst pred usta, ali prekasno.

Veverica je već složila svoju verziju...

- Dobro, da te ne zadržavam više, očigledno se ne dosaduješ tu. Pretpostavila sam da ćeš zaboraviti da je Goranu danas rodendan, pa sam htela da te podsetim. Bar se javi, kad već ne možeš da stigneš. Njemu to puno znaci...

Magarac. Među silnim novim datumima koje su mi uvalili, zaturio sam jedan stari datum, na koji sam morao paziti. Trideseti maj. Rodendan mog dobrog druga Popca.

- Majstor si, Veverice, stvarno sam zaboravio. Okupirali su me neki prijatelji...

Na ono "Veverice" manekenke koje su se gurkale pred ogledalom prasnule su u smeh.

Presekao sam ih besnim pogledom, ali to ih je samo još više nasmejalo.

- Prijatelji su ti prilično piskavi, koliko cujem. Izvini ako sam te u necem prekinula.

Dvadeset peti si propustio, pa gledaj da stigneš bar na pedeseti rodendan...

Tras! Klik! Tu-tu-tu-tu-tu...

Pokušao sam da ponovo dobijem vezu, ali na broju koji sam tražio niko se nije javljao...

Uzeo sam torbu i iskipovao u nju sitnice sa police u kupatilu, maznuo čist peškiri i

proverio da li je zakopčan kofer gitare... Sledeći koncert je bio u Osijeku, i to mi je pomalo išlo na ruku, ali sve drugo mi je pomalo išlo na jedan sasvim drugi deo tela. Prošao sam pored one dve pucaljke kao pored bacene "pegle" na peronu autobuske stanice, i laktom drugarski munuo Klempu koji je zbunjeno trljao žilu "glupacu" na celu.

- U kojoj sobi je Polak?

Ne znam kako se zove zaštitnik zaljubljenih luda, ali neki svetac je te noci sedeo do mene na prednjem sedištu crvenog "renaulta 9"...

Od Laktaša do Gradiške nije bilo žive duše, ali znao sam da su tamo svi uvek u kafanama, da je špic mnogo kasnije, tek posle fajronta, i više me je brinuo takozvani "auto-put". No isti me je zaista prijatno iznenadio.

Te noci je Haos imao slobodan dan.

Mesec je prosuo bokal srebra nad ravnicom, i do Broda sam stigao lako, obišavši samo par kamiona individualaca i nekoliko nordijskih kamp-kornjaca, koje su se, željne sunca i gradove u kojima se nose spori satovi, lagano vukle prema Grckoj.

Momci na pumpi zazujali su kao serviseri "formule 1", sve je bilo u stilu, ali sam dalje, od Rastovice prema Spacvi, ipak krenuo sa lakom "mosom", znajući da na tom delu pospani Turci i naši "gastosi" uvek nanišane neko vozilo iz suprotnog pravca. Te večeri bili su nešto neprecizni, nije bilo kolona na vidiku, i malo pre ponoci, preforsiravši Bosut, sišao sam sa magistrale, i sa sto trideset na sat uznemirio dugi i pusti glavni sokak u Adaševcima. Vec sam se provlacio ispod vecito spuštene šidske rampe, a dežurni seoski džukci još su lajali za mnom, i ne verujem da su prestali ni kad sam se uspenrao na prve fruškogorske obronke, i izgubio se u gustim šarenim senkama brestova, bukava i jela.

Ni pandur ugrađen na krivini u Iloku nekim cudom nije bio na svom mestu, momak koji naplacuje mostarinu dremao je, semafor u palanci zelenio se izdaleka, i mada sam kasnije vozio mnogo bolje automobile od tog malog iznjakanog "rent-a-cara", nikad više nisam uspeo da iz Banja Luke stignem kuci za tri sata i cetiri i po minuta.

Ali carolija nije prestajala...

Na raskrsnici bulevara i Futoške ulice gde sam ocekivao policijsku patrolu, karakteristicnu za Grad Heroj, odjednom se predamnom pojavio veliki "rekord 1700", sa izgubenim "begešom" na galeriji i cetiri glave na zadnjem sedištu. Tamburaši...

Umetnici su nešto gundali na ciganskom kad sam ih obišao, zaustavio i pozvao da podu za mnom, pa sam morao da stimulišem glavnog sa dve-tri novcanice, znajući da ce on nepogrešivo oceniti koliko još love ostaje u svežnju.

- Dobro. Teraj Bato...

Ne znam kako je bilo komandosima u Indokini, ali šunjati se sa šest Cigana na peti sprat zgrade u kojoj lift ne radi, u jedan sat po ponoci, takode ima svojih draži.

Sacekao sam da automat iskljuci svetlo u hodniku, i šapnuo kolegama ime pesme koju ce zasvirati kad se vrata otvore.

Naravno, Cigani ne znaju ni jednu pesmu o Danieli ali...

Ding-dong! Ding-dong!

"Dano-Rano, Dano, ranoooooooooo

Pile moje malo, pile moje malo,

Sinoc smo se zavadili, Dano...

Veverica je sklopila ruke na bradi, zagledala se u otvor na tamburi, dva mala svica zaigrala su u njenim ocima, ali ih je uplašilo svetlo, kad se ponovo upalilo.

Popac se pojavio u ispasanoj beloju košulji predvodeci bulumentu radoznalih prijatelja koji su, za tili cas, ispunili hodnik.

Raširio sam ruke.

- Četvrt veka, stari moj. Da si vino, odavno bi ciknuo...

Zagrlio me je snažno. To nam se nije često dešavalo.

- Budalo jedna. Videćeš kad dođeš u moje godine...

Poveo je muzikante u stan, i ja sam ih sve propustio, nadajući se da Veverica neće otici za njima.

Svetlo se opet ugasilo, i ona dva mala svica opet su se pojavila, ovog puta samo na korak od mene.

- Znala sam. Bilo je jedan i pet, baš sam pogledala na sat i pomislila da neko misli na mene. I mislio je...

Pružio sam ruke ne pomišljajući da se nešto drugo može dogoditi, i zaista, ona je, bez oklevanja, spustila svoje male dlanove u njih.

- Nešto cu ti reci, lutko, samo to nemoj pricati nikom. Ne moraš više čekati da se kazaljke sklope. Znam jednog dripca koji misli na tebe i kad su kazaljke potpuno raštrkane...

Popceva glava pojavila se odjednom iza ugla, i uplašila nas, kao pajac iz kutije...

- Hej, gde ste vas dvoje, ja vas tražim?

Nabrao je obrve, napravio korak, pa se pojavio ceo, ali ona nije povukla ruke iz mojih.

Ma, ne bih ih ni pustio...

- Hej, lakše malo. Moj je rodendan, a ne njen...

Cigani su, kao za inat, baš tad stigli do četvrte strofe...

Suvo drvo, suvo drvooooooooooooo

Popucale kore, popucale kore,

Najslade je kad se tajno vole..."

Klik!

- Mnogo si je voleo...

Nije to bilo pitanje. Emilija je bila na tom dalekom stepeništu i krišom posmatrala da li ćemo se Veverica i ja poljubiti, već jednom...

Prešao sam joj rukom ispred očiju, kao kad ono madionicari proveravaju da li je neko hipnotisan...

- Hej! Vрати se! I priznaj da si za kafu?

Trgla se i kimnula glavom, ali nije rekla ništa. Mlin je drobio kao kultivator ali čuo sam da je kresnula TV.

Bile su vesti, kao i obično, ali, za promenu, bez CKJ, SRS, SSRNJ, SUBNOR, PTT, i ostalih neizostavnih domaćih skraćena.

Junak dana bila je jedna strana skraćena:

DDR...

Majstori su u Berlinu srušili Zid. Bio je bespravno podignut i pravo je čudo kako se niko od komšija do sad nije bunio, no, ovih dana se opasno nakrivio, pretila je opasnost da će se sam strovaliti, i pedantni Švanci su najzad uzeli pijuke u lopate u svoje ruke.

Srećom, alata imaju na sve strane, čak i na zastavi, koliko se secam, a i na tom zidu su već uveliko "radili". Narocito ispod temelja...

Jadnici su, kao jazavci, kopali uske nesigurne tunele, i kroz njih provlacili zlatokosu decu i žene u "osmom mesecu", tražeci izlaz iz blagostanja i demo-kratije kojoj nisu dorasli...

Citavo leto gledali smo opsednute ambasade, "trabante" i "vartburge" ostavljene kraj puta, i kompletne porodice u sprintu preko brisanog prostora između Mađarske i Austrije.

Sportska nacija, jebi ga...

Komunalci su fabrikovali plivacko-robotske šampione, a sad se cude kako neki lako plivaju preko Dunava sa dva deteta na glavi.

Hej, Drugovi jel' vam žao? Rastanak se primakao...

U crno-belom dokumentarcu na ekranu grlili su se neki, blatnjavi kao kaljace, što je odavalo da su se i oni iz najhumanijeg sistema izvukli onako "manikirski".

Golim noktima...

Dalje su se smenjivale slike improvizovanih letilica, tela na bodljikavim žicama, pa suze, ocaj, a onda ponovo neki koji se grle, ali sad vec u "koloru", s tužnim osmesima, i mnogo, mnogo pobjednickije...

Emi-Li to nije gledala, u stvari gledala je, ali joj je pogled nestajao negde "između"...

Pružio sam joj šoljicu, oci su nam se srele i zastale da malo popricaju, i moram priznati da mi je tad vec bila draga na sasvim određen način.

- Vidiš? Srušili su Zid...

Seo sam pored nje, još je mirisala na trideseti maj sedamdeset osme, poželeo sam da je poljubim u vrat, i mislim da ni njoj ne bi bilo jako krivo.

Ipak ne...

Odlucio sam da ce, za pocetak, biti sasvim dovoljno da kažem nešto lepo.

- Ti cuti... Taj Zid je obična baštenska ograda u odnosu na bedeme koje si ti srušila oko mene...

9

- Zdravo, Džokej, stari družje moj. Sto godina se nismo videli...

Gle, gle...

Nisam znao da Aca Vaška ima brata starijeg dvadeset godina, ali tip kom sam otvorio vrata nije mogao biti niko drugi.

Imao je isti bernardinski pogled kao Aca, istu brižno i pedantno razbarušenu pesnicku frizuru, i isti svileni šal, besprekorno složen uz pullover, kako je to vec znao da izvede simpaticni sitni grebator, jedan od glavnih statista u slavnim Danima Lavova.

Frapantno...

Lice koje mi se smeškalo nosilo je isti onakav, komotan, za dva broja veci nos, na cijem su vrhu bili nataknuti isti onakvi ogromni amerski cvikusi, i kad su mi se oci malo navikle na polumrak hodnika, uocio sam da je i antilop-jakna, izlizana kao blokeji na poštarskim cipelama, veoma slicna onoj jakni po kojoj je mladi Vlaškalic bio prepoznatljiv. Veoma, veoma slicna.

Suviše slicna, bojim se...

Jebo te maus. To nije bio ni stariji brat, ni mladi otac Ace Vaške. To je bio Aca Vaška licno. Glavom i nosom...

Za njega se pricalo da živi brzo, ali kako je uspeo da za pet godina ostari dvadeset godina, to verovatno zna samo on...

Ma, da se ne lažemo, ne zna samo on...

Grad Heroj je mala varoš. Znaju i drugi...

Znaju narocito oni kerovi koji se pojavljuju niotkuda svaki put kad nanjuše da je Acin "špric" na rezervi.

Te zveri su svojim tananim iglama izvezle crnu cipku za jastuk mog izgubljenog druga. Primetio je da ga gledam duže nego što je pristojno.

- Da, da, kosa mi malo opada u jesen. Eh, da me vidiš samo u prolece...

Propustio sam ga unutra, stisnuvši mu ruku usput. Bila je prijatna kao presna lignja, baš izvadena iz frižidera.

- Starimo, Aco moj, tu boga nema. Upadaj, sedi, jesi li za neku cugu? Kojim dobrom dolaziš?

Stvarno treba biti blesav pa pitati dekontiranog narkosa kojim dobrom dolazi. Kakvo pitanje, takav i odgovor...

- Umro je Cava Basista...

Cava Basista je bio ovdašnja legenda. Vrhunski "kafanjeros". Lider najboljih hotelskih bendova. Pionir roka u našem gradu. Šarmer. Svestrani zabavljač. Cicija jedna. Alkos. Gubitnik. Ništarija...

Za svakog po nešto...

Kao klinac gledao sam ga na igrankama, imao je "Fender Jazz Bass" i folirao trans svirajući najjednostavnije ljige, ali mu je to sasvim dobro stajalo. Bio je definitivno simpatican. Pokušavao je da prode kao solista, pevao i na festivalima i na TV-u, pravio novi bend za svaku gitarijadu, ali nešto mu je ipak falilo.

Talenat? Sreća? Jaja?

Pa da. Ta tri...

U lokalnom kupusovom listu dosledno su ismevali svaki pokušaj nekog od nas sugradana, pa su i oba Cavina singla bila urinirana od prestrucnih provincijskih kriticara. Ipak, uporni Cavez je do kraja uspeo da izbori i jedan izrazito pohvalan tekst u glasilu Grada Heroja:

"Obaveštavamo rodake i prijatelje da je naš DOBRI, PLEMENITI, POŽRTVOVANI taj i taj, iznenada ispustio svoju dušu..."

Izenada ispustio dušu...

Sve drugo je ispustio mnogo ranije. Ispustio je iz vida jednu zgodnu bucmastu ženu, kojoj je dozlogrdilo dremanje za "muzičarskim" stolom, i miris vinjaka koji joj je posle fajronta stizao u stan, pa je pokupila klince, jednog dana i vratila se svojim uglednim roditeljima.

Uostalom, oni su joj odavno govorili da je pogrešila što se uopšte i udala za "onu pijanduru i ženskaroša"...

Da, Cava je zatim ispustio i priliku da dalje svira sa mnom, kad me je pred koncert u Rijeci ucenio da neće izaci na scenu ako bendu ne dignem gažu za jednu staru, sivu hiljadarku.

Hiljadarku je, inace, dobio, ali je zauvek izgubio priliku da još nekad svira izvan kafane...

A onda je, bukvalno, ispustio i gitaru. Tako sam barem čuo...

Strugao je po žicama sa bracom Narodnjacima u nekoj birtiji iza Palanke, spondiloza mu je totalno sjebala prste, i jedne večeri mu je gitara ispala iz ruku.

Posle je uzalud dolazio na berzu tezgaroša u hotel "Vojvodina", očekujući da je nekom orkestru potreban evergrin-pevac sa bogatim iskustvom, i oni momci koji nisu stigli da okrenu glavu kad bi se pojavio, castili bi ga pelinkovcem i dozvoljavali mu da za njihovim stolom isprica neki vic koji su svi znali, ali mu više nisu nudili posao.

Mesecima. Godinama...

I onda je ispustio dušu...

Izenada?

Šta ja znam. Tako piše u novinama...

Vetar stanuje u Rumenickoj BB, i nije mi jasno kome je palo na pamet da baš u njegovom dvorištu izgradi Novo Groblje.

Novo Groblje, za mene nije ništa novo. Mi se, na žalost, već sasvim dobro poznajemo...

No, kad je Deda Štetu ono sustigao "peugeot", bila je to pusta livada sa par sablasnih humki, kao grobovi obešenih drumskih razbojnika zakopanih negde usred polja, bez Boga, zvona i opela...

Strine i snaje koje su naricale za Dedom po službenoj dužnosti zgranuto su se gurkale kod rake, pokazujući na ime, plasticnim slovima ispisanom na susednom krstu:

Kis Laszlo...

Madar...

Hvalili smo se kako ovde svi živimo zajedno, ali smo, za svaki slučaj, ipak umirali svako za sebe.

Novo Groblje donelo je i nov zakon da se svi građani našeg grada koji iz nekog opravdanog razloga prestanu da žive, ubuduće sahranjuju na istom mestu.

Cudo da se na to manjine nisu pobunile, tek, bilo kako bilo, moj deda, veliki pravoslavac i crkveni tutor, dobio je za prvog komšiju, na neodređeno vreme, kolegu katolika, majstor Lasla Kiša, umetnickog stolara u penziji...

Cale i ja smo ostali poslednji, kako je to već red, i neću nikad zaboraviti kako je moj stari pogledao preko ramena kad smo odlazili, i osmehnuo se na onaj svoj posebni, golim okom jedva primetni način.

- Eto, moj sine, Laslo. Baš je to neko božije maslo...

Možda se Cale setio kako mu otac dugo nije oprostio što se oženio katolkinjom? Možda se setio kako je posle Deda Šteta svog unuka-ljubimca godinama za Sve Svete vodio na ono drugo "njihovo" groblje, kupovao mu šecerleme i peceni kesten, i vadio veliku kariranu maramicu gledajući u porculansku sliku lepe mlade žene sa dugim uvojcima i tužnim tamnim pogledom nekog ko odlazi...

Ne znam na šta je još tad mislio moj Cale, ali bila je to važna lekcija koju sam dobro zapamtio.

Okrenuo sam se i ja, i pogledao još jednom na dve humke na koje je polako padao sumrak, neprijatan i hladan kao mokra cicana košulja.

Tako i treba, Deda Šteta. Kao komšije. I majstori. Kao ljudi...

Bilo je to pre petnaest godina...

Groblje se od tada lepo izgradilo. Pokazalo se kao dobra investicija...

Breze, koje su tad bile tek posadene, sad uveliko skrivaju pogled na tu parcelu, iako je vetar sa njih otrešao skoro sve lišće, i nosio ga po širokoj aleji kojom smo Aca Vaška i ja žurili prema kapeli...

Priznajem da nikada nisam voleo vetar, ali ni Aci to očigledno nije bila omiljena pojava u prirodi.

Ruke su mu bile zauzete velikim buketom u celofanu, pa je savio glavu i okretao je kao biciklist-trkac, ne bi li našao ugao pod kojim mu košava neće podizati duge pramenove koje je terao s leva na desno i otpozadi prema napred, pokušavajući da sakrije duboke zaliske i malu monašku celu na vrh glave.

- Jebem ti vetar, da ti jebem...

Na platou pred kapelom nastupao je hor Promašenih...

Uspešni su uspešni pomalo i zato što znaju na ciji se sahrani treba pojaviti, i ovde ih nije bilo.

Bilo je patetičnih, kao Aca, koji su ridali nad kovčegom, bilo je realnih, koji su govorili da se tako nešto moglo i očekivati, i bilo je nekih zalutalih, koji su pitali koliko je godina imao.

Koliko godina?

Pa, sasvim dovoljno da umre mirne duše...

Cava Basista je imao puno prijatelja, ali ne broje se oni koje si imao, nego oni koji ti ostanu.

Nije bila gužva, ali toliko sviraca ipak nisam video na jednom mestu još od "Muzicarske Nove Godine 1979."...

Svi su stajali u grupicama, dvoje-troje, ili samo dvoje, i mada sam mnogima klimao glavom, nisam uočio nikog kom bih mogao da se priključim.

Dabome, meni su se priključili...

Zoka Obad primetio nas je čim smo stigli, ali je lukavo sačekao da ostanem sam, i tek kad je bio siguran da neće izvisiti, polako mi je prišao, držeci ruke na ledima.

No nesreća nikad ne dolazi sama...

Za njim je, na vrhovima prstiju, kako se to već radi na sahranama, pošao i Miško Bajic, poznatiji kao Miša Magarac, koji je poslednjih tridesetak godina stalno tapkao za svojim kumom Zokom, uvek tako na korak ili dva iza njega, u svemu...

Bili su jeziv tandem...

Zoka Obad se patio sa gitarom kao da svira na bodljikavim žicama, ali je za praktične stvari imao savršen sluh.

Bio je glavni trgovac benda, i mada se Cava zvanično vodio kao šef, mislim da je mišoliki prateći vokal uvek držao konce u svojim rukama.

Poturao je naivnog Cava kad se trebalo našikati sa direktorom nekog hotela da bi se dobio posao, uvaljivao mu je na potpis sve problematične ugovore, a siguran sam da ga je napalio i protiv mene, kad smo ono "zakovali" u Rijeci.

Usput je otvorio fotokopiraonicu, kupio stan, što se ne dešava poštenim muzi-carima, i, za razliku od upokojenog Caveza, strugnuo je sa scene na vreme, mnogo pre nego što su poceli da ga guraju sa nje...

Promrmljali su pozdrav, stali levo i desno od mene, i čutke sam čekao sledeću repliku, opkladivši se sa sobom da će to biti "Nema više našeg Cave...", ali Zoka me je iznenadio jednom neočekivano originalnom recenicom.

- Ode naš Cava...

Nisam odmah odgovorio, jer sam posmatrao kako Aca tek iz drugog slobodnog bacanja uspeva da nabaci svoj buket na veliku hrpu ružnih plastičnih venaca.

- Ode. Možda nade gažu u oblacima. Ovde mu baš nije išlo...

Osetio sam da me gledaju, ali nisam okretao glavu. Popovi su se poceli muvati oko izlaza iz kapele, što je značilo da će predstava poceti na vreme.

Eto, Cava je uspeo da jednom ipak pocne program u minut, baš kako je plakatirano.

Miša Magarac je osetio potrebu da i on nešto njakne.

- Vidiš kako je glupo što smo se svadali, Džokej. Šta ćeš, bili smo tako mladi..

Pa baš i niste...

Ja sam bio mlad, vi ste tad već dobro ugazili u četvrtu deceniju, koliko se secam...

- A i svirali smo da se pušilo. Secaš se kako smo samo svirali?

O, secam se...

Miša Magarac, konkretno, muzicirao je tako što je sa dva štapa mlatio kao divalj po gomili šupljih kanti...

Da ne bude zabune, vidao sam i bubnjare koji su zaista SVIRALI bubnjeve, ali Sivonja nikako nije bio član tog kluba. On je baš LUPAO bubnjeve. Nemilosrdno. Kao tude...

Na jednom koncertu tako je pomahnitao da sam se uplašio da mu se pas lotalica zavukao pod timpan, i da Miško bukom pokušava da ga istera. U pauzi, između pesama, zavirio sam da vidim da se nije macka, ne daj bože, omacila baš u bas bubnju, na starim krpama koje je Magarac koristio kao "denfer", ali, srećom, nije bilo ništa od svega toga. To je samo suptilni muzicar nešto interpretirao. Neki ritam, šta li...

Neupuceni bi možda pomislili da je njegov nadimak malo grub i preteran, ali mi, koji ga poznajemo bolje, slažemo se da se u stvari radi o nežnom tepajućem imenu od milja.

Ali ni drugi nisu bili mnogo bolji.

Vec sam spomenuo one muke po Zoki, kad su svirka i štimovanje bili u pitanju. Kod Cave je, opet, sve zavisilo od promila u krvi i zakona spojenih sudova, a i organisti su bili prica sasvim za sebe.

Menjali su se češće nego članovi Predsedništva SFRJ, i nisam stigao ni da ih sve pošteno upoznam. Bili su to uglavnom akademici, momci sa puno bubuljica i malo smisla za muziku, ali im je to pomagalo da se bez problema uklope u paniku i konfuziju koja je vladala na sceni.

Ruku na srce, i ja sam tada pevao kao dečak koji mutira. Kao prehladeni dečak koji mutira...

Prestravili su me prvi, staromodni producenti s kojima sam radio, terali su me da pevam pravilno i školski, a pravila i škola nikad nisu bili moja prirodna sredina.

Stvarno sam propevao tek kad sam dobroćinilje zbacio iz sedla, negde na trecjoj, cetvrtjoj ploči, i sve što sam do tad snimio danas mi zvuči kao stari, previjeni gramofon, ili, još bolje, kao onaj uzbudeni i ubrzani polupederski glas spikera iz prvih posleratnih crno-belih filmskih žurnala.

Prokletstvo je to...

Nikad nismo prolazili bolje. Nastupao sam sa profesionalcima, sa ajkulama i zverima, sa malom filharmonijom i big-bendom, sa velikim "lajtom" i hiljadama vati oko sebe, ali nikad nisam imao toliko uspeha kao sa raštimovanim kafanskim orkestrom, i jednim skrpljenim ozvučenjem 2x350 vati.

Kažu da samo treba biti pravi čovek na pravom mestu u pravo vreme, a sve ostalo je čista tehnika. Za pravo mesto i pravo vreme je u redu, to se poklopilo, ali, među nama, još uvek mislim da stari momci nisu bili pravi momci za pomenutu situaciju.

Verovatno grešim...

Naime, i sam Bog je, izgleda, secovao na nas...

Cudan oreol, srebrn i maglicast, lebdeo je tih meseci nad malim tezgaroškim bendom, i niko nam ništa nije mogao.

Polak je program ustupao svojim provincijskim filijalama, sitnim menedžerima koji su pokrivali određene reone, i ti terenci, željni dokazivanja i velikih poslova, punili su hale i sale do vrha, Gospon Stjepku za ljubav, uz pomoć svega nekoliko plakata, i svega nekoliko podmicenskih muzičkih urednika po lokalnim radio-stanicama.

Polak me je i povezo sa Cavom i njegovim bendom...

Svirali su neku veselicu u Tuheljskim Toplicama, stari macak ih je čuo, ocenio i procenio, castio ih cugom, pa ih pazario kao priplodne junce.

- Alo, Džokej? Zakaj mi nisi rekel da imaš fajn orkestar tamo kod vas? Sve sam zrihtal. Basist ti se bude javil cim stigne doma...

Studijski muzicari koji su dotle bili u kombinaciji, bili su razmaženi kao mecosoprani, i Polak je jedva dočekao da ih se reši. Tražili su hotele sa bazenima, bazene sa saunama, saune sa masažom, pa juhicu za nijansu topliju, pivo za nijansu hladnije, jastuke za nijansu tvrde, amortizere za nijansu mekše...

A Gospon Stjepko je tražio bend za nekoliko nijansi jeftiniji. I našao ga je...

Cavez & Co. nisu bili baš fon Karajani, ali, istini za volju, ni moje pesme nije pisao Amadeus. "Poskidali" su stvari korektno, reko korektno, ne perfektno, bože moj, pa malo su to prilagodili sebi, ali nikad im niko nije zamerio. Čak ni ja.

Oni koji su želeli da me uvrede nazivali su me amaterom, a to je u stvari bila istina koje se nisam puno stideo. Amateri, uz sve mane, imaju nekog šarma koji je nedostupan profesionalcima, i posmatrajuci kasnije fotografije na kojima su mi "profici" bili za ledima, video sam sebe kao turistu uslikanog u muzeju voštanih figura, na odeljenju "rock & roll music".

Prilicno cudan osecaj...

Kao kad mazneš besprekornu ribu i u ključnom momentu otkriješ da nosi duboki zamrzivac u gacicama. Ni tamo, ni ovamo...

Cavin orkestar, ko zna zašto nazvan "Kruna", po tom pitanju mi je mnogo više odgovarao. Necu da kažem da su bili duduci, nije lepo, a, na kraju krajeva i napravio sam citav ovaj uvod da bih mogao da ih opišem jednom jedinom recenicom: imali su puno, puno šarma...

Neke svoje rodene pesme, u pocetku naše saradnje, prepoznavao sam kao na kvizu, tek posle prve-druge strofe, ali nakon samo nekoliko nastupa potpuno smo se ušemili i više nije bilo problema. Momci su se oblacili kako su navikli na svojim ugostiteljskim nastupima, u široke košulje od onih sjajnih materijala od kojih se obično šiju novogodišnje haljine, i u raznobojne jednodelne kombinezone sa velikim džepovima i cipzarima, o, bili su jako ponosni na svoj izgled, ali publika je, bojim se, to shvatila kao parodiju, i kezila se na najozbiljnijim mestima.

- Ti boga, ovi su ti decki pravi "Mapetovci". Rulja ih obožava...

Da, i Polak je bio zadovoljan, kao uostalom i svi ostali. On je bio zadovoljan publikom, publika programom, direktor hale zadovoljan procentom, opština i ZAMP zadovoljni sa po svojih deset posto, prodavci semenki, kikirikija i osvežavajućih pica zadovoljni pazarom, pa onda i ja, da se ne foliramo, sasvim zadovoljan sobom. Dakle, svi zadovoljni...

Skoro svi...

Oni koji su nekad zagrizli taj kruhac znaju ko ce uvek prvi prekinuti lanac zadovoljnih.

Bend, dabome...

Svirci su na prvi koncert teglili ozvučenje, montirali instrumente, svirali, razmontirali, pa teglili nazad. Na drugom koncertu su brojali glave u parteru i na tribinama, na trecem su te glave pomnožili sa cenom ulaznica, a pred četvrti koncert su tražili "fizikalce" za nošenje instrumenata i ozvučenja. I vecu gažu. Do desetog koncerta su još malo množili, pa su tražili i tehnicare za montiranje instrumenata. I vecu gažu. Posle još pet nastupa su tražili dva automobila umesto kombija, dnevnicke za deset dana unapred, i vecu gažu, i tako redom, pa sam se vec plašio da ce za trideseti koncert spremiti zahtev da više i ne izlaze na scenu, nego da im honorare samo ubacimo ispod vrata.

No sticajem okolnosti nije bilo tridesetog koncerta.

Dvadeset i deveti je bio u Rijeci...

U ovoj zemlji postoji cudan obicaj da se fabrike keksa, bombona i slatkiša za decu nazivaju po obešenim i streljanim ljudima, pa onda i nije neko cudo što se i jedan kitnjasti predratni teatar, sa visokim balkonom i pompeznim ložama, neprikladno zove "Kino Partizan".

Da, tamo smo nastupali...

Kapacitet dvorane iznosio je tisuću mesta, što je po tadašnjem kursu bilo sasvim približno hiljadi, ali mene je mnogo više radovala vest da gledalaca ima više nego ulaznica, i da, i u tom ružnom velikom mestu, ima puno lepih malih okica koje ce biti uperene u mene te veceri.

Ali i Cavin nos, prošaran detoniranim kapilarama, bio je uperen u mene pre izlaska na scenu.

- Slušaj mali, mi smo nešto razgovarali. Slaba nam je lova. Za te pare nam se ne isplati ovo mrcvarenje. Propustili smo neke super ponude, i rešili smo da dalje sviramo samo za dvostruku gažu. Izvini, ali tako je. Mi smo ipak profesionalci...

Pale su mi na pamet one gospodice za koje se kaže da su "profesionalke", i povukao sam figurativnu paralelu između te dve branše.

Ocajnici sam tražio Polaka pogledom, ali on se motao negde između kase i ulaza, i znao sam da nema teorije da se pojavi.

Iza Cavinih leđa nacrtali su se i ostali muzikanti, i dodavali mu gorki zacin za kašu koju mi je kuvao. Mufljuz se još više napalio.

- Eto, mali, pa odluci. Publika ceka. Mi se pakujemo, a ti možeš i sam na scenu. Recituj Jesenjina, žongliraj sa pomorandžama, pričaj im masne viceve. Nema ljutnje. Kol'ko para, tol'ko muzike...

Bend se cinicno cerekao, i tad sam prvi put primetio da ipak ima i trenutaka kad štимуju zaista besprekorno.

Gospodi pomiluj...

Pop je poljubio hladni metalni krst i izgovorio još neke reci koje je, prevrcuci ih kao suvo lišće, vetar odmah poneo daleko u polje. U povratku, švicnuo je po golim granama, poigrao se sa tankim dimom kandila, pa je još jednom, ne uspevši da odoli, podigao onaj smešni svileni pramen na pognutoj Acinoj glavi.

Eto...

Sve to dode na svoje. Te davne noci dao bih za svoju publiku mnogo više od cetiri sive novcanice, ali momci koji su kafe zajedno pili a odvojeno ih placali, to nikad ne bi razumeli. Sad to više i nije tako važno. U Rumenackoj BB prebijeni su i mnogo veci dugovi od tog našeg, i malo je neozbiljno, u ritmu elektricnih zvona, citirati staru tezgarošku devizu:

Pošteno, pa ko koga zajebe...

Momci su hteli da me malo opelješe, i uspeli su. Ja sam hteo da se oni malo vrata tamo gde im je mesto, i uspeo sam.

Nastupio sam te veceri u Rijeci. I još jednom. I još jednom. Nastupao sam posle i u "Skenderiji", "Lisinskom", na "Gripama", u "Centru Sava", "Zetri", "Moraci", u "Zrinjevcu"...

Clanovi VIS-a "Kruna" slušali su o tome, i to mi je više nego nadoknadilo onu lovu koju sam morao da odbrojim u garderobi "Kina Partizan".

Znao sam da znaju da bez mene nemaju nikakve šanse da se popnu na koju od tih pozornica.

Osim, ako ih redari ne propuste da predaju cvece nekoj do kolena dekoltovanoj "Narodnjakinji"...

Klik!

Ne, na žalost to nije bilo ono "klik" koje mi je nedostajalo. To sam samo ja upalio svetlo u hodniku, vrativši se sa sahrane.

Emilija je bila opravdano odsutna tog dana.

- U subotu izlazim pred maticara...

Faca mi je stena kamenita, ali i stene ponekad pucaju. Lija se radosno nasmejala, zadovoljna efektom svoje tektonske recenice, i tek tad sam dovršio svoj pokret, zaglavljnjen negde na pola puta.

Dodavola, odao sam se...

Odala se i ona.

Testirajući moju ravnodušnost otkrila je da ni njoj nije svejedno da li je meni svejedno.

Pa dobro. Nešto se već moralo desiti na našem grafikonu.

Brzo mi je objasnila da zaista izlazi pred maticara, ali malo sa strane, sa krilne pozicije, kako bi rekli reporteri sa fudbalskih utakmica.

Bice kuma. Njena drugarica Ruška udaje se za Mr. Naduvenka, sina jedinca mocnog prigradskog privatnika, i moj mali sagovornik pozvan je da svedoci u tom slucaju. Svatovi su zamišljeni kao spektakl, mladoženjini su pregovarali sa FK "Crvenom Zvezdom", ali je "Marakana" nešto zauzeta, pa su se morali zadovoljiti zakupom jednog od ovdašnjih hotela. Taman za rodbinu. Naduvenkovo pleme je ozbiljno iskušenje za raspoložive hotelske kapacitete, pošto osim prirucnih rodaka dolazi i delegacija iz zavicajnog pasivnog kraja.

Lija mi je rekla da je hvata blaga jeza od susreta familija buducih sretnih mladenaca, mladine lokalne aristokratije s jedne, i mladoženjine boracko-mercedeske koalicije, s druge strane.

Poslednji put kad su se srele takve dve družine pala je Bastilja, ali nisam ubeden da sam smirio Kuma-Liju iznevši joj taj podatak. Zato sam joj objasnio da su tada jedni izvukli određenu pouku, i da otad uvek cute i priznaju da su drugi u pravu.

Narocito ako "Drugi" mašu nekim najnovijim dostignucem, giljotinom, šmajserom, ili rešenjem o nacionalizaciji.

Ili deviznom knjižicom kao u ljubavnom slucaju Emilijine drugarice Ruške...

Dakle, jedni ce zagrajiti, drugi se pritajiti, kuvari ce se naraditi, svirci ce dobro zaraditi, kelneri nece stajati, mladoženja ce se malo kajati, mlada ce krišom cmizdriti, svekrva ce, razume se, pizditi...

A kuma?

Eh, kuma...

Svecani cin dogodio se u cetnaest casova, u isto vreme kad i Cavino uzemljenje, i priznajem da sam, hodajući u povorci po stazi složenoj od sivih kamenih kocaka, cutke posmatrao kako koraci drobe lišce, i mislio, naravno, na Emiliju Kovacev.

Kakve to veze ima?

Kako da nema? Igra asocijacija. Koraci? Noge. Lišce? Dva duga vitka lista na necijim nogama? Ko bi drugi to mogao biti?

Znam, nije bilo ni vreme ni mesto za to, ali Bog ce mi oprostiti. Šta mogu, takav sam

covek, a i on je takav Bog, nadam se...

Posle sahrane, a pre onog "klik" na prekidaču svetla, zadržao sam se malo sa momcima na cugi. Za pokoj duše. Mislim da smo je upokojili vrlo savesno, jer bilo je već šest i koji minut kad sam se vratio kuci.

Oprao sam ruke, takav je narodni običaj, a i da nije, moj je privatni običaj da operem ruke posle rukovanja sa milion muzikanata, bacanja grumen u raku i dva sata tegljenja po isparanoj fotelji od skaja, u izlizanom hotelskom snack-baru.

Šuška se da je u vinu istina...

U vinjaku nije, sasvim sigurno.

Posle druge ture, Zoka Obad i Miško Magarac poceli su neumorno da velicaju ime, lik i delo Druga Cave, nešto kasnije upetljeo se i Aca Vaška, posle pete ture Cavez je već proglašen legendom i VD Genija, a malo posle toga sam se pokupio, vadeci se na posao, i otišao kuci, pre nego što im je palo na pamet da je to u stvari pokojni Cava Basista naredio da se sruši onaj most, i odlucno rekao istorijsko "NE", tamo nekim tipovima. U stanu je tišina šištalala kao zmija, i brže-bolje sam upalio TV, ali to nije bilo najbolje rešenje...

Na prvom kanalu su momci u plavim kamicama rasturali ekipu u belim, i da se to sve dešavalo u olimpijskom bazenu možda bih i nastavio da gledam, ali ta borilacka veština održavala se na uskim i prljavim ulicama, i bilo ju je jako teško pratiti.

I mucno...

Nije tu bilo ni pravila ni sistema, igrači su bili loše obeleženi, plavi su bar imali sitne brojeve, na opasacima ali belima se nije znalo broja. Bilo ih je previše, pa su verovatno i sami zaključili da bi vrlo glupo izgledali sa sedmo-cifrenim brojevima na malim okruglim kapama, a sem toga, tako neregistrovani lakše su izvodili opasne kontre, na cemu se, inace, bazirala njihova taktika na vrućem gostujućem terenu. Ili na vrućem domaćem terenu? Ništa se ne zna. Istraga je još u toku...

Potegao sam daljinski upravljač, onako s kuka, ali na drugom kanalu spremno me čekao jedan šizoidni narodnjak, i svom srećom mi je prst bio na dugmetu na kom je pisalo "OFF", jer ko zna kako se sve to moglo završiti.

Novine? Ne, hvala lepo. CD? E, to može. Šta je u mašini? "Brothers in Arms"? Kupljeno. Play...

Ispružio sam se na kauču, odlucivši da to potraje minut-dva, ali bio je to težak dan, a i za mene pricaju da sam težak tip, i gravitacija nas je zacas uzela pod svoje.

Na plafonu se, cudno, davao isti film kao prepodne, na matineu.

"KUMA I"...

*"Here I am again in this mean old town,
And you're so far away from me..."*

Cekaj, zar je Knopfler radio muziku za taj film? I nije mu neki tekst.

Evo me opet u ovoj pokvarenoj staroj varoši, a ti si tako daleko od mene. I gde si sada, dok sunce pada, bla, bla, bla...

Ma, foliram, još kako. Baš me je, ono, dobio...

Hm, tekst je na pocetku vrlo dosledno pratio radnju, ali me je jako inte-resovalo kako ce se posle izvuci, jer sam posumnjao da cak i Knopfler zna kako se na engleskom kaže "becarac".

A Cigoši ce to sigurno svirati Emiliji Kovacev...

Kako li se namontirala, da mi je znati? Nije valjda išla kod frizera? Ne verujem...

Kao klinci uvek smo virili kroz prozor kuće u kojoj su bili svatovi, da vidimo mladu.

Kako se nikad ranije nisam setio da malo zagledam i kumu?

Imala je tremu, brinula se kako će izaci nakraj sa svim procedurama, nazdrav-ljanjima i dežurnim dilkošima, i pokušavao sam da je smirim, ispricavši joj da je i meni bilo tako kad sam kumovao prvi put, ali da je sve prošlo u najboljem redu.

Što baš i nije bilo istina...

Jesen stiže, dunjo moja, ja se ne oženih...

Nekad su se svi kao blesavi ženili u jesen, cime su automatski rešavali problem zimovanja, ali to je bilo u dobra stara vremena, kad pre braka nije bilo diranja, a o "rari-rari" i da ne govorimo.

A Lufter se oženio krajem juna. Zbog troškova...

Do jeseni bi, naime, morali da dokupe još par metara materijala za vencanicu, ali ni to, sasvim izvesno, ne bi bilo dovoljno da se sakrije mladina velika biba, pa su Martin i Sonja doveli roditelje pred svršen cin, i poceli da prave spisak uskog kruga prijatelja.

Koji se zaustavio na cifri stotinu šezdeset i osam...

Još u gimnaziji smo sklopili taj pakt o totalnom kumstvu, a u momackim danima cesto smo se oslovljavali sa "kume", što je bio dobar štos.

Curice su se uvek oduševljavale romantičnom pričom o tri stara druga, i o potpisima koji će overiti dugogodišnja prijateljstva, ali curice su bile nacistane ruskih romana i nije ni čudo što su verovalе u to.

Čudo je što smo mi verovali...

Dogovor je bio da Popac bude kum Lufteru, Lufter meni, a ja Popcu, i kad je žreb odlucio da Martin probije led, bilo mi je čak i pomalo krivo što ću na velikom događaju biti samo jedan od gostiju.

No, za utehu, znao sam da ostajem prvi i glavni na listi cekanja za sledeću, ovu ili onu varijantu.

- Hej Joe! Da li si O.K.?

Popac me je ponekad zvao "Joe O.K.", što je zvučalo kao prevod mog nadimka na holandski ili flamanski. Prišunjao mi se s leđa, dok sam na klupi na keju sedeo sa jednom devojkom, i mada ju je pogledao zvanično i značajno, mislio sam da nema potrebe da mu je predstavim.

Predpostavio sam da svojoj sestri zna od ranije...

Pomerio sam se malo u stranu, ali on nije seo između nas. Spustio se na suprotnu ivicu klupe, određivši da Veverica bude u sredini, pa joj je prebacio ruku preko ramena, i podesio glas na dramsku lagu Borisa Godunova.

- Šta radiš tu, ti mala, u jedanaest noću, a? Igraš se Cika Doktora sa ovom barabom? Imaš li ti, uopšte, roditelje?

Mala je bila na trećoj godini farmakologije, ali je pocrvenela pred svojim velikim bracom, iako nas je zatekao u strogo pristojnoj relaciji. Nekim čudom...

Zabavljali smo se kratko, a ja sam putovao dugo, i kad smo bili zajedno, kao tih dana, samo smo se grlili i ljubili, kao pijani Rusi.

Popac se zagledao u Dunav, video sam da ga nešto muci, i nadao sam se da to nema neke veze sa Vevericom i sa mnom.

- Kaži Popac, u čemu je frka?! Ne bleni tako u te talase, dobićeš recnu verziju morske bolesti...

Pogledao me je sa olakšanjem, zadovoljan što sam ja preuzeo inicijativu, jer očigledno

nije znao kako da pocne.

Duboko je uzdahnuo, pumpajuci važnost onoga što sledi, a Veverica, koja je dobro poznavala takve situacije, ustala je sa klupe pre nego što je njen brat započeo ozbiljan muški razgovor.

- Idem samo da pozdravim Bojanu. Odmah dolazim...

Popac je ostavio devojkicu u kolima, pedesetak metara iza nas, i jedan ušminkani džbun promolio se kroz desni prozor legendarnog "mini morisa" kad je Veverica stigla do njega, pretrčavši lako kao košuta preko mekog, širokog travnjaka.

Tek tada sam ponovo okrenuo glavu prema svom drugaru, ostavivši mu, znaci, dovoljno vremena da se presliša i ude u lik zabrinutog, bespomocnog momka, kog je, ocigledno naumio da mi odglumi.

- Samo ti mi možeš pomoci, Joe. Dva dana nisam oka sklopio. Bojim se da necu moci da se prihvatim tog kumstva...

Popac je inace bio rodeni lažov, ali je znao da sam ja oduvek bio nepogrešivi detektor svih njegovih folova, i cudi me da se usudio da mi isprica tu švajcarsku "ementaler" pricu, punu malih i velikih rupa...

Vadio se na ispitni rok i na Sonjinu sestru s kojom se nekad muvao, a koja ce biti tamo s novim deckom, trudio se, ne mogu da kažem da nije, ali medu pet-šest razloga koje je naveo nisu bila i dva na koje sam sumnjao, a od kojih je jedan sigurno bio onaj pravi. Klasa ili kasa?

Samo ako nije i jedno i drugo...

Naše društvo opisuje se kao besklasno društvo u kome vlada radnicka klasa, što znaci da i nije baš jako besklasno, cim jedna klasa ne samo da postoji, nego uz to još i vlada.

Svejedno...

Bitno je da je ta jedna, kao jedina, ujedno i prva, i u tome je prednost našeg uredjenja nad svim ostalim uredjenjima na ovom svetu.

Kod nas se svi radaju prvoklasni...

Dabome, i tu postoji caka.

Tako se, na primer, Popac rodio kao prva-A, a Lufter kao prva-C klasa, i iako se ti indeksi nikad nisu pojavljivali u javnosti, uvek su se nekako podrazumevali.

Mladi gospodin Popovicki vremenom je sve više i više zazirao od onih nizvod-no u abecedi, i cini mi se da ga je mogucnost da se okumi sa prvom-C klasom konacno prelomila i naterala da mene pozove u pomoc.

Jer, ja sam bio džoker, Ludak. Pesnik i smehotvorac. Boemcina, kao moj ošinuti Cale. O, mi smo mogli sa svima...

Popac se godinama podsmevao Martinovim roditeljima i stvarima, i da je u pitanju bio neko za samo pola mrvice manje dobrodušan nego Lufter, lepuškasti doktorski sin bi vec mnogo puta do tad jeo supicu na slamku.

Umesto toga, Martinec se uvek na sve to samo smušeno smeškao, kao da je on kriv za gondolu na televizoru, ruski automobil i kratke dezenirane carape svog starog.

Kume, izgore ti kesa...

Za razliku od ustaljenog shvatanja, mislim da je, u stvari, kum taj koji najviše najebe u prvoj bracnoj noci. Mlada to odradi unapred, kao ono firme pred državni praznik, pa od maticara nadalje samo smišlja kako da skine cipele koje je nesnosno žulje, budno motri

na muža, da se isti ne bi slučajno preterano usvinjio, i onda fino, negde po ponoci, triput zevne, dvaput se nasmeši i ladno zbriše na spavanjac.

A kum ostaje sam protiv svih...

Tog dana svi gledaju da ga ojade. Mali Cigusi sa kovrdžama prvi mu izbiju sitniš, pred Opštinom, a veliki Cigusi sa tamburama poslednji mu izbiju krupniš, pred zoru. Između toga, svi mu prodaju sve i svašta, od ruzmarina do ukradene mladine cipele, ogovaraju ga ako nije dao najskuplji poklon, i ne daju mu da ode kuci dogod im se cini da bi od njega moglo biti još neke materijalne koristi.

Popac nije imao matematiku na fakultetu, ali ju je, definitivno, imao u genima.

- Znao sam da ćeš pristati da me zameniš Joe OK. Necu ti to nikad zaboraviti...

Gledao sam kako odlazi. Veseli polutrk nikako nije bio u skladu sa ozbiljnim tonom i odraslim izrazom koji je zadržao na licu.

Ni ja tebi, Gorane. Ni ja tebi necu to nikada zaboraviti...

Kad smo postali takvi? Đavo ce ga znati...

Možeš uzeti hoklicu, sestri pred drvo i gledati u njega deset godina, pa opet nećeš videti kako raste.

Mi smo tako deset godina bili nerazdvojni. Letovali i zimovali zajedno. Jeseno-vali i prolecevali. I nismo primetili kako se menjamo...

Popac je imao više od nas. Oduvek. Ali, ne mislim na one tanke flomastere, hokejke "CCM", gramofon "gutac", jaknu "vijetnamku", ronilacki sat, "brukserice"...

Ne, to nisam ni primetio. Ko bi se i setio tih bezveznih drangulija koje su i Martinu i meni bile dostupne.

Istini za volju, uvek malo kasno, kad više nije bio tako veliki štos imati ih.

Nema veze...

Mislio sam na njegov džeparac...

Pop je vecito bio pun love, fatirali su ga pomalo roditelji, malo više dede i babe, a najviše jedan vetropirasti ujak, neženja, koji je kao stomatolog radio u Švici.

Ipak, mislim da kao decak nije bio sebican.

Ili Lufterica i ja kao decaci nismo bili grebatori?

Zaista, Goran je stvari i predmete ortacki delio s nama, ali, ako vec pricamo o lovi, džep mu nikad nije bio najprometniji deo garderobe. O, no. A nije ni bilo potrebe. Njegova ostala dva drugara bila su ponosna, svaki na svoj nacin i svaki iz svog ubedenja, i nismo mu nikad dali priliku da se istakne, šlepajuci nas po pitanju valute.

Martin je ponekad radio peruci prozore, preko studentskog, a ja sam se dotirao praveci fotografije u socijalistickom kupatilu bez prozora, idealnom za non-stop foto-laboratoriju. Nije to bilo bog zna šta, ali nam je, osim sitne materijalne koristi, donosilo i osecaj važnosti, tako potreban u tim godinama.

- Sam se izdržavam...

Vraga smo se sami izdržavali. To je mogla da proguta neka šištavica koju smo pržili, ali naši donatori i sponzori, moj Cale i matori Lufter, znali su da ti honorarcici imaju strogo edukativnu vrednost, i puštali su nas da se igramo milioner-pocetnika, i da mislimo kako ravnopravno doprinosimo budžetima svojih porodica.

Jedne sezone bebe su rodile kao nenormalne, bilo je škljocanja, razvijanja filmova, dupliranja i uvelicavanja fotografija preko glave, i zaradio sam dovoljno da u retkom nastupu sentimentalnosti kupim Caletu "livacki" džemper na zakopcavanje, sa dugmadima od roga i dva velika jelena u skoku, izvezena na ledima.

- Red je da i ja tebi pocnem da vracam dugove...

Bila je to prva stvar koju sam mu kupio od svoje love, i siguran sam da ga je dirnulo, ali moj stari nije bio rasipnik emocija.

Da je kojim slucajem bio glumac, ne verujem da bi ikad rasplakao gledalište.

- Hvala, sine moj, ali nemoj to više raditi. Te dugove vraticeš mom unuku, a on ce tvom i tako redom. Tako to vec ide...

Pa ne znam, Cale. Kako danas stvari stoje u vezi tvog unuka, imam neki rdav predosecaj da cu ti vecito ostati dužan...

Kažu da me je lova pratila kao senka, ali problem sa senkama je u tom što su ti uvek iza leda kad je svetlost pred tobom. Zaslepljan reflektorima, blicevima i odsjajem na zlatnim civijama pokušavao sam da dokucim šarene nedoglede pred sobom, i nije mi bilo ni na kraj pameti da se osvrnem.

I nisam primetio tu senku...

Spazio sam je mnogo kasnije, kad je svetlost bila daleko za mnom, i tad sam ja pojurio za njom, ali sam prošao kao svi ocajnici koji su nekad pokušali da stignu svoju senku.

Ne, nikad se nismo našli...

Pravu lovu, onu koju sam pravio i na koju sam smrdeo, zapravo uopšte nisam video.

Video sam jedino njen odraz, kao u ogledalu, u pogledima ljudi koje sam svakodnevno sretao.

Blagajnica u samoposluzi, na primer, posle prvih nekontrolisanih simpatija, mesec dana kasnije skinula je osmeh sa repertoara, sledeceg meseca je vec coktala u svoju šuplju gornju "cetvorku", svaki put kad bih joj pružio krupnu novcanicu, a krajem treceg meseca nije mogla više da izdrži.

- Lako je vama, komšija, vi se zajebavate i još dobijate pare za to. Šta da kažemo mi, koji pošteno zaradujemo svoj lebac?

Slegao sam ramenima, ne zato što nisam znao šta da odgovorim, nego jednostavno zato što sam ukapirao da sam opkoljen. Miris vinjaka stigao je do mene otpozadi, iz reda, mnogo pre promuklog, frustriranog glasa.

- Njega, njega, Deso. Njega oderi. Taj ima novaca, ne zna šta ce s njima...

Ma, nisam imao "novaca". Neozbiljno je da pozivam boga za svedoka, ali jedino pomenuti i ja znamo kako sam jedna i siromašna zvezda bio. Zaradio sam, navodno, puno, ali skoro ništa od toga nisam dobio. Inflacija je ulazila u svoje zlatno doba, i svi su zadržavali isplate do krajnjeg roka, pa onda još koji dan. Koju nedelju. Koji mesec...

Odlazio sam uporno u banku, ali više ni sam nisam verovao da ce službenica jednom klimnuti glavom i u nekom drugom pravcu osim svog omiljenog "levo-desno", ali ona je pogledala papire, otišla do velike knjige na pultu, i proderala se kao kormilar italijanskog osmerca.

- Imate dvadeset pet miliona!

Svi su se okrenuli. Lufter, koji je bio sa mnom, zapanjeno me je pogledao. Za tu lovu moglo se kupiti pet automobila domace proizvodnje, sa radnom zapreminom 1100 kubnih centimetara.

U poslednji cas...

Bilo je to dva dana pre Martinovog vencanja, i vec sam se plašio da cu posle svih prica o silnim milionima ponovo morati da od Caleta iskukavam par stotki za svatove.

Podigao sam svu lovu. Blagajnica je zvala referenta, referent je zvao kontrolora, a kontrolor je zvao mene, na stranu, i pokušao da me nagovori da sve ostavim na knjižici,

ali nisam se dao.

Rekao sam da imam neodložne investicije, sacekao da kurir iz centrale donese sumu u krupnim apoenima, pa sam, sa Lufterom, orobio najbližu robnu kucu.

Još sa vrata sam pazario plave antilopske "adidaske", buba-maru "Europa Cup", petsto grama prženog badema i litru "koke", bez kaucije, i tek tada mi je srce bilo na mestu. Lovu sam nosio pod rukom, u kutiji od novih patika, koje sam, jasno, odmah obuo, i moram priznati da mi je taj, za mene novi osecaj ekonomske superior-nosti, sasvim godio.

Na elektro-odeljenju hit su bili portabl "philips" televizorcici, a Lufter se palio na elektroniku i zagledao ih je sa svih strana, pa nije pratio moj razgovor sa prodavcem. Zacudeno me je gledao dok sam dolazio noseći dve istovetne kutije, uvezane kanapom, i lagano ih spustio pred njega.

- Iz koje ceš ruke?

Mali kolorci danas su potrošni materijal, ali tada su bili jako ozbiljne stvari, što samo pokazuje kako je neozbiljno vreme to bilo. Nije se znalo za BETA, VHS, HQ, VPR, FF, RWD, PLAY...

Znalo se samo za JRT, i televizor je bio gazda u kuci. Šef svih elektricnih aparata. Zato je Martin bio iskreno uznemiren. Okrenuo mi je leda i podigao šake u visinu ramena, nervozno se udaljjavao pa se vraćao, ne prestajući da vrti glavom. Sve mi je to nekako vuklo na natezanje, ubedivanje i teatar koji nam uopšte nije bio potreban.

- Slušaj me Luftersone, i odgovori mi nešto. Ali iskreno...

Mar-Tin-Tin je naculio uši i primirio se kao pticar, nišaneci mi tacno između ociju. Šta li je mislio da cu ga pitati?

- Vidi ovako, ortace: Da si ti danas dobio dvadeset i pet cigli. A da se ja preksutra ženim. I da si mi kum. Da li bi ti meni za poklon kupio jedan obicni mali "philips" kakav sam želeo citavog života?

Odmerio je onu kutiju od patika pod mojom rukom, zatim ju je zamislio pod svojim pazuhom, trebalo mu je malo vremena da sve to docara, ali, sve u svemu nije razmišljao duže od pet sekundi.

- Fala bogu da bih ti ga kupio...

Znam da bi. Nasmešio sam se, i on se nasmešio, pružio sam mu ruku, a on je opalio po njoj kao nekad, kad smo se igrali "crvenih rukavica".

- Onda cuti, monkey, i diži svoj televizor. Inace ce ovi prodavci još pomisliti da sam oba uzeo sebi, za prvi i drugi program...

Siguran sam da bi Felini dao mesecnu platu samo da vidi face na Martinovoj svadbi, ali plašim se da bi za te pare morao da viri kroz ogradu.

Sorry, Frederico, ali u baštu doma JNA te veceri više niko nije mogao stati...

Kuvalo se od ranog jutra.

Mene su uhapsili još oko pola devet. Baš sam završio sa tuširanjem kad se Lufterov stric Dobrivoje pojavio na vratima sa coporom garavih trubaca.

Indusi su tako dunuli u svoju limariju da su mi osušili kosu za tili cas. Kad onda nisam dobio "na pluca", nikad necu...

Kakav sam bio kum? Pricalo se da sam bio dobar, mada licno nisam bio oduševljen svojom reprodukcijom. Samo sam radio ono što sam video da rade kumovi u svatovima u kojima sa dotad bio.

Vitlao sam flašom, nazdravljao svima redom, gnjavio muziku svaki put kad su pokušali

da uzmu vazduh, i stoicki podnosio redaljku Sonjinih i Martinovih tetaka i ujni, koje su htele da i licno, svojim rukama, dotaknu tog zlatnog deckica sa televizije.

E, vala su me se i nadoticala. Sa obe rukice, za vrat, pa stiskaj dok ne poplavi...

Ali nisu me mogle pridaviti. Niko mi ništa nije mogao. Tu negde je bila i Veverica, i ja sam za nju izvodio monodramu usred tog haosa.

Pojavila se u podne, kad smo se spremali po mladu, i to me je odmah povratilo iz teškog nokdauna u koji me je bacio stric Dobrivoje, cvrsto rešen da me ekspresno ušika.

Snimio sam je izdaleka. Strika i ja napravili smo krug po gradu u fijakeru na kom su trubaci viseli kao izbeglice iz Bangladeša, i vracajuci se pred zgradu ucinilo mi se da je vidim kako stoji sa ostalim devojkama. Rekoh: ucinilo mi se...

Jer, u stvari su ostale devojke stajale sa njom...

Imala je laku, lepršavu crnu haljinu poprskanu sicušnim belim tackicama, i krivo mi je što ne umem strucno da opišem tu kreaciju.

Ja bih mogao da spomenem kratke rukave, dubok izrez, tanani struk, uski gornji i široki donji deo, ali ti detalji su nedovoljni da bi po njima pravi poznavaooci mode mogli rekonstruisati i skicirati taj neodoljivi letnji model s kraja sedamdesetih.

A i šta ce im?

Taj strukirani model ionako niko ne bi primetio da je slucajno neki drugi struk togavnog juna bio u njemu. A to vec niko ne mora da skicira...

Kod maticara sam pokušao da izvalim nekoliko fazona, ali nasmejao sam sve osim mladenaca, njihovih roditelja, rodaka, zvanica, fotografa i maticara.

Jebo te miš, svi su to shvatili ozbiljno, kao vozacki ispit, i nije ih smirilo ni kad sam rekao Sonji da se slobodno opusti, jer imam fotokopirana pitanja koja ce im maticar postaviti.

Veverica je bila korak iza mene, ponadao sam se da ce uhvatiti buket koji je mlada bacila devojkama, ali pored kršnih gorštakinja nije imala realnih izgleda.

Jedna Martinova košcata rodaka razgrnula je sve pred sobom, i docepala se buketa, praveci namernu licnu u napadu. Ne znam zašto...

Po obicaju, veruje se da ce se ona koja uhvati mladina buket sledeca udati, a pomenuta pobednica, bar sudeci po izgledu, mogla se, eventualno, sledeca jedino oženiti...

Uglavnom, i to je prošlo, i za Martina je bilo prekasno, a za veceru je bilo prerano kad smo stigli u Dom JNA.

Iskusni Dobrivoje bio je vec uveliko grogi, ali je uporno vršio poverenu mu dužnost ceremonijal-majstora. Tu je i nastao glavni zaplet.

Kumica sa Sonjine strane, smotana naocarka sa cvikusima zamagljenim još od prve caše, pavela je i momka, i on je, sve po redu, dobio mesto odmah pored svoje devojke. A mladoženjin kum da sedi sam, kao pecaroš?

- Ni govora...

Ne, Striko nije hteo ni da cuje za tako nešto.

- Će li je ona tvoja curica, što se stalno gledate? Deder mala, poteci ovamo. Ajde, ajde...

Veverica je tako radosno prihvatila poziv da sam se osetio krivim što je sam nisam pozvao.

Mislio sam da bi joj bilo neprijatno, ali to je bila pogrešna pretpostavka.

Kao i svakoj normalnoj ženi, nije joj moglo biti neprijatno negde gde svi gledaju u nju.

- Aha, kume, gotov si. Baš bih volela da vidim dal' ce sad neka od ovih brkatih smeti da te pogleda...

Iskoristivši priliku dok mi je šaputala, nežno sam poljubio tajno mesto iza njenog malog uha, otkriveno visoko podignutom kosom. Sve je potrajalo trenutak, i bilo je beskrajno cisto i bezazleno, ali ipak sam, okrenuvši glavu, naišao na Popcev namršteni pogled. I bilo mi je malo kilavo.

Mahnuo sam mu rukom, ali nije mi odmahnuo. Protumacio sam da to nije video.

U svatovima se uvek neko napije, neko pobije, neko rasplace i neko nekog smrtno uvredi. Kad nema mnogo umešanih, nego se sve to dogodi među nekolicinom, dobro je, a kad se sve to desi jednoj te istoj osobi, onda se već može reci da je to bila izuzetno mirna i uspešna svadba za sve.

Osim za tu, jednu te istu osobu...

Popac je dobro cugao, ali nije bio dobar kad je cugao, i slutio sam da bi mogao prirediti neku frkicu. Ne znam kako je izgledao Srda Zlopogleda pred boj na Kosovu, ali pogled našeg nerasploženog prijatelja, koji sam sreo nekoliko puta u toku svečane večere, nikako mi se nije dopadao.

Ali, sve je teklo u redu...

Svadba je dobro podmakla, igrala se otprilike sredina drugog poluvremena, a većih incidenata još nije bilo. Naravno, ako izuzmem lakši pad Strika Dobrivoja kod iznošenja torti, i gaf iste osobe prilikom narucivanja nacionalističkih pesama.

Pred ponoć su trubaci konačno ostali bez kompresije. Duvali, duvali, pa izduvali.

Nesnosno celovećernje kolo, koje je citav sat teralo zvanice u stampedo, prestalo je kad smo već izgubili svaku nadu. Malaksale dame su se izule, i lepezirale papirnim salvetama, a zajapureni džentlmeni otkopcali još jedno dugme na košuljama i popalili po dve-tri cigarete odjednom, ne bi li nadoknadili višeminutnu apstinenciju.

Organizovana kolona kretala se prema "onom" mestu, a mi, preostali, molili smo se da tišina što duže potraje.

I onda su došli tamburaši...

Privučeni varljivim svetlom patuljastih neonskih lampi u bašti, crni noćni leptiri dolepršali su iz mraka, zazujuvši oko mladenaca i oko nas. Sedef na instrumentima i zlatan zub violiniste caklili su se u tami kao lukave macije okice.

- Dobarveće želim. Evo nas, kume, ko što smo i rekli. Malko smo okasnili, ne zamert'e...

Nisam zamerio. Pojavili su se kao po scenariju. Pozvao sam ih da navrate posle fajrontta u kafani u kojoj su svirali, i Neko Od Gore je odredio kad bi to moglo biti. Pet minuta ranije bilo bi prerano, pet minuta kasnije, suviše kasno...

*"Puteve sam proš'o mnoge, dobro sam prošet'o noge,
Pile moje, pace moje malo...
Kuca mi je tamo di sam, nigdi mira naš'o nisam
Lane moje, luce moje lepo..."*

Eh, šta su geni...

Cangrrrrrr!

Baš sam trapav. Vrhom kažiprsta nespretno sam kvrcnuo čašu, i ona se slučajno prevrnula baš na ivicu teške kristalne pepeljare...

Dogovor je bio da se ne lumpuje, i znao sam da mi niko neće poverovati ako mu kažem da se razocarana čaša sama bacila pod pepeljaru.

Zato nikom ništa nisam ni govorio.

Jednostavno sam nasuo sledeću, polako je ispio pre kraja naredne strofe, pa sam pred refren, dok su me svi još gledali, i nju kvrcnuo onim istim nespretnim pokretom.

O, kakva koincidencija.

Cangrrrrrrrr!

Jedan pogled ko hiljadu reci. U mene je bilo upereno stotinu pogleda, što je moglo znaciti mnogo više reci nego što mi je, objektivno, bilo potrebno.

Martinov stari strogo me je fiksirao, i bilo je neophodno da ga pridobijem na svoju stranu.

Ustao sam, prihvatio od Veverice još jednu, ovog puta punu čašu, i podigao je visoko iznad glave.

- Nek bude muško, družo potpukovnice...

Nosiocu najvišeg ordenja i stanarskog prava, na to su sinule oci, onda se podigao prosedi levi brk, a odmah posle toga podigla se i desnica ruka.

- I nek je živ i zdrav, sinko moj. I ti da si mi živ i zdrav. I vi svi da ste mi živi i zdravi, dragi gosti. Živeli!

Pogledao sam Vevericu, koju nije spomenuo, i laknulo mi je kad sam video da je i ona živa i zdrava. I, ocigledno sretna...

Uživala je u "Zoni sumraka". Nalazila se u jednoj cudnoj, potpuno novoj situaciji, koja joj je ipak bila savršeno bliska i poznata.

Posmatrajuci kako je posmatraju, zatekao sam sebe u onom pomećenom osećaju kad si jako ponosan na sebe zbog nečeg što uopšte nisi ti.

To je moja devojka...

Uhvatio sam Sonju kako viri pod uglom, ispod šlajera, špijunirajući obične, banalne pokrete, koji su Veverici išli od ruke mnogo bolje nego njoj.

Da, da, to je moja devojka. Mala Kraljica bez trenutnog zaposlenja...

Da li je pogodila da mislim na nju? Ustala je i mazno se zavukla pod moje rame. Osetio sam kako mi srce pici pod njenim malim dlanom koji mi je prislonila na grudi.

Cangrrrrrrrr!

Opet je čaša sama bila kriva. Neoprezno je ostala prazna, a da nije, možda je Veverica ne bi slučajno pustila iz ruke, elegantnim, najprirodnijim pokretom na svetu.

- Daniela! Sad je dosta seljacenja!

Popac je, očito, samo to i čekao, jer je startovao zajedno sa zvukom razbijenog stakla.

Besno je gledao svoju sestru, ali ona ga je totalno ignorisala. Samo po načinu na koji se stisla uz mene, osetio sam da ga je uopšte i cula.

Čekao je nekoliko sekundi, a onda prezrivo odmahnuo rukom, besno strgao sako sa naslona stolice, i furiozno se uputio prema izlazu.

- Gorane! Šta ti je?

Martin je pošao za njim, što je bio signal i za tadašnju Popcevu devojku Bojanu, neuništivog Strika Dobrivoja i još par dežurnih dušebrižnika.

Mislio sam da će, ako ne podem i ja, to znaciti rat, i žurno sam pošao za ekipom.

Bolje da nisam...

Potera ga je stigla u visokom, izglancanom holu, kroz koji se moralo proći. Bacio je kaput na pult, iza kog je u zimskim mesecima bila garderoba, i besno spuštao zavrnutu rukavu tanke pamučne košulje.

- Gubite se da vas ne vidim!

Ostali su zastali na pristojnoj distanci, Martin je napravio korak više od njih, a ja sam prišao tačno do kritične linije.

Ili sam prestupio?

- Ajde Pope, nemoj kvariti veće. Ponašaj se kao klinac...

Naglo se okrenuo. Nije cuo da sam se toliko primakao.

- Samo mi ti nemoj ništa govoriti. Skloni se. Tebe mi je dosta za ceo život.

Gurnuo me je u grudi vrhovima prstiju, ali nije uspeo da me pomeri, pa me je gurnuo još jednom, mnogo jace. Onda je iznenada široko zamahnuo, i svom snagom me pesnicom razvalio po licu.

Bio je prilicno pijan, a vec sam imao posla i sa momcima koji su to radili mnogo bolje od njega, pa sam uspeo da ublažim udarac, cimnuvši glavu malo unazad.

Ipak, usna mi je zabridela, osetio sam ukus krvi u ustima, i instiktivno sam podigao ruke u gard.

Zbunio se, nacas, kad je video da sam samo zatresao glavom kao paradni konj. Ocekivao je da cu pasti, pa i u vesternima uvek padaju. Šta je sad to, šta nije dobro uradio?

Trgao se, zauzeo petlicku pozu, i vratio na lice onu ružnu, izbezumljenu masku.

- Ajde, ajde... Šta misliš, ko si ti? Mogu da te kupim, seljacino. Da te kupim. Imam sto hiljada maraka. Da te kupim zajedno sa tvojim glupim plocama, pederu uobraženi...

Sad sam ja bio zbunjen. Priznajem da sam, primivši udarac, odlucio da mu vratim, ali više nisam znao šta da radim. Spremio sam se da malo pedagoški tresnem svog pijanog prijatelja, a preda mnom je, odjednom, bio neko kog nisam poznavao.

Ne, nisam mogao, tek tako, da udarim nepoznatog coveka...

Okrenuvši se neodlucno, ugledao sam Vevericu koja je u meduvremenu pristigla, i nije mi bilo drago što je i ona sve to videla. Ni njoj nije bilo drago. Uplašeno je virila preko Lufterovog ramena, šaka sklopljenih na usnama, kao za molitvu.

Spustio sam ruke.

- Ne, Gorane. Sto hiljada maraka su pristojna cena, ali za tu lovu ipak ne bi mogao da me kupiš...

Svi ventili su otišli u božiju mater, i adrenalin je šibao kao gezir. Naglo se otreznio i sad mu je vec bilo mnogo jasnije koliko je zabrljao. Okrenuo se i požurio ka izlazu, vukuci po podu sako u jednoj, a Bojanu u drugoj ruci.

Na vratima se okrenuo, kao da je znao da je ostalo još nešto što treba da se kaže.

Nasmešio sam se, koliko je to vec bilo moguće, posle svega.

- Ne brini, Popac. Sve je u redu. Mene i ne moraš da kupuješ. Mene, i onako, vec imaš...

Martinov klinac napunice jedanaest pred Božic. Necu valjda opet zaboraviti...

Sve više mi se brkaju telefonski brojevi i datumi u glavi, ponekad tako provedem citavu noc pokušavajući da se setim imena štrkljaste karakterne glumice, ili bradatog centarhalfa "Benfike", koji je u finalu kupa šampiona, šezdeset i druge-trece, zamenio povrednog golmana.

Negde sam citao da mojim vršnjacima svakog dana umre dvadeset hiljada moždanih celija.

Umiru celije, umire lišce, umiru stari basisti...

Šta je to sad, neki trend?

Pokušao sam da dobacim do crvenih digitalnih casova i minuta na radio- budilniku, i da tako saznam da li sam zadremao samo nacas, ili je to bila sasvim regularna "sova".

21:28...

21:28! Olala. Ipak me je ona cuga posle sahrane dobila više nego što sam priznavao.

Tip u ogledalu bio je mutan, zapljusnuo sam ga hladnom vodom, ali ni to mu nije pomoglo. Koji sam baksuz...

Za subotu uvece baš mi je moglo zapasti i neko veselije lice.

Svejedno. Za pumpu ce biti sasvim OK...

Ding-Dong! Ding-Dong! Ding-Dong!

21:31? Tri puta "ding-dong"? To je moglo biti samo nešto jako loše ili nešto jako dobro.

- Dobro vece. Mogu li malo da udem?

Bilo je nešto jako dobro...

Beli kišni mantil, neobavezno ogrnut, uski kostim od sivog štofa, sa crnom kraginom i ruzmarinom na reveru, i ocni kapci za nijansu sporiji nego što bi smeli da budu.

- Emilija?

Bila je kod frizera. Kosa joj je bila upletena u kiku, koja je opet bila upletena u neku vrst punde, pa zakacena elegantnom šnalom, presvucenom onim sitnim crnim plišem, šta li, od kog je bila i kragna kostima. Slucajno, verovatno...

- Malo si iznenaden?

Malo zaprepašten. Frapiran. Zabezeknut. Šokiran...

Ali iznenaden? Ne. To ne...

- Priznajem, nisam se nadao da cu te videti pre srede. Mislio sam da ceš zaglaviti u svadbi, i da ce ti onda trebati bar tri dana da dodeš sebi...

Uf, to nije trebalo reci.

- Šta, zar je tako ocigledno da sam cugnula?

Pa, bilo je ocigledno, nema tu šta. Prošavši kraj mene, dotakla me ramenom, i onda, uplašena tim dodirrom, naglo povukla na drugu stranu. Suviše naglo...

Ops!

Štikla je škljocnula, ali arhitekta je o svemu vodio racuna. Hodnik je bio tako uzan da se u njemu nje moglo pasti. Emaliganija je raširila ruke i to je bilo dovoljno da se pridrži za zid, i s jedne i s druge strane.

Stan se ljuljao kao lada. Izgleda da su bili veliki talasi napolju...

Pidržavajući joj mantil, pokušao sam da budem taktican.

- Dešava se. Kuma mora da se kucne sa svima, to je sasvim normalno...

Srucila se na kauc i zažmurila, cekajući da se umiri onaj ringišpil u njenoj glavi.

- Ništa nije normalno. Ni ja nisam normalna. Da li sam ja normalna?

Smakla je cipelu koju je klatila na vrhovima prstiju, i odahnula gimnasticirajući slobodnim stopalom po vazduhu.

- Ja to nisam zaslužila. Zašto je kuma sama? Je l' raspuštenica? Što se nije udavala? Zašto ja moram da trpim svaku budalu kojoj padne na pamet da mi dahce alkohol u lice?

Ne znam, Emilija. Nisi mi baš preterano pricala o sebi.

I ona se toga setila.

- Nisam ti o tome nikad pricala. Ma, samo ti još treba da te ja mucim svojim pricama...

Tacno. Samo mi to još treba. Molim te mucu me...

Nije htela...

Zacutala je, duboko se zamislila, i pomerila se tek kad sam se vratio iz kuhinje sa čašom vode i malim šumecim stvarcicama koje sam išceprkao iz kutije za lekove.

- Popi ovo. To ce ti malo popraviti krvnu sliku...

Prihvatila je čašu i oprezno zavukla nosic u nju, uživajući u minijaturnim kapljicama koje su je prskale po licu.

- Samo da nije alkohol. Još jedna čašica i morala bih na intenzivnu negu...

Disciplinovano je ispila do kraja, ali čašu nije spustila na sto, nego ju je pružila meni.

Slucajno? Ponadao sam se da je možda poželela da me dotakne, kao što sam i ja,

ocajnicki, želeo da dotaknem nju...

- O, zašto se to sve baš meni događa? Šta sam ja kriva? Da sam tvoja, da li bi me ti nekad pustio samu u svatove?

Da to ne bi zazvučalo suviše ozbiljno, nasmešio sam se jace nego što je trebalo.

- Da si moja. Pa... ne bih te pustio samu. Poveo bih te u svatove... I još bih ti poklonio jednu malu zlatnu kariku, notes i crvenu olovcicu...

Lijini klikeri inace su savršeno radili, ali izgleda da su zbog nazdravljanja imali neradnu subotu. Vec sam se pomirio da se neće nastavljati na to što sam rekao, ali ipak je uspostavila kontrolu nad svojim ringišpilom.

- Notes i crvenu olovcicu? Zašto notes i crvenu olovcicu?

Tako dakle. Ni ne pitaš za kariku u koju se tura prstić, to je, kao, u redu, a notes i olovcica ti nisu jasni. Dobro de, objasnicu ti.

- Da bi imala gde da zapišeš kad bi sledeći put negde izašla sama. Da si nešto moja...

Nasmejala se zabacivši glavu, ali to je bio znak da se veseli vrtuljak u njoj ponovo aktivira, i zalepi je za naslon kauca.

- O, nije mi dobro. A ti si tako dobar. Ja se ne vracam tamo...

O-o. Sad bi trebalo da je nagovaram da se vrati u svadbu iz koje je zbrisala, ali to je bilo zadnje što bih učinio. Nacvrcala se tako amaterski, da sam znao da njeni problemi tek dolaze, i zato sam joj savetovao ono što sam zaista mislio da je najbolje.

- Da, vidi se da si umorna. Preporučila bi se kad bi sad odspavala malo...

Oci su počele da joj se sklapaju cim sam spomenuo spavanje.

- Ne mogu u stan. Tamo me već sigurno traže. Ići ću u hotel. Pa da. Baš me briga. Koji je najbolji hotel u gradu?

U ovom gradu? Šališ se...

Sve bih rasturio na kvizu "Hoteli moje domovine", ali samo ako se izuzmu hoteli u Gradu Heroju. Ovde sam uvek spavao u vrlo privatnom smeštaju.

- Spavaj ovde, Rido. Nema potrebe da se smučaš po gradu...

Namrštila je celo pokušavajući da svrsta moje namere, ali nije joj išlo. Brzo sam nastavio, uplašivši se da bi mogla da pogreši.

- Ja idem na pumpu za par minuta, niko ti neće smetati. Moj cimer Turcin, vozac hladnjace, doduše ponekad hrce, ali on spava u kuhinji. Njega nećeš ni cuti od svade ona dva odbegla robijaša koja se kriju na terasi. A ti krvolocni manijaci verovatno neće ni ulaziti. Strašno cvikaju od velikih dlakavih tarantula i odvratne zelene zmije otrovnice koja živi u kupatilu...

Bio sam prezadovoljan svojim složenim recenicama, ali kad je izostao smeh koji sam po scenariju očekivao na tom mestu, shvatio sam da je krajnji trenutak da se uozbiljim.

Ona je već bila ozbiljna.

- Pa, ne znam, Ako ti to ne komplikuje stvari. Ne bih volela da pomisliš nešto loše o meni...

Bez brige. Ni ja to ne bih voleo. Sem toga, naučio sam da pomišljam nešto loše baš o mackama koje se motaju po hotelima, što govori da sam žrtva malogradanskih predrasuda. Jebi ga, a ribice koje su se naspavale po kucama ljubaznih domaćina uglavnom su sacuvale ugled, uključujući tu i one vesele tice-skocice koje su češće menjale krevete nego pidžame.

Uf, to je bio sasvim pogrešan primer, i sva je sreća da ga nisam izgovorio naglas.

- Dakle? Koji broj jastuka nosiš? Imam jedan koji mi je mali, mislim da će biti taman za tebe...

Taj jastuk je, među nama, u poslednje vreme bio pun briga, i pripremajući ga za iznenadnog gosta dobro sam ga protresao, za svaki slučaj. Znao sam, iz ličnog iskustva, da u njemu ima i odličnih, evergrin snova, i ponadao sam se da neki od njih neće odoleti lepoj nepoznatoj glavici.

Jer, bilo bi divno da Emilija Kovacev, kad otvori okice sledećeg jutra, duboko uzdahne, stavi ruku na srce, i tajno poželi da još poneki put sanjucka u mojoj sobi...

10

Moj auto je matori fijakerski konj. Kad ga upregnem oko deset uvece, ne moram ništa da govorim...

Ovog puta sam malo kasnio, ali to ga nije zbunilo. Stari, verni "BMW 316", pustio me je na miru, onako zamišljenog, i cutke povukao u noc. Trgao sam se tek kad je frknuo u auspuh, zaustavivši se pod neonskom lampom na pumpi.

Nekoliko kapi kiše pretcalo je macijim korakom preko krovova automobila. Hej, bice to sasvim dobra noc za spavanje.

- Laku noc, njene pospane oci...

Zaspala je na kauču dok sam se petljao sa jastucnicom u drugoj sobi, i nisam imao srca da je budim. Podmetnuo sam joj jastuk pod glavu i nameravao da je pokrijem mekim kariranim cebetom, ali mi se ucinilo da to, nekako, ne ide uz tesni, svecani kostim.

Šta sad?

Nisam mali, bilo mi je jasno šta se to dešava između nas, ali dotad je sve ipak išlo po nekom redu. Ono što mi je palo na pamet bilo je prilično preko reda, i uveliko je prelazilo granice pristojnosti.

Hm, kad smo već kod granica, ona je prva izazvala granicni incident, zaspavši na mom kauču, pošto se prethodno, mimo bon-tona, pojavila nenajavljeno, kasno, i tako dalje.

Dabome. To mi je pomoglo da lakše rešim dilemu.

Pažljivo, kao ekspert za demontiranje paklenih mašina, povukao sam patent-zatvarac na njenoj suknji.

Zzzzzzzzzzzzip!

Za razliku od Emilije, devojčure kojima sam nekad povlacio cipzare bile su veoma budne, a ajkule sa kojima imam posla zadnjih godina suknje skidaju same, i to, uglavnom, još u liftu, ili u hodniku, pred vratima, kad nisu u velikoj žurbi.

Ovo je za mene bilo nešto sasvim novo...

Cudna kombinacija cednosti i nekrofilije uplašila me je toliko da sam hteo da odustanem, ali onda je ona, u polusnu, pomerila onaj nevaljali deo koji mi je smetao, suknja je samo kliznula preko svile njenih bokova, i pracaknula se u mojim rukama.

Devojke nikad nisu u tolikoj nesvesti da ih može skinuti neko kome to pri svesti ne bi dozvolile. Njeno podsvesno poverenje samo me je obavezalo da budem još nežniji.

Zadržavajući dah, kao da tražim šifru na sefu, okrenuo sam tri presvucena dugmeta na gornjem delu kostima, i pogodena kombinacija otkrila je malog zlatnog Isusa na njenom lancicu. Mucenik je, široko raširivši ruke, branio jednodelni crni cipkasti triko, koji je pomalo licio i na "korset", nema veze, u svakom slučaju, to je bilo poslednje "nešto" što je ostalo na njoj.

Ne brini, Gospode. Znam šta radim...

Ušuškao sam je u cebe sa svih strana, i tek onda odškrinuo vrata terase, složio na naslon kauca stvari u kojima je došla meni, a na naslon stolice koje ce joj biti potrebne kad dode sebi, i na brzinu, pod telefonskim brojem pumpe, nažvrljao kratku novelu o bravi i kljucu, za slucaj da odluci da zbriše kuci pre nego što se ja, ujutru, vratim.

Ali, davo mi je sedeo na ramenu...

Bio sam vec na vratima, kad sam pomislio da ce ipak biti bolje ako s nje skinem još nešto što bi joj moglo smetati u snu. Ta crna stvar bila je pomalo komplikovana, nisam imao predstavu kako se demontira i skida, ali kad sam je se jednom dotakao, više nisam mogao da je pustim iz ruku. I uspeo sam...

Gledajući dugu ridu kosu, prosutu po belom damastu, shvatio sam da nisam pogrešio kad sam rešio da idem do kraja, i da sam dobro uradio što sam joj na kraju konacno skinuo i tu veliku crnu šnalu.

Šnalu?

Šnalu. Pa šta?

"Sram bilo onoga ko zlo pomisli"...

To piše na Ordenu Podvezice. Na Ordenu Šnale ne piše ništa, pošto to odlicje, zasad, ocigledno ne postoji.

Da postoji, ja bih ga vec imao na šinjelu...

Ne znam šta bih još morao da uradim da postanem svetac, ali mislim da sam glavni posao vec obavio. Sad, ako i treba da ubijem neku aždaju, ili da spasem dva-tri grada od kuge i propasti, to ce, posle svega ovoga, biti samo puka formalnost.

Samo polako. Nisam ja lud. Barem ne toliko...

Cula su naelektrisala vrhove prstiju kojim sam joj doticao kožu i pratio besprekornu liniju glatkih ramena, tragajući uzalud za malom, najmanjom greškom. Mirisala je na Indiju, na breskvu, na izvor, biseri su virili iz tek odškrinute školjke njenih usana, osetio sam u bradi laki drhtaj, jeku jedne davne groznice, za koju sam mislio da umire kad te obuzme, i da se više ne može vratiti ako je jednom preboliš.

Da, želeo sam je. Još kako sam je želeo...

Dodirnuo sam joj mali prst na nozi, bezuspešno pokušao da nadlanicom uklonim beleg iz detinjstva sa njenog levog kolena, udubio se u cudni raspored sicutnih mladeža na tilu vitkih leđa...

I trgao se. Uplašen...

Koliko to na njoj ima tajnih mesta koja bih želeo da poljubim?

Ali, ne sad. Jednom. Možda...

Ja sam momak staromodan. Prevaziden. Po mojoj religiji, moja želja je samo pola želje...

Lepo sanjaj, mali mišu nabareni. Ko zna da li ceš mi ikad više biti tako blizu? Možda cu se kajati, možda cu jednom morati da se napijem svaki put kad se setim ove noci...

Neka...

Ako ikad budemo spavali zajedno, to ce biti onako kako sam zamislio. I kako Bog zapoveda. I niko nece spavati za vreme tog spavanja...

Laku noc, njene pospane oci...

Veliki tihi Rit uredno umire svakog novembra, i pomalo ga mrzim zbog toga. U mojoj familiji se po tradiciji umire jednom zauvek, iz prvog cuga, i gotovo...

Cudno je to. Tokom godine sve je skoro identicno zeleno, ali kad bi neko u jesen pokušao da naslika pejzaž široke mocvare, morao bi na svojoj paleti pažljivo umutiti hiljadu i jednu nijansu žute, smeđe i crvenkaste.

Lako je dok je zeleno. Kad dode doba da se vene, stvari se odjednom prikažu u svojim pravim bojama...

Šta je to, opet neka pouka? Ne, hvala...

Ne volim price o prolaznosti ni inace, a pogotovu ne kad proba da mi ih uvali Veliki Tihi Rit koji traje milion godina, ili neko tome slican.

Pakosni bi odmah rekli da sam i tu na svog Deda-Štetu. Ni on nije bio izraziti ljubitelj vecitih stvari.

Jednom je neki majstor Uroš pokušavao da ubedi mog pretka da bi betonski stubovi bili najbolje rešenje za ogradu naše stare bašte, a pošto je Deda bio poznat kao covek sa blindiranim džepovima, majstor je, u želji da napravi posao, igrao na razne karte.

I odigrao pogrešnu...

- Vi'te Braca-Šteta, to vam je jedna vecita stvar. To ce vas nadživeti za dvesta godina. Vi cete umreti, a ta oграда ce tu stajati još oho-ho-hoj...

Oho-ho-hoj? Deda je naglo ustao, odgurnuvši stolicu koja se prevrnula, i besno uperio onaj cevapic od svog kažiprsta prema kapiji.

- Ajd' u ocin i ti i tvoji stubovi. Nek nadžive onog tvog oca blesavog, mene nece...

Deda-Šteta je, za osvetu, sam napravio ogradu, izrezavši stubove od krkog "kiselog" drveta, između kojih je razapeo staru zardalu žicu, okrpjenu tablama raskovanih plehanih buradi. Ta oграда je bila tako solidna, da smo molili boga da na nju slucajno ne slete dve kumrije odjednom, komšijski džukci je nisu ni preskakali, nego su našli nacin da je elegantno opkorace, i ako cemo pošteno, nije bila izrazito remek-delo.

Ali i takva je nadživela mog dedu...

Zato se ne zagledam suviše u daljinu kad dode jesen. A, i ne mogu, sve i kad bih hteo. Dolazim na pumpu u mrklom mraku, a prvi obrisi Velikog Tihog Rita pojave se kad svane, oko pola šest, što znaci da smo nasamo tek nekih petnaestak minuta, kao u zatvorskoj poseti.

Jer, tacno u deset do šest uvek nastupa Drug Golub...

- Znaš da ovako lakše pali? I mnogo manje troši...

I Šef ima sklonosti ka genijalnim rešenjima i uštedama. Sagao se i zagledao kako se drži razmontirana kutija od šupljikavog kartona, koju je kanapom pricvrstio na unutrašnjoj strani maske hladnjaka.

Zadovoljno je kucnuo prstom po tome, uspravio se i pošao prema meni, usput promenivši izraz na licu, sa veselog na potpuno zabrinuti.

- Jutros mal' nisam dobio infrakt...

Pozvao me je prstom i pošao nazad do kola, u dramskoj tišini otključao vrata, pa oprezno skinuo visuljak sa retrovizora i zanjihao ga pred mojim nosom, kao miša uhvacenog za rep.

- Otkud mu sad ova majica? Kaži ti meni, jesam li ja budala, šta sam ja?

Bila je to maskota fudbalskog kluba, gumeni coveculjak u prugastom dresu, koji se klatio na mnogim retrovizorima, i ništa tu ne bi bilo cudno da je dres na gumenjaku bio crno-beli, kakav je bio otkad ga je Šef okacio na ogledalo. Pa da. Ali, cvrc, taj se dres preobrazio u crveno-beli. Odjednom, iz cista mira...

- Lepo mi se dig'o pritisak...

Golub je oduvek bio poznat kao okoreli "partizanovac", i jereticka "zvezdaška" majica na figurici samo je povecala šok prouzrokovan neobjašnjivom misterijom.

Pokušao sam da pokrenem istragu, iako je to, ocito, bio slucaj najmanje za Interpol.

- Verovatno je neko hteo da se našali...

Planuo je.

- Da se našali? Kakva je to šala? Ja sam prvi za šalu, ali ovo nije nikakva šala. Tebi je to smešno? Meni to nije smešno. A, i nema ko. Kako? Gde? Auto je tri dana bio pod ceradom...

Sto puta sam rekao da cu poceti da zapisujem Šefove reci. Cerada. Infrakt. Digitalac. Garnišla. Rogirozno. Matletiranje...

Ali, nije me to teralo na smeh. Mucilo me je što sam znao citavu pricu.

- Možda je to zbog zime, Šefe. Sad prave te automobilcice koji menjaju boju na temperaturu, na toplo-hladno...

Zaprepašteno je pogledao fudbalercica u svojoj ruci.

- Au, mater im jebem... Stvarno misliš?

Jednom je Šef zaboravio rezervne kljuceve u bravici fioke na stolu, i pošto se vratio po njih za nepuna dva sata, nije ni pomišljao da je Boba u meduvre-menu uspeo da stigne do bravara, na pijaci, i da ekspresno napravi duplikate.

Eto, to je rešenje. Kljuc misterije je u stvari dupli kljuc "škode". Vrlo prosto...

Bobi su bili potrebni kljucevi koji otvaraju vrata i vratanca na pumpi, zbog nekih naših malih špekulacija, nije bitno, uglavnom, u onoj brzini najjedno-stavnije je bilo da izradi duplikate svih kljuceva sa svežnja, i tako se i kljuc automobila, ni kriv ni dužan, našao u našim rukama.

Dalje je sve bilo cista tehnika...

- Zamisli mu kljun kad ne bi mogao da pronade "Pi-Pi-Es"...

"Pi-Pi-Es"...

Tako smo od milja nazivali Šefov bolid. Sam je kriv. Cuo je da tepamo svojim vozilima, moj auto je oduvek bio "Srebrna senka", a Boba je imao slavnu vespu "Plavu Pticu" i "bubu" zvanu "Crvena Veštica", pa je naš nadređeni pokušao da smisli ime i za svoju neuglednu ljubimicu.

- "Žuta Prizma" ...A? Šta kažete?

Predložili smo "Žuta Piksla", sa "x" i duplim "l", to jest "Yellow Pixlla", pa "Vatreni Limun", ali je izglasano, sa 2:1, "PPS", skracenica od "Pokretno Poštansko Sanduce".

- Nizašta vi niste, drogeraši. Samo da šizite i igrate onaj vaš treskavac...

Boba važi za osobu s natprosecnom maštom, a ni smisao za humor mu se ne može nazvati zakržljanim. Kad se, uz svu skromnost, uzme u obzir da ni ja nisam invalid po pomenutim pitanjima, sto odgovora na misteriozna zbivanja u Šefovom automobilu.

Brzo smo zaključili da bi sakrivanje auta bilo preigrano, pa smo tu krupnu ideju razmenili u nelogican sitniš, koji smo, tu i tamo, pod okriljem noci, ubacivali u "Žutu Pikslu", što nije bilo problem izvesti na onom aerodromu od parkinga pred Šefovim soliterom.

U pocetku je sve zamišljeno kao igra između Golupsona i nas, ali kako je stvar odmicala, to je sve više postajao duel između Bobe i mene, da bi na kraju Šef ostao u potpunoj senci, a Drot i ja smo se, kao dokoni seoski momci, nadmetali u smišljanju sitnih idiotluka koji bi mogli nasmejati onog drugog.

Priznajem da je on pobedio. Taman za toliko za koliko je mladi i ludi. Neka ga, sve je na njegovoj strani...

Dobro, ja sam prvi poceo ostavivši živog patka u gepeku "Pi-Pi-Esa", ali bio sam "cugili", i to je, uopšte, bila vanredna situacija. Tu sam ga stvarno preterao.

Boba nije bio tako drastican. Naprotiv...

Pleo je Golubu kukavicje gnezdo tako esesovski nežno i strpljivo, da me je više puta naveo na pomisao da mu Ajhman mora biti neki dalji rodak.

Prvo je ostavio na sedištu "škode" svež avokado, pa deset kopejki, "Gorski vijenac" na madarskom, klik-klak, hemijsku olovki "I love Kopenhagen", kasetu pravoslavnih crkvenih pesama koju je ubacio u radio, porno magazin za homice...

Dva meseca se pritajio, plašeci se zasede, ali više nije mogao da izdrži. Eto. A obecao je da je gotovo, i da samo ceka da Šef negde otputuje bez auta, pa da promeni sve brave na "PPS"-u, što ce biti poslednja misija.

"Posao Stoleca", kako je rekao...

Vreme bi i bilo. Niko više ne uživa u svemu tome...

Opravši ruke, ušao sam da se pozdravim sa Šefom i naleteo na teški miris nagorele gume. Golub je stajao pod svetlom, i na plamenu upaljaca pržio nesretnog retrovizorskog "obešenjaka".

- Ma kakvi toplo-hladno. Jok. Ne menja ovaj boju. Nisu to cista posla, kažem ja tebi...

Povlacim to što sam rekao da više niko ne uživa u svemu tome. Neko još uvek uživa...

To što sam hiljadu puta bio na "tezgi" nikako ne znaci da sam "domaci" na pijaci. No, ser...

Jebo te miš, imao sam utisak da sam uleteo u pogrešan pravac jednosmerne ulice, i da svi igraju novu igru u kojoj je pobednik onaj ko me najjace odvali u prolazu, korpom ili ramenom, svejedno, važi se i jedno i drugo...

- O Džoki moj, gde si mi poranio? Ili si opet negde zaglavio, a?

Pera Rus je oduvek mislio da sam mangup, pa ga nisam razocarao priznanjem da sam zaglavio u udruženom radu, nego sam izabrao jedan od univerzalnih folirantskih odgovora.

- Bolje ne pitaj...

Cuo sam da je otvorio pekaru sa finim pecivom, ali nisam znao da mu tako dobro ide. Spakovao mi je, preko reda, nekoliko kroasana i puter-kifli, i nije hteo ni da cuje za placanje.

- Ja castim, za prvi put. A, obaška što mi nisi prijavio da si se oženio...

Znaci, zaista glupo izgledam, cim je došao na tu ideju...

Pomislio sam to minut ranije kad sam se u Perinom izglancanom izlogu video sa dve velike kese i buketom frezija u rukama, ali sam se tešio da drugi to ne primecuju. Gotovo, više nije bilo nazad...

Svratio sam da nabavim neke stvarcice koje bi, recimo, mene obradovale kad bih se probudio u tudem stanu, i, napunivši kese, sa zadovoljstvom sam konstatovao da je, dok sam kružio po pijaci, i velika kazaljka napravila jedan pristojan krug.

Pola osam...

Nisam žurio kuci. Ako je tamo, još spava. Da je ne budim...

Ako više nije, ako je otišla, bolje da to što kasnije saznam...

I pored svih odugovlacenja jednom sam morao stici pred vrata.

Muzika...?

U mom stanu?

Vidi ti njega, jednu noc je neko ostao u njemu kad sam ja otišao, i vec je sebi koješta uvrteo u glavu, i poceo da se ponaša kao nekakav Dom. Što nije glumio Dom kad sam bio sam kao deram, i kad mi je ocajnicki bilo potrebno svetlo u prozoru kad odlazim, i malo tihog jutarnjeg programa iza vrata, kad se vracam?

Baš sam glup. Pa, Dom može biti jedino ono mesto na kom nekog ima i kad ti nisi tamo...
Možda po tom pitanju može još nešto da se izvede?

Zavukao sam ruku u džep jakne. Ključ?

Bolje ne. Ne upadam u stanove čak ni kad na njihovim vratima piše moje ime. Možda ona na sebi još uvek ima samo onu crnu cipkanu stvar.

Ding-Dong!

Cuo sam korake. Potrcala je. Bosa...

- Dobro jutro...

Pa, ako ovo nije, ne znam koje je...

Mirisala je na poznati šampon za tuširanje, što je objašnjavalo odsustvo ratničkih boja i frizuru podignutu u "palmu" na vrh glave. Mojoj sivoj trening-majici "Utah Jazz" mnogo bolje je odgovaralo Emilijino shvatanje oblina, i gledajući kako savršeno pada niz njeno telo, kao sasvim prijatan "minic", cvrsto sam odlucio da taj deo garderobe više nikad ne stavim na sebe.

Bar ne prazan...

Pokušala je da prevedu taj pogled.

- Oh! Samo mi nemoj reci da ti je baš ovo najomiljenija majica?

Podigao sam obrve i ucinio jedan duboki "XL" uzdah.

- Pa... Od danas svakako jeste...

Sunce nikako nije moglo da postigne željenu visinu...

Dva puta je zapinjalo za letvicu šarenih "vitražica", i tek iz trećeg pokušaja uspelo je da se prebaci preko ivice zavesica i da zaviri u kuhinju.

Ni Emilija nije bila u formi...

Sto je licio na naslovnu stranicu kuvara "Hladan Buffet na 1000 Nacina", ali njen pogled nije dopirao dalje od glatke površine milerama, po kojoj je šarala vrhom viljuške, ne podižući glavu.

- Sve sam upropastila...

Nisam ni pokušavao da je tešim...

Ako je mislila na svoje neslavno kumovanje bila je potpuno u pravu. Zabrljala je.

- Kuma se nalizala i otišla kuci još u pola deset...

Da, ta recenica će biti zajednicka za sve zadatke na temu: "Kako Sam Se Proveo u Svatovima Kod Ruške i Naduvenka..."

Ili ju je mucilo nešto drugo? Ili neko drugi? Bojao sam se da će to biti posredi...

- Baš sam šucka...

Pao mi je na pamet štos koji je mogao izvaditi stvar. Na dohvat ruke bio mi je vokmen, koji je idealno asociirao na njen "reporterac".

Klik!

- Pricaj mi malo o tome...

Vokmen, dabome, nije snimao, ali sam zato ja snimao simultano, i sliku i ton. Jedan osmeh i jedno "šmrk"? Za pocetak i nije tako loše...

- Nisam dobra. Uopšte nisam. Ti me tretiraš kao princezu na zrnju graška, a ja sam neko drugi. Ja sam negativac u ovom filmu. Neko loš. Pokvaren...

Uf...

Znam kako je to.

Svakom takav dan ponekad dode. Meni nikako da ode...

- Ne izgledaš mi kao da ti je istekao rok trajanja, Rido. Polako... Sve to dode na svoje...

Pogledala me je kao što su me gledali neki kojima sam bio drag. Nije ih bilo puno, zato sam i zapamtio taj pogled.

Nastavio sam, shvativši da sam na dobrom putu da je pokrenem.

- Ne bih hteo puno da frojdišem, ali, znaš, ti loši momenti nas prate kao kolona na autoputu. Dok šibaš, ne mogu ti ništa, ali ih se nakupi, vuku se za tobom kao krokodilski rep, i samo čekaju da usporiš. I kad to učiniš, gotov si. Pregaze te. Svi odjednom. Kao tebe sad. Ali onda protutnje. Odu. I nemoj da juriš za njima, pokušavajući da ih obideš, kao što sam ja učinio. To ne može. Smanji gas, preuzmi kontrolu, vrati se u svoj ritam. Idemo dalje...

Bila je tužna i rašminkana, ali mene nije moglo prevariti to što je izgledala kao polovni andeo. Znao sam da nema polovnih anđela. Ima ih samo umornih.

- Ne znam. To si tako lepo rekao, ali... Stvarno me je sve stiglo. Ruška je noc pre svadbe pravila još i ono glupo "Devojacko Vece", tamo je sve pocelo. Devojacko vece? To je izmišljeno za mene. Ako ja nisam devojka, ne znam ko je. One su sve, ne udate, nego preudate. Po dvaput razvedene...

Cekaj, Lijo. Nemoj mene paliti da si matora devojka. Prvo, nisi matora, a drugo, da se prosi kao u starim vremenima, pred tvojom kucom bi bio red kao pred samoposlugom u Varšavi...

Tacno. Nešto drugo je bilo u pitanju.

- Znaš... Nisam ti to spominjala, ali... Ja sam već četiri godine sa jednim čovekom... Brrr, nije mi se dopala konstrukcija. Glagol "živeti" i "zabavljati se" mogli bi značiti i nešto drugo, ali mi je ovo "biti sa..." vuklo samo na jednu situaciju...

- Vidiš, a taj čovek je oženjen...

Šta sam rekao? Klasican zaplet. Moj "decko" ima četrdeset godina...

Ali, nije smela pomisliti da sam to tragically primio.

- Aha. No, moglo bi to biti i gore...

Gore? Bilo je to nešto najgore što joj se desilo u životu, i njene oci su zahtevale trenutno objašnjenje.

- Pa, da je oženjen tobom, Emi-Li. To bi mi se još manje dopalo...

Delimično razvedranje. Ovaj pajac je baš rešio da je oraspoloži.

- Bože, kako si lud. Ali, ja to ne zaslužujem. Ja nisam dobra kao tvoja Veverica. A ni lepa kao ona. Ako je ovo ona?

Ispod magazina koji je ležao kraj nje, na klupi, izvadila je fotografiju iz novina, uramljenu u jednostavni drveni ram. Da, lepo stvorenje koje sam zagrljio nasred Baš-Caršije bila je zaista Veverica. Ali, ta slika nije stajala tu...

- Hej, lutka! Imaš li ti nalog za pretres?

Pocrvenela je. Odlično. Stid je sad gotovo sasvim potisnuo onaj tužni izraz sa njenog lica.

- Izvini. Tražila sam majicu, i otvorila pogrešnu fioku. Bilo mi je, ono, cudno što je uramljena, a nije na zidu, i baš sam je imala u rukama kad si zazvonio. Izvini. Ne ljutiš se?

Ne ljutim se. Stara je to slika...

Odmahnulo sam rukom.

- Ma, nema veze. To je jedina fotografija na kojoj smo zajedno, i zato sam je uramio, još onda, da je sacuvam. Iz nekih važnih razloga ne mogu je okaciti, a iz nekih malih razloga ne mogu se otkaciti i iscepkatiti je u sitne komadice. I tako je tu, u fioci. Ni tamo, ni ovamo...

Nisam skidao pogled sa nje, a ona nije skidala pogled sa uslikane Daniele Popovicki.

- Putovala je svuda sa tobom?

Ne, nije nikad putovala sa mnom. Jedino tad. Nikad više...

A, zašto te to interesuje, Crveni Nosu?

- O, zar je moguće da nešto želiš da ti pričam i kad si bez magnetofona?

Skoro se rasplakala. Stvarno je bila preosetljiva tog jutra.

- Dovraga i magnetofon! I sve! Danima razmišljam o tome. Ne mogu i ja da te, još jednom, prodajem. Ne mogu. Pa, zar si stvarno pomislio da sam takva, da bih mogla da okacim tvoje srce po kioscima i TV reklamama?

Ulovio sam u letu ruke kojima je gestikulirala, i sacekao kraj malog besnog monologa, i tek onda ih poljubio.

- Ne, Emilija. Nisam to pomislio ni na trenutak. Inace ti nikad ne bih rekao ni rec. Veruj mi...

A to je bila istina...

Ona je tek tada poslala magnetofon do vraga, a ja sam to ucinio još one noci kad je prvi put došla na pumpu.

I uvek sam pričao samo za nju...

Da, Veverica je u Sarajevu imala "Tetu", koju je videla cetiri puta u životu, pa je naprasno poželela da je vidi i peti put, baš onih dana kad sam i ja, sasvim slucajno, nastupao u tom gradu.

"Šampioni Pjesme"...

Lokalni šareni list, kao i svi slicni revijski casopisi, organizovao je seriju koncerata da bi naplatio ubogim komedijašima za sve objavljene fotose, intervjuje i pozitivne prikaze ploca.

Jasno, svi su se morali "rado odazvati"...

Retki koji to nisu ucinili mogli su se podeliti na dve grupe, na one koji su dugove vec regulisali vrlo plasticno, to jest vrlo papirno, i na one koji su se pomirili da u životu više nece pročitati ništa pozitivno o sebi u listu ciji su poziv odbili.

Imao sam vec jedno takvo iskustvo. Neoprezno sam dao korpu sumnjivom beogradskom listu koji me je pozvao na svoju "feštu", i u sledecem broju, na naslovnoj strani, pojavila se i recenica izvadena iz navodnog razgovora sa mnom:

"Tako volim vojsku da više ne prolazim ni ulicom JNA..."

Svi momci koje sam znao udarnicki su radili na eskiviranju casne obaveze, i njima se dopalo, ali u vojnom odseku telefoni su poskakivali po stolovima. Tipovi nisu mogli da sacekaju da svane, nego su probudili poštaru ranije, da bi mi što pre urucio svecani poziv. O ne...

Hitno sam sakupio potvrde, prijave, rešenja, uverenja, vanredan, redovan, uhranjen, pelcovan...

- Odlicno. Samo, znaš šta ti fali? Macak...

Referent sa nadmocnim birokratskim pogledom uzalud se smeškao ocekujuci da ga pitam šta ce mi macak. Znao sam fazon:

Da mu sve te papire okacim o rep...

Baš su se namerili. Glavni je bio onaj uvredeni Predsednik, omladinac, od kog je, po protokolu, i potekla inicijativa za moju mobilizaciju.

Dok sam ono u gimnaziji i na faksu biflao predvojnicku obuku, nisam primetio da se koncepcija opštenarodne odbrane zasniva pretežno na meni. Zar je domovina u

opasnosti? Bili su toliko uporni u nameri da me spakuju u uniformu, da sam pored sve muke bio i blago polaskan.

Vec mi se po glavi mantao hit "Oj mašino pusti paru jace..." kad je negde, na nekom savetu do kog se probio moj "slucaj", jedan stari general lupio šakom o sto.

- Nece oni iz Beograda odlucivati kad ce naši derani ici u vojsku!

General je dotle bio narodni heroj, ali od tog dana je postao i moj privatni heroj...

Zauzvrat, morao sam da iznajmim dušu davolu na određeno vreme, i do odlaska u vojsku cimali su me za svaku priredbicu. Dan Ustanka, Dan Oslobođenja, Dan Boraca, Dan Jednog Borcevog Poznanika, Štafeta polazi, dolazi, prilazi, nailazi, ulazi, izlazi, mimoilazi...

Štafeta odlazi? Eh, baš za najvažnije sam prestario...

Nema veze...

Uglavnom, prestravljen posledicama zlopamcenja beogradskog ilustrovanog casopisa, veoma sam se "rado odazvao" slicnom pozivu iz Sarajeva. Znao sam da neće biti ni honorara, ni dobrog ozvučenja, ni poštenog orkestra, ali sam znao da će zato biti "nekog" ko nikad nije video kako sam ja to važan "uživo", cim odmaknem malo dalje od voljenog Grada Heroja.

- Izvinite, vi ste Veverica? Ne bih vas prepoznao, ovako, bez šišarke. Mene su poslali da vas sprovedem sa aerodroma...

Bilo je lepo cekati je, i cak sam se malo i razocarao što je avion, nekom greškom, sletio na vreme.

- Ako moji matorci saznaju za ovo...

Poljubila me je oprezno, snimajući levo-desno. Bila je slobodna ptica, uvek za korak ispred drugih devojaka, koje sam znao, i cudilo me je što našu vezu toliko krije od svojih roditelja.

Kao prava romantica luda, povezivao sam tu tajnu sa pricom o onim facama iz Verone, ne pretpostavljajući da postoje i porodice u kojima decica, umesto spomenara, razmenjuju štedne knjižice i izvode iz katastarskih knjiga.

Eh, da mi je još jednom biti tako naivan. To je izvanredan osećaj...

Morala je pravo kod Tete. Malo smo se dirali na zadnjem sedištu taksija, usput se dogovarajući kad i gde ćemo se naci, što nije bilo teško. Jedino mesto koje smo, kao pravi turisti iz unutrašnjosti, oboje znali, zvalo se Baš-Caršija. Vrlo originalno, nema tu šta. Dakle, u šest...

Kasnila je, kao prava dama...

Tog dana je bio gala-koncert "Šampioni Pjesme", i po citavom gradu su bile izlepljene poternice sa mojom slikom. Neko me je na tom, najprometnijem mogućem mestu, morao prepoznati, i uzalud sam se ponadao da to neće biti baš citav razred šiparica koje su cvrkutale vraćajući se iz škole.

- Mil'ce! Mebrura? Jel' ono...? Jeste on je! Jeste! Nije... Kad ti kažem. Ajd' da se kladimo. Izvinite, da niste vi... On?

Da, ja sam On...

Autogram? Vrlo rado. Još jedan? Kako da ne. Još stotinu pedeset dva? Sa zadovoljstvom...

Rukice su mi pružale olovke i istrgnute stranice svesaka iz matematike, odjednom je sevnuo i blic, i da se tu zatekao medved na biciklu i žena od gume, bio bi to sasvim uredan cirkus.

Ali zatekla se jedna druga žena. Žena od stila...

- Hoće li ostati nešto i za mene?

Curice su zadivljeno pogledale namontiranu Vevericu, i propustile je, napravivši špalir. Ponosno sam je zagrlio.

- To mi je vjeren'ca, jeste! Nije... Kad ti kažem. Ajd' da se kladimo. Izvinite...

Opet blic...

Veverica je uplašeno pogledala u tom pravcu, i laknulo mi je kad sam prepoznao fotoreportera lista-domacina, koji me je već škljocao tih dana. Igrao je flastera na meni, čekajući pravu "fotku", i sa njim sam se lako mogao dogovoriti.

- Molim te, nemoj nju slikati. Mogla bi imati velikih problema kod kuće. Shvataš?

Prijateljski me je lupio po ramenu.

- Nemaš frke, jaro, ka' ti ja ka'em. Mi smo raja, ja i ti, uvek bili...

Bili, bili, al' nismo ostali...

- Vidiš, možemo otici na kraj sveta, ali uvek će se naci neki kej za nas. O, baš mi se sviđa ovaj potok...

Potok se zvao Miljacka, i ne znam šta bi princ Ferdinand rekao na to, ali Veverica je bila oduševljena putem kojim smo prolazili odlazeci u halu. Mnogo manje je bila oduševljena nekima koji su me usput prepoznavali, gurali se, kikotaše, i napadno pokazivali prstom.

- To je uvek tako?

Slagao sam da nije, ali, ako mi je i poverovala, to je važilo samo do širokog platoa pred halom.

- Eno ga majstor! Careeeeeee!

Decko sa stalnom postavkom mitesera na licu obavestio je odbor za doček pred službenim ulazom, i obruc je počeo da se steže oko nas. Hrabro sa krenuo gologrud na uperene olovke, ali video sam da to neće ici, pa sam pokušao da se provucem sa dva-tri potpisa. Ali ni to nije išlo.

Kad potpišeš nekom, moraš potpisati svima...

Prvi autogram bio je znak da više ne važi biološka distanca, i milion najraz-novrsnijih papira, od tramvajskih karata do odlepljenih plakata, zalepršalo mi je pred nosom.

Gužva je potisnula zbunjenu Vevericu dalje od mene, pružila mi je ruke kao da klizi sa palube, ali pre nego što sam uspeo da ih dohvatim, bučni talas klinaca zatvorio se ispred nje.

Znam, morao sam odmah poci za njom. Ali...

Ko jednom oseti "scenu" stalno ima potrebu da ostavi utisak, i ja sam, da se ne lažemo, bio takav. Ponašao sam se kao da sam usred najnormalnije situacije, i strpljivo sam cifrao svako glupo slovo svog imena.

- Hej! Gde mi je devojka? Izgubicu devojku, moram da idem...

I to je bila više predstava nego prava briga, pa je jedna od curica koje su mi bile najbliže, poželela da i sama ucestvuje u tom hepeningu.

- Evo me! Tu sam! Ne brini, necu se ja izgubiti...

Okrenuo sam glavu prema njoj, a ona mi je snažno savila ruke oko vrata, i olizala me brzim pokretom, koji je izdaleka možda i licio na poljubac.

Bljak...

Bila je to ružnjikava curica sa prljavom kosom, ali to ne moram da naglašavam.

Lepuškaste curice sa čistom kosom i ne rade takve stvari.

One to posmatraju sa distance...

Svi su zapljeskali i zagalamili, i onda mi nije bilo teško da pronadem Vevericu u toj gužvi.

Mahnula mi je rukom, ali i da nije, ne bih je promašio.

Jedino se njene lepe oci nisu smijale svemu tome...

Sarajevo je varoš belosvetska. Ono što valja-valja. Ima budala, kao i svugde, ne kažem, ali njih sam sretao samo u literaturi. Oni drugi, koje sam sretao ne koncertima, "moji" Bosanci, bili su prava ekipa. Tri su Boga pomirili. Mnogo su radili na tome da mi se neki od najvećih "Dana Lavova" dogode baš u Sarajevu.

Dan kad je Veverica bila tamo sa mnom, bio je izuzetak...

Nije to bio moj koncert. Bilo je tridesetak izvodaca, i po skromnoj aritmetici kojom sam baratao, podelivši sedam hiljada glava sa brojem "umjetnika", očekivao sam i svoja dvesto trideset i tri, zarez tri navijaca u tom mraku.

Ali, nešto ih je sprecilo. Sad znam i šta. Narodnjaci...

Dobio sam aplauz, nije da nisam, ali u toj euforiji iščekivanja Novokompono-vane Vrhuške, dobio bi aplauz i prodavac susama i orasnica, da je greškom prešao preko pozornice.

Bio je to jadan nastup, ali takvih poglavlja ima i u uspješnijim biografijama. Srecom, bar Veverica to nije videla. Prepadnuta panikom prepune dvorane, odlucila se za foaje iza bine, iako ni tamo nije bilo sasvim bezbedno.

"Back-Stage"...

Obicni smrtnici veruju da, takozvane "Zvezde" nemaju mana kao sav ostali svet.

Tacno.

"Zvezde" imaju mnogo više mana...

Veverica je bila impresionirana koncentracijom gnoma po garderobama i iza scene.

Skrecuci mi pažnju na specijalne detalje, svaki cas me je stiskala svojom rucicom, koju više nisam puštao, i šaputala mi šifru po kojoj sam lakše mogao da pratim njenu igru.

- Kragna...

Vidi stvarno. Kragna "YU Rock Legende" sa kojom sam se teatralno pozdravio bila je masna kao francuska kapa poslovide u livnici. A, pa da, decko je boem, a, po naški, biti boem znaci biti prljav i ne trezniti se.

- Farba kosu. Fleka. Psorijaza...

Pevac starije generacije vrbovao me je za svoj sledeci "projekat", a ja sam tražio na njemu nešto što ona vec nije registrovala. Eureka!

- Carape...

Ups! Izgleda da sam to rekao glasnije nego što je trebalo. Zbunjeno je pogledao svoje sjajne, "prskane" carape, ne nalazeci vezu između njih i šansona o kojima je upravo pricao.

- Pardon?

Ne crvenim i ne trepcem dok lažem, ali ni to nije pomoglo.

- Arape... Mislim... Orijent. Njih bi trebalo iskoristiti, taj melos. Pa pogledajte samo šta rade Narodnjaci...

Uf, kakav kilav momenat. Jedan od onih žilet-trenutaka kad ti nedostaje samo jedan hiljaditi delic necega, pa da prasneš u histericni, nekontrolisani smeh.

Veverica je obožavala takve situacije, i pošto nije bilo želje koju joj tada ne bih ispunio, do kraja koncerta, i kasnije, na koktelu, non-stop nam je neko bio u mašini...

Ljudi te najlakše omrznu kad im se ucini da im se smeješ sa strane, i te noci sam stekao

puno novih neprijatelja iz branše. Nisam to suviše primao k srcu. Shvatio sam već da u tom svetu niko nikog ne voli, i da bi me ionako svi oni omrzli, pre ili kasnije. Šta možeš danas, ne ostavljaj za sutra...

To sada zvuči kao smišljena taktika, ali nije bilo tako. Hteo sam samo da je nasmejem, i da spasem dan koji ni izdaleka nije proticao onako kako sam zamislio.

O, kako se lako uklopila. Genetskom, urođenom superiornošću, i uvrnutim smislom za humor, branila se od sveta koji je ugrožavao njene kriterijume.

Zaboravio sam svoje fazone. Red je da ih pamti neko drugi, kao što sam ja, zauvek, zapamtio njene.

- Izvinite... To je ciroc na vašim ledima, ili samo neka mala alergija?

Retardirana Narodnjakinja uzalud je pokušala da okrene glavu za sto dvadeset stepeni, smušeno se cereci, baš kao i TV-voditelj, koji se jako ponosio dugim noktom na svom malom prstu.

- Nisam vas najbolje razumeo gospodice, šta ste me to pitali? Da li me puštaju u avion sa tom sabljom? Sa kojom sabljom?

Dabome, mnogi su i ukapirali...

Na njeno pitanje da li to po scenariju svi moraju biti pijani, reditelj-crveno-kožac besno je pogledao mene, znajući da sam ja taj kom ce pre, i lakše, moci da se osveti.

- Jako ti je duhovita ova mala...

Pokretna rediteljska spužva je, po ustavu, imala pravo da se ljuti, ali ja još uvek mislim da je Veverica tu simultanku odigrala besprekorno, i da je bila prva Zvezda te zvezdane večeri.

U odnosu na sve one naputovane, prepuderisane i otecene likove, delovala je kao sveži, negovani egzotični cvet, u odnosu na priprosto samoniklo baštensko cveće.

Orhideja i zevalice...

Zlobnici će reći da je to snobovska metafora, jer, bože moj, oni pouzdano znaju da u nekim krajevima orhideje rastu na sve strane. Orhideja je retkost samo ovde...

Pa? Upravo o tome i govorim.

Ona je bila orhideja baš tamo gde je to retkost. Da se zadesila negde gde sve vrvi od orhideja, sigurno bi bila neki potpuno drugi cvet...

Gledao sam je kako vrca lucidnošću, kako vlada, kako ležerno nosi svoju perfekciju.

Posmatrale su to i tiražne pevaljke, okicene kao kiosci po željez-nickim stanicama, merkale su je sa puno zavisti, bojažljivo i opravdano neprijateljski. Podsecala ih je da su, ipak, samo bivše skupe poleguše i stone mešalice, i da, za razliku od "mercedesa", lakovane kože i zlatnih lancina, postoje i neke stvari do kojih ipak nikad neće uspjeti da dodu.

Da...

Uživala je, smejala se, bila je sretna kao devojčica.

Ali nije pripadala tamo.

Ne. Ni slučajno..Prokleta amnezija...

Do pre par godina savršeno sam se secao jedne senke, koja se, kao okacena svilena košulja, njihala na pokislom prozoru moje hotelske sobe. Secao sam se mirisa narandži, melodije pod tušem, pamtio sam dobro čak i pitanja u ukrštenici na koja nismo znali odgovore.

Nismo? Znaci, bilo je tamo još nekog? Cekaj, cekaj...

Ne vredi. Ne ide. Sve sam zaboravio...

Secam se samo da sam, isprativši vecernji avion, produžio prema Foci, probio se na proverenom mestu, na Tjentištu, i u dva nocu vec uveliko leškario u nakrivljenom hotelu u Bileci.

Nisam ja nikakav avanturista. Zvuci suludo, ali namerno sam otišao tamo. Martin je služio vojsku u tom mestu.

- Stari moj, idem u ŠRO. To ti je škola rezervnih oficira. Prakticno, kad se danas-sutra zarati, burazer je najmanje potporučnik. Pa ti gledaj...

Kad se danas-sutra zarati? Jedva cekam...

Dolazak sam zamislio kao iznenađenje za Luftera, ali se, sledeceg jutra, ispostavilo da je to, u stvari, više iznenađenje za mene.

- Nije tu. Na vežbi su. Toliko. Drugi put se najavi...

Dežurni je licio na predratnog žandara iz citanke za treci razred, i nisam ni pokušao da ostavim poruku za Martina. Pazarivši novine, pošao sam nazad u hotel, da se istuširam i doruckujem pred polazak na put.

I da telefoniram, naravno...

- Halo? Stan Popovicki? Pa dobro, gde si ti?

To definitivno nije bio moj dan.

- Tu sam ja. A drago mi je da si i ti tu, mladicu. Da se objasnimo. Sa cerkom sam se upravo objasnila...

Gospoda majka? Retko smo pricali, ali stalno sam imao utisak da sam joj simpatican. Loša procena? Ili je saznala da smo zajedno bili u Sarajevu? Znao sam da ce Teta propevati na mukama.

- Tetka Branka... Ne znam zašto...

Ušla je u moju pricu "klizecim" startom.

- Samo bez "tetkisanja", ako može. I ne zovi više. Sad, molim te, prekini vezu.

Nisam znao šta da kažem.

- Gospodo, molim vas... U pitanju je nesporazum. Ja zaista...

Nije bilo teorije da dovršim neku recenicu.

- Tacno. Nesporazum. Ali nesporazum između mene i mog deteta. I to je rešeno. Nisam je gajila i mazila, pokrivala, vozila na balet, slala u svet, da se na kraju povlaci sa kojekakvim šljamom po novinama. Ja to nisam zaslužila, ali nije ni ona. I dosta više! Tras!

U gomili novina koja je ležala na stolu, šarenio se i list koji nisam smeo da uzmem u ruke. Ma, nisu valjda?

Jesu...

"Popularni pjevac sa jednom od brojnih anonimnih pratilja..."

Nije fer...

Ne znam koliko su mi kroz glavu tutnjale samo psovke i slike razbijenog stakla, slomljenih noseva, i pisacih mašina tresnutih o pod, ali posle toga sam odsedeo mirno, neko vreme, i tek onda ponovo okrenuo onaj broj.

- Da?

Šaputala je kao ukorena gimnazijalka, i kad se setim da smo bili formalno sasvim odrasli, sad mi je sve to pomalo i smešno, ali tad je naša drama bila rame uz rame sa najtragicnijim grckim tragedijama. Tako se bar meni cinilo...

"Orkanski visovi"? Pih. Obicne uzvišice u odnosu na našu ljubav.

Uzdahnuo sam. I ona je uzdahnula.

- Jesi li video? Objavili su onu sliku...

Osim ružnih reci koje su mi se još muvale po glavi, tu i nije bilo mnogo šta da se kaže.

- Video sam... Džukele... Kako si ti?

Odjednom je zazvucala zastrašujuće smireno...

- Dobro sam... ali mislim da bi sad najbolje bilo da se ne vidamo malo. Pa cemo videti...

Zamislio sam da keva stoji pored nje sa napunjenom "sacmaricom", i pobožno sam potvrdio.

- Da, naravno. I ja sam to mislio...

A nisam. Mislio sam na krivine, uspone i kolone kamiona koje cu "zalediti" da bih što pre zazviždao pod njenim prozorom.

Minut? Sat? Pet sati?

Ne znam. Nisam merio vreme. Najbrže što može, eto toliko...

Ali, nije se pojavila na prozoru...

Mnogo kasnije sam shvatio zašto je tako cvrsto spavala.

Premorila se...

Citav dan je sa majkom vršila važna merenja.

Na jednu stranu stavili su srce, a na drugu dodavali cigle, jutra zemlje, nule, kvadratne metre, kubike, placeve sa pogledima na more, cetnaest karata, dvadeset karata...

Da je pored onog srca na tasu bilo još jedno, mogli bi na drugu stranu nasaditi i oktet slonova pa im ne bi pomoglo. Ovako, njeno usamljeno srdašće nije imalo šanse.

Iako je bilo poprilična stena...

Šmrk!

- Ni ja nisam ništa bolja. I ja sam takva...

Emilija se opet pripremala da zaplace, i već me je brinulo kad ce to prestati.

- Ne, Emi-Li, nema "takvih". Ne potpuno. Ni ona to nije bila. U redu, prema meni jeste, ali... Ja sam takav bio prema nekima koje nisam voleo onako kako su zamislili, i onda su oni od toga pravili pozorište. Svi smo na kraju u ravnoteži...

Da nisam ja to kojim slucajem pizda? Pardon, samo pitam...

Dao sam sve od sebe da je raznežim tom pricom, a cim sam u tome uspeo, poceo sam da izigravam tešitelja, i da foliram kako to nije ništa strašno.

Malo istine nikad nije naodmet.

- I, vidiš šta se dogodilo sa mnom. Dobro je nanjušila stancic na mansardi, trecu smenu, i sve ovo. Bila je u pravu, gledano iz njenog ugla, a tu je i bio kvar. Ocigledno smo gledali na svet sa razlicitih tacaka. Ili smo sa iste tacke gledali razlicite svetove? Svejedno. Ne mogu je kriviti zbog toga...

Emiliju sam već više puta poželeo da oslovim sa "pile" ili "pace", ali guska nikako nije bila.

- Ne, ne možeš je kriviti, ali isto tako ne možeš na to samo tako gledati. Dok je drvo mlado ima samo one rašlje, prve dve grane, i ako mu tad odrežeš jednu, terace na sasvim drugu stranu. Bice možda i visoko i raskošno, i ne znam kakvo, ali neće biti ono drvo koje je trebalo biti. Razumeš? Ko zna šta bi bilo da ste ostali zajedno. Puno ti je znacila... Istina je. Moglo je biti i drukcije. Uz malo sreće mogao sam na pumpu svracati mnogo rede, recimo jednom nedeljno, i to za volanom kakve drumske aždahe, da mi neki drugi levat natankuje pun rezervoar.

Znam, samo se kiloši vade na to, ali tih meseci je sreća negde zaturila moju adresu. Kad sam shvatio da Vevericu ni teoretski ne mogu izgubiti, pošto je nikada nisam ni imao, to

me je pošteno izbacilo iz ritma, i ostao sam tako ocigledno sam, da davo naprosto nije mogao da odoli.

I došao je po svoje...

Da, Emi-Emili je pogodila, ali to nisam mogao tek tako da joj priznam.

- To nisi sama smislila, to si sigurno negde procitala? Cuo sam da su lepe devojkje glupace, nemoj mene folirati. Uostalom, kakve grane? Savila se grana jorgovana.

Svašta... Tako je moralo biti, i gotovo...

Razumela je da joj šalom potvrđujem da je bila u pravu, ali da više ne želim da ozbiljno pricam o tome.

- Tako je moralo biti... Sudbina je tako htela... Uf, koji teški patos. Šta, otkrio si međunarodnu zaveru u kojoj je ceo svet s jedne, a ti s druge strane? Ajde... Necu komentarisati tvoje godine, ali sad bi vec mogao da se malo trgneš. Dobro jutro! Nesvesno sam pogledao prema satu na zidu, na što je i ona veselo okrenula glavu u tom pravcu. Veselo? Adio apatijo, ovo je vec licilo na pirgavu devojkju koju sam znao iz videnja.

- Deset do deset! Neko misli na mene!

To mi je bilo poznato...

Do davola! Neko misli i na mene. Šiptar na pijaci cekame u deset sa šest hiljada maraka za Bobu. Šta da radim?

Uradio sam glupost.

- Vidi, moram da skoknem na jedno mesto, petnaest minuta, u vrh glave. Nemoj da odeš. Ako moraš, ja cu te odvesti cim se vratim, ali nemoj zbrisati pre toga. Važi?

Klimnula je glavom. Uopšte nije izgledala kao da joj se odlazi, ponadao sam se da ce joj to preci u naviku, pa sa, sjurivši se niz stepenice, kresnuo "Srebrnu Senku", i pokušao da zamislim vazdušnu liniju do pijace.

To, što sam otišao, bio je jako pametan potez...

Kao da je, na primer, onaj princ ostavio Pepeljugu samu na podijumu u minut i po do dvanaest, i otrcao u izvesnu prostoriju sa nacrtanom muškom cipelom na vratima...

Šiptar je izgledao kao klošar maskiran u klošara, ali je napamet množio funte i belgijske franke na pet decimala. Rekao je da moramo sacekati drugog Šiptara, i to me je još malo zadržalo, jer su njih dvojica prvo emitovali kratke vesti na albanskom jeziku, pa mi je tek tada odbrojana lova.

- Ako treba veca kaljicina, trideset-cetrdeset iljade, javi nekoliko dana pre. Kriza je...

Složio sam se da je kriza...

Parkiranje i cekanje potrajalo je dvaput duže nego što sam racunao. Zanemaru-juci žuto svetlo na semaforima, pokušao sam da nadoknadim zakašnjenje, ali pola jedanaest je uveliko prošlo kad sam ušao u ulaz.

Mahinalno sam otvorio sanduce, iako se ništa nije belelo kroz otvore, i morao sam da ucinim korak nazad sa stepenika, pošto je u pretincu ipak bilo nešto što sam morao da uzmem.

Kljuc...

Katarina? O ne...

Oslušnuo sam pred vratima, i zazvonio, zbog malera, ali ništa se nije culo.

Nije bilo potrebe da uzvikujem njeno ime. Stan je malecak, i u tri koraka mogao sam da se uverim da u njemu više nema nikog.

"Bila je gospoda "Gianfranco Ferre". Morala sam hitno da odem. Javicu ti se kad se vratim od svojih. Hvala na svemu. E".

Žurila se, nije htela da je zateknem. Na kauču je ostao omot ploče koju je stavila na gramofon. "The Best Of Ry Cooder"? Može...

Trag njene glave na jastuku, pomerene porcelanske figurice na polici, moj istegljeni plavi pulover koji je ogrnula za doručkom...

Zašto to njuškam? Izgleda sam skrenuo. To je samo obična vunena stvar i ništa više...

Moracu da servisiram ogledalo u kupatilu. Face koje mi projektuje u poslednje vreme sve mi se manje dopadaju.

A šta je ovo?

Kutijica. Fina, mala, plava kutijica za puder. Ipak nešto njeno...

To sam uvracao. Pomislio sam, ako je nešto zaboravila, onda će još nekad doći ovamo...

Zvrrrrrrrrrr!

- Halo?

Katarina...

Bila je povredena, i pribojavao sam se da će banuti, ali je srećom samo nazvala.

- Poceo si da juriš balavice?

Mani se Kaca...

- Ne. Poceo sam da ih stižem...

Nije umrla od smeha.

- Nadam se da si našao ključ?

To je bio uvod za velike reci.

Da.

To nije bila velika rec. Znao sam da je razocarana.

- I? Na šta ćeš se vaditi. Pricaj...

Nisam nameravao ni pod A ni pod B. Ni da se vadim, ni da pricam.

- Duga je to prica...

Pokušala je da malo smiri loptu.

- Pa dobro. Imam ja vremena...

Otkud to?

- Dosad ga nikad nisi imala više od sat-dva...

To je bila kontra. Obično to žena govori muškarcu, i to ju je potpuno izbacilo iz fazona.

- Ne moraš da budeš neprijatan...

Ali ne moram da budem ni prijatan. Smislio sam šta ću reci. Ništa...

Srozala se...

- Htela sam da te sačekam. Mislila sam da smo zaslužili jednu oprostajnu ševu...

Mišliš ti to i sad. Ali me nećeš navući. Sorry, lutko, danas se nećeš okititi...

Cutala je, i ja sam cutao, s tim što sam, uzgred, i znao ko će duže izdržati.

- Đubre jedno...

Tras!

Pa dobro...

Katarina je imala svoj status, svoju katedru, starijeg muža kog je blagovremeno izgustirala, premijere, izložbe, dva sina, klipana, koji su nosili patike broj četrdeset pet, imala je kreditnu karticu, putovanja, nutrijiju, redovan tretman kod kozmetičarke...

OK, imala je i mene. Ali ne previše. Tačno onoliko koliko sam i ja, tu i tamo, imao nju...

Spustio sam slušalicu. Pa roletne. Pa glavu na jastuk. Bilo je to vreme koje sam, pristavši na pomeranje bioritma, sam sebi nametnuo kao vreme za spavanje, i težio sam se da ce sve biti bolje kad se probudim.

Ali, postojao je jedan mali problem.

Prethodno je trebalo zaspati...

D-moll je šušкао po sobi preturajući po stvarima kojih se Rida dotakla. Mislio sam da sam sve zatvorio, ali nekako se ipak uvukao u stan.

- U redu, D-moll. Ne moraš se kriti, znam da si tu...

Ucinilo mi se da cujem divlje guske, sklopio sam oci pokušavajući da ulovim odjeke njihovog kricanja, koje se nije ponovilo, i samo mi je u glavi jedno vreme ostala slika olovnog neba, i spori ritam savršeno sinhronizovanih krila.

I to je poslednje cega se secam...

11

O, kako su romantичne bile socijalističke jeseni. Lepo se naježim kad se setim...

Ljudi su caskali uz svece i tihu muziku sa tranzistora, deca su ucila pri svetlosti petrolejki, kao najveći umovi naših naroda, a loši muževi vraćali su se svojim ženama, ekološki najzdravijim izvorima toplotne energije.

Idila? Idila je stresna situacija u odnosu na pomenutu sliku.

Ne znam šta se dešava sa elektroprivredom ove godine? Nigde još nisu najavili restrikcije i isključenja.

Ma, izgleda da je sa strujom oduvek sve i bilo u redu.

To je naš humani sistem izmišljao nestašice, i gasio nam svetlo po osam casova dnevno, da se ljudi ne bi suviše otudili.

Citao sam da je u New Yorku jednom nestalo struje na pet sekundi, i grado-nacelnik je morao dati ostavku. E, moji Ameri. Dušu vi nemate...

Skupljali smo se pod sijalicama kao leptirice. Zbližavali smo se sa ljudima iz drugih "grupa", uvaljivali se nekom na TV film ili utakmicu, ali smo bili spremni i na to da sa drugim isključenicima podelimo svoje sledovanje svetla.

Isključenja su nas naucila da ne budemo isključivi u druženju sa ljudima.

"Nikad ne znaš ko ce zasijati kad ti ostaneš u mraku..."

Biblija?

Ne. Restrikcija...

Bila su to divna vremena...

No, ove godine nema isključenja...

Ali, ima sveca?

Interesantno...

Polazeci na pumpu uzeo sam jabuku iz korpe na terasi i, po obicaju, nepri-stojno zavirio u prozore preko puta. Vecina je tinjala u istom plavicastom taktu, ali u stanu na trecem spratu televizor je bio ugašen.

Sve ostalo je bilo upaljeno, i mada se nije radilo ni o kakvoj raskoši u odnosu na okolnu pomrcinu bila je to sasvim prijatna promena. Za stolom se stislo toliko gostiju da sam pomislio da se tu snima talijanski film, ali onda sam video veliku svecu nasred trpeze.

Da, i rastužio se...

Svako ko pomisli da sveca pod punim svetlom nema veze sa romantikom, vara se. Ima veze. To je slavski sveca. Svecarska...

Setio sam se mog pokojnog Deda-Štete i njegovog ofucanog zimskog kaputa "riblja kost", pod kojim je sakrivao dugu žutu svecu umotanu u novinsku hartiju, i krišom je nosio u Sabornu crkvu na dan Svetog Jovana.

- Pssst! Da ne naškodimo tvom ocu...

Deda je znao da Cale ima patronažnog udbaša za vratom, i oprezno se okretao vodeći me za ruku kroz krivu Pašicevu ulicu, koju sam od njega, eto, i ja naucio da zovem predratnim imenom.

E, Dešo moj, da ti je ovo videti. Bog je rehabilitovan u našim krajevima.

U zadnji čas...

Dobrodošao i bolje nas našao, Gospode...

Nema ljutnje. Seti se onih deset zapovedi, nisam ih ja izmislio...

Šta je bilo, bilo je. I prošlo...

Pa, izvini molim te, nismo mi krivi što si od vlasti zvanično proglašen nestalom osobom. Nadoknadice...

Pitanje je trenutka kad će delegati predložiti da neku ulicu nazovemo tvojim imenom. Ili spomenik? Može i to. Ima sad ovih monumenata predviđenih za rušenje, lako ćemo neki suziti i skratiti po tvojoj meri.

Jeste, zvuci blesavo, ali spomenici koje smo dizali od rata naovamo, i tebi bi bili komotni.

Ako mene pitaš, najpametnije bi bilo da ostaneš iznad situacije. Lepši je pogled. Iz našeg tupog ugla, planeta ovih dana izgleda prilično zapušteno.

Njiva ti se malo zaparložila, ali nije moje da se mešam. Ti, valjda, znaš šta radiš...

Uglavnom, ovde sve više vlada ubedenje da si najpogodnija moguća ličnost.

Preuzmi kontrolu, Gospode. Slobodno, niko se neće uvrediti. Ovi dole jedva čekaju.

I, ubrzaj, majstore. Naloži. Nagazi malo na tu svoju centrifugu.

Ratosiljaj nas već jednom ove hiljadu devetsto osamdeset i devete.

Nije ti baš neka...

Bilo kako bilo, vreme uporno prolazi, ali od njega se tako nešto moglo i očekivati. I do sad je uvek prolazilo.

Za koji dan Šef će teatralno otkinuti stranicu, i svečano otkriti i poslednji par velikih sisa na kalendaru fabrike piva i bezalkoholnih pica.

Iscurio je i novembar. U, bio je žestok...

U školi su nas ucili da se oktobarska revolucija odigrala u novembru, i još tad smo morali posumljati u sve to. Oktobar u novembru? Jebo te miš, i mi smo verovali tim momcima?

- Deco, ove nedelje ponedeljak pada u subotu...

Nije ni čudo što se u katalogu generacija vodimo kao promašen model. Konstruktori su nas suviše prišrafili. Kako smo podizali glave, tako nas je nešto stezalo oko jaja. Pa ti biraj...

S godinama čovek olabavi. Samokastriranje prestane da funkcioniše, ali onda se više niko i ne seti da podiže glavu. Možda je tako i bolje. Zamisli da žapca, koji je citav život zverao odozdo, provozajući jedan krug u helikopteru?

Lepo ne bi znao šta da misli...

Ali Madari su ipak podigli čuture. Prvi. Svaka im čast...

Ne znam kako im je to palo na pamet. Poslednji put kad su došli na tu ideju, pedeset i šeste, videli su nad sobom samo celicne gusenice.

Brrrr, te sezone su tenkovi leteli nisko...

Mislim da je presudilo to što se nad Madarskom krajem ovog leta naglo razvedrilo. U zemlji Sovjeta, odakle su im dotle uredno slali oblake, došlo je do nekog zastoja. U Kremlju, u kancelariji sa najvećim pisacim stolom, pojavio se cudan svat. Covek koji je imao fleku na glavi, a ne u glavi, kao njegovih prethodnici.

Taj cova je stopirao oblake...

Madari su, dakle, provirili. Proturili su šešir na štapu, ali ništa mu se nije desilo. O-o... Sloboda ili "Skrivena kamera"?

Sloboda...

Brzo su uveli neke novine u saobraćaju, i put u socijalizam proglasili dvosmernom ulicom. Rucna...

Škrrrrrrrrrrrrrrrrrip!

Hej, to ja zovem polukružno okretanje.

Evropa je obična selendra. Vid'le to i komšije, lažni Cehoslovaci, a u stvari prikriveni Cesi i Slovaci, pa i oni, brže-bolje, namontirali prstice u pobedničko slovo "V".

Slovo "V" latinicom. Za cirilicu bi ipak trebalo malo više vežbe...

Lanci se skidaju lančanom reakcijom...

Groznica je protresla i DR Nemce, lupila ih o Berlinski zid, pa šibnula povratne vibracije čak na drugi čašak kaznionice.

Rumunija i Bugarska? Da vas vidim. Ko će pre?

Dajem sto maraka na Rumune. Bugari su još u ratovima ufurali u imidž da se poslednji odlucuju.

Zakuvalo se...

Novembar koji je prošao pamćice se prvenstveno po tome što je došao. Lepo kaže ona friška istočnoevropska poslovica: Svakom jednom dode i Crni Novembar.

Bez panike...

Crni Novembar važi samo za one koji su imali Crveni Oktobar. Za sve ostale, to je jedan definitivno plav mesec.

A mi?

Šta "mi"? Koji "mi"? Kod nas je ovih dana toliko "nas", da više ne znam koji "mi" smo mi. Ne pitajte mene. Nema ja ništa sa "nama"...

Da, fajront je i u našem bircuzu...

Kad je onomad Najveći Lovac Naših Naroda otišao u večna lovišta, najviše smo se plašili da će nam se istog dana raspasti domovina. Kao, svi su samo na to čekali. Svi će nas podmuklo napasti sa svih strana. Samo im još mi trebamo...

Nedelju dana to nam je bila prva brigada. Probudiš se, pa trk na prozor. Da se nismo nocaš raspali? Nismo još, super...

Krojaci sveta znali su ono što mi nismo. Deset godina je mikron na lenjiru istorije.

Jednostavno su nas pustili da se razdrockamo kao trula bundeva zaboravljena negde nakraj bašte.

Sami od sebe...

- Nešto ti nema ridokose ovih dana?

Pogledao sam Bobu Drota koji me je to pitao, ali on mene nije gledao. Bio je zaklonjen metalnim vratima ormana, i nisam mogao da mu klimnem glavom, što bi mi više odgovaralo.

Morao sam da mu odgovorim sasvim glasno.

- Nema je. Ne znam šta se dogada. Možda je na vojnoj vežbi...

Da, prošlo je osam dana od one noci koju je Emilija Kovacev provela na mom kauču. Osam puta sam odglavljavao prst iz rupe na poštanskom sanducetu, osam puta sam pokušao, čak i batinama, da iznudim od telefonske "sekretarice" pravu poruku. Uzalud. Gospodica je nestala. Kao da joj je Agata Kristi dala male instrukcije...

Boba je provirio iza vrata, istisnuo malo gela na dlan, i utrljao ga u kosu iznad ušiju.
- Vidim ja da si u nekoj frci...

Odlazeci iz smene, uvek me je podsecao na onu pricu o kraljevicu i prosjaku, s tim što je u njegovoj adaptaciji tog komada isti glumac igrao oba naslovna lika.

Okacio je u orman bednu pumpašku uniformu i uvukao se u pilotsku jaknu od tamne kože, za kojom bi se okretali i po menzama vazduhoplovnih baza u dalekoj zemlji amerskoj. Boja marame pratila je nijansu kragne pulovera, koja je kompjuterskom metodom bila uklopljena sa šarom na džepovima farmerki, skracenih tacno do ivica plitkih cizama sa prevrnutim prljavo-belim krznom.

Donedavno je nosio pretežno "kaubojke", i Šef je, pre neki dan, pokušao da mu spusti kako su mu cizme sve plice i plice, ali je odmah dobio po tamburi.

- Ako, Šefe. Taman da u svaku stane po jedna vaša platice...

Golub je prezrivo mahnuo rukom. On je, kao iskusni dak pešak, imao određen stav prema tankim donovima, i kako naidu hladni meseci, navlacio je "krinke" i poljske gojzerice, a pomenute platice uglavnom je investirao u krda svinja umorenih nasilnom smrću, koje je besomucno trpao u zamrzivac.

Ratno dete...

Bobu je, dakle, interesovala koža, a Šefa meso. U prvobitnoj zajednici oni bi se lako dogovorili oko podele plena, ali u našoj radnoj zajednici sve teže su uspevali da se dogovore.

To je Drot i pokušao da mi kaže.

- Palim odayde, stari. Sad ozbiljno. Tiltovao sam i od Golubarnika i od gumenih rukavica i od svega. Žuba ce mi sve srediti oko otkaza...

Žuba je bio njegov brat po gluvarenju, advokat koji je od svog oca nasledio kancelariju i klijente. I talenat, nema tu šta...

- Žuba ce mi izboksovati dvadeset cetiri licna dohotka. Klasika, onda cetiri godine nemam prava na biro, ali na biro više ne bih išao pa sve da tamo izdaju grcke vize. I otvaram komisijon. Svaki levak danas ima komisijon, a secaš se kad sam ja tebi to sve crtao?

Tacno. To mu je bila opsesija mnogo pre nego što se "privatno" vratilo u modu.

- A mogao bi i ti...

I ja? Ja sam se pokazao kao trgovac. Propao bih i da otvorim izvor u pustinji.

Boba nervcik je poskocio kad sam ga zbunjeno pogledao.

- Šta me tako gledaš, jebo te? Imaš odradenih dana da uzmeš godišnji do penzije. Taman te je onaj Crvendac othipnotisao, otkini se. Ovde više leba nema. Šta si ti, Faraon? Hoćeš da te sahrane zajedno sa pumpom?

Onaj crvendac...

Osecao sam niz promena koje mi je E. Milija donela, ali nisam mislio da se to vidi golim okom.

- Znaš šta, Bobo? Ti se zajebavaš, ali to uopšte nije loša ideja...

Hteo sam malo da ga isprovociram, da bih dobio na vremenu. Znao sam da je dinamit kad se ovako zapali. Nego šta je...

- Ja se zajebavam? Ti nisi normalan. Zajebavam se... Vidi ga... Ti se zajebavaš, frajeru jedan. Ja ti najozbiljnije govorim. Pa otkad te nagovaram, buzdo, konju vodeni, kad sam još provalio onaj lokal iza pošte...

Nasmešio sam se. Trudio sam se da što duže izdržim, ali verovatno mi je faca otkazala, cim je prestao da se puši...

- Pališ me. Neka, neka... Ali ja ti i dalje tvrdim da je to ono pravo. Lova kuka za nama, cvili po trezorima: Bobo, Džokej, ne dajte me ovim seljošima... Spicite me na fine stvari...

Lupio sam mu "secku" po mišici.

- Znam da misliš ozbiljno i hvala ti, Bob. Samo, slab sam ja Jevrej. Nisam talican. Pukli bi kao papirna kesa...

Tu nije mogao protivreciti. Uozbiljio se i napravio tešiteljsku grimasu zvanu "što-jest-jest".

- Nešto ce se naci. Sve je bolje od ovih creva. Šta kaže Crvena? Nemoguće da ona ljubi što radiš ovde?

Imponovalo mi je što njemu, koji je od pocetka pratio Lijinu i moju varijantu, to ne samo da izgleda kao veza, nego, štaviše, kao veza u kojoj se spominje i takozvana buducnost. Zato sam slagao nešto što bi se na sudu moglo proturiti i kao istina.

- Ovaj, nismo još razgovarali o tome...

Okrenuo se, vec na vratima.

Pa razgovarajte. I videceš šta ce ti ona reci...

Mahnuo je preko glave ne okrecuci se, promrmljao sam pozdrav i udubio se u obracune koje je ostavio, ali me je prekinuo kuckajuci kljucem o izlog. Cinio je pokrete kao sudija, kad oznacava kraj utakmice, i pokazivao na tragove selotejpa na staklu.

Nema? Šta nema? Cega nema?

Opa? Nema više onog postera...

Znao sam da ce ga Šef jednom skinuti, ali sam bio siguran da se to neće desiti pre proleca.

Rekoh ja da je ovo Crni Novembar...

Prošle godine pojavio se na tupom politickom vrhu covek sa konduktersko plavim odelom, frizuram kakvu su nosili švedski reprezentativci na prvenstvu sveta pedeset i osme, i sa besnim pogledom koji je, priznajem, asocirao na odlucnost, mada bi tu Frojd verovatno otkrio i neke druge primese.

- Pogledaj ga, molim te. Taj zna šta hoće...

Šef je, kao tipican predstavnik širokih narodnih masa, još od rastanka sa Najvecim Fotomodelom Naših Naroda, osecao neodoljivu potrebu za sledecim vodom i idolom, i pojava novog lika u staroj prici donekle je utolila podanicki nagon mog pretpostavljenog. Tih dana novine su udarnicki objavljivale postere novog lidera, kamiondžije, busadžije i taksisti odmah su poisticali te slike po svojim šoferšajbnama, pa je i revnosni Golub ponosno okacio veliki portret na izlog naše pumpe.

- Jesi ga cuo kako govori? Sve iz glave. To je ono što nam odavno treba. Celicna ruka...

Dokle taj celik? Sad bi vec morali preci na savremenije tehnologije. Od celika se nismo ovajčili. Imali smo vec junake sa celicnim detaljima: Celicna volja. Celicni pogled.

Celicne cevi. Celicne rešetke...

- Ma Šefe, koga interesuje politika? Politikom se bave oni koji više ne mogu da prcaju, a još nisu naucili da igraju šah...

Bobina definicija bila je odlicna, ali je revoltirala rezervnog mitraljesca Goluba.

- Šiziko jedna. Još si ti zelen. Nemaš sluha za trenutak u kome živimo...

Da, bilo je to vreme velikih promena na isto. Vreme istorijskih mitinga. Nije bilo dana bez mitinga. Radnog dana, dabome...

Miting istine. Miting podrške. Miting solidarnosti. Miting bežanja sa posla...

- Dobro vece dragi gledaoci. Sto hiljada u Kragujevcu. Dvesto Hiljada u Nišu. Milion u Beogradu...

Nekad sam, samo pogledavši halu, nepogrešivo pogadao broj gledalaca. U stotku...

Eh, ostario sam. Moja procena broja ucesnika istorijskih mitinga razilazila se od televizijske za od osamdesetak do tristo i pedesetak hiljada.

Dobro da nisam rekao glasno. Uh, al' bih se obrukao...

Povod za sve bilo je Kosovo. Zlo je tamo. Nakotili se došljaci iz susednog mraka, iz zemlje bez istorije, bez ptica, bez slikara, balerina, violoncelista...

I to je nesretan narod, ne kažem, ali nismo im mi krivi što su uvek bili nesretni, i ne znam kojoj budali je palo na pamet da ih usreci baš sad, i to ovde, kod nas.

Znam kojoj budali. Ali, o mrtvima samo najbolje...

Ili ni reci...

Uglavnom, momci su dobili sve. Kuce, zemlju, stanove, dobili su decije dodatke i boracke penzije, gvozenog konja i celicnu pticu da se rasprostru po celom svetu, a onda su svi diplomirali, magistrirali i doktorirali na svom retkom jeziku, koji niko drugi u svemiru ne razume i ne može da prekontroliše.

I sve je ostalo medu njima. I pitanja i odgovori...

Uz malu pomoc svojih prijatelja, preskocili su jedan vek, i primetno smanjili razliku između sebe i civilizacije.

Cestitam...

Ali, nikako nije bilo dobro što su sve dobili. Ni za njih ni za nas...

Imali smo jednog menedera, nekog Pjera, pokrivaio je one krajeve oko Koprivnice, i jednom smo se skoro potukli kad mi nije dopustio da posle dvadeset minuta koncerta uvedem pedesetak klinaca koji su visili na ogradi.

- Ne i bog! Ak' ih samo jednom pustiš fraj, ti ce ti posle uvek cekati dvadeset minuta i više nikad neće platit' ulaznicu. A ja planiram još sto takvih pjevaca dopelati ovamo...

Bio je u pravu, sestru mu lopovsku, tacno je tako...

Navikli smo bracu primitivce da dobijaju, da ne placaju stanarinu, struju, grejanje, da ne registruju kola, ali da ih imaju, kao i sve ostalo, razmazili smo ih i pokvarili deset generacija unapred, i sad bi neko lepo trebao da im objasni da je to bilo privremeno, tih tridesetak godina, i da se od sledeceg dana sve menja sto-posto?

Aha. A da probamo da tigrove prevedemo u vegetarijance?

E, "Crveni Đavoli", kud ce vam duša? Napravili ste samoposlugu od ove zemlje.

Ipak, svi su se solidarisali. Izdaleka. I svi su se kleli. Dugo i nisu...

- Bice pohapšeni!

O, Lider je imao napredne ideje, ali nema tog pandura koji može da ih pohapsi onoliko koliko naš zakon može da ih oslobodi.

Guravo je dole. Frka, divljina, domoroci imaju vatrene štapove i rade sve radnje, naivni su pendreci za to. Plavi šlemovi mogli su samo sa distance da prate festival amaterskih pozorišta, iscenirana trovanja i ranjavanja, i potresne rudarske štrajkove garnirane bananama.

A iz Ljubljane je ispaljena signalna raketa covecanstvu, u vidu moralne podrške ugroženima...

Jebo te zajc, a ja mislio da nema vecih cinika od družine zvane Treci rajh...

Slovinci su cetrdeset i koju godinu tretirali "jižnjake" kao gubavce, ljubili ih za Novu godinu kroz najlon kese, i rukovali se s njima srdacno u gumenim rukavicama, ali cim su nanjušili kraj Jugoslavije, dobili su iznenadni napad bratstva i jedinstva.

- 'Ocemo oružje? 'Ocemo oružje!

Da. Narod je bio željan akcije, tražilo se da udarimo i na Sloveniju, na ti velesilu, ali se sve svelo na to što smo mesec dana bojkotovali njihov majonez i toalet-papir, i što nismo pili njihovu mineralnu vodu i vocne sokove naprav-ljene u saradnji sa prirodom.

I sve se polako vratilo na staro...

Jedina promena koja je izdejstvovana dogodila se u Gradu Heroju, tamo gde je bilo najpitomije i najlakše, kad je "srušena" šacica preplašenih politickih jajara, pompezno nazvana "Vojvodanska vlada".

Ali, ne bih o tome...

Tu, takozvanu "Jogurt Revoluciju", analizirace eksperti, pisace knjige o tome, prvih godina ozbiljne, a kasnije ce se svi sprdati na taj racun, što je, ako cemo pošteno, i najrealnije...

Bilo je to vreme temeljnih smenjivanja, da se neko setio da našampa tipske obrasce za ostavke, digao bi na tome veliku lovu.

Jedan formular bi uvalio i Martinu zvanom Lufter, mom drugu i prijatelju iz detinjstva. Prokletstvo, morao sam više biti sa njim...

Zašto je baš moje stakleno zvono izradeno od optickog stakla, od onog sa dioptrijom koja umanjuje stvari? Jebem li ga, meni je sve to izgledalo tako sitno i nevažno, ko je mogao pretpostaviti onako nešto?

Pala karta...

U pravim partijama potezi se ne vracaju. Posebno ne potezi koji dovode u mat-poziciju...

I sve je prošlo...

Pendreci? Hapšenje? Oružje?

Ništa od toga. To su ipak bile samo reci. Ali, ružne reci. Recu koje su se cule daleko...

I svi su se malo odmakli od najveće republike u našoj republici...

- Eh, ovaj je stvorio Srbiji više neprijatelja nego Gavrilo Princip kad je koknuo onog Ferdinanda...

Šef nije znao da li je to dobro ili loše, i dugo je u dilemi fiksirao poster svog idola, ali sam bio siguran da ni jedna od novih stranaka o kojima se sve više pricalo, neće biti po ukusu druga Goluba, proletera i samoupravljača.

Eto, pogrešio sam. Opet...

Prevrtljiva su ovo vremena. Naide talas i povuce za sobom sve, ali kad se bura smiri, ostane puno trunja na obali.

Ostane, tako, neki na brzinu promenjen naziv ulice, i kad razmislim o danima koji dolaze, cini mi se da bi najprakticnije bilo kad bi se table sa nazivima ulica kacile na kanapu, kao slike, radi lakšeg manipulisanja.

Pa da. A i spomenici. Oni bi trebalo da se slažu kao "lego-kocke". Za cas razmontiraš jedan pa sklopiš drugi, skineš ili samo zameniš glavu, kapu, jahaca ili konja.

Nijanse su u pitanju...

A posteru?

Sad bi i posteri? E, ne može. Nek ostanu od toga od cega su. Nešto se mora i cepkati, gužvati, gubiti sjaj...

Nije nam o glavu da baš od svega odmah pravimo "vecito"...

Bože, cuvaj najbolje drugarice...

Bilo je oko pola jedanaest, odmah po Bobinom odlasku, ucinilo mi se, kad je Emilijina kuma Ruška stigla na pumpu.

Šandor ima jedan poseban, holivudski pogled, i kad bih uspeo da ga fotogra-fišem dok me tako gleda, to bi bila najtraženija bombonijera sledecih deset godina.

Ali, nema teorije...

Kuckin sin me nikada tako ne bi gledao da držim fotoaparatus. Tako blene jedino kad šuškam celofanom nekog slatkiša.

Nisam cicija, i ne brojim zalogaje prijateljima, ali kad su u pitanju okrugli keksici sa kakaom, Šanjika stvarno ne zna šta je dosta.

Nisam ni pokušavao da kolutice spustim pred njega, jer je pretila opasnost da ostanem bez ruku do lakta, nego sam ih bacao u vis, a majstor ih je lovio u letu i gutao istim pokretom.

Određio sam mu sledovanje od pet komada, znajući da je i ta kolicina šecera "over dose" za njega, ali on je i dalje svojim tužnim vlažnim ocima uporno pazio na moju ruku, kojom sam pokušavao da maznem keks iz kutije i strpam ga u usta, a da on to ne primeti.

- To je sigurno cuveni Šandor?

Obojica smo se zbunjeno okrenuli. Ja, iznenađen kako nisam cuo automobil, i Šandor, zacuden što neko koga on nema umemorisanog, zna njegovo ime.

Ogrnuta širokim mantilom, Ruška je zaklonila otvorena vrata, kao zavesa za tuširanje.

Neki bi rekli da je zgodna, OK, neki to vole kršno, ja bih je pre opisao kao simpaticno-buckastu ženicu, koja ce uskoro svakim danom u svojoj garderobi otkrivati poneku novu tesnu stvar.

- Dobro vece. Sigurno vec nagadate zašto sam došla?

Ustao sam sa stolice.

Ne nagadam. Nadam se...

Uživala je u svom posrednickom zadatku. Pokušaj osmeha osetio se oko njenih usana, i tad sam vec smeo da se opkladim da vesti koje donosi nece biti loše.

Ali nije dobro pocelo.

- Mila je u nekim problemima. Kod kuće je, u Subotici. Ne misli skoro da dolazi. Rekla mi je da svratim, kao slucajno, po benzin, i da vam ništa ne govorim, ako mi se ucini da vam je svejedno...

Pogledala me je pravo u oci. Njene su, inace, bile krupne i crne...

Muški sam izdržao taj ispitivacki pogled.

Da mi je svejedno? Šta ti misliš, Ruška?

- Znaš li da cuvaš tajnu?

Izgovorio sam to šapatom, prešao na "ti", i ona je, zaverenicki, brzo kimnula glavom.

Trgao sam se.

- Znaš? E pa onda necu ništa da ti govorim. Meni treba neko ko ce sve odmah izbrbljati najboljoj drugarici...

Ni to je nije nasmejalo, ali je pljusnulo malo zadovoljstva po njenom licu.

- Rekla mi je da ceš se zezati. Puno mi je pricala o tebi...

To je dobar znak. Ali, ne zezam se.

- Ne zezam se, Ruška. Ako joj nećeš još veceras javiti da sam lud za njom, onda je bolje da ti to ni ne priznajem. Zaboravi...

Na to se, konacno, i buckasti Baster Kiton osmehnuo...

- Oh! Javicu joj... Ali obnavljaju im liniju, moracu sacekati da ona mene nazove, sutra prepodne. Ah, da...

Znacajno je podigla kažiprst setivši se neceg, zavukla ruku u džep i pružila mi komadic papira.

- Sutra joj je rodendan... Miško i ja smo zato požurili sa medenog meseca, ali, kad je ovako ispalo...

Procitao sam adresu na papiricu. A tu li se kriješ mali rasplakani stvore. Od koga, da mi je znati? Od onog tipa, od mene, ili od onog tipa i mene o istom trošku?

- Uvek smo slavili rodendane zajedno, ali sad... To ju je jako pogodilo... Prvo raskid, pa onda ona neprijatna žena u tvom stanu... Obradovalo bi je kad bi joj poslao telegram, ili tako nešto. Uradi to, molim te...

Poceo sam da klimam glavom još u sredini njene recenice.

- Naravno da cu uraditi. Nisam znao gde je. Nisam imao pojma gde bih mogao da je tražim...

Pošla je prema automobilu.

- Morala je biti malo sama. Posle je pokušala da te nade, ali nije želela sa snima poruke na "sekretarici". A i nije znala šta da kaže...

Svi mi imamo taj problem...

Ruška je ostavila ukljucen radio, a i upaljena svetla na poznatom belom "golfu". E, moj Naduvenko, dok si šminkao auto, šminkao si ga. Da vidiš kad sad krenu ulubljeni branici i blatobrani.

Pokazao sam joj rukom da otvori prozor.

- A šta je ono trebalo da mi kažeš? Mislim, pošto si videla da mi nije "svejedno".

Podigla je ramena.

- Pa, ništa. Da te pozdravim...

Da me pozdraviš? Kao na velikom odmoru?

O, Bože. Cuvaj najbolje drugarice...

U šest i pet sam bio kod kuce, a u šest i dvasedet pet ponovo u kolima. Ocigledno, i tuširanje i kafa bili su "espresso"...

Dugo nisam baratao emocijama, ako je to uopšte opravdanje za mali kiks koji sam napravio prethodne noci, ovlastivši Rušku da "pozdravi" svoju prijateljicu.

Bila je to detinjarija koja se mogla spreciti samo na jedan nacin. Još vecom detinjarijom...

Jutarnji "špic" upravo se istupio, uhvatio sam fini ritam, i spustivši se niz dugi i ravni Temerinski drum, brzo sam prešao preko mosta nad Kanalom, i vec su mi se sa desne strane zabeleli raštrkani cenejski salaši, usidreni u zalivu preoranih njiva, koje su zapljuskivale kilometarsku asfaltnu krivinu.

Dugo nisam išao na tu stranu. Godinama...

Radili smo turneju na etape, ciljali smo vikende, ili povezivali gradove, nedelju dana "češljali" neku oblast, pa se vracali u Grad Heroj.

I uvek kad smo ponovo polazili, uglavnom na onu stranu, prema Palanci, Laki, bubnjar, koji je u kombiju po protokolu redovno sedeo do vozaca, okretao bi se nazad, pokazujuci nam, kao žuti karton, kasetu koju bi naglim pokretom trgao iz džepa gornjaka.

- Može?

Podizali smo palceve kao imperatori u areni.

- Jeeeeeeee!

Bass? Treble? Volume?

Sve do panja...

"We're on the road again... "

O, yeah...

Bili su to pravi momci. Najbolji bend koji sam znao. Turneja koju smo odradili bila je za cistu banku. Pedeset, šezdeset gradova...

Cudnom koincidencijom, poslednji u kom smo nastupali odazivao se na ime koje je bilo ispisano i na velikoj plavoj tabli na kraju puta na koji sam upravo krenuo.

Subotica...

Od Vardara pa do Triglava? Hiljadu kilometara...

A od Bleda pa do Prizrena?

Dva veka...

Dok smo rasli, najveća uvreda za nas bila je kad bi mracne emigrantske sile našu domovinu nazvale neprirodnom, veštackom tvorevinom.

Kad smo odrasli, najveća uvreda za nas bila je kad smo shvatili da je to istina.

Puno smo putovali, bend i ja. Tamo gde nikad pre nismo, i gde nikad više necemo.

I sve nam je postalo jasno.

"U koloni su polako, nogu pred nogu, stupali umorni partizani, Miroljub, Ahmet, Lojze, Dimce i Stipe..."

Pricajte mi o tome...

Naš kombi, kojim smo iz Kumanova stizali u Sombor, i iz Prijedora se spuštali u Split, licio je na neku od onih vremenskih mašina iz naucno-fantasticnih filmova. Konjanik u glavnoj ulici Vranja, i "lamborghini" na opatijskoj rivi, covek koji vice sa vrha travnicke džamije, i "omlet surprise" na terasi zamka iza Ormoža...

Ali da ne grešim dušu. Svi su nas voleli. Cak i Slovenci...

Sad, prosto im bilo to što nam nisu došli na koncert. U drugim mestima više je sveta ostajalo bez karte nego što ih je u Ljubljani bilo sa kartom. Porodicna atmosfera...

- Znaš, mi te ovdje puno slišimo, ali... Doma... Ljudi se ne vole u publici izmješavati sa "onima", razumeš?

Razumem. Sad razumem. Onda nisam razumeo...

Jedra novinarka, koja je izmislila srpsko-hrvatsko-slovenacki jezik samo da bi se sporazumela sa mnom, bila je i te kako ljubazna, ne mogu se požaliti. Ne samo da je širila bratstvo-jedinstvo, nego je širila sve što se od nje moglo očekivati. No to vec spada u domen amnezije, toga se veoma slabo secam.

Secam se onih par popunjenih redova u ogromnoj hali "Tivoli", i tu avetinjsku sliku usvojio sam kao svoju oficijelnu nocnu moru, koja mi se javljala redovno, pred svaki važniji koncert.

Srecom, sledio je Zagreb, maticna luka mnogih dobrih uspomena, pa Varaždin, Osijek, Sombor, sve naše "tvrđave", i slovenacki fijasko zataškan je i adresiran na zaborav.

Taj izuzetak bio je jedini "pucanj" na citavoj turneji, i oni koji su se bavili ovim poslom znaju šta to, napokon, znaci.

Lova. Velika lova...

Prevelika da neko ne bi pokušao da je mazne...

Firma koja nam je vodila posao zvala se "Elita", i ja sam pomislio da posao rade iz

ljubavi. Tako je i bilo.

Ali iz ljubavi prema lovi, ne prema poslu...

Posle Subotice još nam je ostala samo repriza u Beogradu, i svi smo jedva cekali taj trenutak. Od prošlih beogradskih nastupa, kojima smo zapoceli turneju, svirka je "legla", prica između pesama se iskristalisala, svi smo bili u formi, i bili smo spremni da još jednom zagrlimo veliku varoš.

Ali, to je odloženo. Do daljnjeg...

Uglavnom, u suboticku halu sam stigao još u cetiri popodne. Popac je stažirao u Kanjiži, i bio sam siguran da ce se pojaviti. Nabavio sam "Four Roses", u to vreme smo folirali burbon, i obavestio ekipu na ulazu da ce se pojaviti moj prijatelj, mladi doktor Popovicki. U sedam je kroz vrata garderobe provirio redar sa službenog ulaza, i pozvao me kažiprstom.

- Traži te sestra doktora Popovickog...

To nije licilo na nju, ali sam se ponadao da joj se omaklo i nešto što bi me moglo obradovati. Požurio sam za cicom. Ribica koja me je cekala na kraju hodnika bila je lepojka, ali sam i u polumraku, još izdaleka, video da to ni slučajno ne može biti Veverica.

- Ja sam Jutka, sestra kod doktor Gorana...

To je vec bilo mnogo logicnije. Jutka je došla po cetnaest karata, doktor je rekao da nece biti problema. Potvrdio sam da nece, ali sam se zacudio zašto on nije došao. Da nije dežuran?

- Ne, nije. Doktor je otišao kuci, za vikend. Ma znate njega, kaže da mu je to na vrh glave, da vas sluša deset godina, da sve zna napamet. Šali se...

Dobro, ako se šali...

Ali momci i ja se ne šalimo kad se pojavimo na sceni.

- Dobro vece, Subotice.

Bio je to strašan koncert. Ne bi to ja trebalo da kažem, ali baš me briga.

Halu inace nazivaju "Lastavica", nepravilno je izlomljena, visoka, nezgrapna, oni koji zabrljaju uvek imaju na šta da se vade.

- Puno je stakla i gvožđa, zvoni, zveci, odjekuje, tribine su levo i desno, pa nikad ne znaš gde je publika...

Gde je publika? Publika je na korzou, momci, uvek kad vi nastupate u hali.

Mi smo znali gde je publika. Gore, dole, levo i desno od nas...

Hej, možda je Lija bila na tom koncertu? Voleo bih da jeste. Bila je srednjo-školka u to vreme, ako je pametna, bila je tamo. Zašto mi nikad nije rekla da je iz tog grada?

- Hocemo još!

Nisu nas vratili na "bis". Nisu, jer nas nisu ni pustili sa scene dok nismo odsvirali i poslednju pesmu koju su hteli da cuju.

Kao da su znali da ne treba da žurimo u garderobu.

- Inspektor Jokic. Ovo je kolega Hegediš. Ne morate se plašiti, ovo nije ništa zvanicno...

Za jozu zvanog Ljigavi, menadžera "Elite", i dva momka koja su radila sa njim bilo je, cini mi se, vrlo zvanicno. Sedeli su na drvenoj klupi između dvojice milicionera koji su mirno pušili, i sve bi to licilo na neku od rutinskih post-koncertnih slika, da im se na rukama nisu caklile sjajne patent-narukvice, koje sam dotad vidao samo u detektivskim filmovima.

U ime naroda...

Rekao sam da su tipovi iz benda bili odlicni momci. Nije im bilo mesto u stanici milicije. Komandir, nešto stariji od nas, bio je obrazovani, "novi kadar", govorio je tiho i rezonski, poznao je muziku i raspitivao se o ozvucenju, ponudio nas "kokom" i kafom, ali smo i pored toga svi bili prepadnuti.

Kako je tek pravim lopovima?

Inspektori su bili stariji i mnogo bliži realnosti. Postavljali su cudna pitanja, izlazili i ostavljali nas same, a na kraju pokupili izjave, zahvalili se, naglasivši da smo samo svedoci i obavestili nas da ce nas pozvati ako im nešto bude potrebno.

Nisu nas pozvali, ništa im nije bilo potrebno, ali nama, bogme, jeste.

Otišao sam kod komandira ponovo, bez poziva, posle šest-sedam nedelja, pošto nije bilo ni traga ni glasa od Joze Ljigavog, sekretarice koja je dizala telefon "Elite", i naših uplata i honorara.

- Zaboravi...

Komandir je pregledao ugovor koji sam mu dao i obratio mi se kao da mi izjavljuje saucešće.

Zaboravi? Šta da zaboravim?

- Pustili smo ga. Imamo pravo na samo cetrdeset osam casova. Nije bilo osnova za krivicnu prijavu. Sve je prekršajno...

Nisam znao šta da mislim, što je bilo sasvim razumljivo.

- Sedi, Džokej... Vidiš, nigde nema tragova koncerata. To mi zovemo "fantom koncerti", ali, to je sica, novcana kazna za nesavesno vodenje knjiga. Eto. Na racunu nemaju para, sve su digli, na razna imena, ali... I to je za SDK, ne za nas. Onda, firma im nije ni registrovana na tu delatnost. Globa, isto sitna. I što je najgore, nemaju nikakvog inventara. Ni pisace mašine. Tako nema ni stecajnog postupka. A i da ima, vi bi bili podmireni tek na sedmom mestu. Ništa ne bi vredelo...

Racunao sam na to da ce nas pokrasti, i da ce od mog honorara maknuti bar polovinu, ali i tad se radilo cak o stotinak hiljada maraka. Kad ono, odjednom, "zaboravi"...

Jebo te miš, drugim recima.

- Pa šta da radim?

Lupnuo je prstima o sto.

- Ne znam šta da ti kažem. Polomi mu noge. Ili ga tuži privatno, za pljacku i prevaru. Tu ga imaš...

Tu ga imam? A da li imam lovu?

Pogodio je šta mislim.

- Dobro, novac ne možeš povratiti, ali ga zato možeš poslati u ladovinu, nekoliko godina...

Super. Pa da me ceka pred kucom sa bazukom, cim izade.

- Jebi ga. Što su ga onda hapsili, kad su tako lako digli ruke od svega?

Podsmešljivo je frknuo, i malo se neckao da li da mi kaže, pa se ipak nagnuo preko stola i promrmljao u pola glasa.

- Joj, kako si naivan... On je sitna džukela, takvih na buvljoj pijaci možemo nahvatati pun kamion. Misliš da su se inspektori na njega napalili?

Video je da ne mogu da ga pratim.

- E, moj družo, to ti je cena slave. Tražili su tvoje potpise po tim papirima. Tvoje ime je viza za prve stranice...

Molim?

- Kakav Joza, kakvi bakraci, kako ne razumeš? Da, da, bato, ovde je tvoj cenjeni skalp bio u pitanju...

Moj cenjeni skalp, malo proreden i malo proseden, za ovih deset godina prilično je izgubio na ceni. Uzgred, bilo je petnaest do osam kad sam stigao u Suboticu.

Momak na pumpi znao je gde je ulica za koju sam ga pitao, i profesionalno mi objasnio kako cu do nje stici, ne dajuci mi ni najmanju šansu da pogrešim.

Sila su ti pumpaši. Ovaj mi se uz to, ucinio strašno poznat, i jedva sam odoleo da ga ne pitam u kojoj je on grupi svirao, pre nego što je dospao tu gde je.

Ulica Brace Kovac...

Ruski slikari dali bi šubaru za taj pogled. Skretalo se iz široke ulice poplocane žutom, austro-ugarskom kockom, stotinak metara iza male pošte, tacno kako mi je decko sa pumpe objasnio, ali, nije me pripremio na to da asfalt prestaje vec posle prvih metara, i da put odjednom tone, da jednostavno nestaje u plicaku uvelog lišca, opalog sa predratnih kestena kakvi se ne sade vec godinama.

Broj cetiri?

Ostavio sam auto na pocetku ulice, ucinilo mi se da je slepa, ali sam kasnije video da drugi kraj izlazi na još prometniju ulicu od one iz koje sam ja skrenuo, pošto su u daljini, kao preko ekrana, gotovo neprekidno curili autobusi, kamioni i bicikli.

Ali niko nije skrenuo u sokak Brace Kovac...

Druga od ugla, sa desne strane, i sa dva velika, "francuska" prozora sa roletnama, od kojih je jedna bila spuštена, sivela se otmena stara kuca. Gabarit joj je, na travnjaku, bio određen sa dva identicna, jednojajcana kestena, koji su se razlikovali jedino po jednostavnoj klupi iz starogradske pesme, napravljenoj uz drvo koje je bilo bliže meni i pocetku ulice.

Na toj strani kuce bila je, srecom, i visoka kapija sa vitraž-staklom, tako da nisam morao da kao dilkoš prolazim ispod prozora, da bih procitao ime na plocici pored zvona.

"Ladislav A. Kovacev, viši sudski tumac"

Vidi ti njega...

Dobro...

A šta sad?

Racunao sam na novogradnju, ili na dvorište sa milion stanara, a za ovako idealnu situaciju nisam imao spremljenu taktiku.

Da zazvonim pa pobegnem?

Ne, to ipak nisam pomislio. Pomislio sam da je rano, da bolje sacekam još malo u kolima, video sam da drvored, u perspektivi, savršeno pokriva "Srebrnu Senku", i krenuo sam ka autu, ali mi se usput javila još jedna blesava ideja.

Produžio sam do ugla, dobacio pogled do žute table "PTT", i zakopcao jaknu, ocenivši da je preblizu za vozikanje i parkiranje.

*"Ne treba ti dalekozor. Ni teleskop. Cak ni lupa...
Samo pogledaj kroz prozor. Ovde kesten. Tamo klupa...
A na klupi Avgust Glupi?
Saznao je za tvoj datum. Postavlja ti ultimatum:
Moraceš da uzmeš cvetak. Za pocetak..."*

Poštarka me je veselo pogledala, procitavši tekst.

- Hocete obican ili luksuzan telegram? Evo, tu možete izabrati sliku...

Slike su bile kicic, kao i moji na brzinu sklepani stihovi, ali više nije bilo nazad.

- Može ova. I, molim vas, hitno. Najhitnije. U pitanju je državni udar...

Poznala mi je glas. To je bio kompliment koji mi je trebao tog jutra. Ipak, za mene se predugo nije culo, i, iako se sve poklapalo, nije bila potpuno sigurna.

- Izvinite... Nešto vas gledam... Sve mi više licite na...

Potvrdno sam joj se osmehnuo.

- Razumem vas. I meni sve više licim na njega. Ali, ne smeta mi više...

Uzeo sam cvece sa sedišta, seo na klupu okrenut ledima prema kuci, i naslonio se ramenom na široko stablo koje me drugarski skrivalo od onog prozora bez roletne.

Poštarka je bila laf...

Razosac na mopedu dojezdio je vec za dvadesetak minuta, cudno me pogledavši u prolazu. Zazvonio je, uplašio sam se da ce ostaviti obaveštenje u sanducetu, ali onda se neko pojavio na prozoru, i dobro je da sam prestao da dišem, jer drucije ne bih cuo tihi glas koji je odgovorio na telegramdžijino "dobro jutro".

Dobro jutro, Emi-Lija. I sretan rodendan. Koji je, da je...

Cuo sam kako se prozor zatvorio, moped se izgubio štekucuci kao ona pokretna testera za secenje drva, i slika je ponovo ostala bez tona.

Živi li neko u ovoj ulici?

Živi...

Baš kad sam se uplašio da sam se predobro sakrio, cuo sam kako veliki kljuc grebe po bravi, škljocnula je teška mesingana kvaka, i šarke su zacvilele pod jednim uglom, ali nisam cuo korake, i nisam hteo da se okrenem.

Šta sam ono rekao? Nisam hteo, ili nisam smeo? Ne mogu tacno da se setim...

- Ludace...

Nije bilo drugih ludaka u blizini. To se ocigledno odnosilo na mene. Tad sam vec morao da se okrenem.

Naslonila se na kapiju i ponovo se spremala da zaplace, ali to nisu bile one suze koje bi me brinule. Imala je smešne i velike roza papuce sa pufnom, donji deo tamnoplave frotir pidžame, majicu "Utah Jazz", koju sam odnekud znao, i ogrnuti muški zimski kaput, dug i težak kao željeznarski šinjel.

I, verovali ili ne, izgledala je sasvim elegantno...

Delovala je kao da je upravo doputovala iz Melburna teretnim brodom. Ne, nije se puno smejala prethodnih dana...

Terajuci suze, na cas je zagrizla usne, i one su se, na njenom bledom i isplakanom licu, odjednom zacrvenele kao retke "španske" rane višnje, koje sam krao, jednom davno.

Da ne bude zabune, bila je lepša nego ikad...

Nije prošlo ni deset casova od trenutka kad sam odlucio da dodem, ali sam za to vreme, na pumpi i putujuci, smislio hiljadu reci koje cu joj reci kad je vidim.

Nisam stigao da ih kažem...

Napravio sam korak, još jedan, cuo sam kako srce dobošari, o, to je bio znak da sam stupio u zonu dodira, gde više ništa ne sme da se prica.

I zaista...

Podigla je glavu, dotakla mi lice vrhom nosica, zadrhtala i zažmurila, kao da želi da me udahne, a onda je veliki kaput skliznuo sa ramena, osetio sam njene prste na ledima, zagrlio sam je najnježnije što sam znao...

I pustio da me razmaže onim višnjama...

Njena mama predavala je u školi. Tata je imao tri godine do penzije. Nisu bili kod kuce... Starija sestra je bila kod kuce. Ali, kod svoje kuce, srecom. Udala se prethodne godine,

živi na drugom kraju grada. Vrlo sretno, rece Emilija...
I, opet, višnje...
Njena soba, sa širokim staklenim vratima koja su vodila na terasu, prema dvorištu, bila je puna sitnica o kojima sam hteo sve da znam.
Skupljala je klovnovce. Pajace. Velike i male. Smešne i tužne. Krpene i porcelanske...
Rekoh joj da je upravo ulovila pravog kapitalca...
Prokleta amnezija...
Pamtim samo dodir svile pod prstima. I na grudima. I svuda...
Svileni šal puzao je po meni kao bršljan. Provlacio mi se kroz ruke, klizio niz leda, klupcao se u mom krilu...
I pobegao...
Zažmurio sam, pokušavajući da ga što pre nadem...
Ali, pronašao sam grozd...
I uplašio ga usnama...
Osetio sam kako mi, trepereći, zri pod dlanom...
Tad mi je oluja zalupila kapke...
Gospode...
Uzjahao sam crnog labuda, odsedlanog plišanom mahovinom...
Idemo... Ne boj se...
Propinjao se kao pastuv pokušavajući da me zbací u more užarenog šljunka nad kojim smo ponirali.
Ali nisam se dao...
I višnje su opet zapljuštale po mom vratu...
A onda mi se peščani sat razbio negde nad glavom...
Fin mak najsitnijeg peska prosuo mi se po ramenima...
Zrno po zrno kotrljalo se niz kicmu, i stropoštavalo se u ambis, niz glatke sapi uznemirene ptice...
Divlja ruža mi se otvorila na usnama...
Polako...
Bolno...
Dva trna kliznula su tragom odbeglog peska...
Mali tufnasti pajac uplašeno je virio iza jastuka...
Prokletstvo, niceg se ne secam...
Slušala je moje srce, naslonivši mi glavu na grudi, kao mali indijanac na zemlju.
Pomilovao sam je po kosi, i poljubio joj prstice, smirene na mom desnom ramenu.
- Radi li?
Klimnula je glavom, i to je bio prvi pokret koji je ucinila posle nekog vremena.
Znam da radi, mila. Dobro je to srce. Malo kasni, ali kucka tu i tamo. A narocito kucka tu. U tvojoj sobi...
Pajaci su me zabezeknuto gledali.
U redu je, momci. Volim ovu devojkú. Ne brinite ništa...
U stara dobra romantícna vremena, kad kontracepcija još nije uzela maha među omladinom, smrtno smo cvikali od devojcúra koje bi mogle pokušati da nas "navuku na bebu".
Vremena se menjaju...
Zagrlio sam je cvrsto, i ona se priljubila uz mene, dovlaceći cupav pokrivač sve do ociju.

To mi se još nije desilo...

Znam, nije lepo da pričam o tome, ali proslavio sam i dvadesetogodišnjicu gubljenja nevinosti.

Ne, nije mi bila prva...

Ali, bila je prva sa kojom sam se "voleo", nadajući se da će neko od nas zatrudneti.

- Sretan rodendan, Emilija Kovacev. Nadam se da sam te upravo "navukao na bebu" ...

12

- Mila mi je puno pričala o vama...

I vama, gospodo? Mila je, izgleda, o meni puno pričala svima osim meni...

Emilijina majka mi je otvorila vrata. Bila je otmena kao predratna fotografija.

Imala je klasičnu frizuru, otrpljenu pod haubom, vezenu, ručno radenu kragnu, široku i uštrkanu, i ortodoksnu profesorsku haljinu, boje mlevene kafe, koja je, u stvari, i najviše vukla na ton starih slika.

Lepa teta...

OK, zvuci perverzno kad neko u mojim godinama za stariju gospodu kaže da je lepa, ali kao gentleman-naivac, još uvek mislim da je to mnogo pristojnije nego reci da je "nekad bila lepa".

Još kako...

Čak i lepojama iz moje generacije bolje je reci da nikad nisu bile lepe, nego da su nekad bile lepe. To provereno znam...

Nema veze...

Gospodi Klari Kovacev ionako nisam rekao ništa od toga. Samo sam se nasmešio i predao joj mali "bidermajer" buket, kad sam došao po Emi zvanu Li, tog popodneva, dan posle njenog rodendana.

Onih par sati koje nismo proveli zajedno od prethodnog jutra, prespavao sam u hotelu "Patrija", više zbog alibija.

Citav dan smo šetali, vodali se oko jezera, kao rekonvalescenti, išli u pusti bioskop, napravili turneju po subotičkim kaficima, i na kraju pričali u kolima na početku ulice Brace Kovac, od pola jedan, pa sve do kraja noćnog programa na radiju.

Četrdeset i koji sat nespavanja podsetio me je na Dane Lavova, taj halucinantni umor zabavljao je Liju, i njen pospani osmeh, koji je lebdeo nada mnom kao anesteziolog, poslednje je cega se secam pre no što sam potonuo u totalnu narkozu.

Probudila me je telefonom u devet, kao gimnazijalka, čim je ostala sama kod kuće. Po navici sam odvrnuo tuš do panja, i pustio da mi šiba u lice, čekajući da krene hladna voda, ali sam se već posle dvadeset minuta osvestio i ukapirao da sam u hotelu, i da ću taj bojler malo teže isprazniti.

Recepcioner je vikao za mnom da je doručak uracunat u cenu nocenja, ali bio sam pozvan na jedan drugi doručak koji nije imao cenu.

O da, položila je...

Otkrivajući sitnice pomoću kojih je priprosti obrok pretvorila u mali ritual, pomislio sam kako bi lepo bilo dolaziti kući na takav doručak.

Ali, to je bila debilna pomisao...

Dolaziti? Odakle dolaziti?

Sa pumpe...

Ne, to nije pasovalo. Nikako nije...

Setio sam se Gage Plišanog, mog bivšeg producenta, koji me je uporno zvao zbog nekih reklamnih songova. Negde imam zapisan taj broj...

Da, definitivno me je pomerila, istina je...

Ne znam da li me je vratila u pubertet, ili me je požurila u klimaks, cemu li sam to bio bliži, da mi je znati? No, to nije ni tako važno...

Važno je da me je pomakla iz one fatalne tacke u kojoj sam clovio poslednjih hiljadu godina.

Preslišavala me je imena pajaca, pokazivala slike iz detinjstva, sa letovanja, iz svadbi, ko zna otkud sve. Neke fotografije je brzo sklanjala kad je nailazila na njih, crveneci, i podsecajuci me da se, u stvari, još ne poznajemo onoliko koliko bi to, odjednom, želeli. Evakuisali smo se u pola tri, pred dolazak njenih roditelja, londrali još malo po varoši, a onda smo se konacno rastali na pedesetak minuta, posle kojih sam ja, tobož u proputovanju odnekud, svratio do njih, da bi povezao Emiliju "kuci", u Grad Heroj.

- Znaci, vi ste ovde u prolazu, mladi covece?

To je bilo izgovoreno s toliko sumnje da sam istog momenta odbacio oružje, i podigao ruke u vis.

- Ne, gospodo. Vidim da vas ne mogu prevariti. Nisam u prolazu. U stvari, bar se nadam da nisam...

Gospoda Klara se osmehnula triumfalno, kao pravi razredni starešina kad provali falsifikovano opravdanje, ili neku slicnu aferu medunarodnih razmera.

- Odmah mi je bilo jasno. Nedelju dana zatvaranja u sobu, a onda ta nagla promena raspoloženja. Eh, znate vec šta je majka...

Pa, nažalost, baš i ne znam. Ali bilo bi vam jako neprijatno kad bih to rekao.

Ipak sam klimnuo glavom.

Pogledala je ka vratima, na kojim se Lija svakog casa mogla pojaviti, i urotnicki spustila ton.

- A, stvarno, šta se to tako "strašno" desilo?

Srecom, njena lepa devojcica pojavila se tog momenta na vratima, sa spako-vanom putnom torbom, i poštedela me dalje istrage.

- E, cao, stigao si? Tako sam se iznenadila kad si se javio. Otkud ti u ovim krajevima? Uputio sam joj signalni pogled zvani "ona zna", na šta se tako slatko zbunila i porumenela, da je ta tinejdžerska lagarija, koja mi se dotle cinila sasvim nepotrebnom, u momentu naglo dobila na vrednosti.

Ne, oni koji imaju roditelje sa funkcionišucim vitalnim organima, nemaju ni teoretske šanse da odrastu...

Mogu nositi kravate i pušiti na javnim mestima, mogu obarati studente na ispitima, mogu se razvoditi, biti smenjani, obogatiti se, mogu sa cistom deset-kom odbraniti doktorsku disertaciju na temu "Uticaj Bioheterogenalnih Elektro-nautickih Termohemoglobalnih Anarhotehnofilija na Solarne Pseudokineticke Polivaskularne Dijacitorijaze", ali za svoje roditelje ipak doživotno ostaju mali tupavci koji ih necim pokušavaju prevariti...

Takav sam i ja ostao za mog Caleta...

Nisam vozio brzo...

Naslonila mi je glavu na rame, zagrlio sam je desnom rukom i držao volan levom, ali to nije uticalo na bezbednost saobracaja.

U mom kraju drumovi se crtaju lenjirom, za put je dovoljna jedna brzina menjaca, ako znaš da odabereš pravu, i ni te veceri nije bilo posebnih razloga da se cima, koci i mota

ovamo-onamo.

Put je bio prazan, a Mesec pun. Savršeno...

U decembru nema zaprega i traktora koji inace ordiniraju po toj deonici, nema ni istocnih turista, njihovih auspuha koji se dime i kamp-prikolica koje su vlasnici sami pravili na casovima opštetehnickog vaspitanja, nema biciklista...

Nema nikog...

A, sve da ih ima, ne bi im puno vredelo. Mi ih sasvim sigurno ne bismo primetili...

- Pašce sneg...

Da, jesen je dala sve od sebe. Pripremila je teren, izvršila bazicne pripreme, i majstor je vec mogao da bez problema sve prede gustom belom.

Ali, nije mi licilo na to...

Bilo je i vedro, i suviše toplo, a ni moje barometarsko rame još nije nagovešta-valo promenu vremena.

Ne, nece skoro pasti...

No, detinja iskrenost njene želje raznežila me je, i nisam imao srca da joj protivrecim.

- Da. Bilo bi dobro da sad zaveje...

Radosno se trgla, i odmakla se do granice oštine pogleda.

- Voliš sneg? Ja ga obožavam. Ne mogu da docekam zimovanje...

Potpuni nesporazum. Ne volim sneg, i nisam pomislio na skijanje...

Pomislio sam na jednu pricu o posejanoj pšenici i ranom mrazu, setio sam se crnih gumenih cizama, jata vrana na ogolelom bagremu, i velike, tople, tapacirane ruke, koja me je vodila duž preorane, nepregledne njive.

Emilija mi je spustila ruku na kolena.

- Nešto nije u redu?

Privukao sam je sebi, i odmah je pronašla mesto između mog vrata i ramena, godinama kalupljeno za njenu glavicu.

- Sve je u redu. Samo sam se malo setio mog starog...

Moj Cale je bio gradsko dete, ali je po astrološkom podznaku bio seljak. Kao takav, gledao je, uglavnom, u zemlju i nebo...

Ono između mu je nekako promaklo...

Bio je agronom. Genije, kažu...

Marginalci iz njegove branše, koji su imali živaca i sklonosti ka papirologiji, godinama su dolazili u našu kucu sa balonima vina i šerpama punim cvaraka, kobasica i ostalih dakonija sa svinjocida, željni druženja i celovecernjih razgovora sa mojim starim, da bi, posle par meseci, naprasno magistrirali, doktorirali ili objavili neki strucni rad, knjigu ili udžbenik.

Interesantno, to je uvek imalo veze sa onim o cemu se pricalo u našoj kuci, u koju, još interesantnije, posle toga više nikad nisu dolazili...

Kad sam poceo da shvatam stvari, u sedamnaestoj, osamnaestoj, ježio sam se od tih parazita i kradljivaca mašte, pokušao sam da nagovorim Caleta da konacno ozvanici glas vrhunskog eksperta, koji ga je pratio, ali on je imao svoje mišljenje o titulama.

- To je nepotreban trošak. Znaš li pošto su danas graveri?

Govorio je da su titule samo za plocice na vratima, i da nismo u situaciji da se razbacujemo parama.

- Hoćeš novi magnetofon za rodendan, ili novu plocicu na vratima? E, vidiš? Zato ja ne mogu da doktoriram...

Na koga sam samo?

Ne, nije bio ambiciozan, ali ako sam mu to nekad i zamerao, danas sigurno ne mogu. Sem mene, kom, ruku na srce, ništa nije falilo, nije imao ni jedan jedini razlog da zagriže.

Studirao je veterinu, u inostranstvu, kad je izbio rat, i to nikad nisu mogli da mu oprostite.

Drugovi, koji su u kukuruze ušli sa opancima, a izašli sa epole-tama, secali su se njegovih predratnih belih pantalona, i ganjali su ga do kraja života.

Nikako im nije bio po ukusu...

Znao je da veže kravatu, služio se nožem i viljuškom, poznavao dva svetska jezika, jedan saveznički i jedan okupatorski, i što je najgore, govorio je tiho, nije vikao, a opet su ga svi slušali kad se rasprica.

- Hm. Tako dakle?

O, Drugovi su vec znali s takvima...

Malo su ga uplašili, smenili ga sa dve-tri funkcije, pozvali u Komitet, i šutnuli u prijatni agrar. Tamo nije mogao puno da im naškodi.

Ali ni oni nisu mogli njemu.

Niko mu ništa nije mogao.

Ne, dok je moja majka bila živa...

Više ne znam da li je se zaista secam, ili sam sve te slike izmislio, pokušavajući da je se setim. Nije mi bilo ni tri godine kad sam ostao bez nje.

Pamtim da sam jednom ponosno doneo iz škole tri ružna plika na ramenu, i skinuo se u atletsku majicu da bi Caletu pokazao tu cuvenu "BSŽ" vakcinu protiv tuberkuloze.

- E moj sine... Baš su to mogli i ranije pronaci...

Kad se okitio crnim florom, Cale je bio mladi nego ja sad. I nije se ženio drugi put...

Godinama je živeo sa Borkom, ali ja sam to saznao tek u petnaestoj, a nisam je upoznao sve do dvadeset i druge. Nikad je nije dovodio kuci, nije me vrbovao pricom o dobroj teti koju mogu zvati "mama", ne znam kad je odlazio kod nje, ali bio je sa mnom za svaki rodendan, svaki praznik, i u ponoc svake Nove Godine, dokle god je to meni bilo potrebno.

Verovatno je voleo i Borku, na neki nacin, ali mamina prerana smrt oznacila je ljubav mojih roditelja srebrnom zvezdicom sudbine, i neki misle da je to Caleta potpuno dotuklo, ali ja sam ga ipak najbolje znao.

Nije ga potpuno dotuklo...

Kad mu je "dolazilo", kad je cutao, cugao i sedeo u mraku, "to" je uvek nekako nalazilo prostora da ga dotuce još malkice...

Uvek.

Svaki jebeni put...

- E, od tebe covek ne može da dode do reci...

Emilija, lutko lepa, nemoj mi to raditi. Navikao sam da mi ružne stvari prekidaju lepe snove, ovo je suviše nagla promena.

Lažem...

Bio je odlican preokret kad se bumerang secanja, spreman da mi u povratku po obicaju tresne u glavu, zaledio pred pokretom njene male ruke kojom mi je dotakla lice.

- Ej, Li, otkud ti? Nemaš pojma kako mi je drago što te vidim...

Dodir usana bio je suviše kratak da bi se mogao nazvati poljupcem, a opet dovoljno dug da otkrije pritajenu želju. Uspravila se na sedištu i poljubila me, ovog puta "stvarno", zagrlivši me cvrsto sa obe ruke, i ostavljajući samo krajicak šajbne kroz koji sam mogao

da virim u krivinu koja nam je jurila u susret.

Vozac kamioneta je ablendovao u mimoilaženju, ali ne verujem da je imao takve reflekse i pregled situacije. Prije ce biti da je želeo da me upozori na radar-kontrolu koju su vecito postavljali u Starom Žedniku, pa sam, za svaki slucaj, smanjio gas.

Ona ga, srecom, nije smanjivala...

Prošli smo i kraj zabezknutog Organa sa voki-tokijem, kad se vratila u pristojan suvozački položaj.

- Izvini, gde sam te ono prekinula?

Htela je da napravi štos, i da to izgovori mrtvo-ladno, ali se uznemirila kao srednjoškolkica, što mi je, priznajem, laskalo. Privukavši je "maco", vratio sam joj kusur od onog krupnog poljupca.

- Nisi me prekinula, Rido. Naprotiv. Nastavila si me tamo gde sam jednom prekinut...

To joj se dopalo, i sacekala je da citava kolona bagrema protreci u suprotnom pravcu, i tek tad me ponovo pogledala.

- Spomenuo si nešto svog tatu?

Tatu? To nikako nije išlo uz mog starog. Devojčice imaju tatu. Ja sam imao Caleta, nešto slicno Tati...

- Ah, da. Malo su me dobile ove njive. Znaš, on je bio...

Šta je bio? Dipl. agronom? Svemirski paor? Carobnjak? Tvorac dve najbolje posleratne sorte?

- Bio je jedan posebni jazavac...

Primitila je da imam problema sa tom pricom.

- Ne moraš pricati o tome, ako nećeš...

Setio sam se bajke o pastiru koji je video cara sa kozjim ušima, i kog je to mucilo sve dok nije iskopao rupu u zemlji i u tu rupu konacno izgovorio svoju tajnu.

Poredenje Emilije sa rupom zazvucalo bi pomalo prosto, pa sam to sve precutao, i ponovo je privio sasvim uz sebe.

- Moram pricati o tome, Emi Li. Moram, vec jednom...

"Dragi Huarde..."

Pošto zbog državnickih poslova nisi uspeo da stigneš na stanicu i udostojiš me svojim ispracajem, primoran sam da ti ovim putem ostavim par prijateljskih poruka. Cedulja za Etilen je na tabli kod telefona. Loto uplati još u petak, zajedno sa prognozom. Cvece zalivaj svaki treci dan, bice sasvim dovoljno. Blok za struju je u ..."

Znam gde je. U fioci komode u predsoblju...

Ostavljao mi je duge, tolstojske poruke, kad bi odlazio na put. U pitanju su, uglavnom, bili poljoprivredni sajmovi na koje su ga slali iz Instituta.

Tu, poslednju poruku, ostavio mi je pred put u Brno...

"Dragi Huarde..."

Huarde?

Posle prvih uspeha, zatražio sam od Caleta pozajmicu za novu gitaru, obecavajući da cu mu to brzo vratiti, kao pravi sin, a on je pitao od cega cu mu vratiti, kao pravi otac, i tad sam izgovorio tu fatalnu recenicu.

- Covece božji! Kako ne shvataš da sam sad milioner?

Malo sam izgubio živce, ali sam, zauzvrat, od starog odmah dobio neke nadimke. Prvo Baja, po stricu Paje Patka, pa jedno vreme Roki, od Rocke-feller, da bih na kraju ostao Huard, po izvesnom gospodinu Hjuzu, takoder kolegi milioneru.

To je, naravno, ostalo u našoj dvoclanjoj porodici.

Ostali su mislili da sam stvarno pun para.

Milioner?

Pa, ne znam baš...

Lovu sam rano poceo da zaradujem, ali sam kasno poceo da je dobijam. Grlo zvano Inflacija galopiralo je našim hipodromom, svi su držali lovu koliko su mogli, a tu su bili i cuveni musketarski porezi.

Svi NA jednoga, jedan ZA sve...

O, sad mi je citava tehnologija jasna, u stvari, ne jasna, nego poznata, ali tad, dok sam bio u igri, nisam imao veze sa ciframa.

Kao ni publika, uostalom...

Bio sam svima simpatican oko jedne sekunde. Vec sledece, mnogima, nisam bio simpatican baš zato što sam svima simpatican.

I tako je krenulo...

Cak i oni koji su me voleli, ponekad su tajno boli iglama lutkicu napravljenu po mom liku.

Imao sam odlicnih neprijatelja, ne žalim se.

Iz raznih razloga.

Ali najviše zbog numizmatike...

Zbog astronomskih honorara. Enormnih prihoda. Lake zarade. Leba bez motike...

Eh, moji vi...

Ali, neka. I ja sam kupovao novine i verovao vestima na radiju. I ja sam cekao kraj programa da vidim proglašenje festivalskih pobednika.

Da, taj izlog je i meni sasvim drugacije izgledao dok me nisu gurnuli u njega.

Ma, praštam neobaveštenima...

Šta praštam? Zavidim im...

Ali ne mogu da oprostim preobaveštenima. Pakosnima. Crvima koji su sjebali mnoge lepe jabuke. Džukcima koji su bolesnom upornošću pravili nauku od svog šarlatanstva.

Jeste, tu mislim prvenstveno na Pavla Radovica.

Poznatijeg kao Paja Zlo...

- Ko je to Paja Zlo?

Emilijin glas zazvonio je kao praporac ispušten u crkvi. Gledala me je veselo, i zbunilo me što pominjanje Pavla Radovica kod nekog može da izazove i takav izraz na licu.

Ocigledno je i mlada nego što sam mislio.

- To je jedan, recimo, kriticar. Novinar, tvoj kolega. Bio je jako važan u ono vreme. Tih dana, kad je Cale otputovao u Brno, objavio je i veliki clanak o meni, i bilo mi je drago da stari nije tu. On je sakupljao i isecao te stvarcice, i to mu se baš ne bi dopalo...

Pristojno je uklonila osmeh.

- Loša kritika?

E, Lijo, Lijo...

Pod kritikom se podrazumeva loša kritika. Ako neko i napiše nešto dobro, to je samo da se nasekira neko treci, na kog Strucno Pero ne sme da udari iz određenih razloga.

- Pa, loša, ruku na srce. Oko te ploce su bila podeljena mišljenja. Ja sam mislio da je dobra, a svi ostali da je loša. Još kad je Paja napisao taj clanak...

Emilija je definitivno bila neka druga generacija.

- Uf, uf. Zar je bio tako mocan?

Ma, bio je lud...

Bio je "guru" armije nedovršenih "urednika" iz unutrašnjosti, koji su samo cekali da On izgovori neko ime za nijansu tiše, pa da tog nesretnika zauvek anatemišu iz svojih malih emisija.

Ti kaplari su bili veci fanatici i od samog Paje.

Kamikaze?

Pih...

Kamikaze su obicni kolebljivci u odnosu na provincijske jezuite velikog šarlatana.

Da, Velikog, nema tu šta. Vanserijskog...

Da se rodio u sretnija vremena, kad se hapsilo i nameštalo, bio bi rame uz rame sa Najvecim Alhemicarem Naših Naroda.

Ovako, za rovarenje mu je preostao samo rock & roll...

Ima li, uopšte, normalnih rock-kriticara?

Pa, ne znam. Ima li uopšte nevinih Slovenki?

To je to. Ima ih, ali se dobro kriju. Ne mogu da dodu do izražaja...

Dakako, pricam o mastodontima s kojima sam imao posla. Klinci koji danas vode emisije deluju mi sasvim OK. Možda su i oni zlotvori svojim muzikant-skim vršnjacima, ali u to vec ne mogu da ulazim.

To je zatvorena zabava...

U moje vreme, pluskvamperfekt je u pitanju, carevalo je nekoliko ludaka, dva iz Beograda i dva iz Zagreba, s tim da su imali "fun" klubove po lokalnim muzickim redakcijama, gde su se sledbenici, u zavisnosti od podgrupe šizofrenije, opredeljivali za BG ili ZG pljuvacku frakciju...

A drug Paja je jahao na celu kolone...

Pokušavao sam da otkrijem razloge koji su tog invalida sluha naterali na fanaticno skupljanje ploca i ukoricavanje "Melody Makera", a onda sam, sasvim slucajno, slušajući radio u kolima, cuo pricu iskusnog Radovica, o danima kad su se organizovale prve žurke, i kad su strane ploce bile prava retkost.

- A vaš voditelj, dragi moji, uvek je nosio svoj gramofon i koferce s plocama...

Pa dabome. Kao klinci koje smo morali da uzimamo u tim, jer je njihova lopta.

Pajson je ukapirao da ce preko muzike doći do mesta na koja ga nisu zvali, i do devojaka koje su ga izbegavale. Da, to je bilo melodicno doba, i svi su bivali fascinirani kad je Paja ispalio devojacko prezime Elvisove tetke ili serijski broj pojacala koje je Mc Cartney pazario tog popodneva.

Ludaci su sretan narod...

Upornošću karakteristicnom za momke koji imaju malo nelogican raspored vijuga, donosio je gorcu kafu i trcao u fonoteku po trake, sve dok ga onemo-cali voditelj-doajen nije udostojio rubrikom u okviru svoje popularne emisije.

- A sada... Vruce vesti iz Londona, i... Pavle Radovic!

Rata-ta-ta!

Jebo te miš, i ja sam bio medu šištavcima koji su cekali taj trenutak.

- Cao, narode!

Paja je slucajno sreo Claptona, u metrou, i drugarski mu rekao da prestane da se drogira, inace može da batali gitaru. Erik je obećao da više neće zalaziti u drogerije, i zahvalio se Paji na savetu. A David Bowie nije. E, videce on svog boga. Paja mu više neće pomagati i nije mu se ni javio na promociji "Led Zeppelina", mada ga je Bowie citavo vece

čežnjivo gledao. Te nedelje je Paja i svom bivšem bendu rekao da više nema snage da ih šlepa, i da se nadalje zovu "Crosby, Stills, Nash & Young", a ne više "Crosby, Stills, Nash, Young & Paya", kako su se do tad zvali. Posle je cepnuo čaj sa Elton Johnom, besmrtna anegdota, kad je kelnerica prišla i zatražila autogram od Paje. Paja misli da ga je sa nekim pobrkala, otkud bi ona njega znala, jao. Elton je pocrveneo od besa, a Paja je...

A Paja je lagao kao pas. Kao besan pas. Kao besan pas ukršten sa zmijom zvecarkom. Sa zmijom zvecarkom, takode besnom...

Kako to da smo mu ipak verovali? Jebem li ga...

Bili smo u godinama kad su nam laži bile potrebne. "Hvatali" smo Radio Luxemburg, klanjali se posterima kao ikonama, biflali napamet tekstove pesama i redosled prvih deset sa top-liste.

Ali smo odrasli...

Pavle Radovic, opsenar beogradski, nikad nije...

Opcinjen slepim poverenjem svojih adolescentnih, i tome sklonih vernika, sve više se gubio u svojim fantazijama, i sve teže uviđao šta je u njegovim pricama istina, a šta ne. A to je bilo lako odvojiti. Ništa nije bilo istina...

Paja je bio jedno od vecih razocarenja koja su mi priredili Dani Lavova.

Bila je to mržnja na prvi pogled...

U velikom, lovackom monologu, ismevao je neku svoju "country" pesmicu, baš kad sam banuo na taj festivalski koktel. Si, skromni pesmicak je zaista licio na sve i svašta, ali najmanje na hit Johny Casha, koji mi je prišivan kao plagijat.

Morao sam da se branim od dušmana. Srecom, malo sam se raspitao o toj pesmi.

- Grešite, Pavle. Niste baš jako pažljivo saslušali tu plocu...

Uh, kako je petlic zaceprkao nogicom. Pa, bili smo uveliko na njegovom bunjištu...

- Vašu plocu? Ne. To ne slušam. Ali zato znam sve što je napisao mister Johnuy Cash.

Ha, ha...

Bilo je tamo i novinara, pa kolega, i Pajinih i mojih, i dosta nekog "obicnog" sveta, ali su se svi, bez razlike, zlobnjikavo nasmejali.

Polako, deco...

- To i pokušavam da vam kažem. "Boy Named Sue" nije napisao taj gospodin. Vi izgleda više pricate na radiju, nego što slušate isti...

Rukavica u facu? Smehom se javila i grupica mojih navijaca.

- Covek se odaziva na ime Silverstin. Culi ste za "Sylvia's Mother"?

To nije bilo njegovo vece. Naseo je na pogrešan reper.

Lupio se po celu.

- Razume se. Tip svira u "Dr Hook"..., onaj sa povezom preko oka. Samo, na jednom partiju sam se upoznao sa crnkinjom, jazz pevacicom koja je furala s njim, tip ima oko, to je prevara...

Uf, a tek ti decko? Kakva si tek ti prevara...

- Greška. Pevaljka ga je pobrkala s nekim. Tip ne svira. Komponuje. I crta. On je ilustrator u vašem omiljenom listu.

Deda-Šteta mi je govorio da se cuvam onih koje osmeh poružni, ali osecaj koji je u meni izazvao Pajin bolni osmeh bio je bliži gadenju nego oprezu.

- U mom omiljenom listu? Ne razumem...

Možda sam preterao.

- Nemojte ni reci da ne upražnjavate "Playboy"? Znaci, drkate samo u svojim emisijama? Izvinjavam se, nisam znao...

- Aha. I zameraš mu što te je posle gazio po novinama?

Zaboga, Emilija. Za koga ti navijaš? Pa to je bilo u samoodbrani...

- Ma, on bi mi se osvetio i bez toga. Bio je poznat kao osvetnik. Dosta je bilo znati iz videnja nekog ko mu se nije dovoljno ljubazno javio u liftu, pa dospeti na njegovu famoznu kilometarsku crnu listu...

Nju je sve to zabavljalo. Nije imala tu informaciju. Nikad nije imala šizoida za vratom...

- Joj! Da nije ovo on?

U želji da se otarasi senki krošanja koje su ga pratile, put se naglo spustio u desnoj krivini, na samom ulasku u Topolu, i u polumraku otkrio sablasne obrise glomazne vetrenjace.

- Hm...

Tim podsmehom priznao sam joj da kapiram Don Kihota, i da sam možda ipak preozbiljno shvatio coveka zvanog Zlo.

A zašto su ga onda svi muzikanti pominjali na omotima ploca, pod stavkom "posebno se zahvaljujemo"? Zato što je bio omiljen?

Aha. Njega je i mama ljubila samo za rodendan...

Ma kakvi...

Stavljanje njegovog imena bio je preventivni akt. Venac češnjaka na vratima, da otera vampira.

Definitivno ga je bolje bilo imati uz sebe nego protiv sebe.

Bilo je tu svega...

Jebi ga, ja baš i nisam jedinica mere za objektivnost.

- OK, pobedila si, Lijo. Nije on bio tako strašan. Karta se, jednostavno, okrenula, svi su me predugo hvalili, a majstor je, voden nepogrešivim instinktom šakala, izabrao momenat da me prvi opljuje...

Išunjala se iz cipela i pete podigla na kraj sedišta, a kolena obuhvatila rukama.

- Šta je pisalo u tom clanku?

Slagao sam, ne trepnuvši.

- Ne secam se tacno...

"Balada o Zvezdi Padalici"...

Paja je bio opsednut "zvezdama", prizemnim doduše, ali sve zvezde rade na istom principu.

Naime, one koje padaju, uvek skrenu pažnju na sebe.

I onda treba brzo poželeti nešto lepo.

Ali, to ipak važi za prave zvezde...

Paja u vezi s ovom "Zvezdom Padalicom" nije poželeo ništa lepo, ali to me nije puno zabrinulo. Znao sam šta mi otprilike želi, i bio sam ubeden da cinjenica što je to pismeno izjavio, neće bitno uticati na moj život.

Ne, zaista...

Procitavši taj, prvi studiozno loš tekst o sebi, naivno sam pokušao da sve objasnim neophodnom ravnotežom na božijim terazijama, sportski prihvatajući da je sve ono, višegodišnje lepo, suviše pretežno na jednu stranu, i da su ružne stvari, koje su mi se pocele događati, samo posledica procesa uspostavljanja balansa na pomenutom mernom instrumentu.

Ali, taj kantar nije bio baždaren po mom ukusu.

Druga strana je pocela da preteže...

Istog dana mi je poštar doneo poziv, tako ljubazan da stvarno nikako nisam mogao da ga odbijem.

Da, i to se jednom moralo desiti.

Vojna pošta ta i ta.

Pešadija...

Streljacka?

Još kako...

Priroda je vec tada pocela da se ponaša neprirodno, i svi su se iznenadili kad je u decembru pao sneg.

Nikom nisam prijavio poziv za vojsku...

Cale se javio iz Brna, ali nisam hteo da ga oneraspoložujem veću o "naj-casnijoj obavezi". Moj stari nije bio neki militarista.

Mobilisan je krajem cetrdeset i cetrvrte, po oslobadanju Grada Heroja, kad su momci i decaci, koji su sramno uspeali da prežive bombardovanja i racije, bili masovno ekspeditovani na Batinu i Sremski front, dobijajući tako od nove vlasti još jednu šansu da poginu i rehabilituju se na taj nacin.

- Izbegavaj to dokle god možeš, Klempo...

Caletov savet poklapao se sa mojim planovima i izbegavanje poziva sam usavršio do perfekcije, ali starosna granica bila je granica za koju sam imao pasoš samo u jednom pravcu.

Ocajnicki sam osluškivao šumove srca i pipkao eventualno spasonosni cir na želucu, ali sam, kao za inat, bio zdraviji nego što je trebalo.

Pa dobro, vreme je i bilo...

Martin Lufter je vec odslužio svoje, i odmah po izlasku je upucen u Kumrovec, u elitnu politicku školu.

Harvard? Oxford? Sorbonna?

Te škole su obicni dopisni kursevi u odnosu na Kumrovec.

U toj ustanovi, nazvanoj naravno po Najvecem Đaku Pešaku Naših Naroda, buduci rukovodioci su, po modelu svojih savršениh prethodnika i tutora, obucavani za odgovorne politicke funkcije.

Bilo je nešto teorije, ali naša genijalna ideologija je tako jasna da tu nema puno šta da se prica, pa se uglavnom insistiralo na praksi, na sitnicama koje odvajaju politicare od obicnih smrtnika.

Držanje ruku na ledima. Baratanje makazama prilikom presecanja svecanih vrpca. Izbor olovke za potpisivanje racuna reprezentativnog rucka. Distanca do koje se sme, pri komuniciranju sa šoferom. Pogled za govor u gubitaškom kolektivu, i pogled za govor u kom se diskvalifikuju protivnici sistema...

E, moj bato, nije to lako. Da je lako, svaka budala bi to mogla.

Martin se, znaci, patio sa proleterskim bon-tonom, a i Popac je u meduvreme-nu regulisao vojnu obavezu.

Na svoj nacin, razume se...

Osloboden je zbog poremećenog centra za ravnotežu.

Kako ranije nisam primetio da se tetura?

Cudno, smeo sam se opkladiti da je baš hodanje po žici disciplina u kojoj je najjaci...

Kritičnog dana ni on nije bio kod kuće. Gospoda mama mi je, nekim čudom ljubazno, objasnila da je u Zagrebu, zbog disertacije na kojoj je uveliko radio. Javice se čim dođe, obećala je.

- I Daniela je negde izašla...

Daniela? Nisam pitao za nju, gospodo draga. Ja sam predstavnik stare škole.

Mazohistički smer...

- Laku noc, prijatno...

Mesta na koja sam izlazio bila su tešnija nego obično. Svi su bili u kaputima i bundama, što je presudno iritiralo moje klaustrofobno raspoloženje.

Birao sam ugao šanka najbliži vratima.

Znao sam da ću se posvadati sa nekim, ili naskociti na tuđu žensku, ako popijem još koju, pa sam se preventivno prešaltovao na espresso. Odustao sam od iluzije da ću sačekati slobodan sto. A i što bih s njim? U Gradu Heroju poznavao sam suviše sveta, i nije bilo teorije da mi se neko odmah ne uvali sa pitanjem da li je slobodno.

A da se ja nekom uvalim sa tim pitanjem?

Nije bilo potrebe. Prednje levo sedište u mom automobilu uvek je bilo slobodno...

Krenuo sam besciljno, kao u TV-igri, a onda mi je palo na pamet da Martin ponekad svrati kući, za vikend.

Sonja je razmakla zavesu, dok je naš signalni zvižduk još odjekivao po bloku trapavih zgrada u kojima je i moj drug rukovodilac dobio "kadrovski" stan.

- Dodi gore!

Ljubili smo se u obraz svaki put kad bi se videli, ali nikad do tad nisam osetio njene bezobrazno cvrste sisice, i butine, duboko u ofsajd poziciji.

Ops!

Da se nisam prekasno prebacio na espresso?

- Je'l majstor došao?

Okrenula se, uhvativši me kako pogledom param njenu belu štirkanu haljinu. Takve haljine usuduju se da nose samo izuzetno zgodne ribice.

Nadam se da sam jasan?

- Ne, drug ti nije našao za potrebno da dođe. Jako je zauzet. A, zar ti ne možeš nekad da svratiš i kad on nije tu? Necu te pojesti...

Pa, nisam siguran da nećeš...

Ne, nije mi se dopao sjaj u njenim ocima. Takav pogled trebao mi je te noci, ali ne od nje.

Ne od kume. Ne od žene mog prijatelja...

- Nisam bio tu, Soco. Putujem. I sad sam svratio samo da se pozdravimo...

Brzo mi je prišla.

- Pa da se pozdravimo...

Zagrlila me je kao par trenutaka ranije, kad sam ušao, ali ovog puta me nije ljubila u obraz. Panicno sam pogledao ka otvorenim vratima decije sobe, kroz koja je dopiralo prigušeno ružičasto svetlo...

- Zar me ne želiš?

Pitala me je to sasvim samouvereno, a znao sam i zašto. Postoji jedan anatomski pokazatelj želje, karakterističan za muški pol, i ona se, tesno priljubljena uz mene, uverila da moj detektor uveliko funkcioniše.

Hej, da li mi je ta uspomena zaista neophodna za ostatak života?

Ponovo me je poljubila, ali sad je "to" već bilo tako blizu da me je potpuno otreznilo.

Odgurnuo sam je, nežno i krajnjim naporom...

Srce mi je picilo kao detlic, a ni njoj nije bilo svejedno. Mislio sam da ce plamicak poci na nozdrve maloj aždaji.

- Nešto nije u redu sa mojim usnama?

Uzdahnuo sam tako duboko da sam se uplašio da ce veliki filodendron u hodniku uvenuti zbog nedostatka kiseonika.

- O, sve je u redu sa tvojim usnama. Samo ce biti malo razbijene ako kažeš još samo jednu jedinu rec...

Kvaka mi je vec bila u ruci kad sam to rekao. Razmislio sam još malo, a onda sam polako zatvorio vrata.

Đavo ce ga znati da li sam to ucinio sa prave strane...

Cika Velja Baštovanov ostavio mi je poruku da se javim, bez obzira kad stignem kuci.

Slutio sam da to ne sluti na dobro...

- On je sad sasvim dobro, ali.. Ti bi ipak morao što pre da skokneš do Beca...

Uh, majku mu...

Cale je doživeo težak moždani udar, u povratku iz Cehoslovačke. Bio je u dubokoj komi u "Bolnici svete Ane", ali Cika Velja to nije mogao tek tako da mi kaže.

Jadni Cika Velja...

Lokalni Dr Dolittle, stari dobri veterinar koji je doživljavao traume zbog svakog svog dlakavog pacijenta, nikako nije bio pravi glasnik za takav "muštuluk".

Ali bio je Caletov najbolji prijatelj i dojurio je cim sam mu se javio.

- Doneo sam ti auto-kartu Austrije. I ovih šesto šilinga, da ti se nade. Bice bolje da ideš preko Madarske. Mnogo je bliže, iako su dve granice...

Dve, Cika-Veljo? Za mene je i jedna previše...

Moj pasoš je bio osuđen na godinu dana strogog zatvora u nekoj od gvozdenih fioka Sekretarijata za narodnu odbranu, i, setivši se malignog osmeha masno-kosog referenta, shvatio sam da ce putna isprava sa mojom slikom teško umaci iz te samice.

Ipak sam pokušao.

Pokušao, kažem...

A Cika Velja je otputovao u Bec...

- Halo! Tata ti je uvek isto. Video sam ga danas, dobro izgleda. Kao da, bože prosti, spava...

Šta li je sanjao moj Stari? Purpur rascvetalog divljeg badema kako kipi preko niskog bedema u bivšoj Madarskoj ulici, dok on, naslonjen, osluškuje kako mahovina na crvenim ciglama upija sitne korake tanane devojke sa rimskim "tri" na obodu plave srednjoškolske kape, ispod koje se sprema jedan stidljivi pogled, uvek na uglu, samo trenutak pre no što bele dokolenice skrenu u sokak koji vodi ka Trgovackoj akademiji...

E, moji divlji bademi...

Ništa nije tako lepo dok cveta. I ništa tako gorko, kad se proba...

Bio sam redovan u Socijalnom. Ne znam više koliko dana za redom...

U "Bolnici svete Ane" prihvatili su garanciju poslatu teleksom instituta, ali su ipak tražili obrazac koji ce i zvanicno garantovati podmirenje troškova od strane našeg Socijalnog.

Smiri se, sinak. Loša praksa sa "Jugosima", kaže primarijus...

Obecao sam Cika-Velji da cu se smiriti i sve srediti istog dana, ali u tom roku sam jedino uspeo da se posvadam sa službenikom. Decko mi je održao krace predavanje o tome da se uz detaljne lekarske preglede, obrazac vadi uvek i isključivo PRED put u inostranstvo,

i da to svaki kulturan covek treba da zna.

Proverio sam da ni u pasošu ni u zdravstvenoj knjižici taj kulturni detalj nije pomenut, pa sam se gnevno vratio na šalter, ali sam upucen na Šefa, a od Šefa sam štafetno ekspedovan dalje, cak na šesti sprat, kod "glavnog" za ta pitanja.

- Dr Popovicki je jako zauzet...

Zauzet? Bio je zamalo oduzet kad sam upao u njegov kabinet, ne obaziruci se na sekretaricu koja me je uzjahala pokušavajući da me zadrži.

- Šta? Aha... U redu je, Rozalija...

Nisam znao za tu njegovu "tezgu". Jasno, laknulo mi je kad sam video da je on taj koji se pita.

Naiva je uvek bila moj pravac. U umetnosti, i uopšte...

- Hm, hm. Taj obrazac se po pravilu uzima ranije, ali pošto je osiguranik bio na službenom putu, sredicemo...

Osiguranik?

Svaki poziv prouzrokuje određene deformitete, to sam znao, ali je doza ravno-dušnosti u njegovom glasu ipak ucinila da se malo trgnem.

Na to se malo trgao i on.

- Nece biti problema...

Znam da ih neće biti, Doktore, ali sad ih ima. Cale je za Habzburgovce samo još jedan Crni Cigan koji umire u njihovoj zemlji, i oni misle jedino na onih pet hiljada šilinga koliko košta jebeni dan na "intenzivnoj nezi".

Cenjani Popovicki bio je ružicast kao tri praseta, ali je u karakteru, nesumnjivo, imao više crta velikog zlog vuka.

- U tom slucaju, najbolje bi bilo da ti snosiš troškove. Što da komplikujemo? Posle ćeš nas tužiti, a mi ćemo nadoknaditi. Tako se uglavnom i radi, a to je i najprakticnije, s obzirom na nastalu situaciju. Dobro? Pa, nemoj mi reci da TI nemaš para?

Gde sam ja to? Na pijaci?

Imam JA para, Gico, imam, hvala na pitanju, ali sam poneo samo za kifle i novine. Jebi ga, nisam znao da ćemo trgovati. A, primaju li se cekovi u ovom "diskontu"? Hej, i da li će mi vratiti onaj "merveštojer", kako li se zove, kad iznesem "robu" iz Austrije?

- Ma, imam para, nije u tome štos. Bar ovog puta ne. U pitanju je cista tehnika. Po zakonu bih morao dvaput dnevno da izlazim iz zemlje, da bih legalno preneo toliku lovu...

Pri tom bi mi, naravno, i pasoš dobro došao...

Igrao se navijajući sat. Da li je to bila skrivena poruka da sam ga suviše zadržao?

- Kako da ti kažem, mladicu? Ime ti je suviše poznato. A propis je propis. Isti za sve. Ti znaš da bih ti pomogao, ruku na srce...

Ruku na srce? Bojim se da je ruka bila više na jednom sasvim drugom organu...

- Doktore dragi? Cale nije tamo zbog silikonskih grudi. Lupio ga je šlog, covece! Ako to nije opravdano, onda ne znam šta je...

Ljigavio se i dalje. Ne, to nije bila investicija koja bi mu se mogla vratiti.

- Eh, sad. Ti si barem pametan decko. Šlog? Znaš li ti koliko mi ovde imamo takvih?

Nadmeno i netacticno cetvrto prase nije ni slutilo da mu je samo široki pisaci sto sacuvao njušku u komadu. Rešio sam da ga picnem nadlanicom po nosu, ali sam, ustavši naglo ocenio da mi je ipak van dohvata ruku.

- Ne znam koliko ih vi imate takvih, ali ja imam samo jednog, i zato bih molio za malo

poštovanja, kad vec nema druge vajde. Važi?

Zalepio se za fotelju. Verovatno ga je Rozalija kasnije razredivacem odvajala od naslona.

- Uzbuden si, shvatam te... Ali...

Ali šta?

- Izvinjavam se što sam uzбудen. Debitujem. Ovo mi je prvi put da mi je Cale pet dana u komi. Bice mnogo bolje sledeci put...

Rumeni je bio šokiran.

- Ovaj... Dodi sutra. Smislicu vec nešto...

Došao sam sutra. Smislio je da je bolje da ne bude tamo...

Dan posle je bio u Beogradu, a dan posle dana posle je imao neodložna predavanja na fakultetu...

Tad sam vec po šalterima sakupljao neke druge obrasce.

Rozalija je ponovo pokušala da me zaustavi, ali sam je smirio blagim pokretom ruke, i uperio kažiprst ka doktorovom šeširu i mantilu, koji su izdajnicki kunjali na vešalici.

Registrovala je crni svileni bedž na reveru mog kaputa, i kimnula glavom, s puno razumevanja.

Kuc, kuc, doktore...

- Dobar dan, komšija, ja sam. Samo sam svratio da vam javim da se više ne morate kriti.

Sve je u redu. Osiguranik više nije u komi...

Cale je umro sam, ali tako se to, valjda, i umire...

Umro je tih i prepadnut, ali ni tu nije bilo pomoci. Momci iz njegove generacije umirali su neciste savesti. U vremenu u kom su živeli imali su skromnu mogućnost da iznevere ili sebe, ili nekog drugog.

Sve to dode na svoje...

Moj Stari je, uglavnom, te noci dosanjao svoj san...

Zgazio je opuškak blokejom buškaste crno-bele cipele, i konacno i sam zamakao za onaj ugao, rešen da sustigne lepojku pre nego što ona nestane iza gvozdene kapije dvorišta Trgovacke akademije.

I sve se zabelelo...

Jato dobro nauljenih vrana kriceci je zaparalo smrznuto zimsko nebo, oblak se probušio kao prepunjeni papirni džak, i poslednji automobili još nisu uspeli da zbrišu sa parkinga kraj groblja, a krupni, paperjasti sneg, vec je potpuno zavejao krivudavu stazu, i zataškao mravlju kolonu tragova, otegnutu u pravcu izlaza iz Rumenacke BB.

- I to je prošlo...

Popac i Martin okrenuli su se, zastavši, ali ne zbog reci koje sam prošaptao. To nisu mogli cuti...

Ostali smo zadnji, mrak nas je pratio u stopu, mangupski nam cepajuci pete, i moji drugovi su se osvrnuli da vide koliko sam zaostao.

Pa, ne puno.

- Evo me. Tu sam...

O! Tu je još Neko...

Podigavši pogled video sam je kako šara prsticem po bratovom zavejanom "mini morisu". Auto mi je bio parkiran odmah pored i ponadao sam se da i mene na zadnjem staklu cekaa neko slovo ili mali znak, ali ne. To nije bio njen stil.

No, kad sam vec kod stila...

Daniela Popovicki imala je ime kao ruska kneginja, ali to nije bilo sve. Ona je, štaviše, i

izgledala tako...

Cizme su bile elegantne i jednostavne, da ne bi suviše skretale pažnju sa duge astraganske bunde, krojene kao mantil, koja je padala uveliko preko kolena. Šubara, ili kapa, svejedno, sa malim bisernim ukrasom, okrugla, i, naravno, takode astraganska, brižno nakrivljena nadesno, ipak je ostavljala naušnicama dovoljno prostora za paradiranje ispred kulisa visoko podignute kragne.

Jasno, ne slučajno podignute...

Tako se bolje video "zlatni" lanac malog šmekerskog "mufa", u koji je Kneginja zavukla ozeble rucice, kad smo joj se sasvim približili.

- Cao, Karenjina! Da ne čekaš voz na pogrešnom mestu?

Bila je previše dobro vaspitana da bi se nasmešila u takvom trenutku. Ipak, zadržala je nijansu duže spuštene trepuške, pokazujući mi, tajno, da je zadovoljna mojim poređenjem.

Popac i Martin vozili su ispred nas, i mada nije bilo dogovora da negde odemo zajedno, namerno sam zakasnio na rampu, ispod koje se Popcev "mini" provukao žustro, kao mali besni jazavcar.

- Neka, pusti ih... Poželela sam da budemo malo sami...

Vidiš kako je to?

A ja sam poželeo da budemo puno sami...

Odavno još...

Ali tu se ništa nije promenilo ni za poslednjih jedanaest novembarskih i prva dvadeset i dva i po decembarska dana, koliko se nismo videli.

Naravno, to nisam rekao naglas.

Zašto?

Eh, zašto...

Duga je to prica...

Zato recimo, što su se u to vreme filmovi uglavnom završavali tako što kauboj na kraju u zoru odjaše sam.

I gotovo...

Stigli smo do kraja sveta...

Bez panike...

Do kraja sveta sa znacima navoda, razume se. Pa nije ovo neka naučno- fantastična uspomena...

- "Kraj sveta"...

Neravni beli zid usamljene kafane izronio je iz monotone "metalik" magle tako naglo da se Veverica trgla, iako je dotle, verovatno, već pogodila gde se vozimo. Konture koviljskog manastira, s kojim smo se mimoišli u zatalasanoj tmini, ipak su predstavljale suviše karakterističan reper.

No, mada je iznenađenje izostalo, po načinu na koji je izgovorila apokaliptično ime zaturene birtije, moglo se naslutiti da joj to mesto nešto znaci.

Fino...

Usudio sam se da taj "sentiš" registar njenog glasa povežem sa jednim pozlacenim, davno minulim miholjskim popodnevom, koje smo "iz nehata" tu zajedno proveli, s nekim nasmejanim i pomerenim narodom...

- Ne moramo ulaziti...

Iznenadeno me je pogledala.

- O? A zašto ne?

Princeza inace nije volela "lokale" bez struje i vode, sa kariranim stolnjacima, petrolejkama i zemljanim podovima, ali ocigledno za nas te veceri na svetu nije bilo boljeg mesta od kraja sveta...

Izvukao sam kontakt-kljuc.

- Onako... Ne znam ni sam...

Sto u levom uglu bio je slobodan. Bili su slobodni i svi ostali stolovi, ali taj o kom govorim slucajno je bio kraj peci.

- Izvol'te, deco?

Napitak koji je Karenjina porucila izgleda baš nije bio hit sezone u cardu nadomak civilizacije.

- Caj? Di ceš caj, na'pako? Da nisi, ne daj bože, bolesna, cedo moje?

Gazda je brižno zagledao Vevericu, prijateljski oslonjen šakom o moja leđa. Onda me je veselo prodrmao, setivši se pravog izlaza iz te situacije.

- Znaš šta? Skuvacu ja vama malo vina... Onako, s karanfilicem, bog bogova... To je prava medicina... Kak'i caj, žalosna vam mati?

Dobrocudno je brundao u odlasku, provlaccuci se između praznih stolova na kojima se, ocekujuci trecu smenu švalera, vec tinjale "kristalne" petrolejke, bacajuci sive, razlivene senke na preparirane ribe, i mreže i vrške razapete po zidovima.

- Dobro si, mili? Mora da si vec jako grogi?

Opa-lac...

Mili?

Da nisi ti grogi, Snežna Kraljice?

Ma ne, ne preterujem...

Nikad me nije volela onako kako to rade poštene devojke, mada je te veceri svakako bila sasvim blizu toga.

Pružila mi je ruku preko stola, i neko sa strane bi pomislio da citam pricu napisanu na njenom malom dlanu, ali ne, bavio sam se mnogo jednostavnijom verzijom doticne magije.

Citao sam pricu napisanu na mom malom dlanu...

Tuga, ili to, kako li se vec zove, tresnulo me je na patos, a patos je, bože moj, ipak podloga na kojoj pesnici, kakvi-takvi, uvek pružaju svoje najbolje partije.

Bla-bla, Pric-pric. Brblj-brblj...

Primetio sam da uopšte ne znam o cemu tacno govorim, ali da to, u krajnjoj liniji, ipak zvuci vraški dobro.

Vraški?

Eto, izlajao sam se...

Zloupotrebivši tišinu i varljivi razigrani polumrak, po dimu cigarete, kao po svilenim lestvicama, jedan dokoni davolak se spustio na moje desno rame.

Taj vrag mi je sve šaputao...

Golicao mi je uho svojim malim srebrnim jezikom, ali nisam ni pomišljao da ga oteram.

Zašto bih? Pa ona mi nikad nije bila bliža nego tad.

I nikad dalja...

Hm, pomalo relativno. Slucaj za Profesor-Alberta...

- Da li sam ti ikad rekla da te volim?

Nisi, lutko, a nećeš ni sad, koliko te znam. Nekako ćeš se vec izvuci iz te klopce.

Tacno...

Snop farova automobila koji se gnezdio na parkingu ošinuo nas je kroz prozor, i ona je zacutala, uplašeno okrenuvši glavu.

Uplašeno? Zašto uplašeno?

Ne znam. Ali to je već mnogo više licilo na nju...

Škrrrrrrrrrrrrrrip!

Prvo su provirile tamburaške futrole od zelenog platna, a onda je i roj sitnih pahuljica napao široke demode šešire, koji su se uskomešali, zaglavivši vrata.

Uf, šajkaški Cigani su crni i po danu, a u pomrcini, da bog sacuva...

- O, mater mu i snegu...

Nema tog cvrcka koji voli zimu. Sjatili su se oko "naftarice", dunuli u prste, pa tek onda poskidali "kašmirske" šalove i pogledali ka jedinim gostima u "sali".

- Džokej, sine moj... Ti si to?

Ja sam, Cika Mato...

Sneveselio se, i odmah sam znao da zna. Bio je Caletov prijatelj "još od ondak", kako je voleo da kaže.

Od kog to "ondak", znala su samo njih dvojica...

Mata Karakaš je ostario s puno ukusa. Otmeni stari kontraš u "gangsterskom" teget odelu sa belim štrafticama, proslavio bi se u Holivudu igrajući meksicke zemljoposjednike i indijske advokate, ali u filmu u kom se odjednom našao, zbunjeno je pogledao u objektiv, ostavši bez teksta, na trenutak.

Pogledao? Šta on uopšte vidi kroz te mutne i vlažne oči?

Pošao je ka meni, promrmljavši na ciganskom nešto preko ramena, na šta su razbrbljani umetnici ucitali zajedno, "na keca", kao svaki pravi dobro uvežbani orkestar.

- Cuo sam za Gospon-Deju... Primi moje saucešce...

Cvrsto me je zagrlio, i kad se odmakao video sam kako mu se suze trune niz lice. Plakao je "nasuvo", bez šmrkanja, jecanja i primetnih promena u glasu.

"Muški", što bi se, pogrešno, reklo...

- Tako je to, moj sinovac. Šta da ti kažem...

A šta ja tebi da kažem, Zlatni Zubu?

Izmišljajući olakšavajuće okolnosti za drage pokojnike, ljudi su izmislili sjajne recenice.

Bar se nije mucio...

Bar se našiveo...

Bar je dočekao unuke...

Tamburaši su dobro znali mog starog, a Mata Karakaš ga je znao bolje od svih njih.

Njemu nisam mogao proturiti ništa od svega toga...

- Sedite, Cika-Mato. Da popijemo za pokoj duše, pa idemo i mi. Baš smo krenuli, u stvari...

Seo je, duboko uzdahnuvši, i zabacio šešir daleko na teme.

Onda je izvadio tabakeru i stari upaljac na benzin, pa pažljivo pogledao Vevericu, nudeći je kratkim cigaretama bez filtera.

E pa... Ja, ondak Bata, pokojni Sava Canac, Stanoje, debeli, armonikaš i još dvojica, svirali smo u svatovi', kad se Gospon-Deja venc'o...

Ispustio je dim guštom iskusnog trovaca...

- Da, da... Puno te je vol'o... Secov'o je da ja sviram i kad se i ti jednom budeš ženio...

Ako već nisi?

Ponovo je provirio ka nama, između duvanske pecurke koja se dizala ka tavanici i malaksale petrolejke koja je smetala titravim usplahirenim plamickom.

Kneginja mi je snažno stisla ruku, dlan joj je bio oznojen, što mi je uvek smetalo kod drugih devojkama, ali, pukim slucajem, ovde govorim o njoj, a ne o drugim devojkama...

Odmahnuo sam glavom.

- Ne, nisam se još oženio. Racunam, imam kad...

Aha. Racun mi je uvek bio jaca strana...

Crvena plehana tacna na tufne naglo je uletela u kadar. Gazda je doneo neko obojeno picence za Matu, i tri do vrha napunjene cašice, od kojih je dve spustio pred Vevericu i mene, a trecu zadržao u svojoj ruci od deset unci.

- Nisam znao, izvini... Moje sauceše... Bio sam dobar s Gospon-Dejom...

Primakao sam nos vencicu na vrhu tecnosti.

Nije izdržao a da ne kaže.

- Domaca, kruška...

Za pokoj duše...

Ispivši naiskap, video sam da i tamburaši drže podignute caše, pa sam brzo uzeo i drugu rakiju sa stola, spašavajući tako devojku iz dobre kuce. Njoj je i kuvano vino pravilo male probleme, i zahvalno me je pogledala, na šta sam joj namignuo.

- Pa, idemo mi, da ne kvarimo vece. Danas baš nismo neki gosti...

Gazda Dobricina je naumio nešto da kaže, ali je Mata pogodio šta bi to moglo biti i prijateljski nas pogurao ka vratima.

- Neka ih... I'te vi, deco. Bolje i'te... Svet je tak'i i tak'i. Jedva ce docekati što si s ocove sarane otiš'o u kafanu...

Znam. Ali nisam mogao kuci. Svi bi mi duvali zapršku u lice i brkali po uspomenama. Nisam bio fit za tu simultanku. A opet, u Deda-Štetinu bivšu, a moju buducu garsonjeru, nije se moglo uci od neispravnih grejalica, kutija neraspakovanog nameštaja i gomile prastarih "Ilustrovanih politika"...

Nisam tamo mogao odvesti Rusku Kneginju...

- Paz'te kako vozite...

Veranda pokrivena trskom škripala je pod teretom snega kao jedrenjak u frci, ali smo tu, pred kucom još nekako i mogli da se snademo.

Sve dalje bilo je belo i jednako...

- Gde je put? Kako cemo ga naci?

Poljubio sam vrh njenog lakmus-nosica, koji je pocrveneo cim smo izašli na zimu.

- O, sad je lako. Sad je put tamo gde mi krenemo...

Gudalo se oklznulo o žice. Nije im trebalo puno da se dogovore.

*"Ne pitaj me, ne znam kasti, di ce koja zvezda pasti,
Di ce pasti dugme s mog kaputa
Ne pitaj me, što na kraju svi kerovi za mnom laju,
Ne pitaj me nikad zašto lutam..."*

Stigli su do ivice nadstrešnice, u kaputima i šeširima, hodajući na vrhovima "salonki", i jedva dodirujući instrumente prstima.

Gazda je išao ispred nas, i prtio stazu dubokim gumenim cizmama, noseći veliki ladarski fenjer.

- To je bila Gospon-Dejina pesma...

Znam da je bila...

"Ne pitaj me da l' je zima, dok po rosi s Ciganima

*Brilijante za kravatu biram...
Ne pitaj me zašto 'tice ne sleću na svake žice,
Ne pitaj me nikad zašto sviram..."*

Za primaša, Lepog Iliju, pricalo se da ima takav glas, da njime gasi svecu na tri metra, kad zapeva.

Ne kažem...

Ali, te noci pevao je tiho.

Jedva cujno.

U sebi, tako reci...

*"Budi me u zlo doba, za njega red ne važi...
on mora sve da proba. To Đavo pesmu traži..."*

A mi smo tražili put...

Više nije padalo...

Tek pred njenim ulazom, Veverica mi je rekla da još nikad nije cula tu pesmu. Dotle nije progovorila ni rec...

Poljubila me je kratko i rekla da cemo se videti sutra.

Bila je tužna i pospana i nisam imao srca da je zaustavljam pričom o onom kauboju koji ce u zoru odjahati sam.

Koga još interesuje usamljeni konjanik na putu za vojno utvrđenje na dalekom zapadu...

Fort Maribor...

Konjica?

Ne, Pešadija...

Streljacka?

Hej!

Cekaj malo...

Pa to sam rekao već jednom...

Zima osamdeset i devete, definitivno se lažno predstavlja pod tim imenom.

Došao sam do takvog zaključka, uzalud tragajući za, makar celofanskom, ledenom korom na površini Kanala, koji smo Emilija i ja u niskom letu upravo prelazili, stižuci, nešto pre šest, na seoski nastrojenu periferiju Grada Heroja.

Blentuška jedna.

Ne treba joj puno da se rastuži...

Pomilovao sam joj koleno i dobio jedan formalan osmeh, ali sam znao da malog pirgavog emotivca necu moci tek tako da izvadim iz one price.

I zaista...

Tražeci muziku na radiju natrapala je na pesmu koju je znala, i nastavila je da pevuši tu melodiju i kad je, minut kasnije, isključila radio zbog vesti, koje su uneredile program odmah nakon pompeznog udarca o gong.

Gledao sam je, ne okrecuci glavu, tajnim, majstorski "felširanim" pogledom. Neon joj je ritmicno pljuskao u lice, i smirio sam se videvši da je još uvek onakva kakva je bila pre no što smo ušli u mrak.

Delovala je mirno. Opušteno. Mislim da bi "blaženo" bio pravi izraz za to.

O, laženo-blaženo...

Prešla me je.

Da, naglo se okrenula kad smo se zaustavili na semaforu kod Uspenske crkve.

- Kako si mogao da joj ne kažeš da ideš u vojsku?

Vidi ti nje...

Fiksirala me je pokušavajući da odgonetne kakvu sam to igru igrao, i iskreno sam joj poželeo da u tome uspe.

Pa da kaže i meni...

Jedva čekam da saznam...

13

Stari Gvozdeni most je jako naivan. Svakog dana ga bar dvaput predem na isti fazon.

Kad odlazim na pumpu i kad se vracam...

A ipak imam "mosu" od njega.

Mala uspomena iz detinjstva...

Deda-Šteta i ja smo u vinograd takode uvek išli preko tog mosta. Tu nam je, nekako, bilo najbliže, a pomalo je uticalo i to što, u to vreme, i nije bilo drugih mostova preko recice zvane Dunav.

I tako...

Jednom mi je, nasred mosta, vetar podigao s glave malu slamenu kapu koju sam dobio za imendan. Laki kapidžon, sa pletenom plavom trakom i nacrtanim jelenom, poleteo je uvis, a onda se, izvodeći nelogične "lupinge", kao ošamuceni leptir "makazar" obrušio u ponor i potonuo u sumraku i strašnim indigo-sivim talasima!

- Deda!

Kakav, bre, Deda?

On je već bio "iznervoziran" zbog sladoleda od punca, sa suvim groždem, koji nisam mogao da promašim...

Pred poslasticarnicom je, u inat, bila autobuska stanica, bus bi, naravno, uvek baš tada nailazio, i šofer bi širio ruke, trubio i palio svetla, psujući usput i Dedu, i taljige, i flegmaticnog vranca zvanog Putko, ni krivog ni dužnog, ako cemo pošteno.

Pa, plus svega, i ta kapa...

- Sedi tu! Može i tebe da odnese!

Jož...

Bio je tako ubedljiv da još i danas pomalo cvikam od vetra na Starom Gvozdenom Mostu, i lakne mi tek kad točkovi osete sivu kamenu kocku, i kad me auto, skotrljavši se niz onu ulicicu, odnese u okrilje i nadležnost cuvene tvrđave Petrovaradin...

Mocna carska citadela koja čuva Vojvodinu nekih tristo godina nikad nije pala.

Sve do nedavno...

Ali, to je već nije istorija, iako ima izvesnih pokušaja da se tako tretira...

Dakle...

Tvrđavu zovu još i "Gibraltar na Dunavu". Solidna građevina, nema tu šta.

Nije to slučajno...

Privatnik je to pravio, moj bato. Francuz. Krupni preduzimak po imenu Voban, ako se ne varam.

Po imenu ili po prezimenu?

Nema veze. Taj, uglavnom...

Kako mi se čini, isti šmeca je projektovao i Mec, Sedan, i još neka neosvojiva utvrđenja, ali to bih ipak morao malo da prelistam.

U kom veku?

E, sad...

Sedamnaestom, osamnaestom, tu negde...

Pre rata, u svakom slucaju...

Tek, pod Tvrdavom postoji mreža podzemnih hodnika, od kojih je mali deo evidentan i nesporan, a o "ostalom" se pricaju lovacke price.

Kao, jedan krak hodnika vodi ispod Dunava. Jedan sve do Slankamena. Neki pouzdano znaju da postoji hodnik koji dopire cak do mocvara oko Ludoškog jezera, sto kilometara odavde, a sasvim blizu madarske granice.

Aha...

A da koji krak ne izlazi slucajno na londonski metro? To bi mi odgovaralo, javite mi kad taj pravac bude osposobljen.

Ma, preteruju ga...

Verovatno je pod utvrdenjem prvobitno bilo samo neko podrumce u kom je Princ Eugen hladio sodu za špricere, a "tajne" hodnike su, pretpostavljam, kasnije prokopali pametnjakovici, pomno tragajuci za "tajnim" hodnicima.

Svejedno.

To se, ionako, ne vidi...

Vidi se posebni, prepoznatljivi "Pijani sat", na koji u prolazu uvek pogledam, da proverim da li kasnim, a i kad ne kasnim, bacim oko cisto onako, po navici...

"Pijani sat"?

Da, kazaljke su mu pobrkane, velika i mala, zato ga tako zovu. Za nekog ko ne zna štos, prava je panika da pogodi koliko je sati, a i ja se ponekad, u brzini, zablesavim.

Ovog puta nije bilo dileme.

Deset do deset. Kako god okreneš...

Odlicno. Stižem, znaci...

Negde je semafor zaustavio hysterike na trenutak, i nastupilo je kratko saobra-cajno zatišje. Niko mi nije dolazio u susret i niko me nije pritiskao "s guza", i mirno sam mogao da još malo virnem levo-desno.

Sa leve strane nije bio neki izbor. Prozori vojne bolnice i "strateški" objekti kamuflirani u starim šancevima, naterali su me da radije ispucam još jedan snimak nadesno, iako u kolekciji vec imam dovoljno slika i razglednica sa tim motivom.

"Petrovaradin Fortress By Night"...

Kazaljke su i dalje bile sklopljene, i prividno skladne, ali to je samo nagla-šavalo da na dostojanstvenom portretu Tvrdave ima i drugih pobrkanih detalja.

E, moj Voban...

Neoprezni arhitekta je ostavio idealno preglednu ravninu na gordom frontalnom bedemu, i, jasno, Komunalci su tu spremno ispisali jedini grafit koji znaju.

"Naš Tito"...

Kaj? Prosim? Ciji bre?

Nazdravlje...

Tako znaci?

Znao sam da ni sinovi više nisu ono što su bili, ali ni sanjao nisam da to može da se odnosi i na Najveceg Sina Naših Naroda.

A svi su odjednom poceli da se odricu ocinstva.

- Naš nije...

- Nije ni naš...

Kapiram. Više nije važno ciji je. Važno je ciji nije...

Dobro, i to je nešto. I sistemom eliminacije može se doci do rešenja. Samo da ne moramo

na vadenje krvi...

O, kako li nam se to dogodilo?

Dijalektika, jebem li ga...

Prvo smo se kleli, posle smo sve kleli.

Malo nam je duže trebalo da shvatimo da naš Metalac više naginje ka pleme-nitim metalima.

Ali, necu da pricam o tome.

To je malo "deplace".

A pisanje imena po tvrdavama je jako "deplace"...

E, Drugovi, da vas vidim. Ne bih voleo da sam sad na vašem mestu.

Ne bih voleo ni inace, daleko bilo, ali sad pogotovu...

Ko li ce prvi predložiti da se ukloni izvesni natpis?

Struja! Pec, pec!

Neki su istricali, pa završili pod tockovima istorije.

Smenjen ili cenjen, pitanje je sad...

Eto, ovih dana bi belancevine dobro došle, ali sami ste krivi za tu nestašicu...

Kad vec nemate jaja, niste ih trebali uvrutati onima koji su ih pomalo imali.

"Naš Tito..."

Ola-la, kako je ta parola plesala u leto osamdesete...

Na balkonima baroknih Gradskih Kuca. Po krovovima individualnih seoskih domacinstava. Na proplancima i obroncima brda, iznad takozvanih živopisnih gradica, u centralnoj Bosni...

Na vojnickim košuljama?

Hm?

Ajde dobro, priznajem za tu znacku. Ali po njoj i znam da se to ipak lako može skinuti i zaboraviti.

I nema frke...

Vreme je razredivac koji uklanja sve žvrljotine sa fasade ove planete.

Sva je sreca da su Ameri bar na obližnji Mesec dospeli pre nas.

"Naš Tito..."

Preko kratera?

Uf. Al' bi tu sad bilo struganja...

- Hoceš da kupiš nešto?

Bilo je pet do deset, ali Boba Drot je vec imao i šal i rukavice kad sam stigao na pumpu.

Razmazio sam ga. Neko drugi bi ga odavno diskvalifikovao zbog preuranjenih startova.

Ma daj. Zbog pet minuta? Mož' misliti. Ni ovamo ni onamo...

- Pa?

Da kupim nešto? Cvrc...

"Nešto" je kod njega u stvari znacilo "bilo šta", po cemu ispada da je u banci, ili na "kartici", opet zaradio strogi minus pred iskljucenje...

- Zavisi, Bob. Šta nudiš?

Bio sam u pravu. Nacin na koji je raširio ruke otkriao je da se radi o bezuslovnoj rasprodaji.

- Šta ti treba, jebi ga? Toster, gedore, "Srpska književnost u sto knjiga"? Sve je na prodaju...

Cekaj, cekaj...

Božić je zvonio svetom, a gde je Božić, tu je i Nova Godina. Nedelju pre ili nedelju kasnije, vrlo važno...

- Treba mi nešto lepo. Nešto potpuno novo, ili nešto potpuno staro. Za poklon. Jednoj devojci. Posebnoj...

Devojci? Dobro...

Gedore, dakle, otpadaju...

Sužavajući spisak u glavi, suzio je i svoje lukave cincarske okice.

- Koliko je situacija ozbiljna?

Gle sad...

Da nećeš da mi utrapiš maminu vencanicu, ili ekspres-lonac?

Ne, nije na to mislio. Merio je život nulama, i znao sam vrlo dobro na šta misli. Ali cifre u ovoj prici zaista nisu imale šta da traže...

- Ne brini, Bobby-Boy. Situacija je krajnje ozbiljna...

"Ne brini, situacija je krajnje ozbiljna...?"

Da, zazvučalo je ultra-besmisleno, kao zaključak sa sednice Predsedništva Jugo-slavije, ali ne znam da li se Drotšild nasmešio zbog toga, ili je osmeh bio posledica nagoveštaja da je veliki minus već u malom minusu...

- Imam za tebe pravu stvar. Nešto specijalno. Samo... Kad to nekom pokloniš... Moraš tog nekog i da zaprosiš...

Šta, tako piše u uputstvu? Ne verujem...

Zamislio sam Emi-Li kako znatljivo prevrće paketić u sjajno šarenom papiru, i prosto nisam mogao da dočekam da ga otvori.

- Za mene?

Za tebe...

- Šta bi to moglo biti?

Ne znam, Mila. Onaj ludak otišao kuci sa pumpe, a nije mi to otkrio...

I skroz mi je pokvario sanjarenje...

Šandor se ne pali na Jack Londona.

Malog džukca svaki mrazic utera unutra, a da ga neko čudo natera na Aljasku i upregne u sanke sa kolegama psima, makar samo na minut, moj ortak bi istog momenta digao šapu na sebe, i izvršio samoubistvo, obesivši se o rođeni rep...

Ja sam se trgao čim se izglancani "kadet" primakao pumpi, ali Čuvarkuca uopšte nije našao za shodno da se odvaja od radijatora.

Kao što rekoh, da se on pitao, "Zov divljine" nikad ne bi bio bestseller.

Uzeo sam jaknu i izašao.

Brrr, zahladilo je...

Dobro veče...

Covek sa decijim licem, dosledno elegantan, mirno je zatvorio vrata automobila.

Elegantan?

Pa, recimo. Stim što se modni časopis, po kom je bio obućen, odavno ubajatio u cekaonici nekog krojačkog salona.

Klasican tip, blago receno...

Ne, nisam ga poznao. Zvanično ne. Vidao sam ga tu i tamo po gradu, čuo sam na koje se ime odaziva, no kretali smo se u različitim krugovima i nikad nismo progovorili ni rec.

Ali, nikad ne reci nikad...

- Dobro veče, Džokej. Pretpostavljam da znaš zašto sam tu...

Dobro pretpostavljaš, Beboliki...

Po retkim detaljima koje je Emilija pominjala, imao sam u glavi foto-robot tog dripca. To je on. Slaže se...

Rida je bila malo besna na njega, ali je savršeno opisala taj samouvereni nastup, desnu ruku u džepu mantila i iskorak pauna, ali za rogove i rep je preterala.

To na njemu ipak nisam uocio...

Uocio sam jedan tik, zaboravio je da iskljuci žmigavac u desnom kutu usana, a onda sam primetio da mu je kilava situacija i u pogled dodala kafenu kašičicu unezverenosti, koju je Baby Face uzalud pokušavao da potisne pod kapke, na tamnu stranu ociju.

E, moja Li. S kim si se ti to mazila...

Ne, još nisam ništa rekao.

Cutke, i relativno mirno, posmatrao sam kako pažljivo provodi svoje tanke cipele kroz arhipelag masnih barica.

Kad predugo traje, i tišina nekako zazvuci.

On je taj zvuk cuo kao trubu za juriš...

- Došao sam da to nekako rešimo...

"To"?

Nije mi se dopalo...

Preveo sam da bi "To" mogao biti skraceni naziv za devojkicu koju sam ljubio prošle noci, otkrivši precicu kojom se od malog prstića na njenoj nozi može stići do vrha kolena za nekih dvadesetak minuta.

Stani malo...

Povukao sam cipzar i podigao kragnu. Ovo bi moglo potrajati...

- Kasniš par vekova, covece. Takve stvari više ne rešavaju mušjaci na pustom mestu, u ponoc. Tu se ipak pita još neko...

Prezrivo je pihnuo, ali mislim da je to bio "joker" gest, koji je napravio da bi malo dobio na vremenu.

Ispao je iz koncepcije...

Moje prethodno cutanje ocenio je kao inferiornost na koju je i racunao, ali ton kojim sam progovorio pokazao je, iznenada, da baš ne respektujem njegovu prugastu, stegnutu kravatu, iznad koje je podvaljak bujao kao kiselo testo za krofne.

- Makar šta. Ja sam, naprotiv, i došao baš zbog toga što mislim da to treba da rešimo mirno, kao civilizovani ljudi.

Pricaj mi o tome...

Naslonio sam se na toranj auto-guma naslaganih kraj vrata.

- Pa sad... Civilizovani ne trguju belim robljem. Emilija bi bila jako uvredena kad bi znala da se ovde cenjkaš oko nje...

Žmigavac na njegovom licu ponovo se ukljucio, ali on ga je brzo iskljucio, gricnuvši usnu.

- Ma šta ona zna? Ispala je obicna guska. Krene da radi intervju sa propalim pevacem, i dozvoli da je isfolira jeftinim fazonima. Jaka je ona novinarka...

Frknuo je kao kasacko grlo, a tako je nekako i klimao glavom.

Ne mogu reci da je od onih tipova koji su svima antipaticni, ali da je od onih tipova koji su meni antipaticni, to vec mogu reci. Mirne duše...

Brzo je nastavio ne iskoristivši svoj "time-out" do kraja.

- A bez mene bi i novinarka bila malo sutra. Baš im je ona trebala, sa završenom

hortikulturom. To da sam je ja ugurao u tu redakciju dvaput okrenuvši telefon, to ne znaš? To ti gospodica nije pricala?

Hortikulturom? Vidi ti nje...

Slegnuo sam ramenima.

- Ne, nije mi pricala. Nemoj to suviše uzeti k srcu, ali tebe mi baš nije preterano pominjala. Sve bi stalo u dve-tri proste recenice. U stvari, ako cemo gramaticki, složene recenice... Ali, po sadržaju, prilično proste...

Ucinilo mi se da je poželeo da me udari, ali to je samo pokazivalo da sam u ogromnoj prednosti.

Ja sam na ideju da ga pizduknem došao još kod slova "D" u njegovom "Dobro vece", ali sam se, greškom, uzdržao.

I njegova namera se na kraju svela na još jedno "frkt"...

- Ti si jako duhovit, ali nešto ti ocigledno fali, cim to nisi umeo da unovciš... Prijatelju, nije to devojka za tebe...

Idi? Nego je za tebe?

Hm?

Ajd' dobro, ubedio si me, predajem se...

Šteta samo da je tako kasno. Nema smisla da sad budim Emiliju, ali cu zato sutra, vec u rano jutro, poceti da je nagovaram da ti se vrati...

Nasmešio sam se, ali kao da nisam. Moj izvesni osmeh nije dodirnuo Civilizovanog...

I dalje je, kao neumerena TV-reklama, uletao u svaku pauzu, drsko i bez praštanja.

- Ne znam na šta si je izlevatio, ali, ona ce to vec provaliti i otpašćeš kao blato sa cipele. Šta misliš, da ce sedeti kod kuce dok ti ovde cediš benzin? Budi pošten. Pa šta ti možeš da joj pružiš?

Vec došavši na "razgovor", prešao je tanku crvenu liniju dostojanstva, a izgovarajući pogrešne reci, jednu za drugom, zašao je preduboko u zabranjenu teritoriju, sa koje više jednostavno nisam mogao da ga pustim nekažnjenog.

Šta mogu da joj pružim što on ne može?

Mogu da je prošetam glavnom ulicom u sedam uvece. Na primer. Da je zagrlim u bioskopu. Bilo kom. Mogu i da odnesem na razvijanje film na kom smo fotografisani zajedno.

Svašta mogu...

Bilo bi lepo da sam to tako rekao, ali nisam. Sorry, Emi-Li, morao sam da mu spustim durbin. I da mu malo dignem pritisak...

- Šta mogu da joj pružim? Skoro ništa...

Zadovoljno je bljesnuo i spremio se da dalje teoretizira, ali sam vec ušao u njegov ritam, i preduhitrio ga, za stotinku.

- Ali mogu da se probudim pre nje, a da ne zбриšem kuci. Recimo. Dobro to nije bog zna šta, ali... Mogu i da ne pizdim ako u ogledalu otkrijem "šljivicu" na levom ramenu. Eto. Da se uopšte ne nerviram. Cak, mogu još i da se malo pravim važan zbog tog detaljica... Hoćeš još?

Dobro, Civilizovani. Sam si tražio...

- Mogu i da joj napravim dorucak. Kad je bal nek je bal, razumeš? "Pofezne", koja kriškica sira, i kafa sa prilično mleka. "Melange", baš kako to ona voli. Onda mogu i da se ne odzmem kad neko zazvoni dok je ona samo u majici. Mojoj. I mogu u da otvorim i vidim ko je. Mogu, ali necu...

Mora biti da se nekad bavio ronjenjem. Neko ko to nije vežbao ne bi izdržao toliko bez vazduha.

Još samo malo. Evo, ovo je zadnja recenica...

- E da, i mogao bih da se napijem kao patak. I da okrenem turu za citavu kafanu. Pa još jednom, nek ide život. Mogao bih da je poljubim, u celo, verovatno, da joj obrišem suzicu, i da ne treskam vratima, samo zato što mi je rekla da nije dobro izracunala "one dane" u mesecu...

Šah!

Shvatio sam da je covek definitivni fenomen. On ne samo da još nije uzeo vazduh, nego ga je, u stvari, tek tada ispustio iz pluca.

- Idi ti bre malo u kurac, budalo jedna...

Eto kako nestaju civilizacije...

- To su price za frizerke, Džokej. Ljubavni vikend roman. Šteta da tako nisi pricao dok te još neko i slušao. Slomio si mi srce...

Slomicu ti i nos, kako stvari stoje...

Odmakavši se od guma, ocenio sam da smo tu negde, i izabrao mesto između obrva, gde cu ga cepnuti glavom ako se pomeri.

Izgleda da se napazario batina u životu, jer je poznao taj sekund, i odstupio korak, tobož neobavezno.

Dva velika okrugla lampiona skrenula su na pumpu, i obojica smo to jedva dočekali.

Prelepi "Volvo 740", strane, ucinilo mi se, švajcarske registracije, doklizio je "u rep" mog automobila, svetla su utrnula, ali je sjaj još neko vreme tinjao u ugašenim farovima, podsetivši me na velike studijske reflektore, koje sam, zbog neceg, zapamtio baš takve, upravo ugašene...

Vitki covek, tu, mojih godina. polako je krenuo ka nama, zavukavši ruke u džepove pantalona, pošto je prethodno podigao kragu finog, sportskog, kariranog sakoa.

Civilizovani je ocenio da može još nešto da kaže, pre no što Švajcarac stigne do nas, ali je progovorio na samoj granici šapata.

- Pametna je ona. Najlakše je ucenjivati. Razvedi se, izblamiraj se, izgubi stan. A deca? Ipak toj deci treba otac...

OK, Civi, isplaci mi se na ramenu. Ove uniforme su od nepromocivog materijala.

Ma kakvi...

Nisam stigao da se raznežim, a on je već prevazišao trenutak slabosti, i ponovo bio onaj stari, nadmeni drkadžija.

- Šta ja to tebi pricom. Ti si se uvalio ni kriv ni dužan. Boli tebe šta ce biti sa garsonijerom, to što je placeno do maja, nikom ništa. A? I lova bacena na krpe i gluposti, to je od njenih honorara, misliš? Nisi primetio kako je obucena, frajeru jedan?

Švajcarac je sad već bio na svega nekoliko metara, i misleći da više nema vremena da bilo šta kažem, Civilizovani mi je okrenuo leđa i široko raširio svoj lepezasti rep.

Poslednjim recenicama pokušao je da sroza Emi-Li na trotoar ispred željeznicke stanice, i nisam mu mogao dozvoliti da ode kući sa tom satisfakcijom.

Rešio sam da mu dam drugu temu za "domaci".

- Ne, nisam primetio kako je obucena. Jebi ga, kad je sa mnom, onda, u najboljem slucaju, ima na sebi samo šnalu...

Pogodak!

Besno se okrenuo, ali je progutao odgovor. Covek, s kojim se upravo mimoila-zio, upitno

ga je pogledao, i Civilizovani, impresioniran pastelnom bojom pulovera i negovanim licem, jednostavno nije mogao da se bruka pred tim strancem.

Coknuo je usnama, kao cudeci se, i pokazao glavom ka meni.

- Jeste li videli ovo, molim vas?

Švajcarac je odjednom koraknuo ka njemu, i cimnuo ramenom, kao da ce mu lupiti tešku šamarcinu.

- M'rš u picku materinu, mamu ti jebem bezobraznu!

Pardon?

To je bila takva "mosa", da je Civi odskocio kao klinac prepadnut iznenadnim lavežom psa kog je pokušao da pomiluje.

Zbunjeno je požurio do kola, ne vodeci više racuna ni o utisku, ni o stilu, ni o užasavajućim naftnim baricama.

A onaj covek mi je pružio ruku, i slegao ramenima, dobrodušno se osmehnuvši.

- Uželim se. Tamo prode po tri meseca a da ne opsujem...

Klimnuo sam, odobravajući, i uzvratio osmeh.

Škrrrrrrip!

Šandor je otškrinuo vrata njuškicom i provirio da vidi gde sam se toliko zadržao.

I Civilizovani je provirio...

Okrenuo je auto prema gradu, za svaki slucaj, i znacajno nas posmatrao, kroz otvoren prozor.

- A, tako je vec malo jasnije. Vas dva ste u nekoj šemi...

Oporavio se, ocigledno. Strogo je klimao glavom, vozeci polako, dva na sat, i tek kod izlaska na put je prestao da nas šacuje, podigao prozor i dodao pun gas.

Efektno, nema šta...

"Švicer" me je pogledao napravivši zacuden izraz lica.

- U šemi? Zar smo nas dva u nekoj šemi, Joe OK?

I ja sam složio istu, blentavu facu.

Ne znam Popac. Pa, ako ti ne znaš, onda ne znam ni ja...

Da, Popac...

Uvek dode za Božic.

Živi u Frauenfeldu, "CH". Sedma godina...

Zlobnicima, koji nikad nisu culi za to "selo", objašnjava da je to na, otprilike, pola puta, kad kreneš od Ciriha ka Bodenskom jezeru.

Onda je svima jasno...

Baš tim putem uvek idu po "vajkrem" u Segedin, i vracaju se iz Temišverca, puni oraha za tortu i kineskih pamucnih potkošulja.

Terao ih davo da pitaju...

Uglavnom, moj drug iz detinjstva više ne stanuje ovde. Sad ima dvojno državljanstvo, ali se, posle teške dileme, ipak opredelio za "njihov" pasoš.

Pokazao mi ga je ponosno osamdeset i druge, cim ga je dobio, a onda se setio da je možda malo zanemario patriotizam, koji je tad još formalno bio na snazi.

- Meni je svejedno, Joe, ali... To je najviše zbog Gabi. Toliko se trudila da ga dobijem...

Gabi je bila njegova žena. I još uvek je. Dabome, i ona je "njihova", kao i pasoš...

Kako su se našli?

Pa, famoznog ujka-stomatologa pomenuo sam vec jednom, a Popac ga je pominjao svakog dana. Odlazio je kod njega preko ferija, letnjih i zimskih, a kasnije, dok sam ja

bio u vojsci, petljao je tamo i nešto oko specijalizacije, i pojavljivao se u Gradu Heroju samo kad bi zbog administrativnih zackoljica morao nakratko da napusti Švicu, da bi se mirno vratio, za par dana.

Još tad negde je upoznao Gabiku...

Ja sam je upoznao tek pre dve godine, rucali smo zajedno na cardu kod Beocinske Skele, kad su, odlazeci na Sveti Stefan, svratili da promene koji franak "na crno", i da zlatokosi klinici pozdrave "Grosmuti und Grospapa".

Slatka je Gabrijela...

"Slatka"?

Pa šta da kažem? Da je lepotica, rekao bih da je lepotica. "Slatka" je, i gotovo...

Na kraju krajeva, Popac je vecito imao lepotice, ali one nikad nisu imale njega.

Eto, Gabi ga ima...

A njen Her Papa ima kliniku, sasvim slucajno...

- Pao sam na dupe kad mi je rekla, Joe OK. Znao sam da joj je otac lekar, ali TO?

Estetska i korektivna hirurgija! Ni sanjao nisam...

Jesi Gorane, sanjao si. Retko, ali si sanjao. I to baš taj san.

Jedan jedini.

I eto, ostvario ti se...

Tako i treba sanjati. U ogranicenim kolicinama...

Snovi su frka živa...

Što ih više imaš, više ti ih ostane neostvarenih.

To pouzdano znam.

Imam i duplikata u svojoj kolekciji...

Zato moj prijatelj nikad nije gomilao snove.

Jedan ali vredan...

- To je, doduše, mala klinika. Za njihove uslove, naravno. Moderna, poznata, cak i pomalo ekskluzivna... Ali, zaista sasvim mala...

Kužim. Klinikuljak, takoreci. Više, onako, kao neki kiosk za prvu pomoc. Da ga prodaš budzašto, ili, još bolje, da ga pokloniš nekom kog ne gotiviš, samo da bi ga unesrecio.

Ali, mirazu se u zube ne gleda...

I, Popac je nekako prešao preko toga što je klinika mala.

Profesor Grepner, istini za volju, nije podvriskivao od radosti kad je saznao da mu se cerka tajno udala za "stranca", ali se našao u mašini kad je jedinica spustila surlu i odjecala da su blizanci vec uveliko na putu.

- Zwilling? Um Gottes willen...

O, sutra je zvonio telefon u središtu kantona, u vezi procedure oko papira Gospodina

Zeta. Herr Papa je bio šerif u svom mestu, i pravo je чудо da moj drug to nije ranije znao.

Hm, hm?

Ali, da ne grešim dušu...

Odavno je svet usvojio onu izreku "Ljubav je slepa".

Niko mi ne daje za pravo da sumnjam da je tu baš mladi Popovicki izuzetak, i da je, kanda malkice virio na jedno oko...

- Ko je bio onaj ocajnik? Neki ljubomorni muž, a?

Ko, Civilizovani?

Pa da znaš da i jeste, na neki nacin...

I ljubomoran je, i muž je, a to što nije muž onoj zbog koje je ljubomorani, malo je

zapatljano za nekog ko nije gledao prethodne epizode.

A malo je i privatno...

Imao sam, znaci, dva potpuno objektivna razloga da ocutim i samo odmahnem rukom, pa sam tako i ucinio.

Popac je pomirljivo podigao obrve.

U naše vreme još se vodilo racuna o diskreciji, nisu se otrcavale cak ni dame koje su to zaslužile, i obojici nam je, izgleda, ostalo nešto od toga.

- Radiš nešto ovih dana?

To me je obicno prvo pitao, svakom retkom prilikom kad bi se vidali, a odnosilo se verovatno na muziku, stihove, ili bilo na šta izvan svakodnevice, letargije i pumpe. Odgovarao sam uvek kratko, odrecno i nerado, i mislim da ovog puta nije ni ocekivao odgovor.

Namerio sam da odmahnem glavom, ili ponovo odvratim nekom gestom, ali, to vec stvarno ne bi bilo fer.

Dosta je bilo mlataranja...

Ponekad mi nije jasno zašto dolazi svaki put kad je tu, ali sigurno ne dolazi da igramo "pantomime".

Sretnemo se jednom, dvaput godišnje, i u velikom smo verbalnom deficitu poslednjih godina.

Mojom zaslugom, priznajem...

Moram to poceti da ispravljam.

- Neceš verovati, Popesku, ali radim "nešto". Debilne reklamne songice... Vafli, sardine i oplemenjivac rublja... OK, nije baš "Dark Side Of The Moon", ali ima svojih draži...

Ozario se. Iskreno, ucinilo mi se...

Rehabilitacija nije njegov fah, ali ocito mu je poznato da se teškim rekonvale-scentima i preporucuju upravo sitni koraci.

- Hej! Baš fino. Pomislio sam da dobro izgledaš, a sad vidim da si, uopšte, u nekoj "perestrojci". Otkud to?

Otkud to?

Interesantno to isto me je pitao i Gaga Pliš, kad sam ga pozvao prethodnog dana.

I Boba, kad sam doneo gitaru na pumpu.

Svi su jako iznenadeni...

Izgleda sam ja to u dubljem ofsajdu nego što sam mislio.

Gaga Pliš mi je rekao da cu uci u "Ginisa" kao tip koji se osam godina nije pomerio...

Zar osam? Možda mu kalendar žuri...

- Secaš se Gage Plišanog?

Popac se zgrozio kao da je povukao pokvareno mleko iz tetrapaka.

- Onog pедера?

Da, ni on, kao ni ostali muški, nije voleo Gagu.

Moj producent iz Dana Lavova nije slucajno dobio taj nadimak.

Bio je "fini" kao gomba na crvenoj papuci...

Šta vredi...

Momci nisu imali razumevanja za njegove manikirane prstice kojima je bespre-korno baratao po reglerima režijskog stola, ni za, zaista, pomalo tetkast pokret, kojim je tresao pepeo sa cigarete.

I, logicno, proizveli su ga u notornog homoseksualca.

A ribice, koje je, u poverenju, slagao kao domine, šta s njima?

Ništa...

Automatski su stekle status "paravana", i čak ni činjenica što se Gaga kasnije oženio jednim "paravanom", i postao ponosni otac dva zdrava muška deteta, nije potpuno izbrisala famu sa njegovog imena.

Ali, nije to najvažnije.

Popac ga se, uglavnom, setio.

Mogao sam dalje da pričam...

Da, njega. Sad ima studio u Zemunu, snima klinge-rokere, i narodnjake, ali najviše radi reklame i kojekakve džinglove. A nema tekstove. Sve svira sam, sinti-bas, ritam-mašina, klasika, ali nema "stvari". I, eto, tu smo se našli...

Plišani mi je sve ove godine davao moralnu podršku, cupkao korov oko mog talenta i uporno me nagovarao da se "vratim". Bio je sav "happy" kad sam se javio.

Obecao je da cemo sve rasturiti ako nisam potpuno zaglupavio, i ako sam još samo upola "onaj stari".

Upola?

Dapace...

Sad sam i stariji nego što sam bio kad sam bio "onaj stari".

Možda je i Popac pomislio isto...

- Super, Joe OK... Samo... Nisi valjda zaboravio da sviraš? Veruješ li mi da ne pamtim kad sam te zadnji put video sa gitarom?

Verujem ti. To ni slon ne bi zapamtio...

Eh...

Ponekad mi je krivo što nisam slon.

- Osamnaestog maja, osamdesete, Gorane. Ispred našeg ulaza. Oko pola sedam. Još se videlo...

Pogledao me je, uplašeno.

- Nisi normalan. Samo ludak bi se toga setio...

Da...

Ili vojnik.

I vojnici su opsednuti kojekakvim datumima...

Možda sam stvarno neki latentni šiz, ne kažem...

Ali, tu majsku nedelju ipak nisam zapamtio tek onako.

Bila je posebna. I bila je svesna toga...

Pravila se važna.

Mirisala na Uskrs.

Zelenila se kao pokisla detelina.

Sva se nešto usvecarila.

A tišina je bila gusta kao sirup...

Da, Grad Heroj baš ume da se pritaji nedeljom popodne.

Ima li koga?

Drug Zastavnik prve klase me je konacno poslao po "instrument".

Prvi put kuci, a na dvadeset cetiri casa.

Ako. Dugo sam falio. Šta je, tu je...

Šest meseci...

Polu kalendara...

Nije to maciji grip...

To zna da potraje i u realnom svetu, a u kasarni mu dode više kao "doživotno"...

Šest meseci?

Jeste, odužilo se. Ali, ništa licno, tako se zalomilo...

Desetak dana po dolasku "decembarske", Najveci Pacijent Naših Naroda je ufartiljio, proglašen je stepen povišene borbene gotovosti i odsustva su stopirana do daljnjeg...

Do maja...

I, eto ti šest meseci...

Ali... Gde su svi?

Pomislio sam da su provalili da najzad dolazim, pa se negde sakrili, da me iznenade...

Bome, dobro su se sakrili

Do danas ih nisam našao...

Možda sam ipak trebao javiti da dolazim?

Neka, drugi put...

Otišao sam u vojsku kao pravi "Jack". Trezan. Nisam pisao pisma niti kukao za paketima.

Tek su posle dva meseca saznali gde sam...

Ispao sam mangup...

Necu se valjda posle svega toga najavljujivati telegramom, kao strina iz Novog Kneževca...

Svejedno. Pala karta...

Bilo je pola sedam kad sam krenuo na bus. Još se videlo, secam se...

I onda sam sreo Popca. Na stepeništu...

Preskakao sam po pet stepenica, skoro smo se sudarili. Zbunio se, ali me je zagrlio, žurio je po kameru, aparat, šta li, i molio da ga sacekam, iako sam rekao da sam opasno knap sa vremenom.

Ostavio je odvrnut radio u kolima, kao obicno...

"How deep is your love", Bee Gees, jeziva stvar...

Martin je izleteo sa desnog sedišta "minija", zagrlio me snažnije nego Popac, ali i pocrveneo ociglednije nego on.

Cekaj, ovde neko vara?

Pogledao sam ruzmarin na njegovom reveru, pokušao je da kaže, ali tad sam vec stvarno morao da krenem.

I, tako sam zapamtio taj dan.

Po prvom dolasku kuci...

Ah, da...

I Veverica se, slucajno, udala osamnaestog maja, osamdesete...

Eto. Ipak imamo neku "godišnjicu"...

Tako je to...

Da se udala za mene, verovatno bih, kao pravi muž, ponekad i zaboravio taj datum.

Ovako, zapamtio sam ga za uvek.

Kako i ne bih?

Pa, ne šalje Drug Prvoklasni Zastavnik svaki dan kuci, po gitaru, moj burazere.

- Ops! Dva i petnaest? Dokle ti radiš, Joe?

Pogledavši na sat, Popac je prekinuo neprijatnu stanku u našem razgovoru.

"Rollex"?

Otkud "rollex" u Švajcarskoj? Baš me cuđi...

- Radim do šest, nula-nula. Još sutra. Onda palim za Tokio na par meseci, dok se

priviknem. Jedino je kod njih noc u vreme kad sam navikao da idem na spavanje...
Nasmejao se, preporucivši svog zubara.

- Menjaš smenu?

Imao sam trideset i šest dana godišnjeg, i još neke ideje u vezi trideset i sedmog dana, ali to sam ipak rešio da kažem samo E. Miliji.

A možda ni njoj ne...

Ali, Popac je plesao u ritmu Evrope, i nije više imao sluha za duge panonske pauze.

- Dong!

Mojih deset sekundi za odgovor je isteklo...

- Znaci, biceš "free" ovih veceri? Dobro, sutra je Badnji dan, ali u subotu imamo ono naše "matursko". Što ne bi išli, Joe? Bice razocaranih ženskih, za njih si uvek bio fatalan...

E, stari moj...

Bice i razocaranih muških.

Najmanje jedan. Moj drug Popac...

Magarac koji se nada da ce se te godine i Neko Ko Izostaje konacno pojaviti.

A nece se pojaviti, medu nama...

- Ne, Pope, znaš da ne volim da se šleпам. To je bio tvoj razred, ja ih znam sa velikog odmora...

Vetar je ponekad stvarno nevidavan.

Miris Dunava, prosleden krošnjama i trskom Velikog Tihog Rita, samo je još više zadimio zamišljene oci mog prijatelja.

- Ma, bez veze, sve ih znaš... Ti ih srećeš i češće nego ja...

Osetio sam da ce me pitati za nju...

Zar je moguće?

Dvanaest godina mu je trebalo da se odluci...

- Slušaj, Joe...

Ajde, Pope, nije to ništa...

I kao klinac je tako dugo stajao na obali, a onda se naglo odlucivao, i uletao u ledenu vodu galameci i mlatarajuci rukama.

Cuo je šta mislim.

- Da nisi negde, posle, slucajno video "Pegavu"?

Zastavnik prve klase, Drug Jaric Zlatoje voleo me je zato što sam znao "pesme i za stare i za mlade"...

- Samo zakopcaj to dugme. Vojska smo. I izglancaj instrument...

Instrument...

Stari jarac nikad nije drugacije oslovio moju gitaru. Kod njega nije bilo tih familijarnosti...

Ali i pored toga, bend je bio sretna porodica...

Dva ekstremna narodnjaka, teškometalac-ovisnik, alko-džezer, pregaženi roker, i šansonjer-recitator...

Da bog sacuva...

U svakoj normalnoj situaciji, tih šest ljudi bi se potukli još sa vrata.

Znam...

Ali manimo se sad normalnih situacija. Ovde je rec o vojnickom orkestru...

Uglavnom, sve smo se lepo dogovorili...

Jebi ga, nismo mi izmislili da cilj opravdava sredstvo...

A cilj nam je izgledao tako dalek, da smo "sredstvo" protumacili kao "sva moguca sredstva".

Šibali smo polke, kola, plesnjive šlagere i dalmatinske pesme, svirali podoficirske svadbe i "veselice", vikendom, u Domu, i briljirali po gnusnim priredbama, podvlaceci "instrumentale" pod dreku bubuljicavih recitatorki.

I precrtavali dane u kalendaru...

Ali opet nismo išli kuci. Ovog puta svojom krivicom...

Petkom i subotom, više nije bilo slobodnog stola u bašti u kojoj smo svirali.

- Dame biraju...

O, još kako. I uglavnom izaberu barabe...

Odocnele udavace i raspuštenice raspuštenije nego inace, oblesavljene polenom, tangom i golicavim laškim rizlingom, umiljavale su se kao macke oko naših nogu, i bezobrazno se nudile preko ramena svojih trapavih kavaljera.

Karta se okrenula...

Porucnici i stariji vodnici, koji su nas traumirali dok smo bili u "jedinici", iznenada su ostali matirani na šahovskom mozaiku podijuma za ples...

Niži za šapku, sputani tragicnim "civilkama", nespretno su tapkali u kontraktu, i polagano tonuli sve dublje...

Nisu imali nikakvih šansi pred razbarušenim pijanim baronima, koji su samouvereno namigivali, pevali o slomljenom srcu i mirisali na seno, greh i avanturu...

- Dame biraju...

Ne znam zašto je Marjeta izabrala baš mene.

Nisam bio dobar prema njoj...

Imala je krupne oci i tajanstvenu, tamnu senku u njima.

Bojim se, da sam samo dodao još ljubicaste, u tu senku...

Puno sam cugao tih dana...

Zbog onog što sam ostavio za sobom, i zbog onog što me je ostavilo za sobom...

A Marjeti je trebalo nežnosti. Zamišljala se danima. Mazila me, vireci iz necijeg zagrljaja, otimala se, plesala za mene, prevrtala se kao golubica...

Ali niko se nije setio da nas upozna...

Znali smo se, svejedno...

Jednom su svi pomahnitalo igrali polku, a ona je uzela tašnu sa naslona stolice, razgrnula zavesu vrbe i rasplinula se u pomrcini.

Stigao sam je pre nego što je zatvorila vrata na kojima je bila nacrtana nezgrapna cipela sa štiklom.

Zagrizao sam je kao da je breskva...

A to je i bila...

- Ne...

Nije to bilo pravo "ne". To je bilo jedno "ne" koje ni ja nisam trebao cuti...

Haljina je bila široka, zašuštala je kao kukuruzi na povetarcu, zadigao sam je visoko, ruke su okliznule o njen struk, i spustile se niz strminu bedara, povlanceci dole, za sobom, sve što im se našlo na putu.

Naravno, neko je naišao...

Sitni koraci okrunili su šljunak staze, i ona je uplašeno trgla usne, odgurnula me i zatvorila vrata.

Ali njena nevaljala cipkasta posetnica ostala je u mojoj ruci...

A, naci cu ja vec tebe...

Vratio sam se na binu, i posle pauze smo svirali pesme koje sam primetio da voli, ali te veceri više nije igrala.

Cekala me je posle fajronta...

Ogrnula je pulover, i nelagodno stiskala tašnicu s obe ruke.

- Hoćeš li mi ih vratiti?

Bili smo sami, u bezbednoj senci vrbe.

Izvadio sam njene gacice iz levog džepa na košulji, klekao ispred nje i raširio ih prstima.

Stidljivo je koraknula u njih...

Povukao sam ih gore, ovog puta sasvim nežno, trudeći se da što bolje zapamtim taj put.

Možda mi opet ustreba?

Zavukavši se pod njenu haljinu kao stari fotograf, osetio sam kako drhti i ceka.

Ne sad...

Jedino sam, pažljivo, poljubio jedno mesto koje mi se ucinilo zgodno, na pola puta između uplašenog pupka i bele cipke, koja se vratila na svoje...

Onda sam se uspravio, polako, i položio joj ruke na skladna kuglasta ramena.

- Znaci, ti si ta princeza? Ove gacice sam probao svim devojkama u kraljev-stvu, ali ti si jedina kojoj savršeno odgovaraju...

Radila je u tovarni kozmetike. Sa "visokom strucnom". Živela je na prvom spratu stare austrougarske kuće, u velikom stanu bez zavesa, koji se ljuljao nad mutnim vodama Drave, kao gondola.

Ne, nisam bio dobar prema njoj...

I sama pomisao na te dane dovodi do teškog napada amnezije...

Prekopcala se neka sklopka u mojoj glavi, radio sam na drugoj frekvenciji.

Tacno ono što sam mislio da ne treba da uradim...

Oho. Prikriveni negativac?

"Dr Jockey & Vojnik Hyde"?

Pa, ne znam. Trebalo je svirati svake veceri. "Moj Galebe". "Help Me Make It Through The Night". "Ne klepeci nanulama"...

Nisam navikao da sviram kad mi se ne svira. A ni momci nisu.

Zato smo uvek bili pod malim tecnim stimulansom...

Na kraju krajeva, i sajgonske prostitutke su se uredno "fiksale" da bi lakše izašle na kraj sa svojom klijentelom.

Dobro, poredenje je malo drastico, ali i naš odnos sa Drugom Zastavnikom Jarcem, sadržao je u sebi neke elemente nevoljnog snošaja.

- "Hej, Slovenske brigade"!

Kad mu se ucinilo da smo sastavili suviše "americkih" pesama, prilazio bi pozornici i dovikivao šta da sviramo.

- "Koliko je na Kozari grana"?

Otkud ja znam, Druže Zastavnice. Puno. Sigurno jedno tristo-cetrsto grana, ako ne i više....

Ko se ne bi propio?

Alkohol me je pomerio za nekoliko pragova. Nekoliko pragova niže, bojim se...

Marijeta je to trpela, nekim cudom...

Zvao sam je Maza, ponekad...

- Volim kad me zoveš tako...

Majmune mali. Zovem te jer si pravi mamin mazohista. Ko bi drugi imao strpljenja za ludaka koji zacuti, okrene se i ode, iz cistog mira?

Ipak, pravila mi je omlete i "pohorško kavo", donosila "mocart kugle" iz Lajbnica i ustupila jedan deo svog ormara sivomaslinastoj garderobi.

I pricala kao meksicki sportski komentator...

Jednom se izletela. Spomenula je Dunav, Štrand i jednu davnu avgustovsku oluju, za koju, ipak, nikako nije mogla znati.

- Ovaj.. To sam cula od jedne prijateljice, ali.. Ne, ne, to ti vec ne mogu reci.

Ma, možeš, lutka...

Jasno da sam je nagovorio...

Ispricala mi je sve o svojoj kolegici, tehnologu, koja se odselila iz Grada Heroja, davno, kad joj je verenik tragicno nastradao u saobraćajnoj nesreci.

- Obecala sam joj da ti to nikad necu reci...

Ne brini. Kao da i nisi...

Ali, kolegica se pojavila vec sledeceg dana, cim joj je mala brbljivica priznala da je otkrila tajnu.

- Secaš se mene?

Elegancija koju je imala u krvi nije zavisila od modnih kretanja. Tamna i uska, potpuno jednostavna, ta duga letnja haljina bi na nekom drugom visila kao na ofingeru.

Ali na njoj to nije bila samo krpa..

I devojke su se okrenule kad je ustala, na pauzi, i carobnim štapicem skrivenim u štikli, pretvorila kafansku stazu u dugu manekensku pistu.

Cuva li još onaj crni, jednodelni kupaci kostim, iz leta sedamdeset i trece...

- Cao Pegava. Dobro se držiš...

Taj blok su momci odradili bez mene.

Ispricala mi je kako se rasplakala kad je cula neke moje pesme, kako joj je bilo teško kad je tata premešten, ali se srecom ubrzo zaljubila, što je sve rešilo, sad ima "velikog" sina, muža kog jako voli, pravnik je, a i ona je završila faks, u Zagrebu, živi tu, "u okolicu", i jako se raduje što me vidi.

- A šta ima novo... Tamo?

Ne znam. Dugo nisam bio... Tamo.

- Sve po starom. Ne znam šta te interesuje? Svi su se zaposlili, poženili, poudavali. Samo cu ja izvisiti. Verenica mi se spicila na motorbiciklu sa prikolicom...

Trgla se i uplašeno me pogledala.

Tom šalom sam hteo da je obavestim da sam cuo za malu laž koju je ovde proturala, ali nisam želeo da je toliko oneraspoložim.

A uznemirila se...

Izvadila je cigaretu, pa je vratila u kutiju, podigla čašu i okretala je u ruci, i ucinila još nekoliko nepotrebnih pokreta.

- To sam izmislila, onako... Bez veze. Ne znam šta mi je trebalo. Secaš se Moce Beljanova, iz cetvrtog "C"? Studirao je sa mnom. On je poginuo za tu Novu godinu...

Secam se te face, nejasno, znam i da je sleteo s puta, kod Iriškog Venca, ali to mi je sve i dalje bilo potpuno nelogicno.

Klimnuo sam glavom.

- E, vidiš, ja sam posle izmislila da smo mi bili vereni... Prvo je to bila šala, ali svi su tako poverovali da više nisam znala kako da se izvucem... Neceš me odati?

Poklopio sam joj ruku koju mi je pružila preko stola, sasvim prijateljski, i sigurno je to i osetila.

- Budi mirna, Pegi. Ova glava i nije ništa drugo nego mala zlatna škrinjica za cuvanje tajni...

Poverovala je u to, I nije se prešla...

Nakon nekoliko dana upoznala me je sa Rudijem, sjajnim tipom, koji je radio na carini, igrao tenis i skijao na vodi, bio nepušač, sportski se oblacio, i zadovoljavao sve kriterijume za "Idealnog zeta 1980".

Dolazili su sa Marijetkom, ponekad, družili smo se, išli na kuglanje, ali me nisu pozvali kuci.

Sve do kraja oktobra...

Zahladilo je, procitana je naredba da se moraju nositi odvratne šatoraste jakne, a vetar je, liznuvši svoj hladni kažiprst, okretao list po list, i vrteo se, sam kao seoska luda, po pustom podijumu zatvorene bašte Doma Jugoslovanske narodne armade.

Marijeta me je cekala ispred kasarne i "gušteri" su se nabili na prozorke prijavnice, negirajući pricu da ima previše broma u vojnickoj hrani.

Da, imala je vitke, duge noge...

Ali laž ih ima sasvim kratke...

Pegava mi baš nije rekla istinu, potpunu istinu, i ništa osim istine, tako joj Bog pomogao...

Nisu stanovali "negde u okolicu", nego na najšminkerskijem mogucem mestu. To je prvo. A drugo, koje sam saznao pre prvog, unakrsno ispitujući svoju VD deklicu, bilo je da su se Peggy Sue i Rudi vencali tek pre godinu dana, a upoznali pre dve, kad se ona zaposlila u "tovarni".

Povezavši prvo i drugo, pretpostavio sam da postoji i nešto treće.

"Nešto" treće, a ne "neko"...

- Ovo je Miloš. Napunio je šest, ovog jula. Pruži ruku stricek Džokeju...

Pegava me je gledala sa puno strepnje i zaista je imala razloga za to.

Srecom, bio sam vojnik, a poznato je da našu hrabru vojsku ništa ne sme iznenaditi.

- Zdravo tipe. Ja sam Džokej. Znamo li se mi odnekud?

Svi su se nasmejali, Cak i Pegi, iako sam znao da je shvatila ono što sam upravo rekao.

To je bila šifra samo za nju i mene...

Da, mali je bio sladak kao novogodišnja cestitka. Nosio je farmerke, majicu dugih rukava i crvene basketanske patike.

Gde li samo pronalaze tolicke?

Ali nije bio na mamu...

Imao je tamnu, "marinski" potšišanu kosu, i zagonetno i "matoro" me gledao pravo u oci. Samouvereno...

Nadmocno...

Kao pravi Popovicki...

Mali Popovicki...

Sve mi se konacno složilo, kao klikeri u staklenoj tegli.

I tatin "premeštaj". I ilegala. I nesretni Moca Beljanov...

Ni kriv ni dužan...

- Hej, Miloše, hoćeš da probaš moju kapu?

Dobro sam se držao, citave veceri. Šteta da cešće nisam igrao poker sa facom tako

talentovanom za blef.

- O, baš sam neka. Sad mi je malo lakše, ali je tebi puno teže... Izvini... Morala sam to podeliti sa nekim, vec jednom...

Sela je do mene, na kauč. Svi su se zagubili negde u njihovoj ogromnoj dnevnoj sobi, i mogli smo, najzad, neometano razgovarati.

- Ja sam Rh negativno. Znaš kako to ide? Nisam smela reci ni mami, a tati... Mislila sam da ce me ubiti... I tako, dočekala sam peti mesec...

A Popac? Bar si njemu smela da kažeš?

Nisu joj trebala nikakva potpitanja...

- Puno sam volela Gorana. Stvarno. Ali sam se bojala da cu ga izgubiti... A tek ovako... On je bio... Oboje smo bili suviše mladi... Sanjao je o drugim stva-rima. Ne o braku i deci...

Zadržavala je suze zadivljujuće dugo, ali sam osetio da može eksplodirati svakog casa.

- Da li je SAD sve u redu?

Šmrknula je i potvrdila glavom. Pogledala je u Rudija, u ocima joj je došlo do delimicnog razvedravanja, a onda je nastavila mnogo mirnije.

- Tata je to sve veoma teško podneo. U penziji je. Imao je dva gadna infarkta... On jako voli Rudija... A i ja ga jako volim...

Zazvucalo je kao molba, brinula se za sreću do koje je konacno došla, no, ja stvarno nisam bio njen problem.

Hteo sam da joj kažem da sam poslednji koji bi tu sreću ugrozio, ali nisam stigao da progovorim.

- Molim te, Džokej... Zakuni se u nešto najdraže, da to nikad, nikome nećeš reci...

Kratko sam razmislio i tužno se osmehnuo.

- U frci sam, Peggy Sue. Nemam u šta da se zakunem... Ali ne brini. To je naša tajna.

Odlazi sa mnom na Rumenucku BB...

Poljubila me je u obraz. Rudi mi je, izdaleka, zapretio prstom.

- Uvek si bio dobar. Hvala ti. I budi dobar prema Marijeti. Ona te puno voli..

Znao sam to...

Draga Marijetka...

Nisam je nikad "prevario", nasmejao sam je za tri života, poklonio sam joj lancic sa malom zlatnom gitarom, potukao sam se sa nekim papanom iz Ptuja koji joj se nabacivao dok sam svirao...

Ali nisam je voleo, nek mi Bog oprostii...

A ipak, govorila je da sam njeno sve...

- Edino sončno leto u mom življenju...

Možda je baš u tome tajna?

Rekla je još, da joj je lakše što zna kad cu otici, da sam Maslacak, i da bi inace vecito brinula koji ce me vetar oduvati.

Verovala je da se samo oni koji se rastanu poljupcem mogu ponovo sastati, jednom i negde, i molila me je da ni slučajno ne odem ne dozvolivši da me isprati na stanicu.

A upravo sam to uradio.

Da, nek me davo nosi...

Nisam bio nimalo dobar prema njoj...

Popac je šatro nezainteresovano, ponovo pogledao na svoj "rollex".

Drobili su se prvi sati Badnjeg dana osamdeset i devete, po rimokatolickom svetom

kalendaru.

Koliko je prošlo?

Sekunda? Pet sekundi? Pola sekunde?

Jebo te miš, koliko se slika izreda u glavi u jednom zanemarljivom zrcu vremena...

- Znaci, nisi je video...

Nije bilo upitnika na kraju te recenice.

Potpuno je olabavio ton, pokušavajući tako da umanju važnost pitanja, zbog kog se već pokajao.

Zacudeno sam ga pogledao.

- Ti ne znaš? Pa zar je moguće da ti nisam rekao? Sreo sam je na moru, na trajektu za Korčulu prošle godine. Ima sto pedeset kila i brkove kao trgovacki pomoćnik. Udala se za nekog Šipca, piljara iz okoline Uroševca...

Poslao mi je jedan osmeh iz turšije.

- Ne Popce. Gde bih video Pegavu? Otkud ti je ona, uopšte, odjednom pala na pamet? Slegao je ramenima.

- Ne znam, lupam, premoren sam... Idem da spavam... Javicu ti se. Gabi je došla, i klinici, svo troje. Gore nema snega nigde, ostacemo ovde do Nove godine... Gabi pece neku gusku sutra uvece, to jest, sad je to veceras... Mislio sam da te zovem, ali... Doci ce svi moji... Verovatno baš ne cezneš da ih sretnješ...

Pa, ako cemo pošteno, da se radi neka anketa, mislim da nikako ne bih naveo Popovicke kao svoju omiljenu familiju.

Udario sam ga po ledima.

- Šibaj. Nazvacu te...

Jedva je dočekao da ga poteram.

- Nemoj da uvrneš. Prekosutra, važi? Da popijemo nešto za dobra vremena, koja su prošla...

Zajebi Popac...

Dobra vremena za mene tek dolaze.

Iskreno se nadam.

Ako nije tako, onda sam stvarno u opasnom sosu...

14

Ujutru sam imao sjajan ukus u ustima. Kao da sam celu noc grickao užegle orahe...

Bilo je šest i deset kad sam provalio u svoj stan.

U filmovima takozvane "američke B produkcije", kako ih stručno klasifikuju onano-eksperti, tipovi otvaraju vrata džepnim nožicama i kreditnim karticama, muvaju se kroz tude kuće, prave inventar po plakarima i fiokama pisacih stolova i pritom ne probude nikog živog.

U životu brava škljocne, vrata zaškripe, a parket cvrci kao patos u bioskopu "Narodni", pre renoviranja.

Emilija se ipak nije probudila...

- Mmmmmmmmmmm...

Sanjala je neke bezobrazluke, i samo se blaženo promeškolljila u snu.

Sagao sam se da je poljubim...

Šta je to? Reklama za deciji sapun?

Stani...

Miris benzina, koji sam doneo u kosi, nije nikako išao uz to.
Ko bi se obradovao da mu se jedan veliki, hladni, raštelovani "zippo" upaljac, u ranu zoru uvuce u krevet?
Stornirao sam poljubac, ali to je samo pomerilo onu ampulu cijankalija koja mi je pukla pod jezikom.
Pa da...
Šta sam se uopšte mislio?
Jedini izlaz iz te situacije bio je ulaz pod tuš...
Kolicina vode koja se srucila na moju glavu nekom sposobnijem beduinu bi bila dovoljna da napravi vodopad, organizuje lokalnu poplavicu za svoje društvo, i još da napuni akvarijum i onaj rezervoar iz kog se štrecka voda na šoferšajbnu.
Meni je to jedva poslužilo da dodem sebi...
Obrisavši ogledalo peškirom, namignuo sam kolegi koji je tu maglu probijao s druge strane, pa sam pootvarao, i prevrnuo na dlan, sve moguće tube i bocice koje su mi se našle pri ruci.
O, to je već bilo nešto sasvim drugo...
Beli jorgovan? Friško rascvetan? Osvežen pljuskom?
Necu da se hvalim, ali pomenuti predstavnik flore osećao bi se malo neprijatno u mom prisustvu.
Ridokosa je spavala, još uvek...
Nisam hteo da je diram.
Sad je to već suviše licilo na predumišljaj, koji nikad nisam odobravao.
Dotakao sam je nežno, kao balon sapunice, ali reka-ponornica koja je još šumela šupljim socijalističkim zidovima, ipak je malo podronila krhke obale njenog jutarnjeg sna.
Osetila je moju blizinu, izvukla ruke ispod pokrivača i savila mi ih oko vrata.
- Dolazi ovamo...
Šta da kažem?
Otimao sam se... Grebao... Vrištao... Zvao u pomoć...
Ne vredi...
Bila je jaca...
O moje malo Li...
Kad bi znala kakvi su mi snovi, nikad me ne bi pustila da spavam tako dugo...
Opet sam sanjao da držim koncert pod vodom, na dnu one hale u kojoj svi šetaju, kikocu se, i galame užasno, deseterostruko jace, kao da su oni ti koji imaju mikrofone i presudnu privilegiju razglaša na svojoj strani. U tom haosu, sa previše dodatog "eha", ostajao sam mutav, sam i ignorisan, u olovnim skijaškim cipelama, sa plastelinskom tamburom i oduzetom desnom stranom, pracen muzikom koja je zvučala kao "štimovanje" filharmonije gluvonemih, a moj progutani glas dolazio je uvek sa drugog mesta, izdaleka, sa tavanice, usporen, i promenutih reci, i izazivao urnebesni smeh na podrugljivim i prenaglašenim licima.
Pip. Pip. Piiiiiiiiip!
Treci znak geofizickog zavoda oznacio je tačno cetrnaest casova. Vesti...
Uf...
Moj ružni san bio je prekinut radiom koji je Lija diskretno pojacala, ali i u Rumuniji se izgleda bližio kraj jednom drugom košmaru.
Pucalo se kao na svadbi u Nikšiću...

Princ Tame zatvorio se u zamku okruženom ružama, sa akcentom na trnju, ali se u zlo doba začula lupnjava na kapiji.

Ko bi to mogao biti?

Poslušne ovčice tajno su se podvrgle operaciji promene pola, i preobratile se u ratoborne ovnove koji su tvrdoglavo i nezadrživo probijali put do svog voljenog pastira sa gvozdenom frulicom.

Zasviraj, i za pojas zadeni...

Stari vampir je odsvirao svoje, i stado je požurilo da mu zadene glogov kolac, brže-bolje, dok se ne sabere.

Izgleda da dugogodišnji dobrovoljni davaoci krvi baš i nisu bili tako dobrovoljni kao što su se pravili.

Znaci, "Juriš na Zimski dvorac - Part 2"?

Dvapat u istom veku?

Da, istorija definitivno više nema ideja.

I ranije se ponavljala i od toga pravila imidž, ali sad je zaista sasvim usitnila.

Nece to na dobro izaci...

Emi-Li je ozbiljno slušala izveštaj, odsutno listajući neki casopis, ali je primetila da sam otvorio oci.

- Ima i mrtvih...

Znam, lutka. I više nego živih. Ali necu da razmišljam o tome.

Ne dam da mi dan tako pocne, cak ni kad je u pitanju ovakav "restl" od dana, koji pocinje tek u prvim minutima svog petnaestog sata...

Zažmurio sam, pružio ruke, i sacekao da nadode u njih, polako i neminovno, kao Dunav s proleca, i da me ponese u daleko, u nepoznato, negde iza one Velike okuke, gde sve prestaje, ili sve pocinje, sam davo ce ga znati...

- Ovako... Zvao te je Goga... Ili Gaga?

Ocima sam potvrdio da znam o kome se radi.

- Dobro... On te je zvao, i rekao da ce se javiti kasnije, da te pozdravim i da ti kažem da si genije i idiot, ti ceš vec znati zašto...

Plišani...

Našao je, znaci, na telefonskoj sekretarici, moju "Keks-operu", dugu dvadeset i devet sekundi, u dlaku koliko je tražio.

Idiot sam, verovatno zato što mi je trebalo osam godina...

A genije?

Dobro, to je vec jasnije...

- Onda... Nešto pre jedan, zvao je i Dr Popovicki. "Džokejev stari prijatelj"...

Zamislila je to kao veliko iznenadenje, uživala je imitirajući Popcevo zvanično predstavljanje, i vidno se razocarala kad je primetila da me to nije narocito dodirnulo.

- Videli smo se, mila. Bio je na pumpi sinoc, do pola tri. Šta sad opet hoce?

To su bile prve reci koje sam izgovorio nakon buđenja, i možda je zbog toga sve zazvučalo i ledenije nego što je trebalo, tek, ona me je samo začudeno pogledala i brzo korigovala svoju raspevanu lagu.

- Ništa... Rekao je da ide da obide Martina, ali da ti i onako ne voliš da ideš tamo. I da te ne budim...

Poslednje što sam želeo bilo je da ucuti i zamisli se, a baš se to dogodilo. Odlucila je da me ništa ne pita, iako ju je sigurno svašta interesovalo.

Pokušao sam, odgovarajući na njena nepostavljena pitanja, da zataškam grub ton koji ju je malocas zbunio.

- Retko se vidamo... On živi u Švajcarskoj, već dugo. Tamo se i oženio, ima tri slatke cerkice... Bliznakinje imaju sedam godina, mislim, a ova mala je između četvrte i pete... Odobrovoljeno je klimnula glavicom, dajući mi znak da nastavim.

- Dode jednom, dvaput godišnje, sve se svelo na tužne konvencionalnosti... Kako si? Dobro sam. Kako si ti? I ja sam dobro... Ne ide to tako... Drugarstvo dobacuje do dvadeset i neke... Tridesete, u najtežim slučajevima... Posle su sve samo isforsirane retrospektive... Ništa više...

Priznala je da je razmišljala na tu temu.

- Pretpostavljala sam da je tome istekao rok trajanja. Znala sam da nešto nije u redu.

Nikad nisi pričao šta je bilo posle... Posle vojske, i kasnije...

Slegao sam ramenima.

- Pa, nema tu puno šta da se priča...

Naumila je da kaže nešto mnogo ozbiljnije, ali je umesto toga duboko uzdah-nula, setivši se terapije koju je dotle besprekorno sprovodila nada mnom.

Nastavila je sasvim tiho i staloženo.

- Nema šta da se priča? Tolike godine? Možda bi morao da se malo zamisliš zbog toga...

Krenuo sam da je poljubim, ali ona je to ocenila kao trik kojim pokušavam da prekinem razgovor, i jogunasto mi okrenula samo obraz.

Dobro, i to je nešto...

- Ne nagovaraj me da se zamišljam, Rido. Loš sam u tome. Zadnji put sam se tako zamislio da više niko na svetu nije verovao da ću se ponovo "odmisлити"...

Niko osim tebe...

Razbarušila mi je kosu svojim divljim prsticima.

- Napravio si antikvarnicu od te šašave glave. Prestani da brišeš prašinu sa starih slika.

Sad bi već mogao da napraviš i neku novu uspomenu...

Rekla je to tačno onako kako mi je trebalo. Kao neko kome nije svejedno. Puno je želela da me ponovo uključi u saobraćaj...

Stare slike?

- U pravu si, priznajem, moram da menjam postavku u toj galeriji. Doradila je. A da znaš samo kakvih je eksponata bilo...

Već sam poznavao taj pogled. Tražio je da još pričam...

- O, bilo je velikih portreta, pretencioznih i nadmenih, pa minijatura, uglavnom naivaca, zatim neprocenjivih falsifikata, avangardnih genijalaca, uzaludista i predstavnika neomaglizma, ali ipak je najviše bilo noćnih pejzaža, razmazanih u pokretu, uramljenih u pokisle prozore jednog tezgaraškog kombija.

Da, bilo je tu lepih slika...

- Ali onda su došle "osamdesete"... Uletele su u moju galeriju kao nesnosna ekskurzija iz unutrašnjosti, rušeci, škrabajuci i urezujuci svoje inicijale na sve strane... A uspomene se ne mogu restaurirati. Nikad više. To znaš...

Naravno da zna. I ona je imala u životu neke koji su jednim potezom povukli masnu crvenu liniju preko hiljadu sećanja.

- Na žalost, znam. I ja bih neke slike radije sklonila nego da ih za uvek gledam oštećene. To ti ne mogu zameriti...

Ali?

- Ali... Moraš poceti da praviš nove uspomene. Rekla sam ti vec...

Pa, dobro...

- Pristajem. Ali ne mogu ih praviti sam...

Pocrvenela je kao da sam je zaprosio tim recima.

A i jesam.

Ne umem bolje...

- Ne možeš ni živeti sam. Sad ce biti raznih prilika, zašto se ne nadeš sa Popcem i Martinom? I ja bih volela da ih upoznam...

Zavrteo sam glavom.

- Žalim, Li. Bojim se da to više nije moguće...

Ubrzala je, pogrešno pretpostavivši da sam ja najveći problem u svemu tome.

- Zašto si tako tvrdoglav? Što ne bi izašli, svi zajedno? Šta bi falilo?

Pa...

Zamislio sam Popca kako Gabiki pridržava bundu na garderobi kineskog restorana "Secuan", video sam Emiliju i sebe kako stižemo Dunavskom ulicom, zapricani i zagrljeni kao proletnje lude, učinilo mi se da na minut vidim i Sonju kako parkira na zabranjenom mestu i besno varnici visokim štiklama, kasneci kao i obicno...

Da...

I šta bi falilo?

Lija je pokušala da pogledom razgrne bore na mom celu.

Zavukao sam joj prste duboko u talas kose.

Sad sam vec morao da joj kažem...

- Martin bi falio, moja mila... Ti ne znaš... Dvadeset i osmog oktobra se navršilo godinu dana... Goran je otišao da ga "obide" na Rumenackoj BB...

Jednom sam se zapitao kome je to palo na pamet da proglašava gradove herojima, ali sam ubrzo odustao.

Nikom to nije palo na pamet.

Nema tu govora o pameti...

Komunalci su, jednostavno, ispucali bonus u proglašavanju ljudi herojima, pa su onda prešli i na gradove.

Grad Heroj?

U našoj novijoj istoriji generalno je došlo do brkanja pojmova "heroj" i "žrtva", ali to je vec pitanje filozofije.

Nije bitno...

Uglavnom, i moj lepi gradic je u toj velikoj nagradnoj lutriji izvukao pomenutu svecanu titulu.

Pa šta?

Pa ništa.

Ali ako je ova varoš zaista Grad Heroj, onda Gradovi Kukavice definitivno ne postoje na ovom svetetu.

Eto...

To se pokazalo i na tom mitingu.

Istorijskom?

Razume se. Zar ima i drugih?

Narod je došao da ruši "vladu", i to je bilo pošteno. Vlada i jeste tu da bi se rušila, a

Narod i jeste tu da bi rušio.

Naš Narod je, uopšte, glavni kad se ruši. Srušio je i Kralja, doduše tek kad je ovaj "otišao", srušio je i fašizam, ali je nedelju dana pre toga vec i Berlin pao, ali bože moj, to samo pokazuje kako je Naš Napaceni Narod savesno i temeljno znao da ruši.

A da gradi?

Nego šta...

Puna je domovina spomenika naše izgradnje. Suva veštacka jezera, neraspa-kovane fabrike, planinska brodogradilišta, rudnici na pešcanim ostrvima...

E, jebi ga...

Pa, niko nije savršen...

Bar smo "rušenje" izgradili do perfekcije...

Jes. To nam ide...

Što se još jednom potvrdilo i u Gradu Heroju, u ranu jesen devetsto osamdeset i osme.

- Dole vlada!

Takav priliv iz okolnih mesta i prigradskih naselja dešava se samo za vreme trajanja tradicionalnog međunarodnog Poljoprivrednog sajma.

Praznik, tako reci...

Citavo vece prolazili su automobili sa zastavama, kamioni natovareni ljudima i autobusi okiceni slikama Lidera.

Spontana prvomajska parada...

Televizor na pumpi nije se gasio, reporteri su pratili kretanja u gradu, a hiljade i hiljade glava komešalo se na prostoru ispred lokalne "bastilje", na cijem se stepeništu s vremena na vreme pojavljivao poneki zajapureni govornik, i dobijao aplauze ili zvižduke, vec u zavisnosti od toga da li se do mikrofona uspentrao uz stepenice, ili se pomolio iz drugog pravca, kroz zamandrljena vrata opkoljenog Pokrajinskog komiteta.

- Oni moraju pasti!

Naravno da moraju. Predugo zadržavaju red. Džukele moraju biti smenjene da bi sledeca garnitura mogla da uživa u lovištima, malim registracijama i odmara-lištima u kojima ti doplacuju da dodeš.

- Hocemo nove ljude!

Sigurno. Kao da drugi nemaju rodake koje treba zaposliti? Kao da niko više ne voli da gleda utakmice iz lože i da se švalerira sa narodnim pevacicama?

Dosta je bilo...

Sitni vlastelini su se suviše osilili. Vladar je odlucio da postavi svoje vazale i ubedio je Narod da je to narodna volja.

Ostalo je istorija.

Kakva-takva...

Citavu noc pristizala je molba za rušenje, kamere su se redovno ukljucivale, ali se ništa novo nije dešavalo.

Ni na pumpu niko nije svrao.

Tek u zoru, kad je Šef došao po zastavu, i otišao, rekavši da ga menjam dok se ne vrati, zaustavio se "stojadin" sa pet kubanskih revolucionara, opskrbljen tablama sa parolama, i bocom "mocne alkoholne pijace".

- Sipaj, zemljace...

Zemljak je, sipajuci, nanjušio neku frku, ali situacija je bila toliko "specifčna", da sam, za svaki slucaj, reagovao sasvim formalno, kad mi je oteo kljuceve iz ruke i mrtvo-ladno se uvalio na sedište.

- 'Alo, prijatelju! A ko će ovo da plati?

Nedvosmisleno je izleteo iz auta, a i regal koji je sedeo do njega otvorio je vrata sa svoje strane.

- Dosta je ovaj Narod placao! Nemoj sad da ti zapalim pumpu, jebem li ti sunce ono autonomaško!

Pumpa je još uvek tamo, da ne ulazim suviše u detalje kako sam je spasao.

Možda bih mogao da se vadim na ono "pametniji popušta...", ali izreke o pameti su trenutno u velikoj krizi. Stvarno. Eto, na primer, i za "um caruje..." ima sve manje materijalnih dokaza, s obzirom na to koje su sve klade na vlasti.

No dobro. Ja dakle nisam "popustio".

Oduzeo sam se, ako cemo pošteno...

Oprosti mi Clint Eastwood, gde si da si, jednog bih još i mogao da picnem, od dvojice bih još i mogao da zбриšem, ali ovo bi ipak bilo više za "Verovali ili ne"...

Ocenio sam da ne vredi da razbijem te tipove jer mi ni onako niko ne bi verovao, pa sam, pomalo pokislo, ušao unutra.

Pokislo?

Pa da. Da ne koristim neke druge tecne stilske figure...

A direktan prenos istorije i dalje je stizao iz centra...

Kažu da važne odluke treba pustiti da prenoce, i zaista, shvativši da tipovi pred Komitetom "ne pire i 'ladnu corbu", mnogi gradski kolektivi ujutru su im se pridružili u kompletnim sastavima, a neki su još doneli i užinicu, kamione pune sokova, jogurta, sendvica i kojekakvog peciva.

Šta? Zar je to za revolucionare?

Ko je još video Marksa sa perecom i Engelsa kako sisa sok od borovnice?

Fijuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuu!

Narodu ne treba puno da se naoruža. Prema svakom govorniku, više nije bilo važno s koje strane dolazi, letele su kifle, tetrapak i odmrznute jabuke, i još su nedostajale samo one pite, i Stanlio i Olio, pa da to bude prava burleska, cemu je od samog početka naginjalo.

A onda sam prestao da se smeškam. Martin je prišao mikrofonu.

Ne sad, budalo jedna...

Nisam cuo šta je govorio. Niko nije. Cinilo mi se da galama i zvižduci dopiru i bez televizora, kroz otvorena vrata, izdaleka, preko Majura, Petrovaradina i Dunava.

Pljes!

Neki "bombaš" ga je dobio...

Nije to fer...

Pricali smo nešto o uspomenama. Mogao bih da ga pamtim nasmejanog, u njivi, na orahu Deda-Štetinog prvog komšije i smrtnog neprijatelja Cika-Gašpara. Mogao bih da ga pamtim zapetljanog u pecaljke u jednom camcu nasukanom na sedef Krcedinske ade. Mogao bih da ga pamtim kako radosno maše iza velikog paketa, cekajuci me na kapiji vojne pošte te i te...

Ima toliko toga...

Stvarno nije fer...

Zašto ga se svaki put setim baš takvog, neobrijanog, na ivici suza, poraženog, sa onim idiotskim šnitom "parizera" koji nije primetio, i koji se gizdavio, kao generalska epoleta, sve vreme govora šepurio i klatio na levom ramenu svečanog, konferencijskog odela...

Martin je bio vojnik sistema. Dobar vojnik lošeg sistema. Dešava se...

Verovao je u Tita, u Jugoslaviju, samoupravljanje, verovao je u bratstvo-jedinstvo, socijalizam, u Nesvrstane...

Hm...

Verovao je u Srušeni most, Boru i Ramiza, Cebe na tenku, Hrabre ljubljanske ilegalce...
Ne vredi...

Šta više nabrajamm, sve mi je smešnije.

I sve mi je tužnije što je moj prijatelj umro verujući u to.

Verovao sam i ja, ne kažem. I svi smo, kad već moram da lajem.

Ali smo preležali tu bolest...

Neki lakše, neki teže. I neki pre, a neki kasnije.

Malo je bilo imunih...

Slušam danas pametnjakovice koji su "znali da će to tako biti". Kažiprst im je ključni deo tela. Malo njime prete, malo ga uperavaju u nekog. A ti isti pederi su se još u srednjoj školi guzili da ih prime u Partiju.

Pun mi je reproduktivac tih sluzavaca...

Jebo te miš, da sam znao da će biti tako lako zataškati Crvenu Knjižicu, ne bih se u mladosti onoliko otimao i batrgao da je ne dobijem.

Martin mi je to uvek pomalo zamerao...

- E vidiš Džok, da si član Saveza, sad bi to sve išlo puno lakše...

Da, on me je i "zaposlio" na pumpi, u aprilu osamdeset i druge.

Gluvario sam nešto, uhvatio se sa ekipom koja je igrala "mali" remi u veliku lovu, da ne davim, previše se cugalo i dimilo, a premalo spavalo, i poslednjeg dana u martu, posle duže pauze, ponovo sam se provezao "jedan krug" u kombiju.

Ali ovog puta kombi je bio beo. I ušminkan crvenim krsticima, na sve strane.

- Ulkus ventrikuli rotundum, moj Džokej. Kao petodinarka. Cudi me da se i ranije nismo videli zbog toga...

Od onako šugavog bubnjara, Škoric je postao izvanredan internista, kako kažu.

Ispre gledao me je sa svih strana, nisam se toliko "slikao" ni dok sam bio prvi na top-listama. I ispao je drugarcina. Sve je bilo ono, "na casnu rec", i nije komentarisao što nemam ni knjižicu ni socijalno, čak ni osmeh, za "stara vremena"...

Ali zato mi je Lufter ocitao...

- Bilo je krajnje vreme da odeš kod lekara. Ali si otišao na pogrešno odeljenje. Ti bi u stvari trebao da uradiš jednu "generalnu" na glavi, moj brajko. Nemaš dan staža. Nemaš socijalno. Covece! A Škoric mi kaže da moraš na rigorozan tretman. Ko će ti to platiti? Oni kockari i hohštapleri?

Našao mi je mesto na pumpi. Već sutradan...

Bio je "all round" igrač Soc-saveza, šetali su ga od firme do firme, gde god je već zatrebao "naš covek", i "cvrsta ruka", i ne znam da li je to dovoljno jasno, ali on je bio direktor po zanimanju.

Zatekao sam ga na takvom položaju, vrativši se iz vojske, i mada je posle menjao raznorazne kolektive, nikad nije menjao titulu na svojim posetnicama.

Možda je zato bio razocaran kad sam od nekoliko poslova koje mi je ponudio, izabrao onaj na pumpi, najniži, po njegovim kriterijumima.

- Kako hoćeš... To je ionako privremeno, dok nešto ne naide...

Dok nešto ne naide?

Nailazili su samo "tristaci", "fice" i privatni kamioni, izmašćeni kao papir od bureka. I tako godinama...

Naravno, to nije bila Martinova krivica. On je samo hteo da pomogne.

A da li je pomogao?

Sav sam nešto bio Venecija tih dana. Tako star. I tako na vodi. I tako sam tonuo, i tonuo...

Po nekoj našoj, internoj hijerarhiji, Lufter je uvek bio malo iza mene. Kad me je tog dana doveo na pumpu, kao sina ponavljača na zanat, odjednom sam shvatio ko je sad "iza".

Ko je naj, naj "iza", od nas trojice...

Bronzana medalja je velik uspeh. Ponekad. Ali u trci u kojoj ucestvuju tri takmicara, baš i nije...

To me pritislo na dno. Do panja. Kao palac koji gasi opušak gnjececi ga o debelo staklo pepeljare.

Lufter nije mislio tako. Ja sam za njega i dalje ostao drugar koji zna više o mnogim stvarima. Narocito o "onim" stvarima...

Slabo je plivao u tome. A sentimentalni život mu je bio buran kao Kvarnerski zaliv u februaru...

Njegove angažovane drugarice, parohija još iz dana Omladinske organizacije, ostale su mu pri ruci, i pri drugim udovima, i Martin nije morao da nosi novine na cesta službena putovanja.

Uvek bi se našla neka razbibriga pred spavanje...

Kokali su se na drugarskoj bazi, u krug, kao nacionalne manjine, da ostane u porodici, i da što manje curi u javnost istina o komunistickom moralu, inace jedinoj slaboj tacci te besprekorne ideologije.

Ali nije ga namirivalo. Još se i zaljubljiavao. Kvartalno...

Uvek je to bilo nešto sasvim drugo. Uvek je to bila jedna zrela i ozbiljna žena. I uvek joj je znao muža od ranije. I uvek je to saznao tek kasnije...

- Što je najgore, moj Džok, Rajka je nešto nanjušila. Ubice me na spavanju...

Rajka je bila njegova najbliža "saradnica" i švalerka od pamtiveka. Imala je visoko obrazovanje i nisko dupe, utezala se kao esesovka, a tako je i delovala, onako kratko ošišana, stroga, šarmantno razroka, pratila je Martina u stopu, i nije mu dopuštala da je prevari ni sa rodenom ženom...

Sa ženom?

Ma, sve to što sam spomenuo su samo malo intenzivniji meduljudski odnosi, i ništa više.

Brak je za mog druga ostao osnova zdravog društva, i mada je raščistio sa religijom, njegova supruga je za njega bila prava svetinja.

Zato su prolazili vekovi da je nije pipnuo.

Pa koji to bezbožnik može da preca svog sveca?

- Ne slažemo se, druže moj. Nikako se ne slažemo. Da nije klinaca, puklo bi to odavno.

Nemaš pojma kakva Sonja zna da bude. Odvratna. Dosadna. Glupava. Ledena u krevetu...

Malo je preterivao.

Imala je Sonja i dobrih strana.

Dve, koliko se secam...

Eh, teški sam ja simulant. Stalno se žalim na amneziju, a secam se nekih sitnica koje sam video samo u prolazu...

A Martin je te iste detalje potpuno zaboravio, iako su mu godinama pred ocima. Koliko? Sedam, osam godina?

Pa tako. Mislim da je bila osamdeset i peta kad im je brak pao u komu.

Jednog dana bi dolazila Sonja, koja je saznala za Rajku, drugog dana bi dolazio on, prenosio sam šta je ona rekla, šta je on porucio, drž-ne daj, a kad se kroz nekoliko dana i Rajka pojavila na pumpi sa svojim kapetanskim ramenima, pomislio sam da bi bilo idealno da otvoriim prvu privatnu ispove-daonicu u zemlji, ali je mala privreda još bila slabo regulisana, i taj biznis mi je zauvek otišao u nepovrat.

Sve je to najmanje pogadalo Martina. Dolebdeo bi smireno, kao hodajuci "apaurin", otvarao napolitanke, sa police, pa me tek onda upitao da li ima nekih novosti na sentimentalnoj berzi.

- Pusti ih samo, moj Džok. Alapace. Smirice se one vec...

Tako je i bilo, na neki nacin...

Žene se u tim godinama smire jedino ako ih neko smiri, pa se Lufter pobri-nuo za Rajku, a bojim se da se i kod Sonje javio neki dobrovoljac, uglavnom, za par meseci sve se zaboravilo i nastavilo po starom...

Moj prijatelj je dolazio, s vremena na vreme, sa novom avanturom, hvalio se i jadao o istom trošku. Imao je taj talenat ponosnog kajanja, usavršio ga je i terao do kraja.

Do kraja...

Dovraga...

Ko je mogao pretpostaviti da ce kraj biti negde na sredini...

"Vratio" se u politiku u prolece osamdeset i osme.

U zao cas...

Vuklo ga je to. Lakšeg leba nema...

Poznavao sam fenomen "vlasti" jedino preko momka kojeg je izoblicio cin desetara, ali to je dovoljno da znam o kakvom se ludilu radi.

Martin je vec bio ovisnik toga...

Da je ostao u privredi, smenili bi ga, malo vredeuckali, ali bi se uljigavio kao neki savetnik i za koju godinu bi ponovo bio direktor.

Kao politicar, morao je biti zgažen...

To je karijera koju ne prekidaš sam.

Nju ti prekidaju drugi...

Istorijski miting promovisao ga je u izdajnika zemlje. Otkrilo se da je podrivao tekovine revolucije. Bogatio se na tud racun.

Jašio na grbaci Radnicke Klase. Izigrao ukazano mu poverenje...

Sjebali su ga dripacki, kao što ce i njih neko...

Znam kako sam se osecao zbog loših recenzija ploca, ako se te stvari mogu uporediti. A mislim da mogu. Jer i ja sam verovao u svoje pesme isto tako kako je Martin verovao u svoju prozu...

Trajalo je danima...

Prve stranice u štampi, tamne strane biografija, TV-tribine, pisma citalaca i hiljadu malih mitinga, kursor od onog Velikog...

Nesreca je vrlo društvena osoba. Nikad ne dolazi sama...

Plus svega, ili pre svega, Sonjin "kucni prijatelj", covek za kog je moj drug vec znao, bio je glavni mahac crvenim kartonima.

Možda je to bila ta kap?

Pokušavao sam da ga nadem, posle onog "parizera", ali znao sam da ce se nešto desiti...
Ubacio sam kazetu preskacuci vesti na radiju...

Vetar je tajno pretresao Veliki Tihi Rit, tragajuci za zaostalim mirisima leta, i kao pravi lopov, prvo je navukao gustu jesenju zavesu, preko širokog prozora neba.

Ipak sam razmišljao o zvezdama. I o zvezdama iza zvezda...

A onda su vrata lupnula, uplašivši me, i kao odjek toga, škljocnulo je i dugme na kasetofonu, koje na kraju trake automatski prebacuje na radio, ako je ukljucen.

A uvek je ukljucen...

*"Kad odem... Kad me davo isprati glavnim sokakom,
I kad mesecina zaveje moj trag..."*

Nemoj tugovati..."

*Jer jednom, svakom, mali nemi slavuj doleti na
prag..."*

Ne znam da li sam tu pesmu ikad cuo na radiju, i vec sam zaboravio koliko sam želeo da je cujem, kao i bilo koju drugu pesmu sa te ploce, poslednje koju sam snimio.

I koju niko nije vrteo...

Danima sam okretao stanice pokušavajući da naletim na svoj glas ali sam nailazio samo na euforicne narodnjake i na raspevane klince koji su izdikali kao korov, niotkuda, i uzurpirali programe, top-liste i naslovne stranice...

Odustao sam, odavno...

A onda, odjednom, iz nevezanog, u prvim minutima vetrovitog dvadeset i devetog oktobra, osamdeset i osme...

*"Kad odem... Kad u prozor staviš prvu hrizantemu,
I kad popucaju divlji kesteni..."*

Ne pali uzalud fenjer na tremu..."

Kad me otmu magle, jedne jeseni..."

Milicijski "stojadin" došao je pred zoru. Pendreci svrate ponekad, ali ovog puta je civil izašao iz auta.

Laza Grk, viši inspektor, i naš drugar iz gimnazije, bio je dežuran te noci.

- Znam da ste bili dobri... Mislio sam da ti bolje ja kažem...

Da...

Martin se ubio te noci, u svojoj bivšoj kancelariji...

Ispalio je metak kroz svoje prevareno srce, iz pištolja cehoslovačke proizvodnje.

Došao je da uzme nešto, portir se cudio što ga toliko nema...

Nije cuo pucanj...

Metak je prošao kroz pleteni naslon fotelje i zaustavio se u knjizi, na polici, iza leda...

U tamnocrvenoj knjizi, sa luksuznim, i zlatnim slovima...

"Osmi kongres Saveza komunista Jugoslavije"...

Da, mogao sam pretpostaviti.

Taj je bio jako važan...

- Nisam znala...

Sad znaš, Emilija...

I prestani da se rasipaš tim suzama. Dehidriraceš jednog dana...

Pokušao sam da je utešim hvaleći špagete "A la Carbonara" koje je spremila, ali je ipak otišla pomalo setna.

Ruška je imala otvaranje izložbe te večeri, i Emi zvana Li je žurila da svojoj kuma-keramicarki pomogne da postavi u Salonu ružne plave bradavicaste kokoške koje je

pravila.

- Znaci, dolaziš u sedam? Dodi malo ranije. Nemoj me ostaviti da opet visim sama.

Nemoj me izneveriti...

Izneverio sam je, naravno.

Magarac...

Parkirao sam malo dalje i prilazio polako, zadržavajući se kod svakog izloga.

Video sam gužvu pred Salonom, sebao je "kamelhar", bunde su se kostrešile, izneli su čaše sa kuvanim vinom, i nadvikivali se dok se bar neko ne nasmeje isforsiranom fazonu.

O, to nije bila samo Ruškina izložba...

Majku mu...

Da li se vidi da mi se odlepljivala desna "timberlenka"?

Ne vidi se valjda? Pa ipak je to majstor-Sveta radio...

Još malo...

Sve je već mirisalo na podsmeh...

Da, podsmeh bi morao biti usvojen kao oficijelna maskota Grada Heroja...

O...

Jakna mi je ocaj. Kad se ovoliko oteglila? Još imam vremena da se vratim i obucem nešto drugo?

Pa da...

A možda se i ne vratim...

Hm?

Šta cu ja tu?

Jedva poznajem Rušku...

A i sa Naduvenkom se ne gotivim...

Lija ce posle doći na pumpu. Ni ona sigurno nije znala da ce biti baš ovako...

Ma, sigurno...

Ponovo sam pogledao sve one izloge, ovog puta u obrnutom smeru.

Još uvek je sve bilo na svom mestu.

Pomislio sam da ja nisam na svom...

U horu koji mi je ostajao za ledima, začuo sam i njen glas, učinilo mi se...

Otključao sam "Srebrnu Senku", seo za volan, ali sam još jednom razmislio pre nego što sam okrenuo ključ.

A onda sam udario kraci rikverc.

I ubrzo mi je to ostrvo ostalo daleko za krmom...

15

I zvonar usamljene crkve nadomak pumpe, podignute u slavu pobede Princa Eugena Savojskog, te noci je konacno dobio priliku da se istakne.

Božić...

Sretan ti hiljadu devetsto devedeseti rodendan, Sine Božiji. Dobro se držiš za svoje godine...

Vetar je hvatao zalet kroz Veliki Tihi Rit. Trebace dobro dunuti za tolike svećice...

U intervalima između "ding" i "dong" čula su se i raskokodakana zvana u daljini. Dole u Karlovcima, na kraj Majura, pod Tvrđavom, i preko mosta, u Gradu Heroju, zvonari su se igrali Tarzana, verujući se po konopcima kao po lijanama.

Crkve su pozdravljale praznik svog Isusa.

One crkve okrenute prema zapadu, razume se...

Ovde ih je pola-pola, otprilike...

One "druge", koje su za mnoge prve i jedine, tako svecano ce se oglasiti tek za dve nedelje, kad Isusov jednojajcano-pravoslavni brat blizanac bude slavio svoj rodendan.

Interesantno...

Ne verujem da u savremenoj medicini ima još slucajeva da se jedan blizanac odlucio da istrci na teren tek cetnaest dana posle drugog...

Svejedno...

Emilija se, uglavnom, nije pojavila...

U jedanaest sam pomislio da se koktel suviše odužio, posle pola dvanaest sam cimao na svaki par farova, a kad se zvonjava umirila, shvatio sam da je zaista odzvonilo.

OK, zabrljao sam, priznajem...

Uveo sam Šandora u "toplo".

Cudne mesingane frekvencije su ga primetno uznemirile, ali su dva keksa brzo otklonila tu frustraciju. Kroz desetak minuta vec je hrkao kao pijani gusar, izvalivši se na leda, uz radijator.

Ali ja sam bio obeshrabrujuće budan...

Prevrnuo sam fioke, da vidim nije li Boba ostavio neki strip ili casopis, ali šanse da nešto nadem bile su samo teoretske.

Šef je svu zaostalu literaturu odvlacio kuci, kao hrcak, i sve što sam mogao da ucinim bilo je da pojacam radio, iako mi se nikako nije dopadao najavljeni specijalni gost-voditelj nocnog programa.

- Pred mikrofonom je Mihajlo Lazic!

Fuj.

Mika Luda...

Došao sam iz vojske za Dan Republike osamdesete...

Lovu u banci zatekao sam oskrnavljenu inflacijom...

Plocu sam zatekao na razocaravajucih sedamdeset hiljada prodatih primeraka...

Caletov stan zatekao sam sa promenjenom bravom...

- Odstupi! Opalicu te ovom sikiricom, jebeš mi mater ako necu...

Samoupravljac, koji se "bespravno" uselio, smirio se tek kad sam mu rekao da stan ionako vracam društvu, i da sam samo došao po naše stvari koje su sve bile nagurane u moju bivšu sobicu.

- Fala bogu... Je l' veruješ da mi ženina mama spava na poljskom krevetu u kuhinji?

Izvinjavam se. Nisam znao da je dotle došlo...

Ljudi, šta je ovo?

Cekao sam da neko istrci vec jednom i kaže mi da se nasmešim, i da je sve to "Skrivena kamera", ali režiser je, ocigledno, nanjušio da bi od mene mogao imati još koristi.

A, da se vratim u vojsku, i postanem prvi aktivni desetar u Jugoslovenskoj narodnoj armiji?

Svašta mi je padalo na pamet...

Ali nove pesme nisu...

I bez njih je bilo poziva na tezgice, ne kažem, ali sam rasterivao menadžerske kondore koji su mi kružili nad glavom, vitlajući gitarom koju sam, zbog alibija oko nove ploce, po citavu noc uspavljivao u krilu.

Ponudeno životarenje od starih hitova vuklo je na liniju manjeg otpora, i ja sam

verovatno poslednja osoba koja ima pravo da govori o otporu, ali tada mi je sve drugacije izgledalo.

Bio sam strašno razmažen...

Moj prvi ulazak u studio rezultirao je sa petsto hiljada singlova, portir u televiziji puštao me je bez licne karte, direktor disko-kuće izlazio je sa sastanka da me pozdravi, a novinari su podneli zahtev da im se odobri i četvrti stepen komparacije, jer sa postojeća tri nisu mogli dovoljno da me nahvale.

Da, parao sam nebo kao mali srebrni avion...

Zluradost me je iznenadila...

Sacekala me je, pružila se kao pista, ugledao sam je tek kad sam se spustio ispod oblaka, ali onda vec nije bilo druge, morao sam da sletim.

Kad li sam zaslužio toliko pakosti, da mi je znati?

Nema veze. To je bio još jedan dobar razlog za fazu "još cete vi mene moliti...", u koju sam se vec uveliko ufuravao.

Deda-Šteta je vinograd prodao jednom penzionisanom majoru "za tepsiju ribe", ostavivši jedno šest ari oko kucice, i u teškom nastupu sentimentalnosti, koji se poklopio sa mojim pustinjackim planovima, otkupio sam tu zemlju nazad.

Oficir i gentleman je ionako kukao da je prevaren, i da ne može da dobije gradevinsku dozvolu na koju ga je Deda navukao, i brzo smo se "našli".

I tako sam povratio naš vinograd...

Nešto slicno ucinio je svojevremeno i Najveci Unuk Naših Naroda, ali za razliku od njega, mene je to zadovoljstvo i koštalo.

Ostao sam bez kinte...

Dakle, ipak tamburu na rame, pa na put...

Povezao sam se sa nekim džeparošima i zverokradicama iz okoline Osijeka, koji su se zbog krize u svom poslu preorijentisali na "Organizovanje kulturno-umetnickih manifestacija".

Zlo i naopako...

Tipovi su imali starog "forda" koji je između osamdeset i devedeset na sat tresao tako da su putnicima ispadale plombe, i njime su me vozili od sela do sela, kao dodolu...

Slučaj je hteo da mi film pukne baš u kino-dvorani.

Bilo je to u Našicama...

Patio sam se pred "prošaranom" salom, sa gitarom i matricama, a više od mene publiku je zabavljao domar u plavom radnom mantilu, koji je svakih petnaestak minuta dosipao gorivo u "naftaricu" koja je tutnjala na pozornici, levo od mene.

- Dizna je otišla u vražiju mater...

E vala, i ja sam...

Nisam mogao više. Moral mi se vukao po zemlji kao sablja malog krivonogog kozaka, batalio sam "Veliku slavonsku turneju", i vratio se u Grad Heroj, da nastavim rad na novom materijalu, oko kog me više niko nije požurivao.

Onda se javio Mika Luda...

Vodio je jako popularnu emisiju na radiju, i pošto sistem podmicivanja u to vreme još nije bio usavršen, nekoliko puta godišnje organizovao je svoj "show", u kom su uvek besplatno ucestvovali svi pripadnici elitnog klana, a pesme su im, zauzvrat, besomucno emitovane u Mikinoj, neosporno lucidnoj, emisiji.

- Matori! Kako stojiš sa vremenom? Radim neku zajebanciju, više za nas, pa sam mislio

da dodeš...

Ali ja nisam mislio...

U prethodnim godinama nisam izostajao sa njegovih "zajebancija", ali ovog puta sam morao da upotrebim "jokera". Nisam bio u voznom stanju, i pokušao sam da mu to objasnim, na šta se njegov glas naglo spustio na minus dvadeset.

- Aha. Pa, jednu pesmu, ono tvoje drkanje, šta te košta? Nazvacu te ja opet, za neki dan... Nije očekivao "korpu", i već je izmontirao reklamu u kojoj se pominjalo i moje ime. Kao za inat, makaze su mu se negde zaturile, i to se tako vrtelo sve do koncerta, čiji snimak je emitovan i na televiziji.

- Pozvao sam i Džokeja, matori moji, ali gospodin se jednostavno nije pojavio. Valjda su mu negde ponudili veću lovu? On misli da nas je zeznuo? O, sebe je zeznuo. To mu je bila poslednja šansa da se pojavi u pravom programu. Od sad će dolaziti u Beograd samo na Sajam automobila, i na fudbalske utakmice. I to na "stajanje"...

Prasak...

Publika se talasala od smeha, zvižduka i odobravanja...

Čak se i Martinu, kod kog sam se zatekao te večeri, uključio anlaser u nosu.

Jedino ja nisam razumeo taj fazon...

E, jebi ga...

Bolje da sam se rodio bez onog razdeljka na dupetu nego bez smisla za humor...

Kako li tek hrcu veliki psi?

Šandor je drobio kao svežanj kljuceva ubacen u električni mlin za kafu. Pomerio sam ga nogom, nekoliko puta, ali se on brzo vraćao u svoj bumerang-položaj, i nastavljao agoniju.

Neka ga...

Znao sam da će skori Šefov dolazak označiti kraj azila malog kuckinog sina, i pustio sam ga da na miru puni baterije za hladni i zamagljeni decembarski dan, koji je već pomalo razvodnjavao horizont iznad Velikog Tihog Rita.

I zaista...

Kašalj Šefove "škode" u Šandorovom psecem životu obavlja funkciju budilnika. Na štektavu pojavu "Pi-Pi-Esa", protegao se svom svojom simboličnom dužinom, zaverenički mi mahnuo repom, i nonšalantno skliznuo kroz vrata.

Sledećeg trenutka Drug Golub je sleteo na prag, rumen kao Sremica, sa doručkom koji mu se bukvalno pušio u ruci.

- Caušeski je gotov...

Caušeski? Šef je uporno makedonizirao prijateljskog diktatora.

Znao je da neki od istočnih suseda imaju tesne veze sa našom najjužnijom republikom, i to što je brkao Rumune i Bugare bila je sitnica u odnosu na ostale bisere u njegovom geografskom nizu.

- Odstreljen je. Javili su. I on i njegova žena...

Odstreljen? Tako to ide. Sam je otvorio sezonu lova...

Lapsus mog pretpostavljenog još više je posurovio termin i čin streljanja, ali ništa što je dolazilo iz Rumunije tih dana više nas nije moglo šokirati.

Sve se tamo dogodilo prebrzo, verovatno baš zato što se dogadalo presporo...

Horor.

Noc straha u Ulici Marksa i Engelsa...

Zastave sa rupom na mestu socijalističkih simbola. Rafali. Gomile obezglavljenih tela

povezanih žicom. Rulja. Mucne, preteške scene ocaja, haosa i linca. Mrtvi svrgnuti starac poluotvorenih usta i prevrnutih ociju...

Strašnije od strašnijeg...

I najstrašnije...

To što je to tu...

Na sto kilometara od nas...

Na sto kilometara od raskrinkanih breza, od dve vrane zaustavljene nad zimskom grafikom Rita, i od Bobine "bube" koja se upravo zaustavila pred pumpom.

Na sto kilometara od uvredenog nosica Emilije Kovacev, ljutito zabijenog u svileni upijac jastuka, negde tamo...

- Samo da ne bude tako i kod nas, moj Šefe...

Otresito je odmahnuo glavom, uspravivši se kao na komandu "Mirno!"...

- A ne. To kod nas ne može da se desi. Nikad. Mi srbi smo drugi narod...

To je bio sjajan šlagvort za Bobu Drota koji je u međuvremenu stigao do vrata, noseći "marlboro" kesu koja je još mirisala na "free shop".

- Sramota jedna. Kakav drugi narod? Mi srbi smo uvek bili prvi narod, družo Golube...

Protekle godine to im je bila vecita tema...

Šef se pokazao kao cudo od deteta. Postao je Srbin u pedeset i šestoj godini. Otkrio je svetog Savu, nabavio mali pravoslavni kalendar, a auto mu je licio na pokretnu prodavnicu Crkvene opštine, kad se letos vratio sa Gazi-Mestana, sa proslave godišnjice Kosovskog boja.

Boba je imao svoju verziju istorijske bitke, i znao sam da ce se Golubar toga setiti.

- Ti cuti, izrode. Ti, koji si rekao da samo mi možemo da slavimo poraz? Mi? Narod koji nikad nije trpeo tudinsku vlast...

Bob mi je namignuo.

Pa da. Cim smo popušili na Kosovu, digli smo Prvi srpski ustanak. Cim smo se malo sabrali. Kroz cetrsto petnaest godina. Nego šta. S nama nema šale...

Pod Šefovim šeširicem zašištao je ekspres-lonac, i video sam da to nece na dobro izaci.

Uplašio sam da ce ponovo poceti da se lože oko Cerske bitke, oko Sedmog jula koji se slavi zbog toga što je Srbin ubio Srbina, i oko nameštaljke Aleksandru Rankovicu, pa sam uklizao medu njih, kao boksterski sudija.

- Mani sad, Bobo... Šefe... Juce smo se dogovorili da Boba dode kad smo nas dvojica tu...

Da popijemo jednu u ovom sastavu... Možda se dugo necemo sresti ovako, svi odjednom...

Lokomotiva je ispustila paru. Zavalio se u stolicu, i mislim da ga je iskreno rastužilo to što sam nagovestio.

- E pa... Niste morali baš istog dana da ostavite posao... Ali, kad je vec tako ispalo, šta da radimo...

Da, Boba je stvarno dao otkaz i juce je odradio svoju poslednju smenu.

Rekao sam da mu je otac svojevremeno smenjen, ali su prošle jeseni i oni koji su ga smenili omlaceni kao oraji. Tata Drot je posthumno rehabilitovan, i junior je zacudujuce lako došao do svih papira za dugo sanjanu "Eksport-import" firmicu.

- Poslace mi neke žutokljunce, oni iz personalnog. Moracu da ih ucim sve ispocetka...

Uh, muke žive...

Boba je prevrnuo ocima, otvarajući "martel", a i ja sam morao da gricnem usnu da se ne bih nasmejao, ali smo se pogledom dogovorili da Rukovodioca više ne stavljamo u

mašinu.

- A ti bi da trguješ, Bobane? Da se obogatiš? Slušaj ti mene šta ja tebi kažem. Ne znaš ti koliko tu ima da se racuna. Još ćeš se ti vratiti ovamo...

Šef je "trgovinu" zamišljao kao "ducan", i nasmešio se zamislivši Bobu, sa olovkom za uhom, kako tegli džakove šecera i ogromne tegle sa kiselim paprikama.

Onda se okrenuo meni.

- A i ti mi se vraćaš tek u februaru. Ima da izludim sa ovim novima...

Ne, Šefe. Ne vracam se ni ja...

Izgledao je kao razredni starešina koji ispraca najbolju generaciju svojih daka. Nisam imao srca da mu kažem.

Boba je to shvatio, odobravajući kimnuo i visoko podigao čašu.

- Živeli, Šefe. Da ste mi živi i zdravi. I da "Partizan" bude prvak, ove godine...

Sacekao je da Golub povuce gutljaj, pa je tek onda dovršio recenicu.

- U hokeju na travi...

D-moll je ponovo vršljao po stanu...

Pobegao je, zacuvši ključ u bravi, ali sam zatekao njene sitnice, kojima se dotle igrao, i ostavio ih razbacane, kao kockice, svud po sobi.

Ne. Nje nije bilo...

Za sve ove godine smislio sam izgovora za deset života, ali ni jedan se nije uklapao. Ta praznina je ipak bila za dva broja veća od svih prethodnih.

Osam, nula dva...

Neko mi je rekao da grešim što čekam da stvari same naidu, ali to i nije tako loš sistem. Jedino ih treba čekati na pravom mestu.

Da. Tu je moja frka...

Minuti su kapljali kao stalaktiti, i pod njihovim teretom kazaljka je potonula do dna.

Pola devet...

Zvono na vratima mi je vratilo samopouzdanje.

Sa strahom sam primetio da mi se maska ravnodušnosti ponovo lepi na lice. Zar je moguće da sam baš toliki idiot?

U hodniku nije bilo nikog...

Neko je očigledno zvonio odozdo, i strcao sam, pazeci da to ipak ne bude rekord stepeništa...

- Majstore, iskipov'o sam ono...

Kamiondžija, koji je mahao racunom sa mojim imenom, nosio je trodnevnu bradu i impregniranu jagnjecu bundu, ali je jagnje izgleda upalo u blato pre nego što su ga oderali.

Video je da nemam veze.

- Ma, pesak, onaj, što me gledaš? Pet kubika. Iskipov'o sam u ono okruglo, betonsko, u dvorištu, ono gde se igraju deca. Gospojica je rekla da tebi ostavim racun...

Gospojica?

Nisam smeo više ništa da ga pitam, jer mi je koncentracija alkohola u njegovom dahu dobro oprljala trepavice i već pocela da me malo "hvata".

- Drži ovo...

Tutnuvši mi papir u šaku, odgegao je hodnikom, i ja sam se zbunjeno popeo do međusprata, i kroz razbijeno staklo svetlarnika provirio ka zajedničkom dvorištu naše i još nekoliko okolnih zgrada.

Hm?

Pešarnik iz kojeg su "veliki" odavno razvukli pesak, malterišuci po svojim stanovima, zaista je bio prepunjen mokrim, zagasitim peskom, i klinici su se, kao hijene, već vrtuckali oko te kupe, vrebajući priliku da napadnu.

Gospojica?

Racun je bio urnisan, zgužvan i precepljen grubom šoferskom rucerdom, ali je poruka za mene ipak bila citljiva.

I jasna...

"Sretna nova, stari noju..."

Eto, sad ćeš imati gde da zabijaš glavu.

E."

Ruška nije bila u Salonu...

Tip sa pogacica-dioptrijom nekako me je napipao i objasnio da je autor odsutan, ali da on zna sve o eksponatima i njihovim cenama, i da prodaja ionako ide preko galerije.

Zamolio sam ga da mi rezerviše jednog odvratnog krastavog zelenog petla, i maznuo katalog sa staklenog stolica.

Dovraga, nije bilo broja telefona, jedino adresa ateljea umetnice, i to u prigradskom naselju, kako se elegantno nazivaju sela na obodu Grada Heroja.

Nisam imao izbora...

Srecom, atelje je u okviru Ruškinog novog doma.

Au, svaka cast, Naduvenko...

Majstor je imao kucu koja se ne bi obrukala ni na rivijeri, ali je "antre" bio zakrcen obucom i blatnjavim cipelama sa ugaženim lubom, koje su glumile papuce nekog stanara njihove kuce.

Licno mi je otvorio.

- O! Otkud ti? Udi, nemoj se izuvati, to keva...

Poštirao je cipele u stranu, iako nisam pokazao nameru da koraknem.

- Ajde, znam koga tražiš... Ovaj, sad će Ruška... Udi, imam nešto super, "domace"...

Nije bio trenutak da mu objašnjavam da mi je strano sve što je njemu domace, i na sreću se njegova friška mlada spustila niz stepenice i prekinula to preganjanje.

Nisam morao ništa da je pitam, ali sam morao da sačekam da se Naduvenko izgubi u pravcu koji mu je gazdarica odredila pogledom.

- Povredio si je sinoc. Bila je sigurna da ćeš doći. Otplakala je citavu noc...

Super. Ne to što je plakala, naravno, nego što sam bar otkrio da je spavala tu...

- Znam, Ruška, magarac sam. Odvojio sam na stranu ostatak života da to popravim, ali prvo moram nju da ubedim. Ne znaš gde je?

Odmahnula je glavom.

- Ne znam, stvarno...

Ne bi me ona slagala...

Znao sam da Rule navija za nas.

- Neka, naci ću ja već nju. Nema te Subotice na svetu u kojoj će ovog puta moci da se sakrije...

Nasmešila se.

- Ali... nemoj opet odustati...

Uzvratio sam joj kez.

- Necu, ne brini. Ne mogu. Juce sam u cast tvoje izložbe ispucao poslednje odustajanje koje sam imao na lageru...

Okrenula me je kad sam vec otvorio vrata automobila.

- Voliš ti nju...

Slegao sam ramenima, podigao ruku i prisionio sat na uho.

- Pa, šta ja znam... Primetio sam da mi i sat ubrza svaki put kad je neko pomene...

Uvek je mirisala na Milano...

Prepoznavši njen parfem na stepeništu, zastao sam uplašen da je možda upravo otišla.

Ne, nije...

Pakovala je svoje stvari.

Pogledala me je preko ramena, i zadrhtala kao košuta, zatecena "in flagranti" sa mojim plavim pulloverom prisionjenim na grudi.

Smislio sam hiljadu stvari koje cu joj reci, a i ona je ponešto smislila, koliko je znam...

Da smo rekli išta od toga, to bi potpuno zapetljalo stvar.

Ovako, stvar se odmotala kao klupko vunice ispušteno iz krila.

Zadivljujuće jednostavno...

- Samo sam htela da imam nešto tvoje... Zauvek...

Zumirao sam kristalnu kap u njenom lepom oku, koja je svetlucala kao titrava rosa na malenom zvoncicu durdevka.

Sretan sam ja momak...

Neki režiseri potroše citav život cekajuci takvu scenu, i opet ne uspeju da je snime.

Hajde konju...

Reci joj...

Osetio sam da uglovi usana izmicu kontroli.

Želiš nešto moje? Zauvek?

- Da li bi prezime moglo da posluži?

Osmeh ju je ostavio bez daha na trenutak, ali je šmrknula i nastavila da slaže stvari.

Ali oboje smo znali da to više nije potrebno.

Zagrlio sam je, s leđa, privila se uz mene i pritisnula mi ruke sa svoje obe.

- Necu da se mešam, Rida, ali trebace ti neka veka torba. Moraceš i mene da spakuješ ako zaista misliš da odeš odavde...

Pricala je o ljudima sa otvaranja izložbe, ali su pauze, sve duže i duže, uskoro potpuno nadvladale reci...

Zaspala je kao brodolomnik, opružena preko kreveta, lica zagnjurenog u posteljinu, pokrio sam je pažljivo, i zavukao glavu u plišanu lagunu njenog struka.

To mi se ucinilo bolje rešenje od onog mokrog peska u dvorištu.

Sumrak je utanjio senke i smanjio svetlo sasvim polagano, kao strpljivi i staromodni pozorišni elektricar.

Nije bilo izrazite potrebe da sanjam, ali zaspao sam i ja...

Malo teže nego ona, ali mnogo lakše nego obicno...

Vetar je satima stepovao po roletnama.

Nekad se pitam, odakle mu tolika energija?

- Zakasniceš...

Uzmuvala se kao mali odlikaš koji je prespavao pretcas, i nije mogla da nade prekidac lampe, u mraku...

Potražio sam je rukom, ne otvarajuci oci.

- Nocas ne idem na pumpu. Ni sutra. Možda nikad više...
Tog momenta je konacno ubola prekidac i veselo smo zackiljili jedno na drugo.
Obradovalo me je to što je to nju obradovalo, i cvrsto sam je privukao sebi.
- Ušao sam u neki posao sa Gagom Plišanim. Covek me ne pušta da zardam na miru...
Ne znam zašto je šaputala...
- Primetila sam da opet sviraš...
Ne opet. Još uvek...
- Nisam ni prestajao, Mala Li. Drugi, ocigledno, mogu bez mojih pesama, ali ja nikad nisam mogao bez njih...
Izgleda da sam ja to svoja najvernija publika...
Dao sam sve od sebe da ta recenica ne zazvuci gorko, ali Emi se ipak zamislila.
- I... Misliš da ne bi moglo...
Znao sam šta želi da me pita i prekinuo sam je odrecnim odmahivanjem.
Na to pitanje mogao bih odgovoriti na osam kucanih strana, ali se svi izgovori i opravdanja sasvim lako mogu svesti na prostu, najofucaniju negaciju.
- Ne...
Pogledala me je bojažljivo, uplašila se da možda nije trebala pomeriti taj kamen, i požurio sam da je smirim...
- Cudno je to brdo. Nikad se ne možeš uspenstrati onom stranom kojom se jednom skotrljaš. Odnese te, kao velika voda, i odjednom shvatiš da te ceka samo Uzvodno, i da ti se nakacio hiljadu i jedan šlep, i da ne možeš da povuceš...
Znala je tu pesmu...
*"Otkaci šlepove...
Nanišani jutro i pusti tu ladu da klizi..."*
Eh...
Da sam država, uzeo bih tu baladu za svoju himnu...
Ali, samo u neponovljivoj, šaputavoj verziji Emilije Kovacev...
*"Spusti svetla... Oduzmi gas...
Smešnih stvari se bojimo...
Misliš da neko pita za nas?
Kao da ne postojimo..."*
Stavi misli u prazan hod. Stresi zvezde ko dudove. I polako nasuci brod na te plišane sprudove...
Dovraga...
Nikad mi nece poverovati da sam to napisao njoj, deset godina pre nego što sam je sreo...
Pogodila je o cemu sam razmišljao...
Još jedna slucajnost?
- Kako je ženi kojoj neko napiše ovakvu pesmu?
Ne znam to, mala...
Znam kako je coveku koji napiše takvu pesmu, ali to cesto nema nikakve veze...
Pogledala me je pravo u oci.
- Imamo li nas dve nešto zajednicko?
Diletantski sam nabrao celo, i bilo joj je jasno da foliram.
- Znaš ti... Ona i ja...
Ne, curo, nadam se da nemate ništa zajednicko Veverica i ti...
Cekala je, strpljivo...
- Pa... Možda... Obe ste uvek u deminutivu... Inace ne... Niste slicne...

Ostavio sam je zamišljenu, znao sam da će brzo rešiti tu zagonetku, i zaista, već kroz nekoliko trenutaka mi je provirila preko ramena, u kupatilu.

Sasvim zadovoljno...

Dotakao sam njen lik u ogledalu.

- Sama si kriva. Zar je ovo nos? Nije. Nego nosić. Šta ja mogu što ti imaš prstice umesto prstiju, te lepe okice, i vratice, i...

Ne, ipak nisam rekao i "te sisice"...

Za taj deminutiv bih sigurno pazario hladnu vodu u lice...

Grad Heroj je mala varoš. Svi se znaju. Pravo je čudo kako sam Vevericu sreo samo nekoliko puta.

Pazili smo na to oboje, verovatno...

Ali, jedno vreme bio sam maneken farmaceutskih proizvoda, a ona je radila u Centralnoj apoteci, i do toga je jednostavno moralo doći.

Jurio sam neki lek kog nije bilo, apotekarka je otišla iza, "da pita koleginicu", i Koleginica se pojavila kad je procitala moje ime na receptu.

I malo smo razgovarali...

Bilo je neko proleće, koje nije išlo uz jesen koju je izabrala za svoj način života, zaboravila je da se smeje glasno, i ludak koji ju je voleo odlično se uklopio uz čudne, uznemirene pupoljke u njenoj glavi.

Cula je da radim na pumpi, da se puno kartam, da ne sviram više, i da se nisam oženio.

Ali cula je i da sam još uvek "pravi vrag".

- Pricali su mi neki mali vrapci.

Ajde? Ptice, pa govore?

Taj "vrapčić" je bila njena dobra drugarica, oko koje sam se i uzvrpoljio samo zbog toga da bi njoj pricala, ali pravio sam se da nemam pojma o čemu se radi.

Osmesi su otkrivali nagoveštene bore oko usana i u uglovima očiju.

Ona njena slika u mojoj glavi je, izgleda, bolje retuširana...

Nagovarala me je da završim fakultet, objasnio sam joj da za par godina istorija koju sam studirao ionako neće važiti, rekla mi je da Goran jezivo zaraduje, da se Martin, verovatno, razvodi, raspitivala se imam li ja "neku ozbiljnu", ali svoj medaljon nije otvarala.

Prica se da vuk dlaku menja, ali čudno.

Ni veverice nisu bolje...

Auto mi je bio u "out"-u, čekao sam jedan mali termostat danima.

Ponudila se da me odveze na pumpu.

- Puna mi je glava kemikalija...

To sam video.

Ali radilo se o drugoj hemiji, a ne o toj na koju se vadila...

Zaustavila je " Eskort " u senci breza i ugasila motor, dajući mi znak da baš ne moram da istrčim. Poznao sam onaj nemir oko njenih nozdrva, ali...

Ali ne...

Nije bilo teorije da je poljubim...

Zamislio sam kako se sprema da opere Doktorov tanjir od rucka, gurajući viljuškom, u kantu za smeće, ostatke graška, korice i oglodanu kost krmenadle.

I škljocnuo sam bravom...

Videla je da joj izmicem.

- Ti si najbolja stvar koja mi se desila u životu...
Klimnuo sam glavom.

- Znam, lutka. Jer si ti najgora koja se desila u mom. To obično ide u paru...
Nije navikla da budem grub prema njoj.
Nisam ni ja, što je najgore...

- Mišo... Ne budi takav... Hocu da mi napraviš sina... Isto tako šašavog kao ti.
Bio sam u senci, na sreću, i nije videla koliko me je to pomerilo.
Nekako sam se izvukao, i glas mi je zazvucao onako kako sam to zaželeo.

- Okasnili smo, Veverice. Bojim se da bih ti sad napravio unuka, stara moja...
Izašao sam polako, ne zatvarajući odmah vrata, ali se ona nagnula preko desnog sedišta i tresnula ih tako nežno da je otpao privezak sa retrovizora, učinilo mi se...

- Pederu jedan...
Uspeo sam da lupnem prstima po krovu, pre nego što je krenula.

- Ako, srećo... Nisi ni ti loša...
I više je nikad nisam video.
Osim ono kad prošeta oblacima iznad Velikog Tihog Rita, ako se i to važi...

- Za mene?
Za tebe...
Emilija se zaljubila u taj satič...
Da ne bude zabune oko Nove godine i Božica, rekao sam da je to zbog našeg malog jubileja.

- Popodne sam te sanjao stoti put. Evo, tu udaram recke, ako ne veruješ...
Boba nije omanuo. To je zaista bila posebna stvarcica.

- Šta to znaci? Da treba da čekam? Da je kasno za nešto. Da je zadnji čas?
Ne komplikuj, majmune mali...
- Precenjuješ me, Emi-Li. Sat je nešto na šta se često baca pogled. Mislio sam, možda me se i setiš, neki put...
Pogledala je u sat pa u mene, naizmenicno, nekoliko puta.

- Pazi stvarno. Vec deluje...
Zauzvrat, odlucila je da napravi gulaš sa vinom i kimom, šuškala je po policama i frižideru i svaki čas tražila luk i druge špeciije na terasi.

- Brrrr... Pocela je ledena kiša... A vetar je grozan... Danas ce miš i macka spavati zajedno...
Majku mu...
Pogledao sam kroz prozor.
Miš i macka, znaci...
Pumpa je delovala sablasno.
Vetar je lupao u sve metalno što mu se našlo pri ruci, kao pobunjeni robijaši, zaljuljane lampe organizovale su lakši košmar senki, a hor izgubljenih duša održavao je redovnu ponocnu probu u Velikom Tihom Ritu.
Jebo te miš...
Kako sam ja to smeo da nocima budem sam na ovom mestu?
Sve je vuklo na zonu sumraka...
Prišavši bliže, bio sam siguran da cu na kraju videti sebe kako sedim unutra, i vec sam odredio maršrutu kojom cu izbezumljeno trcati do kuce.
Uf, za dlaku...

Ipak je to bio neki drugi tip. Nisam ga poznavao...

Nije ni on mene, i zaledio se kad sam provirio kroz staklo, pogledao iza tezge, prema radijatoru, i, ne ulazeci, nestao u mraku.

Hm...

Kao što sam i mislio...

Cucnuo sam kod bankine, fokusirao zenice, ali mrak nije imao razumevanja za moj pogled.

Pumpaš je izašao, u međuvremenu.

- [...šta treba, prijatelju?

Pomolio se kroz vrata, dobrih desetak metara iza mojih leđa, ali se ipak trgao kad sam se okrenuo, kao da sam mu se uneo u lice.

Svirnuo sam u prste...

Smrznuta njuškica i dva poznata dugmeta, provirili su ispod camca.

Nasmešio sam se.

- Sve je u redu, kolega... Samo sam došao po svog psa...

*****THE END*****

PODZEMLJE.COM